

Lidrano 2006.

Zbornik literarnih i novinarskih radova
učenika osnovnih i srednjih škola

ISSN 1846-0399

Zavod za školstvo Republike Hrvatske
Institute of Education of the Republic of Croatia

Republika Hrvatska
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Zavod za školstvo

Nakladnici: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i
športa Republike Hrvatske
Zavod za školstvo Republike Hrvatske

Za nakladnika: doc. dr. sc. Dragan Primorac
Vinko Filipović, prof.

Uredili: Maja Zrnčić, prof.
Mirela Barbaroša-Šikić, prof.
Miroslav Mićanović, prof.

Tisak i priprema: Birotisak d.o.o., Zagreb

Naslovnica: Iva Čular, Studio grafičkih ideja

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA
ZAVOD ZA ŠKOLSTVO

HRVATSKA ŠKOLSKA SMOTRA

LiDraNo 2006.

ZBORNİK LITERARNIH I NOVINARSKIH RADOVA
UČENIKA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA

ZAGREB, 2006.

SADRŽAJ

Luko Paljetak: Knjiga - ptica 9

LITERARNI RADOVI

Katarina Mijatović, MARTINOVI KONJI	12
Dominik Otočan, ŠTO ME ČINI SRETNIM	15
Ramona Kendel, STRANAC	16
Klara Žalac, SVE DJELJIVO S DVA	17
Anamarija Kovačević, MOJ SUSJED ILIJA	18
Marta Vrkljan, KADA HNOS POSTAJE - MOS!	19
Petra Baček, SRE-TNI	21
Luka Požega, KAPLJICA	22
Timotej Mladineo, OBIČNA PJESMA O PAHULJICI	23
Ivana Brailo, PTIČJA GRIPA	23
Medina Džanić, U VRTU MOJE BAKE	24
Ana Marija Frljak, PIZZA FACE	25
Ante Jandrić, IGRA KISTA I BOJE	28
Denis Jukić, LILIPUTANAC U 6. A	29
Josipa Škomrlj, SIČANJE NA TATU	29
Natasha Škvorc, IZ MOJEGA ŽIVOTA	30
Mladen Belščak, ČES OBLOK VUN	32
Martina Babić, BIKIKL	32
Adriana Mamić, KRIS	34
Franko Sardelić, DAŽJI	34
Tomislav Radić, BALICA ISPRE SVETOG	35
Dolores Andročec, KAK SO SE SPOZNALI MOJI DEDA I BAKA	37
Ana Galjar, UPOZNAVANJE MOJIH RODITELJA U ČETIRI PRIČE	38
Dan Valentin Šopić, ZVIJEZDA OD SLADOLEDA	39
Leonarda Lujjić, TRAGIČNA LJUBAVNA	41
Vice Mateta, MOJ DID	42
Ante Vuković, PAPRENJOCI	43
Valentina Zenko, MAMIN KUŠLEC	44
Ante Buterin, BUZDO	45
Ana Valčić, MANEŠTRA	46
Ana Šumberac, MOJ OTAC	46

Željko Filajdić, PROSIDBA, SPROVOD, PROSIDBA	47
Alisa Fabris, NESTAŠNE PAHULJICE	47
Domagoj Šimatović, MATI	48
Matea Ćurković, ISTINITA ŠTORIJA	49
Dino Mičević, DAŽJENI KAPIĆI	50
Lara Crnković, MORČIČEV JAD	50
Rea Profaca, ŠTORIJA O BORIĆU	52
Sandi Blekić, LA BORA / BURU	52
Bojan Sokač, S TATOM NA MATURALAC	53
Iva Kuculo, ORLANDOV BAL	56
Ivana Lajtman, ČRENSLO	58
Valentina Jelinčić, BARBIE	59
Mateja Vitković, STARI PLOT	60
Dorotheja Grgić, RECEPT ZA LJUBAV	61
Matija Tea Milosavljević, PRIČA O DOSADI	62
Stela Malnar, NEWTONOVA JABUKA	63
Mario Mustak, STROGO POVJERLJIVO	64
Lucian Mirdita, PAPAGAJ KOJI JE ZNAO	66
Silvija Buvinić, FRANONA	67
Ivana Mezić, MOJ JURIŠ NA VJETRENJAČE	68
Sabina Matišić, NE ČUJEM, NE GOVORIM - SAMO OSJEĆAM	70
Lucija Bartolić, POPODNE	71
Želimir Vujić, MOJ BRAT ODLAZI U AMERIKU	72
Anja Babić, U NOĆI NAKON OPERE	73
Filip Trubić, DAR	75
Juraj Belošević, V. SIMFONIJA	79
Ivana Škugor, KRHKE SU TAJNE PRED OČIMA ŽELJENOG PROMATRAČA	82
Grgo Jerat, OD KUĆE DO ŠKOLE	85
Leonardo Krakić, AWOGARD, DUH CEZAROVA SINA	87
Jerko Mihaljević, NAJHLADNIJI DAN U GODINI	90
Mate Pece, PIJETAO NA KROVU	93
Mirna Meštović, LJEPOTA	94
Dora Bilandžić, O TOME KAKO SIVA AŠMORIĆ NIKAD NIJE BIO BLIZU RTA DOBRE NADE	97
Irina Masnikosa, KADAR, GRINJE, STIROPOR	98
Dora Meliš Dodigović, NOKTURNO	100
Ivan Radoš, REPRIZA	102
Ana Vuković, PAKAO, ČEKALIŠTE I RAJ	103

Vladan Jurković, ŽIVOT U OKUSU I MIRISU SJEĆANJA	104
Vinko Drača, DRUGI SVIJET	105
Ana-Marija Nikolić, JUHE IZ VREĆICA	105
Slobodan Momčilović, LORENZO I POTRAGA ZA SMISLOM	107
Vedran Kirasić, RADOST NAPOORA	110
Andro Miljan, U POTRAZI ZA ZELENILOM	112
Ante Vekić, HIPOPOTAMI NA PROZORU	113

SAMOSTALNI NOVINARSKI RADOVI

Hrvoje Bezmalinović, NEBRIGA O JEZIKU	116
Kristina Ostović, JALBA - ČIPKA IZ DAVNINE	119
Monika Šinjori, GLAZBA U DUŠI, DUŠA U DVORCU	120
Petra Đuračić, SVJETLO I TAMA REKLAMA	123
Luka Magdić, TKO SE BOJI GRIPE JOŠ	126
Ivan Juka, VOLIMO HRVATSKU JER NAM JE ONA JEDINA DOMOVINA KOJU IMAMO	128
Filip Đerke, FILIP FILIPU O FILIPINIMA	132
Maja Banović, MOJE PJESME SU MOJ ŽIVOT	134
Antonija Bošnjak, SVE PO HNOS-u	137
Ivana Radić, PUTNIČKI	140
Sandra Banas, (HIPER)AKTIVNI PERO	142
Ina Milačić, ŠKOLOVANJE PO NAŠOJ MJERI	144
Matea Galović, IZVLAČIM NASLOVE IZ ŠEŠIRA	147
Marina Matovinović, ONE ILI ONI	148
Marina Švarc, SJAJNA ČETVORKA	149
Metka Bezljaj, DOK NA MENE BLJEŠTE REKLAME	153
Petra Šarin, ŠTO RADE LEKTORI	157
Katarina Smoljanac, MAJMUOVO	160
Luka Stipanov, UČENICI, OPREZI! INFORMACIJE SADA TRAJU 24 SATA	162
Franka Marčina, MEDVJEĐA PRIČA	165
Marko Hergešić, MARKO U GRADU SV. MARKA	168
Sunčica Brnardić, BLOG - JUNAK NAŠEG DOBA	172
Ana Trgovac, U GLIB - DRUGA PRIPOVIJEST	174
Dora Golub, ŠTO SE SKRIVA IZA OSMIJEHA MONA LISE	175
Ana Marija Došen, TKO JE UKRAO KORNIIJA	180
Ivan Kelava, KUTIJE KOJE ŽIVOT ZNAČE	181

Domagoj Piplica, ŠEMSO ZA SVE	185
Ivana Žrna, JOŠ UVIJEK SAM ZALJUBLJENA U SVOG ZARUČNIKA	187
Iva Agatić, PRAVI PROBLEMI	192
Ružica Ilić, MAŠTAM DA INTERVJUIRAM ŠVICARSKOG BANKARA	194
Nina Gregl, KAO KLINAC HTIO SAM POSTATI LONČAR	198
Helena Virić, POSLJEDNJE GODINE PROŽIVIO JE HRANEĆI SVOJE PTIČICE	203
Domagoj Jurišić, JAMES DEAN JE STVORIO NOVU RELIGIJU	205
Marija Majdenić, DRUGA STRANA PONOĆI	207
Gordan Ćelić, ZBOG GIMNASTIKE SAM OSTAVIO SVOJU NAJVEĆU LJUBAV	211
PROGRAM I PREGLED POZVANIH RADOVA	219

KNJIGA – PTICA

Svaka knjiga nalik je na pticu. Kada je rasklopiš počinje letjeti. Ti letiš s njom. Od riječi do riječi, kao od jednog krova do drugog, kao od jednog oblaka do drugog, kao od jedne zvijezde do druge, sve više i više, kao od druge zvijezde do treće... Ulaziš u sazviježde mašte. Proputuješ cijela prostranstva nižući svjetlosne godine. Vračaš se. Opet krećeš na put. Odlaziš u šoping lijepih maštanja. Kupuješ karticama. Na njima su riječi. Nečije riječi koje postaju tvoje, ostaju tvoje i čak onda kada na njih zaboraviš. Vrate se u pravi čas, onako kao lastavice. Dođu baš kada treba, kao rođendan, kao proljeće, kao dobra ocjena, kao poljubac.

Najljepše je kad su to tvoje riječi, kao u ovoj knjizi. Ona je ptica-pjevica, posebno vrste: Lidranus scholasticus t. Pjeva tvojim glasom. Nama govori o tebi, drugima govori o nama. Odražava slijed maštarenja u letu koji sve teže prenosi opasnu količinu želja. Leti u buduću povijest književnosti. U njoj već čitaš one koji su otkrili što će biti. Sretan si, čitaš s radošću, prisvajaš za sebe sve lijepe slike, misliš sve one lijepe misli kao svoje, sam ćeš ih napisati, napisane će biti za tebe. Smiješ se kada je potrebno, podruguješ se, tuguješ, prikrivajući otkrivaš, otkrivajući tajši.

Knjiga-ptica leti iz jednog razreda u drugi, iz škole na fakultet, s fakulteta u zemlju života. Zoblje grožđe riječi, jede pržene krumpiriće rečenica, sladi se šutnjom, slijeće sklonivši krila, pije samoću, ponovno uzlijeće u neko sanjarenje. Traži se među sebi sličnima, govori tvoj jezik, najljepši, jedini na kojem zna i može pjevati, otkriva onaj unutrašnji prostor koji joj ti daješ. Zahtjevna je. Traži od tebe ono najbolje, najprobranije. Nudi ti riječi nepoznate za ono što u sebi osjećaš, daje sadržaj izrazima za koje misliš da više nemaju nikakva smisla.

Dosta mi je te usporedbe, kažeš. Knjiga za mene nije ptica, kažeš. Knjiga je za mene cigla od papira. Slažem se. Uzmi je, gradi njome kuću svoje mašte, s vrtom i bazenom, s velikim dnevnim boravkom sa spavaćom sobom i sobom za djecu, s garažom za auto koji je, kao što znaš, nekada bio kočija. Knjiga je, kažeš, za mene konj. Slažem se. Uzjaši ga! Odgalopiraj daleko s njom, ne praveći joj magareće uši.

Svaka je knjiga bivše stablo. Čezne za pticom iz svoje nekadašnje krošnje. Zato i sama postane ptica kada je otvoriš. Leti.

Ti letiš s njom, od jedne njene riječi do druge. Ova knjiga posebna je ptica. Leti nebom djetinjstva, najvećim nebom od svih. Ti letiš s njom. Od jedne svoje riječi do druge, sve do najljepšeg tuluma mašte:
LGKVAMFJRUTVNDISEPK (P%GKHTWŠLLJC%V!LACĆČMGLTZ)
CNK:Q/BDž-VA!X?Y”D_JIDVKAČGOFŠTZ.

Da. Ova je knjiga ptica-pjevica: Lidranus scholasti liber. Leti s njom!

Luko Paljetak

LITERARNI RADOVI

Napomena: Svi literarni i novinarski tekstovi objavljuju se prema dostavljenom originalu koji je potpisao voditelj/voditeljica.

MARTINOVI KONJI

Sat je davno otkucao pola noći.

Masirajući umorne natečene noge, Kata je sjedila na otomanu otimajući se snu, usput podgrijavajući večeru. Dosad nije nikada pošla na počinak da ne dočeka Martina. Djeca su već davno legla.

Taman kad ju je uhvatio prvi san, otvorila se vrata. Trgnula se. Zveket stakla razlijegao se kućom. Svjetlucajući komadići padali su po podu puneći oveće fugne sasušenog poda.

– On će meni da ja nikad neću kupit traktor! Misli da ću dovika bit njegov sluga, nadničar!

Ajd, Martine, ovo, ajd, ono, ajd, ujutro rano do navečer kasno! Neće više tako moći, ne zvo se ja Martin!

Zborio je tu noć Martin, zaplićući jezikom, sav prašnjav, crven u licu tražeći nešto po kući.

(Bio je to inače vrijedan i radišan čovjek koji nije znao reći ne ma o kakvom se poslu radilo.)

– Opet ga je napio – mislila je Kata, stojeći nijemo do peći, nervozno miješajući po šerpi već davno ukuhalu večeru.

Nije joj ništa rekao, zgrabio je fenjer i izašao. Prašnjave čizme tupo su odzvanjale trijemom.

Izašla je lagano za njim prateći ga u stopu nastojeći da je ne vidi.

Zapinjući o stajnska vrata, viknuo je:

– Điha, gavrani moji! Konji veselo zarzaše, zafrktaše, načuliše uši.

Kresnuo je šibicu, upalio fenjer, pojačavajući plamen na fitilju.

Svjetlost je obasjala štalu, poigravajući se sjenama. Konji veselo poigraše.

Martin dohvati šaku slame, smota je, stade njome trljati tople konjske sapi. Čas jednog, čas drugog.

Konji se stadoše izmicati, nervozno otresajući glavom, razbacujući dugu gustu grivu.

– Zar me ne volite? – tiho je prozborio Martin sjedajući na snop slame, podlaktivši se, a u oku mu se pojaviše dvije suze. Zaspao je tako.

Kata se lagano privukla, pozvala ga, a kako nije bilo odgovora, uzela je asuru i pokrila ga.

I ona je mogla sada otići na počinak, zagasiti fenjer, nečujno se odšuljati u kuću...

Izveo je vrance iz staje, uzeo oborak, svakome dao mjericu zobi, napojio ih, a potom legao u kola. On i Kata natovariše plug, a nabaci u kola i naviljak sijena. Pucnuo je kandžijom, konji su povukli. Zakloparala kola po "bečkoj" kaldrmi, topot kopita mljeo kamenje.

Dograbilši se polja, konji su žurno odmicali mekim poljskim putem, zadovoljno frkćući nozdrvama i veselo podižući repove. Na njivi ih ispreže, uzme plug, pokvači, a uzde prebaci preko glave na ramena, oko vrata.

Slaže se brazda do brazde. Podnevno sunce prži, sparina. Konji mokri frkću, a iz zažvaljenih usta pada bijela pjena. Ždrijebac se ukopitio, podižući glavu i strigući tankim ušima.

Ljutit što su stali, ošine konje.

Kao grom, pogodi ga kopito u trbuh.

Izdišući, kao kroz maglu, ugledao je krilatoga konja kako dolazi k njemu i nosi ga na svojim krilima put oblaka, put raja.

Visok krupan pijevac šepurio se na vratima uvrćući glavom, začuđeno pogledavajući unutar staje. Prve su kokoške već hvatale crviće po dvorištu razgrćući piljevinu i triješće na drvotonju. Bilo je vrijeme da najavi jutro.

Kukuriknuvši glasno, trgnuo je Martina iz sna, a ovaj, još u neznanju i bolne glave pomisli:

– Zar i pijetlova u raj u ima?

Zatim poskoči, pogleda oko sebe, dohvati amper vode, zabije ruke u njega pa hladnom vodom zalije svoje natečeno lice.

Dojeći kravu, Kata je promolila glavu smiješeći se u sebi:

– E, sad bi mogo rasola popit, da ga ima!

Kao da joj je pročitao misli, Martin se uhvati za glavu.

– Babo, što me glava boli, puca čini mi se! –pa stade rukama gnjesti tjeme istežući vratne žile.

– Sanjao sam da me konj ubio!

Tada uze češagiju i očetka konje ne pitajući za kavu i jelo.

Volio je vidjeti čista konja, raščešljane grive, podvezanog repa.

I konji su voljeli njega. On im je dolazio noću, grlio ih, ljubio u nozdrve, vrat, jađao im se. Oni su se mazili, lizali mu ruke i obraze.

– I konji su živi stvorovi, imaju razum – govorio bi često susjedima na ulici.

Okrenuo se prema Kati pa promuklim, jedva čujnim glasom, reče:

– Sutra idu na vašar! Oću kupit traktor!

Nervozno dovrši rečenicu te nemirno skrene pogled negdje na tavanicu kako ne bi ženi odao svoju suzu u očima.

Svanulo novo jutro. Još mračak.

Kasaju vranici i kola lagano promiču cestom ispod sivog neba dok Martin u kolima, uz svoju babu otpuhuje oblak dima.

Na Mandića stanu upaljena petrolejka. Šumskom kaldrmom pretrča leglo srna.

Martin samo šuti, a već su i Vinkovce prošli. Približavajući se Nuštru, Kata umilnim glasom, kao da moli Boga, otpoče prva razgovor:

– Martine, ako Boga znaš, ne daj ih Ciganima, ni švercerima, na bome ni Talijanima. Poklat će ih u salame! Prodaj ih nekome, nekom seljaku, našem čovjeku, za njivu i kuću!

Sklopi ruke te ih visoko digne prema nebu.

– I ja sam mislio o tome. Tako će bit! – reče Martin, a u grudima ga nešto steglo, hoće srce iskočiti.

Kao da su znali o čem divane, konji usporiše veselo frkćući, okrećući se na Martina.

– Stej, a! – povika Martin, iskoči iz kola, stade pred njih, prihvati vranca za grivu. Vranac samo nisko prigne glavu savijajući svoj lijepi dugi sjajni vrat međ noge. Konji radosno zaržu, zatopću nogama.

Martin zavuče ruke u špenzle, raširi ih, pa svakom konju pruži kocku šećera. Veselo su oblizivali te ruke, ruke koje ih timare još ovaj put.

Nije prošla ni nedjelja dana, a u staju ušlo 25 konja. Ne treba im sijena, ni jasala. Utjerao ih bez srca i duše. Ni vranici, ni žeravi, već crveni kao krv, a hladni kao led.

(Kad akumulator "crkne", znao bi Martin reći: E, di su sad moji vranici? Ti nisu stajali!)

Sjedio bi Martin na klupčici pred kućom, a kad Peć–Grgo prođe sa svojim "štajercem" – visokim, jakim, teglećim konjem – sjetno bi pustio suzu neprestano tražeći sliku na kojoj on ponosno stoji između dva vranca: Vidrana i Sokola.

*Katarina Mijatović, VIII. r.
OŠ Gradište, Gradište
Voditelj: Ivan Đurić*

ŠTO ME ČINI SRETNIM

Što me čini sretnim? Kinder jaje, rekao bi moj tata. Naravno, pojesti kinder jaje uvijek je pravo zadovoljstvo. Ali ima jako puno stvari koje su bolje. Najljepše mi je kad moja sestra tek otvori svoje okice i kaže: "Di je moj bjat?" Nema tako velikog kinder jajeta koje bi moglo zamijeniti tu rečenicu.

Dugo sam vremena bio sam, a onda sam pošao u prvi razred. Većina mojih prijatelja imala je brata ili sestru. I ja sam želio sestru. Jedne večeri mama mi je rekla:

"Zlateko, imam bebu u truhu."

"Nemaš!" rekao sam i zabuljio se u njen truh. Uopće nije bio velik.

Kad sam došao u školu, odmah sam se pohvalio učiteljici:

"Znate što, moja mama od jučer ima bebu u truhu!"

Eh, nikako da se ta moja sestra rodi! Tada sam se razbolio i završio u bolnici, a moja se sestra rodila dva dana nakon toga.

Puno sam vremena proveo u bolnici; postala je moj drugi dom. Primao sam kemoterapiju i osjećao se kao cvrčak u dubokoj, mračnoj i hladnoj špilji. Mama je cijele dane stajala kraj moga kreveta, čitala mi, hranila me, udovoljavala svim mojim željama, i hrabrila me. Sestrice me nije smjela posjetiti, bila bi s tatom u hodniku. Čim bi liječnica i sestra izašle iz sobe, mama bi brzinom munje unijela moju Lenu, samo da je cmoknem. Bila je tako mala, tako slatka i silno sam je želio držati i bar na trenutak osjetiti toplinu njene ručice na svom licu. Ona je bila tračak svjetlosti u mojoj špilji. Kad mi je bilo teško, sjetio bih se svoje sestrice i zamišljao kako ćemo se igrati kad izađem iz bolnice.

Danas me još puno toga čini sretnim. Igra s prijateljima, svaka pročitana knjiga, petica, pa i dvojka... Ptica na nebu, val što se pjeni, kap kiše na licu, zbunjeni list u zraku, i zločesti vjetar koji hoće i mene podignuti... sretnim me čini svaki novi dan. Kako sam samo sretan što mogu trčati na tjelesnom, a tek preskakati vijaču; što u svom domu mogu, pogotovo kad smo svi na broju, gledati televiziju, motati se sa sestricom oko mame, stalno je nešto zapitkivati, i usput, ali nikad namjerno, naljutiti tatu. Ustvari, sve me čini sretnim.

*Dominik Otočan, V. r.
OŠ Marije i Line, Umag
Voditeljica: Vesna Janjiš*

STRANAC

Skupocjene bunde, kostimi, torbice, nakit, prvorazredna šminka - ONA, Goranova mama.

Najskuplji automobili, lovačko oružje, lovački trofeji - ON, Goranov tata.

Kuća s bazenom, rasni lovački psi, klavir, sigurnosne kamere - Goranov dom.

Svakoga dana, točno u trinaest sati i trideset minuta pred školom se zaustavljao besprijekorno čist automobil iz kojeg je izlazila Goranova mama, otvarala stražnja vrata, a iz automobila izlazio plavokosi dječčić, ulazio u razred i sjedao u prvu klupu.

Uvijek je imao zadaću, sve je znao što je učitelj pitao, a jedino je učitelju i odgovarao na postavljena pitanja. Za vrijeme školskog odmora nije napuštao svoju klupu, u školskoj kuhinji se nije hranio, na školske priredbe i čajanke nije dolazio, a kada je nastava završavala, pred školom je već bio parkiran automobil s otvorenim vratima u koji je Goran ulazio. Na školske izlete nije išao. Učitelj je objašnjavao da je on sve već vidio sa svojim roditeljima. Za Valentinovo smo pisali pisma i crtali srca svojim simpatijama, ali on nije nikome pisao.

Kada smo krenuli u peti razred sve je ostalo isto, jedino je bio promijenjen vozni red i njegova ga mama dovozila u sedam sati i petnaest minuta, jer smo nastavu imali u dopodnevni satima. Goran se nije uključivao u izvannastavne aktivnosti, nije dolazio na igralište - naše omiljeno okupljalište, nije izlazio u šetnje.

Njegovi bogati roditelji vozili su ga u susjedni grad u školu stranih jezika i glazbenu školu. U razredu je bio potpuni stranac, ali meni najljepši stranac u čijim očima se stopila plavost neba i mora.

Kada smo krenuli u sedmi razred, u razred je ušao još straniji Goran. Kosu je obojio u crno koja je bila učvršćena gelom u perjanicu, lice mu je bilo bijelo poput gipsa, a iz očiju je nestala plavost mora. Prestao je razgovarati i s učiteljima, a u imeniku se zaredale jedinice. Prestao je nositi knjige i bilježnice i postao gipsana statua koju je vješti kipar smjestio u naš razred.

Skupila sam dovoljno hrabrosti i kada smo ostali sami u razredu, prišla mu.

"Jesi li bolestan?", upitala sam.

"Ne."

Njegov pogled se nije zaustavio na meni, nego je prošao kroz mene ili se meni samo tako učinilo. Nesvjesno sam se okrenula da vidim što se nalazi iza mene, i gdje počiva njegov pogled.

Kada je počelo drugo polugodište, Goran se nije pojavio. Pričalo se u selu da su ga roditelji poslali u komunu za odvikavanje od droge na jedan jadranski otok. Nekoliko puta sam odlazila do njegove kuće, ali nisam imala hrabrosti ući. Htjela sam mu pisati i biti podrška da uspije, iako moji roditelji nisu "tajkuni" i jedva "krpaju" kraj s krajem svakoga mjeseca, a ipak kada vide brata i mene, smatraju se uspješnijima od Donalda Trumpa.

Stigli su ljetni praznici i čvrsto sam odlučila posjetiti Goranove roditelje i zatražiti njegovu adresu. Idem s roditeljima na more pa ću ga posjetiti. I tako se jednog predvečerja uputih zamku Goranovih roditelja.

Stigoh do ulaznih vrata i prije nego pritisnuh zvonce, razmili se zvuk klavira. Melodija mi se učini poznata ili mi se samo pričini da odjekuju zvuci iz filma Stranac u noći.

Pozvonih. Nesta zvukova. Tišina. A onda s prozora začuh svoje ime. Na prozoru ugledah Groana.

"Sada moram vježbati, ali za sat vremena dolazim na igralište!"

Mahnuo je rukom. U tom pokretu večer zamijeni jutro. Dok sam odlazila, osjećala sam dodir njegovog pogleda u svojoj kosi, na ramenu.

*Tog ljeta nisam otišla na more.
Ramona Kendel, VIII. r.
OŠ Slavka Kolara, Hercegovac
Voditelj: Stjepan Banas*

SVE DJELJIVO S DVA

Izašla sam iz kuće. Sama. Hodala sam do autobusne stanice, stala i čekala. Sama.

Unutra, u autobusu, bio je jedan par. Ona mu je sjedila u krilu i ljubili su se. Cijelo vrijeme. Cijelo proketo vrijeme.

U tramvaju je bio drugi par. Oni su bili malo stariji. On joj se upucavao. Ona se cijelo vrijeme smješkala i crvenjela. Gledala u

pod, opet smiješeći se. Zatim ju je on poljubio. Zacrvenjela se, i još više. Baš slatko! Tako su zajedno izašli na drugoj stanici. Zagrljeni.

U Importaneu je ona bila velika darkerica, a on neki metalac. Kretali su se brzim koracima. Sretni. Presretni. Ali koliko god da su brzo išli, nisu nikako mogli doći na određište zato što su stajali svake sekunde da bi se poljubili, zagrlili ili da bi joj on jednostavno dodirnuo kosu. To ga je, očito, činilo sretnim.

Na Trgu je bio par u crnome. U istoj nijansi crne. Kao da su se dogovorili. Ili kao da si međusobno čitaju misli. Nisu govorili. Toliko su bili povezani da im nisu trebale riječi. Samo pogledi. Sretni pogledi.

Izbušila sam si uho. Stavila sam jedan par naušnica. Dvije naušnice koje su kao stvorene jedna za drugu. Sada blješte. Blješte od sreće. Valjda zato što su jedna do druge.

Kod kuće su me čekali mama i tata. Sjedili su zajedno u jednome naslonjaču i zagrljeni gledali televiziju.

Otišla sam u svoju sobu. Sama. I zatvorila vrata. Par - nepar, par... Oglasio se znak za poruku. Par - nepar?!

*Klara Žalac, VIII. r.
OŠ Savski gaj, Zagreb
Voditeljica: Ela Družijanić*

MOJ SUSJED ILIJA

Preko puta moje kuće živi Ilija. On je gluhonijem, visok, neugledno obučen čovjek. Za vrijeme Domovinskog rata živio je u malenom selu Blaževac u Bosni pod srpskom okupacijom.

Njega se sva djeca boje samo zato što proizvodi čudne zvukove i jako maše rukama dok pokušava govoriti. Neki ga ismijavaju tako što mu pokazuju "lisičine" i podsjećaju ga na maltretiranje za vrijeme rata. Njegov dan prolazi u pozdravljanju kamiona i užurbanih suseljana dok odlaze raditi na njivu i dugim šetnjama kroz selo. Nekada kasno noću cijepa drva ili nas budi udarcima čekića po njihovoj staroj i trošnoj ogradi.

Ilija je za mene poseban čovjek jer je i poseban način na koji se razgovaramo, rukama i mimikom. Kada sam imala oko tri godine, igrala sam se s bratom u dvorištu. Bratov prijatelj je preskočio

ogradu i otključao vrata. Bila sam mala, nestašna i radoznala, potrčala sam za njim i našla se na prometnoj cesti. Ilija me ugledao i sa svojom galamom dozivao svoju staru mamu. Baka je pojurila i odnijela me mojoj mami. I ja i moja obitelj jako smo zahvalni Iliji. Ali to nije kraj Ilijinim dobrim djelima. Svake godine kad procvate prvo cvijeće, Ilija ubere stručak i donese mi ga. Moje najdraže povrće je rajčica. Ilija to zna i pozove me da dođem s njim jesti rajčice i kruh. Meni je tad drago jer vidim u njegovim očima koliko je sretan kada i to malo što ima dijeli sa mnom.

Krenula sam u školu i imala sam više obaveza i sve sam ga rjeđe viđala, ali Ilija me opet iznenadio. Lupao je na prozor moje sobe i glasno govorio na svom neobičnom jeziku. Mislila sam da je nešto ljut i otrčala sam iz sobe uplašena. Vratila sam se s mamom u sobu, a na prozoru su bile dvije krasne jabuke.

Žao mi je što ljudi u selu u njemu vide neobičnog čovjeka, pa ga izbjegavaju, smiju mu se ili ga se plaše. Voljela bih da ga vide mojim očima i prihvate ga takvog kakav je. Vjerujem da bi se tada iznenadili koliko mogu naučiti od nekoga koga ne razumiju.

*Anamarija Kovačević, IV. r.
OŠ Hrvatski sokol, Podgajci Podravski
Voditelj: Željko Kovačević*

KADA HNOS POSTAJE - MOS

Ležala sam na krevetu zatvorenih očiju, zanesena ritmom glazbe mislim daleko od moje sobe, stana, škole, naselja, grada...

Maštala sam o nekom gradu uz more, o suncu koje mi dodiruje lice i mirisima cvijeća i voća...

Bez imalo grižnje savjesti predala sam se maštarijama jer mi je knjiga iz zemljopisa ostala otvorena na stranici Geografska obilježja Čilea.

Zapravo, uvjerala sam samu sebe da je način na koji sam ja prišla proučavanju jedne nepoznate zemlje, pravi način da se o njoj nešto nauči. Jedino, u tome sam napredovala jako, jako, sporo!

I u trenutku kad sam se pokušala prisjetiti onog najvećeg grada s romantičnim imenom na obali Tihog oceana, u sobu je ušla moja mama.

"Marta, opet ne učiš!"

Joj, stvarno ne volim kad mi to govori, a tako sam dobro počela.

U ritmu sambe doplesala sam do mame. "Evo, poslušaj, majko, i sama!"

Proučavam glazbu Južne Amerike, a ona me tako ponijela da sam, zapravo spremna i za jedan dobar literarni rad."

Mama me odmjerila uz smiješak dodavši: "A uz sve to proučavaš i djelovanje sila teže koja te bacila na krevet, jel' da?!"

Pokajnički, ali još uvijek uvijek uvjerena u svoj pravi pristup objašnjavam mami svoju metodu. "Mama, to ti je pristup učenju po HNOS-u. Naša je škola prihvatila taj način učenja i to ti je super! Ne uči se samo 'bubanjem' već se znanje stječe neposrednijim i individualnijim pristupom..."

I tako, uvjerena da sam o Južnoj Americi zapravo dobila jednu "općenitu sliku" koja će pridonijeti boljem shvaćanju zemlje i ljudi u cjelosti, prebacila sam se s učenja na gledanje televizije... Naš mačak se, zadovoljan, što sam se iz egzotičnih krajeva vratila u našu dnevnu sobu, udobno smjestio u mom krilu.

Znala sam da bih još trebala napisati zadaću iz hrvatskog, a i biologiju sutra pišem; međutim, svjesna širine predmeta i novog pristupa učenju, zapravo je ovaj debeli mačak u mom krilu jedan prekrasan primjerak kraljeznjaka koji mi se sam ponudio da ga proučim i ponovim gradivo iz biologije, a uz to, mogu u miru proučavati utjecaj elektronskih medija na ljude. (Dobro, na mene, koja se već gotovo sat i pol ne mogu "odlijepiti od ekrana", iz čega bih mogla napisati dobar referat za hrvatski!)

U međuvremenu je mama još dva puta prošla pored mene s kritičkim izrazom na licu i s velikim upitnikom u očima. No, ja sam samouvjereno izviknula: "HNOS!" na što je ona u nevjerici, ali dopuštajući mi da sama krojim svoju sudbinu, odustala od kritiziranja.

I tako sam ja, nakon cijelog dana hnosovskog pristupa učenju, odlučila malo izaći van.

Našminkala sam se u nježnim tonovima impresionista, što je zapravo bilo pravo ponavljanje gradiva iz likovnog, da bih onda pokušala od mame "užicati" nešto novaca, što definitivno, nije čisto "žicanje": iz samih se novčanica može mnogo naučiti. Jer, činjenica je da se već na novčanicama susrećemo s velikanima naše povijesti: Radićem, Mažuranićem, Gundulićem, Jelačićem... Objasni mi joj da mi je potreban jedan Radić kako bih provela robno-novčanu

razmjenu u Benettonu, bila je kap koja je prelila čašu strpljenja moje mame.

I tako, uljuljana u prekrasan novi pristup učenju koji mi se sve više sviđao i koji sam sve više primjenjivala iz dana u dan, dočekala sam i dan kad je mama otišla na informacije!

Znala sam da će biti oduševljena HNOS-om jer je škola bila obilježena plakatima s obilježjima tog novog standarda i pristupa učenju...

I, uvjerit će se da govorim istinu. Jedino sam zaboravila na činjenicu da su ocjene i po HNOS-u ocjene!

Rezultat maminog oduševljenja bio je vidljiv, bolje rečeno "čuvljiv" već pri ulasku u naš tihi dom!

HNOS je postao MOS (čitaj MAMIN OBRAZOVNI STANDARD!)

Marta Vrkljan, VII. r.

OŠ Otok, Zagreb

Voditeljica: Jelena Bunijevac Matičić

SRE-TNI

Rođen sam u zemlji izlazećeg sunca, u svilenoj morskoj pjeni dalekog Japanskog mora između otoka Honshu i Hokkaido. Nemiran sam, živahan, uzburkan i uvijek nasmijan val pa sam naslijedio djedovo ime: Sre-tni. Svakoga jutra zapljusnem obalu i oprem nožice malom Saki-sanu, mom petogodišnjem prijatelju. Lijepo mi je s mojim kosooskim prijateljima, ali jednoga dana poželio otići što dalje od zemlje bicikala i polja riže.

Sjeverni vjetar usmjerio me prema Vulkanskom otočju i velikom Crnom vulkanu koji je bio ponovno aktivan sto na sat. Stanovnici otočja žurno su napuštali domove pa sam njihove brodove na leđima ponio prema Tihom oceanu. Volim akciju, a još više prijatelje dupine koji su me pratili putem. Krenuo sam prema Sjevernom polu i pozdravio se s dupinima. U hladnom Norveškom moru društvo mi je pravila američka podmornica Nautilus koja je prevozila istraživačku posadu na Grenland.

Odlučio sam se odmoriti u blizini iglua eskimske obitelji i pomoći im da ulove ručak. Brrrr! Mogao bih se smrznuti, zalediti! Moram dalje. Hop! Tko je to skočio na santu? Bijeli medvjed. I njega ću povesti jedan dio puta.

Južna struja Atlantskog oceana usmjerila me prema Africi. Mnogo je crnih ruku tražilo hranu. Jednoj sam obitelji svom snagom prema obali potjerao jato riba i velikih školjaka. Njihovoj sreći nije bilo kraja, a i ja sam se zapjenio od ponosa - učinio sam dobro djelo.

Vjetar me gurao, valjao, propinjao sam se poput mladoga hata i kroz uski Gibraltar ušao sam u mirno Sredozemlje. Danima sam udarao o obale Velike Čizme, igrao se s malim Giovannijem i Paolom. Paolinu žutu patkicu nebrojeno sam puta morao vraćati prema obali, a ona je radosno ciktala i ponovno je gurnula na moj vrat prema pučini. A onda je Sredozemnim morem protutnjao veliki brod na četiri palube, veličanstvena Mona Lisa. Za njom sam krenuo prema maloj zemlji za veliki odmor i najljepšem gradu na svijetu - Dubrovniku. Odmah su me osvojile njegove zidine i kule o koje sam se razbijao u sitni vodeni prah.

Volim ovo čisto plavo more gdje sam se nakratko smirio i zapljusnuo i tvoje noge. No, kako sam luralica i skitnica, neću još dugo mirovati... s maestralom ću poći dalje... tko zna kuda... jer ja sam Sre-tni, val koji želi opliviti svijet.

*Petra Baček, V. r.
OŠ Marije Jurić Zagorke, Zagreb
Voditeljica: Melita Horvatek Forjan*

KAPLJICA

Gusti oblaci kao pramenovi teške vune vuku se nebom. Usred sivog pramena stojim ja, mala kapljica kiše. Drhtim. Spremam se zajedno sa svojim sestricama za prvi skok na zemlju. Bojim se! Gdje li ću pasti? Hoću li se razbiti? Zažmirim... i skočim! Zavrtjelo mi se u glavi od dugog leta i najednom - pljus! Ravno u vodu. "Gdje sam?" - "Tu smo, u Rastokama!" - povikaše moje sestre. Čvrsto me zagrlīše i povukoše u dubinu. "Hej, loviš!" - viknu mi sestra. U toj igri lovice zaronim do dna, poškakljam crvenu točku na pastrevi, iskočim na površinu pa se opet izudaram mlinskim lopaticama i strmoglavim u dubinu. Spuštajući se niz slap uhvatila sam se za kamen i tako odmarajući divila ljepoti Rastoka. Sretna sam što sam i ja dio njih.

*Luka Požega, IV. r.
OŠ Slunj, Slunj
Voditeljica: Dragana Matić*

OBIČNA PJESMA O PAHULJICI

Pahuljica
snježna,
smiješna,
mala
na prozor pala.
Zvala je i druge,
dosadno joj samoj
u noći tamnoj.

*Timotej Mladineo, II. r.
OŠ Mertojak, Split
Voditeljica: Ivka Kavelj*

PTIČJA GRIPA

Jednom se golubu
ljubav obila o glavu
kad je dragu svoju
pošao pozvat' na kavu.
Još putem je od sreće
počeo blistati
jer mislio je -
ona će odmah pristati.
A nije znao
da je živcira jako,
pa je mislio:
"Njezino srce
osvojit ću
samo tako!"
Ona mu zahvali lijepo,
jer je bila fina.
"Pa, ajmo, u đir po pjaci bar,
nek' svi vide kako sretan smo par."
"Danas mi nije sređena frizura,
cijelu mi je raščupala bura."
"A bi li, možda, da pojedemo

skupa kolačić jedan?"
"Na dijete sam cijeli tjedan."
"Bi li pošla do mog gnijezda,
iz njega puca pogled
do zvijezda?"
"Došla bih rado,
ali cijeli dan kišem,
nos brišem,
vidiš, jedva dišem!
Nego, hajde ti odleti
do apoteke. Mislim
da trebam tablete.
Tresem se ko grančica,
i mokra mi je spavaćica,
od gripe glava mi puca,
virus me cijeli dan prati,
baš, htjela sam doktora zvati."
A on ko lud poleti,
ni okrenuo se nije na peti,
samo je gledao kako će uteći,
i tražio je u bijegu spas,
a ljubav je odmah
iz glave izbio -
tako je uplašen bio.
Toliko je bio jadan,
toliko je bio isprepadan,
toliko je bio drhtav
da mu se učinilo kako je
već mrtav.

*Ivana Brailo, V. r.
OŠ Marina Držića, Dubrovnik
Voditeljica: Jele Sršen*

U VRTU MOJE BAKE

U vrtu sam svoje bake. Čekam da se vrati. Ona nikad ne ide daleko.
Okolo mene bezbroj patuljastih tulipana pupa i već se naziru boje:

Uskoro će njezin vrt izgledati kao da je prostrla kakav orijentalni sag. Na ulazu, uz plot, još stoji stara, po tko zna koji put procvjetala trešnja, bakina trešnja crne ispucane kore i grana koje se lome pri svakom jačem vjetru.

Eno je, dolazi! Znala sam da neće dugo! Maše mi s početka ulice. Ulazi u vrt i, po navici, osloni se rukom o trešnjino deblo da zatvori za sobom dvorišna vrata. A ono se lagano zatrese i milijuni svježih latica zalepršaju oko njenog sitnog tijela. I tada moja baka nalikuje onoj maloj katedrali oko koje se raspe snijeg kada je protreseš.

I svaki put kad proljeće zabijeli voćnjake, meni je pred očima ista slika, zamiriše mi topli kruh i marmelada od trešanja iz bakina vrta.

*Medina Džanić, VI. r.
OŠ grofa Janka Draškovića, Zagreb
Voditeljica: Tilda Raić-Ergović*

PIZZA FACE

Kasna je jesen. Polako se spušta mrak čvrsto grleći malo prigradsko naselje Brestje. Jak vjetar kovitla i raznosi lišće iz obližnjeg brezika po cesti. Krupne kapi kiše padaju mi na lice.

S obližnjeg crkvenog tornja zvoni Zdrava Marija.

Žurim iz škole kući sama kao i obično. Skrećem iza ugla i na slabo osvijetljenom dijelu ulice stižem skupinu učenika iz moje škole. Prepoznala sam sedmaše iz mojeg razreda i neke iz 7. B. Bučno su se smijali i nešto nerazgovijetno govorili.

Htjela sam ih neopaženo mimoći što sam brže mogla. Nisam se odvažila protrčati pored te gomile, nego sam ubrzala korake kad sam im se potpuno približila. Odmakla sam od njih nekoliko metara i osjetila olakšanje, misleći da sam prošla neopaženo, kad začujem gromoglasno dobacivanje: "Hej, ti, pizza face, kamo žuriš? Ideš se s nama malo zabaviti? Možda ti te bubuljice prođu! Seks sve liječi!" Bio je to Ivanov glas praćen bučnim odobravanjem i smijanjem ostalih učenika. Dobro sam poznavala taj glas iz razreda i sa školskih priredaba gdje je Ivan bio voditelj.

Na trenutak sam zastala kao gromom udarena. Ovo baš i nisam očekivala. Okrenula sam se prema skupini koja me je progonila i zamijetila sam da se ona ne kreće za mnom. Čula sam viku i zvižduke.

Potrčala sam niz ulicu koliko su me noge brže nosile. Žurila sam prema svojem dvorištu. Više nisam osjećala težinu vojničkog ruksaka prepunog knjiga na mojim leđima. Nisam osjećala ni vjetar ni kišu koja me je smočila do gole kože.

Napokon sam, sva zadihana, uhvatila za kvaku dvorišnih vrata koja su u tom času glasno zaškripala. Odmah je zalajao njemački ovčar iz mračnog susjedovog dvorišta.

Iz naše kuće nije dopirao nikakav zvuk. Vanjsko svjetlo ispred ulaznih vrata nije svijetlilo. Bio je to jasan znak da sam prva stigla kući. Drhtavom rukom sam pronašla ključ u džepu svojih traperica. Brzo sam ga ugurala u ključaonicu, ali je moj prvi pokušaj propao. Ključ mi je ispao iz ruku na kućni prag.

S mukom sam pipala prstima površinu hladnog betona. Više nisam čula bučnu gomilu sedmaša. Vidjela se samo blijedo osvijetljena, pusta i mokra ulica. Konačno sam pronašla ključ i uspješno ušla u kuću. Drhtala sam od straha i hladnoće. Bacila sam ruksak u predsoblje. Uključila sam sva svjetla u kući.

Našla sam se u kupaonici. To je moje omiljeno mjesto za sanjarenje i plač. Zaključala sam vrata. Konačno sam se našla na sigurnom. Vidjela sam svoj odraz na zrcalu: blijedo lice prošarano malim crvenim brežuljcima, izbezumljen pogled i mokru kosu koja se sva slijepila uz lice.

Počela sam tiho plakati. U ušima su mi odzvanjale Ivanove strašne riječi: pizza face, bubuljice, seks. Čula sam ih vrlo jasno. Zabadale su se poput noža u moje malo, jedno srce.

Ivan! Zašto baš on? On, koji mi se sviđa do besvijesti. On, koji je bio oaza u pustinji fizike i kemije. On, o kojem sanjarim još od šestog razreda.

Bože, mislila sam da ne ću preživjeti tu strašnu spoznaju. U tom trenutku sjetila sam se jednog sata razredne zajednice kada mu je razrednica rekla: "Ivane, nikako ne mogu shvatiti kako iz tako prekrasnih usta, mogu izaći tako krastave riječi!" Tada je Vanessi dobacio da ima nos kao Gargamel.

Ivan je samouvjeren dečko. Mnogim se curama u školi sviđa. Odličan je učenik i iz bogate je obitelji. To mu je dovoljno da može raditi što god poželi.

Priznajem da mu nikad ne bih mogla reći "strašnu" istinu da ga volim. Kako bih i mogla? On ima sve što ja nemam i ne ću možda nikada imati.

Moj otac Ambroz je seoski "mužikaš". Svira "bajs" na seoskim

svadbama po Zagorju baš kao i Kovačićev Zgubidan, a majka mi je spremačica u Centru za retardiranu djecu u Dubravi.

Otac brzo zaradi novac, ali ga još brže potroši sa svojim "pajdašima". Kući se vraća pijan i praznih džepova. Susret s majkom je redovno popraćen žestokom svađom i uvredama.

Tko bi ikad mogao voljeti curu poput mene? Siromašnu, niskog rasta, debelu, bubuljičava lica. Jednostavno, mislim da sam ružna i nesigurna u sebe.

Zar mogu biti drugačija?

Na to me, evo i sada podsjeća ogledalo pred kojim mokra i gladna plačem i ispovijedam se. Ne pomažu mi ni majčine riječi, kojih se često sjetim, da je svaki pubertetlija, bio on lijep ili ne, nezadovoljan svojim izgledom, da su i bubuljice dio pubertetskih smetnja i da će nestati.

Možda su muke po pubertetu prolazne, ali ja sada živim i želim da me netko primijeti i da budem prihvaćena među vršnjacima. Mnogi od njih nemaju ovakve poteškoće kao ja. Žive bez bubuljica i nisu debeli.

Večeras se čaša prelila. Naviještam rat kilogramima. Ako se ne mogu odmah riješiti bubuljica, barem mogu postati vitka. Od sutra jedem samo štapiće i pijem vodu.

Rečeno, učinjeno!

Za tjedan dana izgubila sam četiri kilograma. Mojoj majci je postalo jasno da se sa mnom nešto događa. Misli je da sam bolesna. Razgovarala je sa mnom i priznala sam joj da sam na "maloj" dijeti. Ona se pomirila s tim. "Važno je da ti budeš sretna", rekla je.

Svoj sam ručak bacala u zahodsku školjku, a ponekad sam se s ukućanima za ručkom pretvarala da me boli glava i da ću jesti poslije.

Nakon tri mjeseca moje "male" dijete, smršavjela sam dvanaest kilograma. Jedva sam hodala. Nisam imala koncentraciju za praćenje nastave i učenje. Glad sam zanemarivala. Važno je bilo postati vitkom i pomisao na već vidljivi rezultat, ohrabrivala me je ustrajati u gladovanju.

U školskoj kuhinji sam uvijek pojela svoj obrok pred ostalima iz razreda i redovno jurila u zahod povratiti sve pojedeno. Tako je bilo iz dana u dan dok nisam pala u nesvijest upravo u zahodu gdje sam dotrčala poslije velikog odmora i doručka. Razrednica je tog petka bila dežurna na prvom katu školske zgrade. Kad su joj dojavili da se

nešto zbiva u zahodu, brzo je došla s curama iz razreda. Pomislila je da sam drogirana. Brzo me podigla i odvela u učionicu. Pozvala je Hitnu pomoć iz Sesveta i obavijestila moju majku.

Ostala sam gotovo četiri mjeseca na liječenju. Nisam ni bila svjesna da sam se igrala na rubu provalije. Moj oporavak je bio mučan i dugotrajan.

Sada više nisam predebela. Jedem svu hranu i vratila sam nekoliko kilograma. Na novu dijetu i ne pomišljam. I prištića je sve manje. Dolazim u školu redovno i uspješna sam u učenju. Čak mi se i Ivan nasmiješio kad sam se vratila iz bolnice.

Psihoterapeutkinja mi je na kraju liječenja rekla da nikada ne smijem zaboraviti da je vrijedno živjeti ma kakve probleme čovjek imao, da svaki čovjek nosi na leđima nevidljivi križ i da je život lijep.

*Ana Marija Frljak, VIII. r.
OŠ Brestje, Sesvete
Voditeljica: Antica Tomljanović*

IGRA KISTA I BOJE

Po bijelom papiru
veselo skoči.
Tanki vrh
u plavu boju umoči.
Lijevo, desno
gore, dolje
gotovo je more.
Plavu boju
u vodi ispere.
Žutom bojom
gore, dolje, sunčano je more.
Tako opet
nekoliko puta
po plavom moru
barka pluta.

*Ante Jandrić, IV. r.
OŠ Prečko, Zagreb
Voditeljica: Anka Bukovčan*

LILIPUTANAC U 6. A

Visok sam 143 cm, a kada bi vas pustio da pogađate u koji razred idem, rekli biste: "Prvi!"

Ma ne, moram na to gledati vedrije.

Smjestili biste me u - treći, ali ja idem, ni manje ni više, nego u šesti, i to u 6. a.

U toj đlačkoj košnici ima puno uzbuđenja i nikada nije dosadno. Svakodnevno, gotovo neprimjetno, provlačim se između mršavih i debelih, velikih i malih, raščupanih i lijepo počešljanih.

A gdje sam ja tu?

Ja spadam u one sićušne, mravaste, mrvičaste, leptiraste.

Pravi Liliputanac među divovima.

Često sam na udaru onima sa stršavim jež-frizurama iz 8. razreda.

- Hej, mali, što ti hoćeš?

- Makni se!

- Ne smetaj mi! Ako te ja...!

Sliježući ramenima, ni kriv ni dužan, letim prema vratima spasa. Tu je moj razred koji se postavlja zaštitnički iako bude i poneki razbijeni nos. Unatoč svemu meni se baš sviđa ovako živjeti u svojoj koži, a i svijet je ljepši kad nije sve isto.

Prolazi tako dan za danom, a ja postajem jači i veći pomažući u učenju, pisanju zadaća, šaptanju pod satom, navijanju na školskoj utakmici.

Uz pomoć svojih prijatelja izrastao sam u pravoga diva, najvećega na svijetu, poput Gullivera, samo ne onoga u Brobdingnagu već u Lilliputu.

*Denis Jukić, IV. r.
OŠ "Đuro Pilar", Slavonski Brod
Voditeljica: Mira Plazibat*

SIĆANJE NA TATU

Moje seke su tile ić se vozit na biciklo. Tata nas je odveja na Benc, i pustija nas da napravimo đir ispid njega. Sve je bilo lipo dok nismo došli na čistinu di je bilo puno druge dice. Odjednon, moja

sestra Anđa proleti kraj mene na svom biciklu ka strila nebeska. Tata nije uspija reć ni jedne rići, a ona se već zabumbala u jedno jedino drvo koje je bilo isprid nje. Kako se razbila! Tata ju je brzo donija do mora, da joj spere ranjena kolina, čelo i ruke. Andrea i ja smo je pristrašeno gledale, a ona je hrabro vikala da se samo šporkala. Tata je odahnija, jer je vidija da se nije slomila pa se počēja šalit kako će na kraju on završit u kazni jer nije dicu dobro pazija. Ja san joj popravljala bičve, Dea joj je donila boršu koja joj je ispala, tata joj je zaveza špigete na patikama i polako smo krenuli kući.

Tate danas više nema, a mi se još uvik sićamo zabave i veselog društva uz njega na taj dan.

*Josipa Škomrlj, V. r.
OŠ dr. Ante Starčevića, Zagreb
Voditeljica: Dubravka Rovičanac*

IZ MOJEGA ŽIVOTA

Došla sam na ovaj svijet u jednoj sidnejskoj bolnici kao većina mojih prijatelja. Prvi susret s prirodom dogodio mi se vrlo brzo jer su roditelji živjeli u predgrađu, a to znači dosta prostora za igru. Sjećam se svakodnevnog igranja s djecom iz susjedstva. Bili smo slobodni jer nije bilo prometa kao u gradu.

U vrtić sam išla vrlo rijetko. Prvih pet razreda pohađala sam u javnoj školi. Do škole sam putovala školskim autobusom, četrdeset pet minuta. Puno sam vremena provela u vožnji. Tada je bilo veselo. Često smo uživali u glupostima koje su zločesti dečki izvodili po školi, za vrijeme predavanja i na športskim natjecanjima.

Međutim, nakon toga sam prešla u katoličku školu za djevojčice. Tamo je vladala velika strogoća. Sve smo imale uniforme, jako se pazilo na ponašanje, uređivanje nije bilo dopušteno. Na nastavi se moralo puno učiti, odnosno aktivno sudjelovati. Nije se moglo samo slušati ili prepisivati s ploče ono što ostali rade. Zato nismo dobivali domaće zadaće. Sve se radilo u školi. Kako je moja majka bila doma i brinula se za sve u kući, ni ja, ni braća i sestra nismo imali kućnih obveza i cijelo slobodno vrijeme koristili smo za ono što smo željeli posebno učiti. Za mene je bilo uživanje učenje klavira. Sa školom smo vrlo često išli na izlete po više dana u prirodu. Tamo smo spavali

u kolibama, učili smo se snalaziti u prirodi pa sam tako o njoj puno naučila. U kampovima se uči puno igara i nastaju mnoga posebna prijateljstva. Kod kuće se često zabavljalo na rođendanskim proslavama. Ako smo slavili u gradu ili na nekom bazenu, uvijek su morali roditelji biti uz nas. Zato smo kao djeca bili sigurni.

Dvije i pol godine odlazila sam dodatno i u hrvatsku školu. Osnovna hrvatska škola imala je samo hrvatski program, a u višim razredima dopunska škola sastojala se od razreda različitih nacionalnosti. Hrvatski je bio samo moj razred. Najzanimljiviji su mi bili Grci. Sasvim su različito učili od svih nas ostalih. Puno su više pjevali i plesali, a manje radili teoriju. Ja sam školu uvijek voljela. Mnogo toga me zanimalo i pored igre. Čini mi se da sam bila drukčija od mojih prijateljica. Često smo pričale što bismo željele biti. Sve su one htjele biti netko popularan. Ja sam željela raditi kao liječnica ili učiteljica u siromašnim zemljama. Njima je to bilo smiješno, a mene je boljelo kad bih gledala patnje i bolesti tih ljudi.

S trinaest godina već sam bila dosta svjesna cijelog svijeta, odnosa među ljudima, obitelji, naših korijena i različitosti u svijetu. Možda su zato morali uslijediti bolni događaji. Majka nam je objasnila kako ćemo se preseliti u Hrvatsku. To je bio šok! Za kratko vrijeme morat ću ostaviti svoje društvo i kraj?! Prvo nisam vjerovala u odlazak, onda sam mislila da je to nepravedno, na kraju sam vjerovala tati da će biti bolje. Ipak se dogodilo. Tako je počeo moj kaos.

Razumijem da okolina mora biti različita od one s kojom sam srasla. Međutim, baš ništa drugo ne mogu povezati s onim što sam proživljavala u Australiji. Ništa nije niti slično: susjedstvo, kuće, prostor u školi, stalna zvonjava školskog zvona umjesto blagih tonova Za Elizuu. Stalno nešto prepisujem i tek uveče moram sama proučavati gradivo, sve više vremena kradem od noći. Sada više ne mogu biti ono o čemu sam sanjala. Opet sam na početku i tek učim razumijeti ljude. Sve što sam željela znati i učiti ne mogu jer se svakodnevno mučim čak i s redovnim gradivom.

Ljudi oko mene sasvim su različiti. Drukčije misle, nisu baš sretni, ne smiju se i ja ne mogu biti otvorena prema njima. Kad pričaju o svojim planovima za gimnazije i druge visoke škole, jako me boli, jer neću imati dovoljno bodova za te dobre škole. Zašto je tata mislio da će mi biti bolje? Zašto ne mogu biti među svojimima, onima koji o životu razmišljaju kao i ja? Zašto se moj život vratio unazad? Možda

je mami bolje. Možda je tati bolje. Možda je sestri i braći bolje. Meni nije. Još uvijek mislim da je to nepravedno prema meni. Neki dragi ljudi pomažu mi shvatiti ovo vrijeme kao prolaznu muku. Puno razgovaramo da bih shvatila kako da spojim dosadašnje znanje i sposobnosti, kako da učim jezik iz životnih situacija i da pravilno razmišljam o budućoj školi i mojim mogućnostima. Kad s njima razgovaram čini mi se da bih se opet mogla veseliti učenju i saznavanju o svemu o čemu sam nekad razmišljala. Nekad? Zar je to tako davno bilo?

*Natasha Škvorc, VII. r.
OŠ Tituša Brezovačkog, Zagreb
Voditeljica: Biserka Glasnović*

ČES OBLOK VUN

Čes oblok vun, a čes vrata nutri.
Nutri, vun, nutri, vun...
Ja sam virus v hiži, ne znam kom bi išel,
a bi išel nutri ili vun.
Ja lijetam po hiži kak gujdk mali.
Mama veli da sam tak kak "divlja svinja."
Ni i divlja svinja negdar zaspi.
I onda više ne trebam lijetati po hiži jer spim.

*Mladen Belščak, IV r.
OŠ grofa Janka Draškovića, Klenovnik
Voditeljica: Štefica Oštarjaš*

BICIKL

Gledam svog brata i njegove prijatelje. Dojurili su odnekud, bacili bicikle pred kuću (jedan je čak i u kanalu), te požurili igrati video-igrice. Još dugo su se vrtili točkovi, žbice su pravile neprekinute krugove i na kraju se sve utišalo.

Dobro da ovo nije vidjela moja baka. U "njeno vrijeme" bicikl je značio puno više, ne samo prijevozno sredstvo. Bicikl je bio stvar

prestiža i blagostanja. Baka mi je o tome sve ispričala, nekoliko puta.

U vrijeme nakon Drugog svjetskog rata, poslije 1945. godine, ljudi su živjeli u neimaštini i skromno. Koji su bili dobro stojeći, kako se to prije govorilo, imali su više stoke, zaprežna kola, konje i - bicikl. Imati bicikl bio je pojam, a imale su ga bogatije familije u selu: Stipa i Mara Drozdovi, Barica Adamova, Stipa Džano i drugi.

U ono vrijeme do svih stvari u kući više se držalo nego danas. Šparalo se i čuvalo. U ormarima se moglo svega naći, a iznosilo se samo za posebne prigode. Sve se koristilo isključivo kad treba i odmah poslije toga se očistilo i spremilo.

Tak je bilo i s biciklom. On je bio cijenjeno prijevozno sredstvo. Cure su bolje gledale momka koji ima bicikl, jer ako se uda za njega, neće morati pješke u Bosanski Šamac na tržnicu ili u posjetu svojoj rodbini. Često se moglo vidjeti kako muž vozi ženu na "muškom" biciklu, a ona sjedi postrance na "štangi". U Šamac se nosilo prodavati bundevino sjeme, jaja, sir i tu je bicikl bio nezamjenjiv. Za dobiveni novac kupe se potrepštine za kuću, koje se opet voze natrag na biciklu.

Ali, na bicikl se nije smjelo tovariti puno stvari. Vreće s kukuruzom, jer su preteške, sepete da se ne ogrebe. Ako slučajno pokisne, trebalo ga je dobro obrisati i spremiti.

Kad bi neka žena imala puno nositi na tržnicu u Šamac, obično bi išla pješke, a tako se i vraćala. No ponekad bi od gazde mogla posuditi bicikl, s tim da ga do podne vrati ispravnoga, a sutradan to mora odraditi, kopati kod gazde kukuruz, žeti i sl. Bicikl se nije posuđivao na "Hvala" i "Zbogom" kao danas, svaku posudbu morao si odraditi i paziti na njega više nego na svoje stvari, jer kako bi gazdi na oči ako se biciklu što dogodi. Djeca na bicikl nisu smjela sama sjedati, niti se voziti po selu, da se što ne pokida.

Moja baka još i dan danas bicikl preko zime ne vozi, nego ga čuva u "prednjoj" sobi uz ormar. Ljeti, da ga sunce ne prži i kiša ne bije, ugura ga u hodnik. I kaže: - Mi stari svoje stvare čuvamo. Eto, Barica Adamova agronomka bila. Njezini su imali bicikli i ona ga naslijedila. Vozila se i umrla, a ono je još ispravno. Jest da je staro i nije moderno, al' je njoj uvik u sobe ge spava, na stranicu od kreveta u čelo nogu naslonjeno bilo.

*Martina Babić, VII. r.
OŠ "Mijat Stojanović", Babina Greda
Voditeljica: Borka Iljazović*

KRÎS

Sve se užgalo!
I nebo će plancat
domalo.
Zavrućilo.
Začrčilo.
Ni nego da te
afana.
Môre uzavriilo.
Deboto glogoj
pustilo.
Nidir ćuha
ni puha.
Gori kamik.
Gori zemja.
Zrâk je
uskuha.
Smrtno žedna
laca zmaja.
Krîs...
Vrućini nigda
kraja.
Nonu zaduha
ćapala.
A nôno se
od posteje
do hladîšća
zavalije...
Pripomišća.

*Adriana Mamić, V. r.
OŠ Selca, Selca
Voditeljica: Neva Kežić*

DAŽJI...

Evo ga opet! Ni odavna!
Unesi robu, već je umidala!
Zatvori pasa da ne nakisne!
Privuci robu, pritvori punistre!

Ovo su riči kad počne daž,
 upute daju otac i mat.
 Baba se tuži na stare kosti
 I za dicom lumbrelu nosi.
 Kad ga ni, a što ga ni?
 A kad počne, a što je poče?
 Jan ne razumin, čisto ne znan
 Ko što hoće!
 A meni je gust capat po lokanju,
 uživam u pismi dažja po konalu.
 Pujan kikiriki i gledan u poje
 kako kapjama veselu se loze.

Nepozante riječi:
 daž, dažji - kiša, kišiti, pada kiša
 umidala, umidat - ovlažila, ovlažiti, navlažiti
 punistra - prozor
 rič - riječ
 lumbrela - kišobran
 gust - užitak
 capat - gaziti (po kaljuži)
 lokanje - lokve
 pujan, pujat - čistim (čistiti), prebirem (prebirati)
 poje - polje

*Franko Sardelić, VII. r.
 OŠ Blato, Blato
 Voditeljica: Ana Tulić*

BALICA ISPRE SVETOG (nema nas doma na play station!)

Zamislite igru nas gradske mularije bicama po gradu! Što vam se čini? Nemamo kad poći na Gradac ili Sveti Jakov, preša nam je velika.

Subota je. Pust je Stradun, pust je cijeli Grad. Lijepo, sunčano, ali hladno zimsko popodne izvuklo me iz kuće kao i moje prijatelje Josipa, Nikolu, Frana, Orsata.

"Idemo balice, na bice!"

Okupi se nas pe, dese, balica cijela, svi na bicama, a oko nas sami muk i niđe žive duše. Dogovaramo se i ka se dogovorimo zna

se: Amo pravit škerce! Juriš na Placu! Uzmemo nogare i banke. Nogare obalimo na pod, banke na njih, i eto naše skakaonice. Udri gori, doli. A kad se pojavi Placar (oni dundo što čuva stvari na Placi) neko vikne: Kiba! Mi bjež, a ja se zaderem: Tuklo četri, na hitanja! Na Placi ostane samo dundo Placar, razbacani banci i prestrašeni golubi.

A tek igra "caja i lopova". Podijelimo se u dvije grupe. Uglavnom smo složni, brzo se dogovorimo tko će biti "caji" a tko "lopovi". Smisao igre je u brzini, moraš bježati i pobjeđuje onaj tko je brži na bicikli. Kada "caji" uhvate "lopove", svi se skupimo ispred Svetoga i zamijenimo uloge! U prolazu naletimo na koga, a najedene povike Ne pravite škerce, nemate ništa pametno za radit! ne obadamo.

Za hvaticu je potrebno krcato spretnosti, brzine i hrabrosti, a mi je nađemo u zajedničkom druženju.

Jeste li nas videli ispred Svetoga? Iza lude hvaticu nas pet ide impicavat ženske. A one su, zna se đe, pod kamenom ogradom našega parca igraju lastike. Stanemo oko njih ko zaštitari, ali na bicama, dok se lastika pomiče na visine:

prsti peta, majmun šeta,
peta - prsti, pop se krsti.

Pokoja nas i pogusta pa se zakidivamo i smijemo. Uto dođe moj pape: Aha, sa ka si se izigro, doma! Kad padne mrak na ulice Grada, umorni pođemo doma. Orlando je namignuo Svetom Vlahu a ja sam Petri pomogao složiti lastiku.

Objašnjenja nekim dubrovačkim riječima:

balica - grupica djece

mularija - djeca

bice - bisikla (žargon)

preša - žurba

pe, dese - pet, deset

ka - kad

škerce - ludosti

obalimo - prevrnuti

obadat - obazirati se

impicavat - zadirkivati

zakidivat - šaliti se

Balica odredila da senj na ovu kartu stavi.

*Tomislav Radić, V. r.
OŠ Marina Getaldića, Dubrovnik
Voditeljica: Antonia Vlašić*

KAK SO SE SPOZNALI MOJI DEDA I BAKA

Moja baka vam navek dok se pelja z biciklinom gleda okoli. Se jo zanima i glavu obroča sim pok tam. Navek mislim da se bu nekam zaletela. Ali več se je tak sprakserala kaj ftegne se videti. No, dok je bila mlajša, jampot je nompak radi toga zišla.

Biv je tork i pijac v Priloku. Baka, unda još mlada puca, tpeljala se na sejem kaj si nekaj kupi. Na sejmu je bilo, kak navek, puno ljudi i si so se rivali kak da nekaj zabadaf dovljejo. Med njimi so bili i tri lepo zriftni dečki pok je baka v njih gljedala, a ne kam se pelja. Peljala se i peljala i... zaletela v štand z vrhnjem, sirom i jajcami. Jajca so se razlejala po kaputu. I v losima je mela žučonjke. Teca na štandu so bili tak črleni v obrazu od smeha pok so se ne mogli neti srditi. Sam so govorili: "O, Božja žena!" i brisali baku z nekakvimi krpami.

Si oni ljudi šteri so se prije rivali, ve so se smijali. Več im se nikam ne žurilo. "I još bi bilo neka da me ne videv i vaš deda", rekla je baka. "Tak me bilo sram, ali on mi je pomogev zdiči biciklina i z menom je za pajdoša išev dimo. Prvo smo se pogljedovali, a poslije smo bili puca i dečko. "I još te poslje šte?" čudila sam se. "Je, ve vidite kak se more još zavesti dečko", smejola se baka.

A deda zno prepovedati kak je ona ne bila samo zmešana već i prefrigana.

Negda so mlodi ne meli saki svoju sobu kaj bi se mogli nasamo spominati. Si so bili v jeni hiži. Dok se deda dimo otprovljav, baka je išla ž njim do vrot i sam ga je v oči pogljedala. On je v njenim očima videv ono kaj so drugi ne mogli videti.

"Prefrigana je bila", govoriv je deda. "Dok so si spozaspali, baka je stiha zišla vun, a jo sam jo čekal na škednju v kmici. Ljubaf je splela mrežu koli mene z štere sam se već ne mogev otrči", prepovedal je deda.

Dok to poslušam, mislim si da su negda ljudi ne bili baš tak mirni, a danas se ti isti ljudi strašno čudijo, dok nešterna puca š črevom ide zamoš.

Vremena se mejaju, samo je ljubav i den-denes ista.

*Dolores Andročec, VIII. r.
OŠ Goričan, Goričan
Voditeljica: Snježana Granatir*

UPOZNAVANJA MOJIH RODITELJA U ČETIRI PRIČE

Kako su se upoznali moji roditelji? Krasna tema. Bilo bi je vrlo jednostavno opisati i napisati zgodan sastavak da se ne radi o mojim roditeljima. Pitate se zašto? Pa zato što su se oni po različitim pričama upoznawali bar desetak puta. Kako je to moguće? E, u mojoj obitelji sve je moguće. Razne varijante upoznavanja mojih roditelja ovise o tome tko nam je došao u goste, jesu li to Jajeki - kumovi, Pajeki - obitelj mamine sestrične, Tuđinci - obitelj moje sestrične, Bujkići - obitelj moje druge sestrične ili Vinceki, drugi kumovi.

U pravilu se u tim trenucima druženja obitelji podijele na muške i ženske kalnove, a bitka klanova vodi se na svim poljima, od zauzimanja mjesta oko stola, vrste glazbe, filmova, hrane, pića, sportova, sapunica pa i do toga kako su se moji roditelji upoznali.

Priča prva

Jednom su, po pričanju muškog klana, tata i kum Jajek s "pilom" ispred Kušlanove pobrali mamu i njezinu frendicu te ih otfurali na kavu. Naravno, na te se riječi odmah umiješa ženski klan, tj. moja mama: "Vama je 'pila' motor s jednom svjećicom koji ne može ići brže od 40 km/h. I niste nikoga pobrali nego ste nas danima pokušavali zadiviti izvodeći krivine, radeći od sebe klaunove."

Priča druga

Drugi put su tata i Pajo u disku posramili Travoltu, a mama i njezina prijateljica Marijana im nisu mogle odoljeti. "Da su Brilljantin snimali kasnije, mi bismo sigurno bili glavni glumci", šepure se Pajo i tata. Cijeli ženski klan tada skače na noge smijući se: "Plesali ste kao da vam je Frankenstein tata. I još si ti imao rasparene čarape", dodaje mama tati. "Tada je to bilo šik", odmah se brani tata.

Priča treća

Sljedeće upoznavanje bilo je u Stubakima. Mama i kuma Dragica, kako one vele, bile su tak mlade, zgodne i zrihtane da su dečkima poispadale ladice. Muški klan se i tada brzo suprotstavlja naoružan kobasicama i pivom: "Ne bi nama ladice poispadale da vi niste imale tak dobru klopku i hladnu cugu."

Ta silna upoznavanja ustvari su sličice iz njihovog zajedničkog druženja koje se uljepšavaju i napuhuju prema gostima u našem domu. A kako su se na kraju moji roditelji upoznali, to se može čuti

svake godine 29. veljače, na dan kada su oni posebno razdragani.

Priča četvrta

Mama je odlučila otići na vjeronauk u susjednu župu. Prijateljica joj je pričala da se tamo studenti i mladež odlično zabavljaju uz vjeronauk.

Ušla je u podrumске prostorije crkve. Očekujući prijateljčin dolazak, gledala je izložene radove. U tom trenutku pristupio joj je tata koji je tamo dolazio već godinama. Predstavio joj se i upoznao je s ostalim društvom. Poslije su igrali pingač i otišli na kavu. Tako su četvrtci postali dani njihovih susreta.

Danas, u trenucima kada se mama raznježi, kaže: "Nas dvoje sam je Bog spojio!" Na to tata kao iz topa odgovara: "Da. To je dokaz da ni on nije nepogrešiv."

*Ana Galjar, VII. r.
OŠ Vjenceslava Novaka, Zagreb
Voditeljica: Milvia Vuk*

ZVIJEZDA OD SLADOLEDA

"Deutsche sprache mutter sprache, English language world language." Jasno, sve mi je to kristalno jasno, ali, čovječe, dosta mi je svakodnevnog odlaska na te glupe jezike. Dok moji frendovi sjede za računalom i deru neku pucačinu, ja ruksak na rame i bez puno galame, u školu stranih jezika. Ko da moram biti neki poliglot. A taj njemački stvarno ne volim! Gadan mi je to jezik. Engleski znam i bez toga da idem u tu školicu. Ima li to onda uopće smisla? Teško. Samo me dave, guše, ubijaju me u pojam, uskraćuju mi igru i uništavaju djetinjstvo. Mada, dobro je meni tamo zapravo. Mrs U. i Frau C. su sasvim u redu. I ekipa je dobra. I zezamo se. Samo mi se naprosto teško pokrenuti. Ili možda samo cendram? Ne znam. Nije ni važno. Važno je ovo što slijedi. Pitala mene na kraju školske godine Mrs U. da li bih htio snimiti neke CD-e na engleskome za klince nižih razreda. Mislim pa dobro, zekat ćemo se, zašto ne? I dođemo mi tamo u ulicu B. i upadnemo u neki studio. Nije to ko na televiziji. To je nešto mnogo manje, neki stan i u njemu dobra ekipa ton i ostalih majstora. Svi: "Bok, kak si?" Spreme te u onaj kavez, objasne ti kak' se služiš sa slušalicama, daju ti tekst i vele da ne skidaš oko s

producenta. Na njegov znak krećeš i to je to. To sam odradio, bilo je dobro. Dobit ćemo i neke zahvalnice. Kad sam se vratio s praznika, dočekale su me stvarno zahvalnice, službeno u ime svih njih, i opet ja na to zaboravim. Al' onda dođe mama s upisa u školicu i kaže: "Čuj, Mrs U. nije te mogla nahvaliti i nazahvaljivati se za ono snimanje i svi vele da si bio super, bla, bla..." Kad nakon jedno mjesec dana, dobijem ja poruku od Mrs U. Nešto u smislu: "Producent te zapamtio, bio si briljantan, sad snima neki spot za Ledo i jesi li zainteresiran. Odmah sam poruku proslijedio mami i ona je dogovorila snimanje. I to za lov.

Čovječe! Dođemo mi opet u ulicu B., opet isti producent: "Bok, bok!" Da on meni tekst, veli kaj hoće, metne me u kavez i mi krenemo. E, ali onda stiže i ostatak ekipe. I to sa psom. Pas prekrasan. Ogroman, crn ko noć i možeš mu svašta raditi. Ukratko dobričina. Žvaču oni neke sendviče, sviruckaju gitare i još neke instrumente, slušaju. Tip broj 1: "E, dobro je, ali možda da ovo malo ovako uzlazno..." Dobro, može i uzlazno. Opet ponavljam dvadesetak puta i kad se čini da je tip br. 1 zadovoljan evo ti lika br. 2: "E, dobro je to, ali možda da na ovom mjestu onak' malo više frajerski repaš..." Dobro, može i malo više frajerski. Opet tridesetak puta ponavljanje i taman kad misliš da je sve gotovo, evo ti tipa br. 2: "E, ma to je sve super, ali možda je ono malo preuzlazno, možda bi bilo dobro da probamo malo silazno..." Zatim četrdesetak puta ponavljanje i dobro, mislim ja, kad će tom dirigentu puknut' film pa da im kaže: "Dečki, dajte se vi dogovorite: uzlazno ili silazno." Ali dirigent ništa. On je sasvim kul. Taj bi se mogao prijaviti na Big Brother. Pa onda opet sve iz početka: malo uzlazno, malo silazno, malo reperski. To, to je to! Ili ipak onako? A meni svejedno. U mislima brojim lov i baš mi se fučka što se oni ne mogu dogovoriti. Ni veliki crni pas ne živčani. Očito je navikao. Samo lijeno leži i povremeno se zabavlja intimnom higijenom. I njemu se vidim fučka. Sve u svemu jedna ležerna atmosfera. Miks lijevo, miks desno i napokon se ipak odluče za prvu verziju. Uzaludan uzlazni, silazni i reperski trud. No meni se i dalje fučka. Nisam bio na testu iz fizike i dobro se zekam. Svi me uvažavaju. Tretiraju me ko osobu. U stilu: dečko radi svoj posao i to dobro. Dogovor o isplati honorara (ne nadam se tome tako skoro) i to je to. Bok, bok i gotovo. Mama je u šoku, od tog "bok, bok". "A dobar dan i doviđenja?" pita. Jel' to opet neki generacijski jaz? Svejedno, vidim, sviđa joj se. U školi me pitaju kak' je bilo.

Odgovaram kulerski (izgleda da brzo učim): "Ma, nije to niš' bog zna kaj..."

I nakon otprilike mjesec dana upalim ja telku (a kad ju uopće gasim?!) i čujem SEBE, slavnog repera: "Kad dođe zima, snijeg i led, vrijeme je za novi sladoled. Laki star! Sakupi dijelove sretne zvijezde i vrijedne nagrade odmah slijede..." Dobar je to osjećaj. Čuti samoga sebe na telki. I nije to više neki obrazovni program koji gledaju samo klinici. Ovo ipak svi gledaju. Onak malo rasteš u vlastitim očima. Postaješ faca. Svi znaju da sam to ja. Većina me sigurno čula.

U školi sam. Čuli su me. Zapitkuju. Moram malo pripaziti na krila. Da ne poletim. No, za to se već pobrinuo moj frend. "Čuo sam onaj spot o kom' si nam pričao, ali znaš, ja mislim da to nije tvoj glas." Zamislih se. Točno, i meni je malo čudno zvučalo. Možda nisam bio dovoljno dobar pa su naknadno snimili spot s nekim drugim. Boljim od mene. Ali nisu mi ništa javili. Možda naprosto nemaju taj običaj. Ipak je to "bok-bok generacija". Ne znam zašto uvijek zamišljam zavist zelene boje. Dođem doma pokisnut: "Rekli su mi da to nije moj glas. I meni se čini da nije. Poslušaj pažljivo. Sigurno su uzeli nekog boljeg. A da nazoveš i provjeriš?" Mama je u čudu. Ne može vjerovati. Gdje sam izgubio samopouzdanje? I što mi se dogodilo sa samopoštovanjem? Pa nije luda da ih zove. Uostalom, vidjet ćemo kad dođe honorar.

I vidjeli smo. Na samu Staru godinu nazvao producent. Stigla božićnica. Našli smo se na placu. Možda zvuči čudno, al' tak je bilo. Dobio sam svoju prvu zarađenu lovu. Čovječe, moj vlastiti honorar. Možda ono i nije bio moj glas. Fućka mi se. Al' ja i danas pjevušim: "Sretna zvijezda, Lucky Star svakom da po neki dar..."

*Dan Valentin Šopić, VIII. r.
OŠ Augusta Harambašića, Zagreb
Voditeljica: Kseniija Ivanović*

TRAGIČNA LJUBAVNA

U tom frižideru baš je bilo svašta,
svega što poželi čovjekova mašta.
Uživali proizvodi u hladu i miru,
tek bi koji puta dosadilo siru.

Naime, ako ga dugo ne bi jeli,
od tuge bi se osušio, posivio cijeli.
Toga su dana iz trgovine stigle nove stvari.
Nastala gužva. Popunili se i frižider i ormari.
Među proizvodima proširila se jeza.
Majonezi zasmetao luk, peršinu nedostajala fotosinteza.
Naranča se hvalila kako je baš ona vitamina puna,
meso ponosno isticalo cijenu sa svog računa,
slanina plakala što ima puno masti,
šparoga počela tuđe mirise krasti.
Blizu celera, u kutu iza svega toga
smjestila se smrznuta pileća noga.
Pogodile njih dvoje Amorove strjelice,
no nisu se mogli približit od pudingove zdjelice.
Tri je dana celer samo gledao nogu,
a onda si je rekao: "Ma, ja to mogu".
Kupio joj stručak peršinova lista
s prstenom od gumice koja blista.
Ni ona nije dar previše birala,
uhvatila prvi poriluk i na njemu zasvirala.
Par su dana zajedno u tami venuli,
a onda su događaji s mrtve točke krenuli.
Čulo se kako oko vrata netko hoda,
u loncu na štednjaku šuštala je voda.
Zatim su se vrata frižidera otvorila,
ruka sudbine se na njih oborila.
Ljubavnici naši shvatili da je kraj,
bacili se jedno drugom u zagrljaj,
uz mrkvu, papar i batak suhi
zagrljeni našli se u pilećoj juhi.

*Leonarda Lujić, VIII. r.
OŠ Vilima Korajca, Kaptol
Voditeljica: Jelica Marković*

MOJ DID

Ja puno volin svoga dida
Jer on je tu otkad san se rodija,
Volin kad me vodi sa sobom u poje

I kad kaže da je dobre voje.
I dok uvijek ništa u maslinan voli badat
Ja nađen skužu da ne moran pomagat,
Jerbo je meni draže okolo skakat
Nego stat pod maslinon i njemu ništo dodavat.
I onda se on jidi i kaže
Da sve uspijen da obađen i da jedino njemu ništa ne pomažen.
Ma isto on mene zove labudon svojin,
A ja njega didon mojin
I da se mi dva dobro razumimo
Jer jedno drugoga puno volimo!

*Vice Mateta, III. r.
OŠ "Bijaći", Kaštel Novi, Kaštel Stari
Voditeljica: Ivana Lukas*

PAPRENJOCI

Nijedna fešta
bez njih
ne more
pasat.
Za karščenje
pričest
krizmu
ili ženidbu
od slatkijega
vajo učinit
listu -
ma paprenjoci
su uvijek
na parvijemu
mistu.
Diteline, kokotiči,
sarca, leptiriči,
amfore ili konjiči
uvik su sa nami

u največoj sriči.
Ne znon je ih lipje
gledot ili jist!
A još kad ih se
pocukaro -
kako da je
snig bili
po njima po.
Ma njih se ne ji
bilo kako.
Njih ne smiš grist
nego čučat
i onda češ
po provu
u njima
guštat.
Kroz život
nas pratu
kad guod
non je lipo.
Oduvik se
znalo -
bez paprenjocih
na Hvoru
ništa se ni
feštalo!

*Ante Vuković, VIII. r.
OŠ Petra Hektorovića, Stari Grad
Voditeljica: Vivijana Bižaca*

MAMIN KUŠLEC

Kad zima odhaja
proleče nam dohaja.
Svud okolo lepo cvetje
krasi naše velke brege.
Kad složim pušlec cvetja

to je lepi darek
moje drage mame i
još lepši nejin kušlec za me.

*Valentina Zenko, II. r.
OŠ Ivana Grandje, Soblinec
Voditeljica: Ankica Dmejhal*

BUZDO

Moje školovanje počelo je vrlo nesretno. Bio sam bucmast i miran dječak, ne bih ni mrava bio zgazio. Tada me u prvom razredu prozvaše Buzdo. Znao sam puno nadimaka, ali goreg od moga nije bilo. Zamisli - Buzdo! Što sam se ja više žalostio i plakao, djeca su bila sve okrutnija.

- Buzdo plače - izgubio gaće! - počeo bi Donat, a ostali prihvatili. I tako svaki dan.

Plakao sam i doma. Nisam više želio ići u školu. Uzalud su me mama i tata tješili da će me djeca ostaviti na miru ako se ne budem ljutio. Bio sam nesretan da nesretniji ne mogu biti. Ni s kim se više nisam igrao.

Možda bih i umro da mi jednoga dana moja baba nije ozbiljno zaprijetila:

- Neka te još jednom vidin da plačeš pa'sh vidit! Znaš li ti da buzdovan more skašit čov'ka! Pa, je li bolje da te tako zovu nego Brabonjak ka i Juru Giričina.

Složio sam se s babom da je bolje i bio sam mirniji.

Kad me je Donat sutradan u školi nazvao Buzdo-Buzdovane, sjetio sam se babinih riječi. Skočio sam na njega, "pribuzdio" mu nekoliko šaka, povalio ga na pod i dreknuo:

- Znaš li ti da buzdovan more skašit čov'ka!

Donat je zaplakao od straha jer sam sjedio na njegovim leđima. Razred je počeo vikati:

- Buzdo je jači! Buzdo je jači!

Tada sam se nakon dugo vremena smijao. Kada sam došao doma, viknuo sam s vrata:

- Babo, više se ne ljutim što me zovu Buzdo!

*Ante Buterin, III. r.
OŠ "Novigrad", Novigrad
Voditeljica: Branka Maroja*

MANEŠTRA

Od jutra do obeda
na špargetu
pun lonac
pomalo kuha.
Vročki,
mići oganj
da se ne prekuha.
Pomalo,
pažul,
pažul
i kumpir,
tar ni pir.
Od mrsnega
notre kus,
malo špeha,
šeljina
i česna
za pešto stuć,
za storit gušt.
Trukinja mlada,
klas za dico.
Pijati se hlade.
I kap octa
za našega oca.
Vela feta kruha
da se sve potoća.

*Ana Valčić, III. r.
OŠ Vladimira Nazora, PŠ Lupoglav, Lupoglav
Voditeljica: Irena Pernić*

MOJ OTAC

Moj otac ribi lovi
i nikad ga doma ni.
Na brode on dela
po celi don,
da je joko prov

ja dobro znon.
Kad doma pride
i gre spat
ja znon dobro
da moram mučat.

*Ana Šumberac, IV. r.
OŠ Matije Vlačića, Labin
Voditeljica: Nirvana Golja*

PROSIDBA, SPROVOD, PROSIDBA

Osvanu jutro, kao
djeva koju prose.
Oblaci, paževima slični,
vjenčanicu joj plavu nose.
Prođe dan, kao otkucaj
mramornog hoda,
ista ona djeva, posta
starica, pognuta do poda.
Crnu haljinu nosi,
stupa sa sprovoda dana.
Samo dvije zvijezde na nebu, to suzne su oči njene.
Kao razbijeni kristal, oluja niotkog zvana.
Tuga ta, kao ubod mača,
kratkog je vijeka bila.
Ogranu sunce, rodi se zora,
rodi se nova, za prosidbu vila.

*Željko Filajdić, VIII. r.
OŠ "Antun Matija Reljković", Bebrina
Voditelj: Đuro Magdić*

NESTAŠNE PAHULJICE

Pahuljice bijele, meke, malene,
vesele i razigrane.
One lete, plešu,

igraju se.
Pahuljice fine
vrte se kao balerine.
Spuste ti se na dlan
ili padnu na tlo,
ali kad ih malo stisneš
sve je gotovo,
i, eto, nema ih više
jer postanu kap kiše.
Druge pahuljice meke, lake i bijele
i dalje se vesele,
a onda završe u snješku,
snijegu ili rijeci.
Kad ih taknete
vjerujte, nećete se opeći!

*Alisa Fabris, II. r.
OŠ Vazmoslava Gržalje, Buzet
Voditeljica: Tea Marmilić*

MATI

Jutre rane,
još za črne kmice,
s toplu žemlju
me mati budi.
I kušlec v oko mi
stisne pak zakriči:
"Digni se, pospanec!
Zube treba prati,
čaja popiti,
v školu iti i
pameten tam biti."
A ja onak pospan,
obrnem se na drugu stran
i nekaj lepe senjam:
lasi žute od fine svile,
oči črne kak trnine...
Kad bi ju same

dirnuti smel,
mamine žemlje
više ne bi jel.

*Domagoj Šimatović, VI. r.
OŠ "Vladimir Nazor", Križevci
Voditeljica: Dragica Denžić*

ISTINITA ŠTORIJA

Štorija počima pri nekoliko godin,
Kad je Adela u skulu pošla.
To van dite u Zagreb živi,
A iz Splita je živit došla.
U prvi razred Adela krene
Kad meštrovica ka u priči
Reče dicit: "Napišite na slovo Đ
Barenko dvi - tri riči."
Zaledile se oči male dice
I suez povirile navr' nosa,
A moja Adela spusti glavu
Na bokun karte ča je sakrije kosa.
Đardin i điran nakrivili slova
I zaledili meštrovličino lice,
A moja Adela pametno dite
Snašla se pri svoje meštrovice.
Pa kaže:
"Điran je cvit u đardinu
Ča oće reć u vrtu noniča mojih."
Pa nasmije od srca svih
I dicitu i meštrovicu dijalekton svojin.
A fina zagrebačka gospoja
Ča "olofka i tramvajf" zna reć
Nije joj zamirila puno,
Vengo je nagradila već.
"Dobro san prošla!" rekla joj je.
Moglo je bit i gore
Kad u Zagreb stigne dite

Koje svin srcem jubi more.
 A i priči tu nije kraj
 Jer u razredu zavlada muk
 Kad je šesno nakon svega
 Rekla da navija za „'Ajduk“.

Nepoznate riječi:
 štorja - priča
 skula - škola
 meštrovica - učiteljica
 barenko - barem
 bokun - malo
 điran - cvijet
 đardin - vrt
 vengo - nego
 jubi - voli
 'Ajduk - Hajduk

Matea Ćurković, VII. r.
OŠ "Vjekoslav Parać", Solin
Voditeljica: Marija Cvitković

DAŽJENI KAPIĆI

Dažjeni je dan. Grad zgjeda kot šuma puna šareh lukići. Se su lepči od lepčega. Ma to nisu lukići leh šare lumbrelice ke se šeću po Reke.

Najveselejij su kapići dažja. Hopsaju, dešpeću i skaču z lunbrelice na lunbrelicu. Moče vlasi, obrazi i cede se po noseh.

Danaska je njih dan! Jutra će morda već sunce blešćit a onda niki neće lumbrelice nosit i na daž će si pozabit.

Dino Mičević, II. r.
OŠ Škurinje, Rijeka
Voditeljica: Tanja Dukić

MORČIČEV JAD

Jedan dan Spomenka, vlasnika jenega predivnoga Morčića zbolela je glava. A znate zač? Aš ni pral uše - tri šetemani! Morčića

je skoro već kolpalo od tega neugodnega diha, ali da ne odugovlačin, evo kako je bilo.

- Joj, joj, ne moren više ovaj smrad trpet! Daj, znami me z uha da se moren oslobodit - molil je črni Moro.

Ča se ti tužiš? Tebe ni niš, a ja od ovega bola va uhe ne moren na mire bit. - njurgal je Spomenko.

- Sam si kriv! Ča uši tri šetemani nisi pral? - zazijal je Moro.

- Muči, aš biš mogal z mojega uha poč ča - jadno je rekal Spomenko.

- Dobro, poč ću ča pa će se bit dobro. Nemoj me molit da ti oprostini, aš iman malo pacjenci - reče Morčić i pobegne ča daje od šporakačuna.

- Prit će on nazad. Nas dva smo kumpanija... - Spomenko je pogrešil. Ni mislel da Morčić misli za pravo.

- Sad moren poč kade san namislel. Prvo ću poč na Korzo pul uri, pa na Trsat pul crekvi i onda na Vežicu pul Istravina... - veselil se je.

I tako je Morčić krenul. Njegov ga je gospodar iskal i iskal, ma nikako ga ni mogal nač. I kako bi! Morčić je, kako je i mislel, prvo obišal Korzo i Trsat pa se uputil na Vežicu. Tu ga ferma brižan Spomenko. Morčić jadnim glason zazija.

- Ča me iščeš, pa ti si me potiral!

- Daj, ja san se samo zezal, nemoj tako - vas žalostan rekal je Spomenko.

- Ča nemoj tako! Operi uši pa ćemo opet bit veseli skupa.

- Nisan nikad mislel da biš se mogal tako razjedit. Ali, evo da mi se opet vrneš, obećujen da ću vavek uši prat i pazit na te. Znaš, zaljubil san se va jenu lepu divojku ka se zove Tonka. Bit ću puno lepši ako mi ti budeš na uhe...

- Hmmm... Dobro, oprostil san ti. Homo sada doma kad smo se već pomirili - smiloval se Moro.

Kad su prišli doma, Spomenko je dobro opral uše i stavil svojega dragega prijatelja Morčića na uho. Tu se je Moro bleščel ko dijamant, ali oni črni! Bil je puno lepši i ponosno je na glave nosil črjeni turban.

Poveda se da se Morčić i njegov gospodar više ne svade i najbolja su kumpanija. A Spomenko i Tonka da su jako namorani i sretni...

A Moro? Moro još više - smiron je čist!

*Lara Mičević, II. r.
OŠ Škurinje, Rijeka
Voditeljica: Tanja Dukić*

ŠTORIJA O BORIĆU

Bura zavijo, a jo i moja mati gremo ubrati borić i malo travice. Grone se lomu od bure, a mi gremo od jenoga do drugoga i nijedon nan ne vajo. Ovaj je krivi, ovaj je retki, ovaj nemo vrha. I škuro nas je za vrhun uvatilo. I ka smo se vrnuli za doma trevili smo na jednoga po momu guštu.

Sva san promrzla došla doma, ali san zadovoljna ča san ubrola tako lipi i šesni borić i biti će nan veseli Božić.

Nepoznate riječi:

zavijo - zavija

jo - ja

gremo - idemo

grone - grane

lomu - lome

nan - nami

ne vajo - ne valja

retki - rijetki

nemo - nema

škuro - mračno

uvatilo - uhvatilo

guštu - ukusu

vrnuli - vratili

san - sam

*Rea Profaca, III. r.
OŠ „Valentin Klarin“, Preko, PŠ Sutomišćica
Voditeljica: Mara Končurat*

LA BORA

Dalla montagna arriva guardinga la bora.

Poi si ferma

di paese in paese.

E sola, pian, piano s'intrufola

in tutte le parti

e ascolta attonita

lo sgocciolare triste

di una fontana malata.
Poi si gonfia sempre piu'
e turbina impetuosa
e agli alberi fa abbassare il capo
e tutte le foglie fa ballare in cielo.
Infine come uno spazzino
scaccia via la tristezza delle nuvole grigie
e rida' la gioia dell'azzurro e del giallo
al cielo.

BURA

S planine, oprezna dolazi bura.
Potom seli
iz kraja
u kraj.
Usamljena, ušulja se polako
u svaki kutak
i sluša zasušena
tužno kapanje
jedne bolesne česme.
Zatim nabuja sve više
kovitlajući silovito.
Pred njom stabla spuštaju glave
a svaki list podiže se u nebo plešući.
I na kraju, poput pometaća
rastjera tugu svih oblaka
i vrati nebu
radost
modrine i rumenila.

*Sandi Blekić, V. r.
OŠ Scuola elementare, Vodnjan
Voditeljica: Orietta Šverko*

S TATOM NA MATORALAC

Četiri su sata ujutro. Ustajem iz toplog kreveta. Kupaonica? A, ne tako brzo! Moj tata, vozač autobusa, već je u košulji i uređuje se za vožnju dvadeset osmero razuzdanih tinejdžera. I nemojmo zaboraviti našu rasku, glas razuma kad razred više sliči psihijatrijskoj bolnici

nego propisima dragog nam ministra Primorca.

Noćna mora! S tatom na maturalac! Tješim se - tako ću ipak biti na luksuznom zadnjem sjedalu s prijateljima. Oblačim se. Ne mogu naći drugu čarapu! Ah, ovdje je!

Odlazimo od kuće. Samo da još izbjegnem maminu pusicu. Stigli smo do mjesta gdje se nalazilo čudo koje moj tata vozi. Preda mnom je stajao velik i uglancan autobus. Jadni čistači! Uzalud im trud jer ćemo, bojim se, uspjeti demolirati autobus već na pola puta do sunčanog Hvara. Sjeo sam i izvadio mobitel iz džepa. Moram javiti prijateljima da je teritorij osvojen. Obilježio sam ga ruksakom.

Otvaraju se vrata. Autobusu je sudbina određena! Raska to mirno gleda, vadeći iz torbice još jednu tabletu za smirenje. Krećemo. Sada je sve u redu. Već nakon pola sata vožnje, autobus je dobio snažan miris općepoznate tvari. Unatoč tomu, ubrzo me uspavala atmosfera koja je nalikovala onoj u samostanu časnih sestara zakletih na šutnju. Čulo se samo čavrljanje raske i mogeg tate, uz pozadinu vrućih hitova s radija. Naglo sam se trgnuo iz sna jer sam sanjao rasku i tatu kako zagrljeni šeću Hvarom i blago se smješkaju. Strašno! Pogledao sam kroz prozor i utješio se obećavajućim prizorom - vozili smo se našom najnovijom autocestom.

"Djeco, probudite se, stigli smo u Split!" Imali smo dovoljno slobodnog vremena do polaska trajekta. Trebali smo razgledati Dioklecianovu palaču. Oprostit će mi Dioklecijan, ali ja sam iskoristio vrijeme da nešto kupim. Na jednom izlogu visio je Dinamov privjesak. Sramota za bile. To je vjerojatno Niko tamo ostavio radi sjećanja da je i on jednom igrao u klubu boljem od Hajduka. Kupio sam ga, onako iz fore.

Dođoh, vidjeh... ipak ostadoh

Ukrkali smo se na trajekt. Kad smo napokon krenuli, zadesio nas je klimatski šok. Prohladni vjetar zapuhao je da smo se jedva kretali onim ogromnim čudom. Pobjegli smo u unutrašnjost i kartali do Hvara. Usput smo malo razgovarali s nekolicinom Amerikanaca, ali smo ubrzo pobjegli nakon što je jedan od njih izjavio da mu se sviđa netko od bekača. Odahnuo sam kad smo silazili s trajekta jer sam imao više razloga za mučninu. Na tlu je bilo već lakše. Pojurili smo do autobusa onako kao što je moj tata jurio Splitom za mnom misleći da ga nisam vidio.

Autobusom smo ubrzo stigli do hotela, a ja sam se u tom času prisjetio slike prašume u udžbeniku iz zemljopisa. Opustošene prašume! Naime, ta je građevina izgledala kao da ju je poharao

uragan Katrina. Na vratima se pojavio upravitelj. Golemi ćelavac održao je govor dobrodošlice iz kojeg je izvirivalo prijateljstvo, gotovo ljubav. U sebi je vjerojatno mislio: "Dodite, mali vragovi, da barba nešto zaradi na vama; vi samo razbijajte, a ja ću vam poslati račun i renovirati ovu kolibu!" Odahnuo sam kad sam u blizini ugledao neku malu kapelicu. Valjda mu duša neće dugo biti okaljana grijehom. Ušli smo u hotel polako, kao starci koji imaju plastične kukove, natečene noge te boluju od reume i još od nekoliko bolesti. Raska je podijelila ključeve soba. Kad smo ušli u ono što su trebale biti sobe, prvo smo otišli u kupaonicu da se osvježimo hladnom vodom. Iz slavine je potekla tekućina boje slične kavi. A oni dragi ljudi iz agencije su nam rekli da idemo u hotel s tri zvjezdice koji se zove Sirena! Vjerojatno su ga nazvali po nekoj sireni koja je dugo bila bez vode i koja je zaslužila četvrtinu zvjezdice, i to padalice. Morao sam otići do dućana i kupiti Domestos, za svoj novac, da očistim onu bačvu. Ipak se isplati gledati sve one silne reklame kojima nam peru mozgove kao što ja perem kadu, i to na maturalcu. Tješio sam se jer sam sada imao praksu za budućnost. Budući da je bilo loše vrijeme, dan sam mislio provesti pišući pisma nekoj organizaciji za ljudska prava, ili Vrhovnom sudu. Ipak sam odlučio obići susjede. Srce mi je skočilo u petu kad sam shvatio da je u sobi do moje tata. Nisam otišao na večeru jer sam zbog svojeg susjeda izgubio apetit. Maturalac je sad za mene zaista gotov!

Nije sve tako crno

Da, bilo je tu i drugih boja. Ujutro me probudio moj cimer Smiljan neuspješno pokušavajući sakriti tragove ruža oko svojih usana. A ja bih se zakleo da sam kroz san čuo Teu u našoj sobi! Crveno... To me podsjetilo na jednu malenu mrlju na njenim trapkama koju sam slučajno opazio kad smo izlazili iz autobusa. Zamolila me da nikome ne kažem, a ja sam obećao da neću. I još se uvijek držim obećanja! Pravio sam se da ne vidim tragove igranja na Smiljanu, a on se pokušao izvući predavanjem o osipima koje uzrokuje vjetar i koji se pojavljuju samo oko usana. Potrajalo je do blagovaonice. Uvjerio sam ga da sam proživkao priču samo da ga se riješim, na što je on s blagim osmijehom i pun ponosa otišao do stola. Ja sam se vratio u sobu po svoj i njegov novčanik u kojem sam otkrio, ako pita, slučajno, Teinu sliku.

Svi smo se okupili oko autobusa i krenuli u razgledavanje Hvara. Lagano je padala kiša i zapuhala je bura, a turistički vodič nas je

upravo u tom trenutku uvjeravao da je Hvar naš najsunčaniji otok. Poslijepodne smo otišli na plažu, no nitko nije želio umočiti ni nožni prst jer bi čak i Eskim zaradio upalu pluća nakon brčkanja. Tata ju nije zaradio!

Nakon večere me Tea pozvala na tulum u svojoj sobi, ali ja sam odbio. I nisam zbog toga požalio jer sam kasnije čuo ono narodnjačko zavijanje. Tea je vjerojatno opustošila pola Srbije, s obzirom na njenu zbirku CD-ova. Nisam mogao zaspati pa sam otišao na balkon i gledao more. Gledajući mjesec, učinilo mi se da u njemu vidim lik svog tate koji me neprestano pratio. Jedva čekam da se vratimo kući!

Ja sam probudio Smiljana. Trebalo je sada svu onu garderobu zbog koje je soba poprimila izgled butika vratiti u kovčege. Nevoljko sam otišao na doručak i ispraznio tanjur. Bilo mi je žao što za jedan sat odlazimo jer sam prekučer ipak počeo shvaćati da je Hvar zaista najsunčaniji otok na svijetu. Sunčana iz osmog be me u to uvjerila. A i hotel mi je prirastao srcu, čak i onaj rub kreveta zbog kojeg imam masnice na nogama. Potpisao sam se na zid sobe i tako se oprostio od hotela.

Ulazimo u autobus. Nema više onog žara. Sada sam sjeo na prvo sjedalo, pokraj tate. Moram malo pripaziti na rasku i njega, iako su oni, ako mama pita, imali strogo poslovni odnos. Krenuli smo.

*Bojan Sokač, VIII. r.
OŠ Vidovec, Vidovec
Voditeljica: Kristinka Štefan*

ORLANDOV BAL

Ova naša saloča, ova naša mala škatula što je dzorom otvaraju golubovi, a zatvaraju namurane čiope, ovaj naš Stradun, naša je saloča od amora, od feste, điravanja i kundurovanja. On je naša najljepša rečina kojoj ni trešnje nisu mogle ništa. Ta naša rečina meni je najljepša kad se culja u ljepoti samoće. Ljubim Stradun kad je prazan i ispunjen svjetlošću ljepote. Ni nonine srebrne gvantjere, izlustrane pred feste, ne sjaje se poput Straduna u rana svitanja ili rana lijeganja.

Đilozo ga želim i čuvam samo za sebe i njega - mog Orlanda. A

hoće li on danas pasat preko Straduna? Sveti Vlaho pomози!

Ali kako na Stradunu biti sam!? Điravaš gori doli, od Velike do male česme, pa opet gori doli. Čiope u amorima "la muzika di note", iza persijana kundurica osjećam kundurovanje, a pod kupjertama maškarate spravljaју se. Ponekad me impapanavaju tim huncutarijama, ali za despet ja ću se i dalje lentrvat u iste ure i lučidat se od amora. Insoma, baš mi ne premaju njihove kundurarije: koja je, čija je, ma viđi ovo, ma viđi ono, ko bi reko... Nijesam od onih koji o drugima konte vode.

U ruci mi boket. Će ću s njim? Para mi se da bi bilo najbolje pred oltar u Domikanaca.

A i ove crevje nikako me ne gustaju. Uske, pete visoke - ni hodat u njima najbolje ne znam. Amor, amor! Teške su muke prvijeh ljubavi. A što ako ga ova moja montura ne pogusta, možda bi mu ljepša bila u tenisicama?

Rolando moj! Evo me ispod tvojijeh nogu. Lakat saloče je moj. Tvoj mač sada brani ljubav moju.

Maro i Baro rebate sedam ura. Valjalo bi ić doma. Sedam ura drugi put. Moj Orlando pasava preko Straduna. Pruža mi ruku i ja je prihvaćam. Pred Crkvom sv. Vlaha bala Lindo, pjevaju Maestrali, Bucu... udri Lindo! Živo, živo! Samo živo!

Balamo moj Orlando i ja. Svijet oko nas postaje tek daleki odbljesak. Osjećam se jaćom od mora... od života. Zemlja se ne vrti oko Sunca, već oko mene, nas. U srcu mom fortuno od ljubavi. Orlando, Stradun i ja. Moj prvi ljubavni bal. Vrijeme stoji. Moj prvi Orlando bal traje... a kad Maro i Baro utihnuše, utihnuše i naši bali.

Fermaj Lindo, dobro je bilo! Homo spat! Kad Maro i Baro sutra rebate sedam ura drugi put ja ću opet điravat našom najljepšom saločom, ovom našom malom škatulom što je dzorom otvaraju golubovi, a zatvaraju namurane čiope i čekati...

Zavičajne riječi
saloča - predsoblje
škatula - kutija
dzorom - zorom
namurane - zaljubljene
čiope - dubrovačke ptice, slične lastavici
amor - ljubav
festa - svečanost
điravanje - šetnja
kundurovanje - glasinе, ogovaranja

rečini - naušnice
trešnja - potres
culja - ljulja
none - baka
gvantjere - vrsta posuđa-tacna
izlustrane - sjajno očišćene, izglancane
đilozo - ljubomorno
pasat - proći
gori-doli - gore-dolje
persijane kundurice - posebna vrsta prozorskih zasuna,
karakterističnih za Dubrovnik
kupjerta - krov
impapanat - izluđivat
huncutarije - vragolarije
despet - inat
lentrvat - slikat
konti - račun
insoma - na kraju krajeva, kao zaključna misao
lučidat - sjajiti se
boket - buket
crevje - cipele
montura - odjeća
pogustat - svidjeti se
laka - mjera za dužinu
rebatit - udarat, tući (sate u zvoniku)
fortuno - iznenadno nevirijeme
homo - idemo
spat - spavati

*Iva Kuculo, VIII. r.
OŠ Lapad, Dubrovnik
Voditeljica: Mirjana Kaznačić*

ČRENSLO

Prejdi Đurđova mama me v hrastovo šumo tpejlala.
Po šumi me vodila malo sim, malo tam.
I Glej!
Mama me malo stavila i nekaj je fejst predihovala.
Kak sam bliže k njoj dohojala tak sam bolje finoga mirisa

osečala. Se se kolji nas njihalo i fejest je dišelo.

Po drevima je belo rascveteno drobno cvetiče kak grozdje viselo.

Dok sam se k mami obrnula ona je zgovorila:

"To je črenslo, črenslo za Đurđevo. Da vidiš ka to drevo cvete

unda znaj da za praf počne prtuletje i prve sejotve.

Ftrgni par kiti jer dimo moramo iti."

Navečer smo z rascvetanim i dišećim kiticama črensla ljeso okinčili.

Belji, rascvetani drobni cveteki črensla, kak drobni idogi grozdeki po

ljesi so viseli i dišeli.

Saki šteri je na Đurđevo, poljek naše okinčene ljeseišel malo je stal i

užival v črenslu i njegovom mirisu.

Ivana Lajtman, IV. r.

OŠ Draškovec

Voditeljica: Dragana Taradi

BARBIE

Kad sam bila mala, imala sam jako puno barbika. No jedna je bila drukčija. Najbolja, najljepša i, naravno, meni najdraža. Imala je najdužu i najblistaviju plavu kosu. Najmoderniju odjeću, idealne mjere, najbolji mercedes i najzgodnijeg Kena. Imala je savršen ružičasti svijet i mene koja ju je svaki dan češljala, uređivala i birala joj najljepšu odjevnu kombinaciju. Nakon nekog vremena postala sam na nju ljubomorna. Ona je imala super život, puno bolji od mog. Počela sam je sabotirati. Prvo je pala s litice, pa ju je ugrizao morski pas, razbila je mercedes, pokosio ju je uragan... No uzalud. Barbie je bila otporna na sve.

Baš kad smo sklopile primirje, dogodilo se nešto strašno. Naime, Barbiena slaba točka bio je moj bratić Filip. Kad sam se vratila iz škole, zatekla sam Barbie potrganih nogu. Tripot pogađajte čije je to djelo bilo. Nakon dvije proplakane noći, spremila sam Barbie u ladicu i nisam je više dirala. Nedavno sam pospremala tu ladicu, kad me opet zabljesnuo taj stari blještavi osmijeh, ta poznata platinasta kosa i velike modre oči. Barbie mi je u tom trenutku izgledala tako...

plastična. Tada sam ja, sa svojom smeđom kosom i očima, bez mercedesa i zgodnog Kena, shvatila da se s njom ne bih mijenjala ni za što na svijetu.

*Valentina Jelinčić, VI. r.
OŠ Alojza Stepinca, Zagreb
Voditeljica: Ljerka Dujmović*

STARI PLOT

Nahereni, zvinjeni, hrđavi, proluknjani
komaj se za stupe drži,
se je manji zemli priklonejši.
Koprivje ga skriva,
mahovina pokriva.
Tu i tam koji ftič
na njemu si počine,
maček ga lake preskoči,
a pevec zdalka gleda
i misli: "Jel' bi sprhnul,
po njemu se pošpinciral,
male kokošima ofiral?"
Negda su na njem sušili
dišeće rubače i plašte
oprane na potoku,
oplahnjene čupe i stepice.
K plotu su susedi prihajali,
spominjali se, dogovarjali,
mladi su se lepo gledeli,
a deca kvara i jala speljavali.
Denes na stari plot
sused vikendaš gleda poprek.
I najrajše bi ga zrušil,
z betona i železa novega zbušil.

*Mateja Vitković, VIII.r.
OŠ Gradec, Gradec
Voditeljica: Nada Kanižanec*

RECEPT ZA LJUBAV

Dobar dan! Dobrodošli u našu ljubavnu kuharicu. Smiju ju čitati samo osobe ženskog spola. Dakle, dečki, ovo nije knjiga za vas. Drage moje dame, ja sam Ljubica Ljubanić, autorica ove knjige. Ovdje možete pronaći mnoge recepte za različite ljubavi. Primjerice:

Recept za kratku ljubav, Recept za ljubav u školi, Recept za ljubav na brzaka, Recept za ljubav u parku, Recept za ljubav na prvi pogled te Recept za ljubav prema istom spolu...

Prvi recept nosi naziv Recept za ljubav nakon nekoliko tehnika osvajanja.

Drage dame, ako želite ovu ljubav, za početak morate imati simpatiju. Ako ste je već pronašli, možete čitati dalje!

Sastojci:

3 slatka pogleda,
3 tajanstvena dodira,
2 dobra vica i
1 pametno pitanje.

Upute za rad:

Kao prvo, morate pronaći svoju simpatiju, elegantno prošetati kraj nje, te iskoristiti tri slatka pogleda u trenutku kad vas vaša simpatija gleda. Nakon toga, izrecite dva super-vica svojoj prijateljici tako da ih čuje i vaša simpatija. Nakon nekog vremena upitajte ga koliko je sati, kada ima rođendan ili nešto slično. Tek tada mogu uslijediti dodiri. Dodirnite mu rame. Onako, sasvim slučajno. Zatim zamolite prijateljicu da ispriča neku smješnu zgodu. U trenutku kad ćete se svi smijati, lagano mu kliznite rukom od ramena do podlaktice. Treći dodir je dodir ramenima. Za ovaj važan dodir morate imati mobilni. Pokažite mu jednu sportsku sliku, stanite odmah kraj njega, tako da svojim ramenom dodirujete njegovo. Kad zvonu zazvoni odšecite polako u razred. Možete mu dodati još pokoji slatki pogled!

I to je to! Gotovo! To se zove ljubav nakon nekoliko tehnika osvajanja. Nakon ovog "pokusa" ostavili ste dobar i osvježavajući dojam na vašu simpatiju!

Sretno!

*Dorotheja Grgić, VII. r.
OŠ Lijepa Naša, Tuhej
Voditeljica: Brigita Radanović*

PRIČA O DOSADI

Bila je nedjelja. Dosada je ležala na svom krevetu i ne pomišljajući da ustane. I njene stvari su ležale: odjeća na podu, knjige po cijeloj sobi, bilo je tu praznih vrećica od čipsa, papirića od bombona, poneki prazan tanjur, čaše... Ona ništa od toga nije primjećivala jer je opet razmišljala kako je televizijski program dosadan, kako sunce bezobrazno sja, čak blješti u sobu, i kako će joj danas opet biti dosadno.

Začulo se zvono na vratima. Dosada je promrmljala:

"Joj, što je taj netko dosadan! Tako dosadno zvoniti! U nedjelju!"

Ipak je otišla otvoriti vrata. Bila je to njena prijateljica Ljubav. Donijela joj je stručak mirisnih plavih ljubičica. Dosada je sjela na krevet i stavila ljubičice kraj sebe.

"Jutro je tako čisto i privlačno da sam odlučila prošetati", rekla je veselo Ljubav.

"Imaš pravo", odgovorila je Dosada.

"Šuma je raspjevana kao da je u njoj zbor pjevača. Ne znaš koja je pjesma ljepša", rekla je Ljubav, a oči su joj svjetlucale od zadovoljstva.

"Imaš pravo", odgovorila je Dosada i počela zijevati.

"Priroda se probudila, a vojska mrava napustila je svoju vojarnicu u potrazi za hranom. To moraš vidjeti. Pođimo zajedno prošetati!" Nasmiješeno lice Ljubavi blistalo je na suncu koje je neumorno ulazilo kroz prozor.

Zijevajući i protežući se, Dosada je rekla:

"Sve je to jako dosadno," i ispratila je prijateljicu do vrata. Dok se vraćala u krevet, ponijela je i nekoliko vrećica grickalica sa sobom.

Plave ljubičice su tiho i tužno spustile svoje glavice, ali Dosada to nije vidjela jer je uključila televizor.

Kasno popodne, dok je sunce nečujno bojilo nebo rumenom bojom, Dosada je sjedila na krevetu i netremice gledala u crveni nebeski plamen. Neka toplina ušla je u njezino srce i ona je glasno uskliknula:

"Ne želim više biti Dosada! To je jako dosadno! Bit ću Radost! Radovat ću se svakom novom danu! Ne želim više propustiti niti jedan dan!"

I odmah se dala na pospremanje sobe. Zaboravljene ljubičice na kraju su ukrasile stol i zamirisale sobu. Radost je zatim nazvala

Ljubav i objavila joj radosnu vijest. Dogovorile su se i da sutra zajedno prošetaju.

Otada su Ljubav i Radost nerazdvojne prijateljice.

*Tea Matija Milosavljević, VI. r.
IV. OŠ Bjelovar, Bjelovar
Voditeljica: Slobodanka Martan*

NEWTONOVA JABUKA

Procvala je jabuka u mom dvorištu. Njezina raskošna krošnja podsjetila me na frizuru jednog velikog fizičara kojemu su genijalne misli padale na pamet baš pod jabukom. Da stanem ispod nje, možda i meni sine nešto mudro?

Znam da mnogi moji prijatelji ne vole fiziku, ali meni se sviđa, osobito od onog trenutka kad nam je učiteljica ispričala neobičnu priču o neobičnom fizičaru. Isaac Newton!

Priča kaže kako je Newton, odmarajući se i pomalo dangubeći, sjedio u debelu hladu zrele jabuke kad mu je, iznenada, pala jabuka ravno na glavu. Njemu se u tom istom Času upali lampica i on shvati da Zemljina gravitacija privlači svako tijelo koje se u njoj nalazi. I, eto, Newtonova zakona! Kako jednostavno i lako!

Idem sjesti pod jabuku, možda se i meni posreći! Ne mora to biti tako genijalna ideja, ali neka mala iskra bi mi mogla sinuti, sada je jabuka osuta cvjetovima, još plodova ionako nema. Ako mi padne koji cvjetić, moglo bi se nešto dogoditi! Nešto zanimljivo, lijepo, neobično, nešto fizikalno, nešto stvarno poput Newtona i nestvarno poput priče...

"Bože, tko ste Vi? Uplašiste me! Nisam se nadala tome! Niste, valjda Vi..."

"Isaac Newton, draga Stela, Što se čudiš? Sve je tako relativno! Ako s jabuke mogu padati jabuke, zašto ne bi mogli i ljudi?"

"Kakva sreća, gospodine! Niste se ozlijedili? Dođite u kuću, sama sam kod kuće. Jeste za čaj ili jabuku..."

"Hvala, Stela. Može jedan topao Čaj s mirisom proljetne jabuke." Odjurila sam u kuhinju, uzbuđena i smetena. Hoće li mi vjerovati u razredu? Newton u mojoj kuhinji pije čaj od jabuke!

"Gospodine..."

Gdje je sad? Nije valjda nestao bez čaja. Kako je to zagonetno! U

fizici je sve tako moguće i tako nemoguće! Kao fizikalni zakoni koje se ja trudim razumjeti. Zato i volim fiziku što je, istovremeno, tako stvarna i tako nestvarna, kao i taj neobični gospodin Isaac Newton, moj tajni znanac.

Vani miriše moja stara rascvjetana jabuka. Newtonova jabuka.

*Stela Malnar, VIII. r.
OŠ Čazma, Čazma
Voditeljica: Anđelka Turković*

STROGO POVJERLJIVO **(tajni dnevnik M. M.)**

petak, 27. siječnja 2006.

Oko osam sati probudio me iritirajući zvuk sirene. Prva pomisao bila je: HITNA!! Zbunjeno pogledam kroz prozor i vidi čuda - ulicom se kotrlja stari, zahrđali auto, a snažni muški glas se dere na megafon: "U ponedjeljak obavezno cijepljene pasa. Mole se vlasnici da vežuuuu... cijepljenjee... p..sa..."

Ostatak jutra i dana proveo sam kao i obično, ništa posebno zanimljivo, a s prvim mrakom netko je pozvonio na vrata. Kad sam ih otvorio, pred njima je bila moja klapa.

Pošli smo van. Iako mi je tata rekao da imam izlazak do osam, ostao sam do devet i kao pas podvijena repa pobrao sam se u krevet.

subota, 28. siječnja 2006.

Stric i strina najavili su svoj dolazak, a s njima, naravno, dolazi i moja sestrična, trogodišnja Izidora. Znam što me čeka. Dok će starci razgovarati, ja ću se morati s njom igrati. Dosadna je i stalno hoda za mnom i zapitkuje: "Kaj je to? Ve a kaj je to? Reči mi..." Dođe mi da poludim i jedva čekam da netko od mojih bane na vrata pa da kidnem malo van (na čisti zrak), ali kao za inat nema nikoga. Očito su zbog onoga sinoć i oni zaradili neke kaznene bodove.

nedjelja, 29. siječnja 2006.

Mama je očito ustala na lijevu nogu. Od ranog jutra me gnjavila pitanjima tipa - kaj bum kad odrastem.

Kad sam joj odgovorio da ću biti automehaničar, vrisnula je kak iglom pičena: "Ne!! Samo to ne! Tu buš navek zmazani kak pajcek. Pa daj si ipak malo premisli."

"Dobro, onda bum policajec."

"Policajec! Pa kaj si stvarno ponore! Kaj ne vidiš svakog dneva na vestima kaj se z njimi dogaja? E, policajec pak ne buš!"

Tata je sve to mirno slušao, a onda rekao i on svoje: "Buš išel v medicinsku. Bolničari mam posla dobiju. Betežnih navek bu i kruha nigdar ne boš gladen."

"Ja - bolničar?! Pa meni je slabo čim pomislim na bolnicu!"

"Dobro," rekla je mama i dodala, "budi onda kaj očeš, samo se naj ravnati za automehaničara i policajca."

"I bolničara," pomislim.

I tu priči nije bio kraj. Mama je dodala kako moram više čitati, a ne samo buljiti u kompjutor.

Poslušao sam je i navečer pročitao cijeli - strip.

ponedjeljak, 30. siječnja 2006.

Tek što sam ustao i pojeo sendvič, netko je pozvonio. Razmaknuo sam zavjesu i pogledao kroz prozor. Kad me ugledao striček veterinar, viknuo je: "Klinac! Su stari doma? Cepimo pese."

Opće je poznato da psi mrze poštare, ali da ne trpe i veterinare, tek sam danas saznao. Zaključio sam da je to možda zbog kričavozelene kute. A je li baš zbog boje kute? Nisam siguran.

Negdje sam pročitao da psi ne razlikuju boje.

utorak, 31. siječnja 2006.

Nešto malo i o školi. Na nju sam skoro i zaboravio. Šesti sat imali smo povijest, moj omiljeni predmet. Kad je zvonilo, izletjeli smo poput ispaljene rakete na hodnik na kojem je nastala nepodnošljiva vika i gužva. Čak sam na trenutak požalio učitelje. Što sve jadni ne moraju podnositi.

Danas mi se čak žurilo iz škole kući. Jedva sam čekao da mami kažem za peticu iz matematike. Kad sam skrenuo u našu ulicu, crna mačka mi je prešla preko puta. Nije da sam praznovjeran, ali nikad ne znaš.

Čim sam otvorio vrata, mama je rekla: "Brzo nekaj jedi pemo v bolnicu."

"O, ne! Katastrofa!! V bolnicu!?"

U bolnici je Ines, moja ujna koja čeka bebu.

Nije da ne volim klince, ali to će biti još jedna s kojom ću se morati igrati. (Doktor je rekao da će biti djevojčica).

"Daj se geni! Ne buju nas tak kesno pustili," vikala je mama, a ja sam znao da je sve to zbog crnog mačka.

srijeda, 1. veljače 2006.

"E, mama! Pozabil sem ti včera reči da sem dobil peticu z matematike i denes z biologije."

"Bravo! Znam ja da si ti dober i da moreš kad očeš. Možda rom buš posluhnul tateka pak se vpisal v medicinsku."

O, neeeee!!!!

četvrtak, 2. veljače 2006.

Odluka je pala. Bubija, moga psa, treba dresirati ili mu napraviti boks. Nasrnuo je na poštaru.

Mama je užasnuta računom koji je došao za telefon.

"Tko je bio na Internetu?!" urlala je po cijeloj kući. Odmah sam pomislio na Teslu i referat iz povijesti.

Pao mi je kamen sa srca kad je tata iz sobe viknuo: "Kaj se tak dereš?! Si pozabila da si ti zvala kumu v Švicarsku!"

"Ja?! A, da, viš, viš nato sam pozabila."

*Mario Mustak, VII. r.
OŠ Nedelišće, Nedelišće
Voditeljica: Zora Hajdarović*

PAPAGAJ KOJI JE ZNAO (humoreska)

Dječak Matko je kupio šarenog papagaja. Nazvao ga je Einsteinko. Uvijek ga je učio govoriti, ali on ni riječi. Matko je otišao na ručak, Einsteinko je ostao sam u sobi izvan kaveza. Ugledao je otvoren prozor i odletio van. Doletio je do škole i pogledao kroz prozor. Tamo je 1. razred učio hrvatski. Einsteinko je gledao u učiteljicu i pozorno je slušao, a tada je jedna djevojčica pokazala na njega prstom i viknula: - Gle, golub koji se zabio u dugu! -

I tada je Einsteinko odletio. Letio je do Gornjeg grada i ušao u Banske dvore. Baš je tada zasjedao Sabor. Svašta su pričali, a on ih je pozorno slušao.

- Coflek, gle to je kolibri! -

- Ma ne, to ti je svraka, di si se ti rodil? -

- V Zagorju. Ja ti velim, to je ipak kolibri! -

- Ma, kolibri su veći - svađala su se dva zagorska zastupnika oko

Einsteinka: koja li je to ptica?

I tada su pitali predsjednika Sabora da se i on očituje.

- Hm! ček da vidim - pa to je sokolovka! -

- Gospodine predsjedniče Sabora, to je umanjena sova! -
- Zastupnici su se počeli svađati, a Einsteinko je pobjegao
uplašen i vratio se kući.

Matko je ušao, pozdravio papagaja i sjeo pisati zadaću.
Einsteinko mu je sletio na rame i samo gledao, a onda izgovorio: -
Aaa, Matko, koja sam ja ptica? -

- Papagaj! - rekao je Matko, a zatim pogledao Einsteinka.
- Reci još nešto! - začuđeno reče Matko.
- Nešto! - ponovi Einsteinko.
- Mamaaa, Einsteinko govori!!! -
- Stvarno!? - začudi se mama.
- Daaa! - Matko će.
- Daa, aa, stvarno! - ponavljao je neprestano Einsteinko.
- Uaa! - kliknu mama.
- Uaa, aa, stvarno! - ponavljao je Einsteinko za mamom i Matkom,
a tada je održao političke govore i zapanji ih obadvoje. Sve je to čuo
tata i razglasio po cijeloj zgradi.

I kako je Einsteinko bio pametan, kandidirao se za uvaženo i
odgovorno mjesto.

*Lucian Mirdita, V. r.
OŠ Petra Zrinskog, Zagreb
Voditeljica: Mirjana Uzelac*

FRANONA

Malo san godišć imala
kad san je zazivala,
travesu non skidala,
cukarfn pitala.
Iz škafeta ga izvadi,
mene pogladi,
nasmije se bez zub,
stavi me u skut.
Nasedila se ure dvî
na surolu u crnini,
krunicu motala,
za ruzavi parapet se držala
i soma sebon ponovjala

da ne može hodit
ni lībar štit.
Ča noge, ča višta,
ni bidna mogla ništa.
Kad su je iznili iz kuće,
na vele muke,
ostô tisni surol,
izliženi bucol,
stori tamburin,
na njemu cukarîn,
a none Vice ni.

*Silvija Buvinić, VI. r.
OŠ Pučišća, Pučišća
Voditeljica: Silvija Martinović*

MOJ JURIŠ NA VJETRENJAČE (Cervantesom inspirano)

Moja vjetrenjača ima četrdeset i osam godina. Ima crvenu kosu i smeđe oči. Anoreksična je i meditira. Kad ne meditira onda više. Kad ne više onda meditira. Rodila je jedno dijete i požalila. Astralci su rekli da je dijete ljubičasto. Vjetrenjači to ne odgovara. Indigo dijete ima neke prohtjeve. Želi ručak i struju. Ponekad se zbuni i leluja oko. Sluša groznu glazbu. Vjetrenjača "odvaljuje" na ove zahtjeve. "Što će ti struja? Za tu lovu možemo do Indije... i do Sai Babe! Ako nas posluži sreća možemo do Tibeta na samospaljivanje!"

Dijete pokaže nezadovoljstvo idejom o smrti na Tibetu. Vjetrenjača proklinje dan kad joj je palo napamet razmnožavati se.

Vjetrenjača ima dečka iz Ukrajine.

On sluša rock'n'roll.

Ima sto kila i novce.

On plati struju.

Dijete upisuje Medicinsku školu.

Vjetrenjača leži dva mjeseca u krevetu u velikoj depresiji.

Sine joj ideja.

Kupuje mačku.

Mačka ima petnaest kila.

Mačka je ružna.
Dijete je alergično na mačke.
Vjetrenjača je zadovoljna. Prekida sa Ukrajincom. Nestaje struje.
Dijete pita Vjetrenjaču zašto se ne ode sama spaliti na Tibet.
Vjetrenjača povrijeđeno odgovara da je to trebalo biti nešto što bi ih povezalo.
Dijete jede pistacio.
Vjetrenjača kaže da ide spavati.
Dijete kaže da zlo nikad ne spava.
Nema više pistacija.
Vjetrenjača i dijete žive na trinaestom katu.
S njima živi mačka.
Mačka nema ime.
Dijete zamišlja Vjetrenjaču s druge strane balkona.
Vjetrenjača jede pistacije.
Opet nema struje.
Dijete se zove Gayetry. Ali to nitko ne zna. Djetetov niš-korisni otac ju je krstio i nadjenuo krsno ime Katarina.
Vjetrenjača se odaziva na ime Lidija.
Lidija je budistkinja.
Niš-koristi je katolik.
Dijete je suicidno.
Dijete, Katarina, odrasta i odluču ići u Keniju volontirati. Lidija opet leži dva mjeseca u krevetu. Niš koristi ili Goran počinje slušati rock'n'roll.
Katarina počinje govoriti u prvom licu.
Ja.....
Katarina prestaje govoriti u prvom licu.
Lidija nalazi Katarini posao.
Katarina plati struju. Čita Cervantesa. Cervantes je glup. Čita Castanedu.
Castaneda je narkoman.
Katarina pošalje zahtjev za literaturom o "Ilječnicima bez granica" u UN.
Literatura dolazi.
Katarina ide u Keniju.
Vjetrenjača joj ne da.
Katarinin san je Kenija.
Kenija je zapadno.

Katarina počinje govoriti u prvom licu; "Jahali smo prema zapadu moji snovi i ja. Kao u Afričkom vesternu. I više nije bilo bitno 'ko je tu konj i 'ko koga jaše. Pravac nam je ionako bio isti".

*Ivana Mezić, II. r.
Medicinska škola A. Kuzmanića, Zadar
Voditeljica: Anita Basioli*

NE ČUJEM, NE GOVORIM - SAMO OSJEĆAM (u povodu 100. obljetnice smrti Slave Raškaj)

5:30, bilješka dežurne sestre:

Pojačan tretman ne donosi značajnije promjene. Pasivnost pacijentice svejednako se nastavlja bez obzira na nastojanja da popravimo njezino stanje. Nova metoda liječenja ne čini mi se uspješnom...

- Mirišeš ljubičasto. Dok grčim ruke u potrazi za zemljom, sjećam se svakog njezinog oblika. Zemlja je u dlanovima crna i rahla. Mrveći je prstima, prisjećam se kako tugujem s proljeća. Hladna je od kiša, a snijeg još nije zaboravila. Iznad sebe slušam dodire kotrljajućih oblaka. Njihov je korak također ljubičast.

7:10, bilješka bolničke spremačice:

Naša lijepa bolesnica jede vrlo malo. Reklo bi se da će oboljeti, kada ne bismo znali da već dugo boluje. Zašto boluje, nitko ne zna. Ni sam liječnik, a valjda ni dragi Bog. Oni samo boluju sjedeći i piljeći tupo, ti naši pameću bolesni...

Na rubu sjedim već satima. Dok čekam, nitko ne obraća pažnju. Od tolikog čekanja obuzima me nelagodan osjećaj koji se javlja trenutak prije pada u bezdan. Razborito bi bilo ne zapitkivati ove oko mene, ni one od tijela, ni one od paučine, sada kada su zauzeti. Očito je i znam kako se oni ne namjeravaju izjasniti. Stoje samo (dok virkam na njih) visoki i mirni.

10:40, bilješka dežurnog liječnika:

Halucigeno ponašanje tvrdokorno se odupire novim medicinskim tretmanima. Dali smo joj boje i kistove, no - ništa...

- Pogledi su im prijezirni, plavi, tijela su im graciozna... oni i dalje šute. Šute i perunike. Masivno šiljato lišće podsjeća na buduće krošnje, na žabokrečine ispod njih i klizeće obruče lopoča. S njihovih

glatkih ploha, sve do očiju pred kojima titraju, odbijaju se sunčeve zlaćane ljuske.

19:05, bilješka iz majčinog dnevnika:

Ne mogu pojmiti njezino stanje. Sve mi je jasnije da je nikada i nisam razumjela. Teška su mi ta pitanja i muke koje su samo rasle. koga mogu okriviti za njezino stanje i koji dio krivnje je moj?

- Dirkaju ga lahori dok je crven. Ta ne možete ga množiti ili oduzimati. Ne možete korjenovati krošnje ispod kojih slušam predvečerje. To što su crveni, nipošto ne znači da su sami... Zaljubit ću se s jeseni, iznova i opet u njega. Čekat ću i tražiti. Iznad jezera i mlaka staklo će opet jecati. Na dan će mirisati staklene vode. Odraz će im biti crn, i ja od njega, jer sam ga ljubila. Pronaći ćeš me kada počneš slušati tišinu.

*Sabina Matišić, IV. r.
Graditeljska škola Čakovec, Čakovec
Voditeljica: Emilija Kovač*

POPODNE

Ja mislim:

- Posteljina u tvojoj sobi
kao da pripada šestogodišnjaku.
Kava je vrela na štednjaku,
otvorila sam vrata balkona
da ti glas izađe na ulicu.

I mislim:

- Jesi li siguran da vidiš čitati
prijevod na tako malenom ekranu?
Slušala sam kako pod prozorom netko
njiše ljuljačku,
cvilila je kao horda miševa.

Moliš me cigaretu,
a ja mislim:

- Neće ti prijati.

Suha su ti usta.

Pokazujem na kolače koje sam donijela

kada sam ti došla u posjet.
I mislim:
- Hoćeš li moći ostati pribran nakon toliko šećera?
Pokušavaš voditi normalan razgovor
sa mnom,
ali tvoj linoleumski pod i ja
već smo postali jedno.

*Lucija Bartolić, III. r.
Gimnazija Varaždin, Varaždin
Voditeljica: Miljenka Štimac*

MOJ BRAT ODLAZI U AMERIKU

Moj brat pakira stvari.
Na podu
Majice
Fotografije i knjige
Stara torba iz srednje
(Ili još osnovne.)
Moj brat pakira stvari.
U sobu unosim,
Kradomice,
Djevojčicu sa šarenim špangama u kosi
Spremljenu za odlazak u trgovinu
Na biciklu s prikolicom...
(Da mu se nađe.)
Moj brat pakira stvari.
Kako dvadeset i tri godine
strpati u dva kovčega?
Moj brat pakira stvari.

*Želimir Vujić, IV. r.
Gimnazija Bjelovar, Bjelovar
Voditeljica: Dubravka Veseli*

U NOĆI NAKON OPERE

Hommage á Gaston Leroux

Večer je bila mračna, a ulice puste. Pripadnici pariškog visokog društva raspršili su se po blistavim salonima nakon večernje predstave u Operi Garnier, izvedbe Gounodove opere "Roméo et Juliette". E. Eugène François Montarcy, korepetitor zaposlen u Operi, upravo je kretao prema ulici Boudreau, gdje ga je čekala kočija. Dirigent, G. Duponchel, bio ga je zadržao nakon predstave zbog nekih problema u vezi s violinistom Houchellom.

Na križanju ulica Sandrié i Auber ugledao je visokog čovjeka odjevenog u crno koji je, primijetivši da je privukao očito neželjenu pažnju mladog korepetitora, naglo ubrzao korak. Montarcy je, ponukan znatiželjom, odlučio krenuti za njim.

Slijedio je tajanstvenog čovjeka do ulaza u ulicu Scribe. U prvi se tren ulica činila praznom, no krajičkom oka primijetio je sjenku koja se šuljala priljubljena uza zid zgrade. Montarcy, po prirodi nagao i pomalo nepromišljen, utrčao je u usku i neosvijetljenu ulicu, no odjednom je stao ukopan na mjestu. Čovjeka u crnom nije bilo nigdje na vidiku. Iznenaden i pomalo prestrašen, Montarcy je jedva napravio korak-dva kad je zapazio otvor, veličine podrumskog prozora, prekriven rešetkama. Nakon pobližeg pregledavanja, utvrdio je da su rešetke zapravo vrata. Pokušao ih je otvoriti, no bile su zaključane zahrđalim lokotom. Protresao ih je svom snagom, nastojeći oslabiti lokot. Nakon nekoliko pokušaja lokot je popustio, a vrata od rešetaka su se otvorila.

Montarcy se našao u potpunoj tami. Uspio je napipati zid, vlažan i prekriven tankim slojem nečeg vrlo nalik mahovini, te pričekao, nadajući se da će ipak uspjeti nešto vidjeti nakon što mu se oči priviknu na nedostatak svjetla. Nakon nekoliko minuta odvažio se krenuti dalje, pažljivo koračajući i držeći se zida. Osjetio je da se hodnik u kojem se nalazi postupno spušta i postaje sve zavojitiji. Pod prstima na zidu provlačila mu se sve vlažnija i gušća mahovina, a zrak je postajao hladniji.

Primijetio je da sve bolje vidi, no trebao mu je trenutak da shvati da je to zbog plavkastog svjetla koje je dopiralo iza jednog od zavoja. Požurio je dalje, no odjednom mu se pred očima ukazao prizor od kojeg mu je zastao dah. Veliko podzemno jezero pružalo se čitavom širinom prostorije u kojoj se našao, u daljini iščezavajući u tami. Iznad staklaste površine vode lebdjela je sivkasta izmaglica.

Pažljivo koračajući po skliskom kamenom podu, Montarcy se uputio uskim puteljkom koji je u početku vodio uz obalu, no kasnije se počeo udaljavati od jezera. Nakon nekog vremena plavičasto svjetlo gotovo mu je potpuno nestalo iz vidokruga.

Nakon jednog je zavoja ponovno zastao. Daleko ispred sebe, u polutami, ugledao je obris čovjeka. Odvažio se krenuti prema njemu. Što se više približavao, mogao je detaljnije promatrati osobu koja je, čini se, hodala prema njemu. Čovjek u pitanju bio je otprilike Montarcyjeve visine i građe. Montarcy je ubrzao korak baš kada je to učinila i prilika pred njim. Uspio je razaznati večernje odijelo, kovrčavu kosu... i shvatio da gleda sebe. Začuden i zbunjen, Montarcy je prislonio čelo na hladno staklo ogledala i na trenutak ostao tako stajati, zamišljen.

Odjednom je začuo tih, gotovo neprimjetan šum. Nije se stigao ni okrenuti. Osjeti je tupu bol u potiljku i izgubio ravnotežu. Zadnje što je vidio prije nego što je izgubio svijest bila su dva blistava žuta oka, nalik mačjima, iz kojih su naizgled frcale iskre, no ubrzo su i ona potonula u crninu.

Probudila ga je blještava jutarnja svjetlost i snažna glavobolja. Prisilio se da otvori oči i osovi na noge. S gađenjem je shvatio da je njegovo lijepo, novo i nadasve skupo večernje odijelo prekriveno sasušanim blatom.

Još pomalo omamljen, nekako se uspio dovući do najbliže policijske postaje, one u ulici Chatellêt, te prijaviti događaje prošle noći. Iako svjestan podsmjeha s kojim su ga gledali tamošnji službenici, ustrajao je u svojoj priči. Nakon što je pred njegovim očima jedan od policajaca sastavio pisanu prijavu, Montarcy se dao nagovoriti da uđe u kočiju koja ga je vani čekala i napokon se odveze kući.

Inspektor Vacquesous pariške specijalne policije Sûreté odlučio je provjeriti istinitost korepetitorove priče. Već je godinama slušao glasine o čudnim podzemnim hodnicima, a sad mu se prvi put pružila prilika da ih provjeri. Sa svojim je ljudima otišao do ulice Scribe, no njihovo traganje nije otkrilo nikakav prolaz ni išta sličnog - ulica se ni po čemu nije razlikovala od drugih uskih pariških uličica. Pomalo razočaran, no ipak ne pretjerano iznenađen, naredio je policajcima da se vrate u postaju te i sam krenuo s njima. Zaključio je, kao i mnogo puta ranije, da pariškim glasinama ne treba vjerovati. Previše šampanjca nakon uspjele predstave i bujna umjetnička mašta opet su zadale posla ionako preopterećenoj policiji. Ubuduće će biti

pametniji i ne nasjedati nevjerojatnim pričama.

Visoki se čovjek, obučen od glave do pete u crno, nakon odlaska policajaca nečujnim korakom približio zidu jedne od zgrada u ulici Scribe te iz džepa izvukao stari razvaljeni lokot. Dva su žuta oka bacila prodoran pogled u smjeru kojim su trenutak prije pošli policajci. Uz gotovo nečujan šum tkanine, mračna se prilika okrenula i vratila u svoje podzemno carstvo. Tek bi vrlo pažljivi promatrač, da se kojim slučajem zatekao u pustoj ulici, ugledao smiješak koji je zatitrao u kutu usana čovjeka koji je tiho zatvarao rešetke.

*Anja Babić, I. r.
XV. gimnazija, Zagreb
Voditeljica: Jasna Ciglenečki*

DAR

Bok, ja se zovem Tom Granger, imam sedamnaest godina i idem u Matematičku Gimnaziju Oxford. Prije gimnazije sam živio u mjestu Littlecreek koje je smješteno četrdesetak kilometara sjeveroistočno od Londona. Živio sam s roditeljima Charlyem i Mary, te mlađim bratom Fredom kojemu su tek dvije godine... Otac mi ribari na novoj kočii Stallion koja je opremljena kao kakva bolja jahta. Dvije sobe za spavanje, kuhinja, salon s mini-barom itd... Majka je vrlo vrijedna žena puna ljubavi za svoju obitelj koja obožava mene i brata. Odličan sam učenik, rado viđen u društvu i imam najbolju i najljepšu curu u školi. Ono sam što bi većina drugih željela biti, zgodan, tamnokos, zelenih očiju, kapetan školske nogometne momčadi i prvak škole u plesu. Ali nije oduvijek bilo tako. Sve je počelo jedne sparne srpanjske večeri prije točno dvije godine...

Otac mi ribari na staroj kočii koju je naslijedio od svog oca koji ju je kupio na dražbi prije nego što je trebala u rezalište. Bog zna otkad taj brod nije vidio boju, jer od kad ja pamtim, ista je, stara rđava mrcina. Ali otac je govorio: "da nema stare Katie ne bi imali ni ovoliko koliko sad imamo". Moja bi jadna majka uvijek plakala kad bih takvo što spomenuo ocu, znate, tada se rodio Fred pa je bila posebno osjetljiva na takve stvari. Novca imamo jedva za hranu a krov u mojoj sobi i u wc-u prokišnjava još od ožujске oluje. Sva sreća da ljetos kiše padaju rjeđe nego inače. Danas 18. srpnja, navršio sam

petnaest godina. Majka je ispekla nekakvu čokoladnu tortu kojoj se od silne vrućine preljav razlio na dno tanjura. Od oca sam dobio pet funti i džepni nožić koji je njemu poklonio djed za petnaesti rođendan, a majka mi je, usred ljeta, isplela smeđi džemper. Moj najbolji prijatelj odveo me na pivo kod starog pipničara "UNCLE GEORGE" koje sam na kraju morao platiti sam, jer se on preračunao, ironično. Znam da bih trebao bit sretan i sve šta ide uz rođendan, ali nije mi ni do čega. Naslonjen na prozor u svojoj sobi gledam zalazak sunca i očevu Katie kako isplovjava iz lučice i istovremeno u ruci vrtim nožić. Odjednom mi on poleti iz ruke i padne na hridinu ispred kuće. Brzo sam potrčao da vidim što je s nožićem kojeg sam u tako kratko vrijeme, ni sam ne znam zašto, nekako zavolio. Imao sam što vidjeti, oštrica je iskočila iz ležišta, drška je pukla popola, a otvarač je valjda negdje odletio jer ga nisam vidio. Pokupio sam ostatke nečega što je nekad bilo nožić i kad sam htio ući u kuću učinilo mi se da je nedaleko od tog mjesta nešto zabljesnulo crvenkastim sjajem. Okrenuo sam se i pogledao što je to, nisam odmah skužio, ali naposljetku sam primijetio mali svitak nekakvog pergamenta zalijepljenog s pečatom sjajnog crvenog voska i inicijalima T. G. Začudo sam, proučavajući to čudo, ušao u kuću. Skoro sam pao niz stepenice koliko me zaokupio taj sitni, tajanstveni komadić papira. Prvo sam se zapitao otkud moji inicijali ovdje, ali onda sam se sjetio da se i moj pradjed kojeg nikad nisam upoznao zvao Tom Granger. Tad mi je proradio kliker, nožić koji mi je otac darovao ranije je pripadao mom pradjedu Tomu, a taj pergament je sigurno ispao iz tog nožića kad se razbio. Zapanjen tom činjenicom polako sam otvorio pergament na kojem je pisalo:

Otiđi tamo gdje i prije si me mogao naći
na vrh brda kad se naoblači
nadam se da ona još uvijek tamo stoji
kad uđeš odaberi vrata M, od T-O-M-A iz izdvoji
ako prema suncu kad izađe gledaš
možda me i ugledaš
pa me brzo okreni
i
ispod mene će se pokušati skriti
onaj koga trebaš u lijevo za 360 dva puta zavrtjeti
Kad sam pročitao to pismo, nisam imao pojma što bi to moglo značiti, mozgao sam do duboko u noć i zaspao. Prošlo je otrpilike

dva, tri dana i nekako sam shvatio da bih trebao ići u staru djedovu kuću koja se nalazi nekoliko kilometara izvan grada. Još uvijek nisam znao kako da protumačim ostatak pisma a bližio se dan kad sam trebao prvi put s ocem u sjeverne vode. Moram priznati da me ta ideja nije nimalo privlačila. Spavati na staroj Katie nije bilo ugodno. No, vratimo se zagonetki. Vrata M, od TOMA iz izdvoji, koji vrug bi sa sad to bilo, mislio sam i sišao dolje na ručak. Jučerašnji ulov je bio dobar pa je ostalo ribe koja nije bila prodana. Moja mama je bila vrsna kuharica, od sitnice je znala napraviti gozbu. Jest da smo ribu često jeli i ja je nisam baš volio, podsjećala me na staru Katie, a Katiin izgled na tužan život kojim živimo. Brzo sam pobacao sve u sebe i otišao gore. Kad sam htio nastaviti s pismom, netko se pod prozorom razderao: "Hej Tome, i'eš pecat?", bio je to Richard, debeo plav dječak, razmažen i naivni sin mjesnog načelnika koji je dobivao sve što je želio a da za to nije morao ni prstom mrdnuti. To me neopisivo nerviralo i užasno mi je išao na živce. Ne sjećam se točno, ali mislim da sam mu odgovorio kako mi je dosta pecanja i neka me malo pusti na miru. M od TOMA, bo?? Totalno me izbacio iz takta. Daj da malo vježbam matišu, to me uvijek nekako razbistri, mislio sam. Nisam volio školu, ali sam bio odličan učenik. Matematika mi je najbolje išla. Na čemu bi drugi zapinjali to bih ja rješavao k'o od šale. $3.333x = 1 + 2 + 3 + 4 x = 3$. Ha!!!!!!! To je to. Izdvoji M od TOMA, pa da, T=1, O=2, M=3, A=4. Tri, kad uđem trebam otvoriti treća vrata s lijeva jer M je treće slovo u T-O-M,-A. Kako sam bio glup!! Kad uđem u tu sobu trebam gledati na istok i tamo ću vidjeti pradjeda, hm? Kako ću ga vidjeti? Mora da je bio lud kad je to pisao, nije valjda mislio da će živjeti više od sto godina... Prošao je još jedan dan i odlučio sam se zaputiti u pradjedovu kuću da na licu mjesta riješim taj misterij. Bilo je već skoro podne. Strpao sam pismo u džep kratkih hlačica i krenuo. Kuća je izgledala kao nekakvo brdo od mahovine i bršljanja. Trebalo mi je dobrih pet minuta da ispod svega toga nađem vrata. Ušao sam unutra provlačeći se kroz tu zelenu mrežu i krenuo prema trećim vratima s lijeva. Kad sam ih otvorio unutra je bilo tako mračno da prvi tren nisam vidio skoro ništa. Tamo se nalazio stol, prastari ormar i vješalica za kaputa koje je, u prvi mah, izgledala kao pogrbljeni starac, pa sam naglo zakoračio unatrag. Pogledao sam na istok i na zidu ugledao sliku zgodnog mladića na konju. U glavi mi se zavrtjelo, "možda me i ugledaš..." Prišao sam slici, okrenuo je i na poleđini je u istom onakvom crvenkastom vosku bio utisnut stari ključ i još jedna ceduljica...

Razmotao sam ju, a na njoj je onim istim krasopisom je pisalo:
Protiv gusara sam se nekad borio ja
morska pučina nek' te na to podsjeća
pobjegli su sa zlatom iz Roterdama
ali nisu došli dalje od Brightona
zlato je uzela mornarica
dobila ga kraljica
al' još nešto vrijedno ostalo je
čega se ona domogla nije
u ovoj kući naći ćeš vrata
gdje u šest i pol pokazuju kazaljke sata
ključ koji sad držiš u ruci
gurni u bravu dvaput okreni i povuci
sad rukom na kojoj nemaš uru
posegni dolje i napipat ćeš frakturu
dolje ćeš naći vrlo vrijednu stvar
to će od mene biti za tebe dar
ali upozoren budi
samo Grangerima se ta stvar nudi
ako netko drugi na nju ruku stavi
kletva će se pobrinut da ga pamet ostavi
zato ako Granger nisi
napusti ovu kuću i o tome da se pisnuti usudio nisi
Iščitavao sam pismo nekoliko puta, i bio prilično uvjeren da
trebam naći vrata u podu i otključati ih spomenutim ključem. Obišao
sam cijelu kuću, vratio se na isto mjesto i shvatio da stojim na tim
vratima. Nije ih bilo lako primijetiti, imao sam "sreće" što sam bosom
nogom nagazio na nekakav kamenčić i pogledao koji me to vrag
ubo. Vrata nisu bila dovoljno velika da kroz njih prođe cijeli čovjek, pa
sam poslušao ono što je napisano u pismu i desnu ruku provukao
kroz njih i napipao pukotinu u podu. Nisam brzao ni s čime. Onaj
zadnji dio pisma me uznemirio, makar sam ja Granger. Ono s
kletvom mi se činilo napuhano, ali nikad ne znaš. Polako sam gurnuo
ruku u pukotinu i uhvatio nekakvu krpu, razočarano sam je izvukao
van, a iz krpe je ispala predivna zlatna ogrlica optočena rubinima i
svakakvim dragim kamenjem s medaljonom od čistog zlata i
ugraviranim natpisom na nekom stranom jeziku, mislim francuskom.
Otvorio sam medaljon a u njemu je pisalo:
Pravi Granger ti si
izgubio pamet nisi

kletva je samo bila trik
a svva'ko 'ko nije Granger pobjegao bi k'o da ga juri bik
zato dar pametno iskoristi
da ne ispadne da sam se uzalud namučio za isti
pametan sigurno jesu
dal' ti je spol muški il' ženski
znanje uludo rasipati nemoj
nego ga iskoristi za duše svoje spokoj
zapamti ove riječi moje
i nek' se zauvijek urežu u pamćenje tvoje
Tom Granger 1899.

Njegove riječi su me se tako dojmile da sam stajao kao ukopan s pismom u ruci. Misli su mi jurile glavom, nisam znao što osjećam. Napokon ćemo imati novaca. Otac će kupiti novu ribaricu, popraviti ćemo kuću. A ja, ja ću upisati školu o kojoj sanjam već godinama, Matematičku Gimnaziju Oxfor.

*Filip Trubić, I. r.
Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile, Pazin
Voditeljica: Marinka Burić*

5. SIMFONIJA

Kotači su se okretali. Tenk za tenkom puzao je kroz nepreglednu pustinju gazeći pijesak, kamenje i nedužne zmijske koje su puzale, vodeći se svojim zmijastim impulsima i odveć ne mareći za masivne metalne gromade dok god ih nisu osjetile na svojoj koži.

Vesela parada bučila je preko dina i brda, kroz pustinju i prašumu te povremenu rijeku i planinu, nezaustavljivo jureći prema svom zadanom cilju.

Prošli su tako pola svijeta i vidjeli mnoga čuda, od kojih su većinu sravnali sa zemljom, upoznali su mnogo zanimljivih ljudi, od kojih je većina sada mrtva. Skupivši mnogo uspomena i lijepih trenutaka, vesela banda je došla do svog cilja.

"Vojsko, stoooj!" prodorno se zadere Veliki Feldmaršal Krieg junački stojeći na vrhu vodećeg tenka, držeći ruke polupederski na boku.

Feldmaršalovi dečki, sve junak do junaka, zaustave se u isti trenutak te velika kolona prođe tranziciju od organiziranog kretanja

do organiziranog stajanja u savršenoj harmoniji.

Prašina se polagano spuštala, sunce je dramatično sjalo te je Feldmaršalova pojava na tenku bila još impozantnija, a njegove riječi dobivale su teatralniji prizvuk nego bi imale u normalnim okolnostima, bez popratnih efekata.

"Dobri momci 15. Samoubilačke Brigade...", započe Feldmaršal zadržavajući pozu i upirući pogled u neku točku lijevo od horizonta i pomalo prema nebu, kao da se tamo nešto posebno događa.

Daljnji govor mu bezobrazno prekine pomoćnik šapnuvši 'udarne'.

"Dobro momci 15. Udarne Brigade", ponovno započe Feldmaršal, kao da je to rekao i prvi puta. "Danas je dobar dan za smrt! Pače, svaki dan je dobar dan za smrt. Eto, sunce sja i ptičice pjevaju - tko ne bi htio umrijeti na ovako lijep dan? U našoj velikoj i neizmjerljivoj darežljivosti i blagonaklonosti mi vam dajemo priliku da učinite baš to! Vidite tamo---"

Rekavši to okrene se na petama malo ulijevo, još uvijek gledajući u onu točku. Njegovi gusti brkovi zatitraju junački te se sunce odbije od njihove nevjerovatne brkate kvalitete.

"---čeka neprijatelj. Vaš zadatak, dobri momci 15. Udarne Brigade, jest da se zaletite prema tom istom neprijatelju i ubijete ga u ime domovine, Boga i nadmoćnog bijelog kruha. Bez brige, neće biti problem prepoznati ga."

"Kruh?" upita jedan od vojnika.

"Ne, neprijatelja", odvrati Feldmaršal. "Naime, on je onaj drugi."

Na to je cijela 15. Udarne Brigada značajno počela kimati glavama i gledati se međusobno kao da zaista razumiju o čemu je riječ. Znali su, ako dođe do pucnjave, učinit će što i inače - zažmiriti i pucati ravno ispred sebe. Nekoga će već pogoditi.

"U redu, momci, ja sam svoj govor za podizanje morala riješio", obavijesti ih Feldmaršal. "Slobodno se osjetite nadahnuto."

Dobri momci 15. Udarne Brigade, sinovi kakve bi svaka majka poželjela, a neke kao i vlastite sinove, su nakon tih riječi pali u nadahnuti delirij, mašući puškama po zraku, pucajući kratke rafale, ponekad i u neku drugu točku osim ravno ispred sebe (na čemu su oni u prvim redovima bili posebno zahvalni), hvaleći sve bogove koji su im pali na pamet te dodajući par novih na popis.

"U redu!" zadere se Feldmaršal. "Gdje je naš dežurni hippie?"

Vojnici se razdvojiše na spomen toga imena te se kroz novostvoreni red dogega dubokoso stvorenje sa transparentom u rukama.

"Zvali ste me, šefe?"

"Ti... Hippie-stvore! Pripremi se za demonstrativno mahanje anti-ratnim transparentima."

"Razumijem, šefe."

"U redu!" Feldmaršal se okrene svojim vojnicima. "Je li vam dosadilo živjeti? Odlično! Juriš!"

15. Udarne Brigada, čistih srca i odlučnih glava, nakon tih riječi krene u nezaustavljivi juriš. Tenkovi su nastavili veselo poskakivati suncem obasjanim dinama i kliziti niz njihove glatke padine dok su vojnici pjevali optimistične pjesmice o zečevima i potočićima, čvrsto grleći svoje puške i trčeći u smjeru zlog neprijatelja. Iz daljine se vidjelo kako protivnička vojska radi isto, veselo trčeći prema 15. Udarnoj Brigadi, želeći im predati tople pozdrave iz stranih zemalja.

A iza njih, stojeći na dini koja je gledala na bojište, mašući svojim 'Vodite ljubav, ne rat' transparentom, stajao je dežurni hippie. Sunce mu je udaralo u leđa, no unatoč tome vid mu je bio zamućen. Lennonice su mu bile pune pijeska tako da nije vidio kako je bitka počela i kada su mrtvi počeli padati, no znao je kako to već ide; ta nije mu ovo prva bitka.

Zapjevao je Imagine, neprestano mašući svojim transparentom, no došao je tek do druge strofe kad su pucnjevi utihnuti. Spustio je naočale niže na nosu te naslonio transparent na lijevo rame.

Bojno polje bilo je puno olupina tenkova i ljudskih leševa, kratera od granata i odsječenih ruku, koje su ležerno ležale na vrućem suncu. Krenuo je prema polju, znajući da je u onom smjeru ujedno i autoput. Došavši među potrgane metalne ljuštore, počne kombinirati i razmišljati koliko vremena mu treba autostopom do sljedećeg grada. Sljedeća gaža mu je kod 13. i 16. Udarne Brigade za pola sata.

Ako nešto mrzi, onda je to propustiti gažu.

Juraj Belošević, IV. r.

SŠ Krapina, Krapina

Voditeljica: Dunja Belošević

KRHKE SU TAJNE PRED OČIMA ŽELJENOG PROMATRAČA

Ne znam za vas, ali čini mi se da svaki put kad se prejedem kuhane šunke, imam moralnu potrebu baviti se ljudskim i svjetskim problemima. Kako sebično.

Metaforički me podsjeća na visoku cijenu jedne debele sušene svinje, na kalorično ono bijelo oko šunke, i jadan jeftini omot obližnjeg dućana.

Podsjeća me na skupinu, hijerarhijski jednakih ljudi nižeg sloja, običnog, potlačenog puka. Sva sreća što sam kući došla s busom. Moždane vijuge mog, Bog zna kako inteligentnog mozga, i slina gladi u mojim ustima, zaželjeli su se te ukusne ali i podjednako gadne kuhane šunke.

I sve od samog početka...

Od izraza musave, ružne i nosate blagajnice na kolodvoru. Od te glupe blagajnice, sa isflekanom maramom oko vrata, prekratkom suknjom i debelim bagavim nogama bez hulahopki.

Njezine uredno počešljane punđe koja je davno izašla iz mode. Niskih polučizmica crne boje i istrošenog laka istih. Zločestih sitnih očiju i stisnutog ruba loše našminkanih usana i mlitavih obraza. Rascvjetanih noktiju i ostruganog žućkastog laka dok mi je s prezirom pružala kartu. Od jedne obične frustrirane žene i od njezina pogleda kojim me u sebi naziva jadnicom bez premca. Od te debele rumene svinje.

Čaroban je pogled procjene. A jadan je život ljudi koje lako procijenite.

No to je lako na jednom lošem mjestu kao što je kolodvor. Stotine ljudi vas gazi svojim istrošenim falšim tenisicama. Eto, čisto da vaše izgledaju što starije i ružnije, što ionako već jesu.

Spajaju se stotine različitih mirisa, jeftinih i skupih parfema, znoja. Mirisi današnjeg užućenog kupusa i friganog mesa.

Peron do perona ispunjen runjavim i prastarim autobusima. Svi zure u nebo, ne bi li možda udahnuli svježeg zraka ili čuli onaj glupi zvuk, sirenu i nečiji umoran glas kad najavi dolazak vašeg autobusa. Ili nečiji poznati glas, čisto da znate da niste jedini u zabludi.

Prestiž ulaska u bus je stražnje sjedalo. Više se to ne smatra magarećom klupom za one koji su nešto skrivili društvu ili samo, vjerojatno nepravdom, profesoru.

To je mjesto gdje najkomotnije možete ispružiti svoje noge, uzimajući u obzir rizik da vam na njih netko drugi stane. A možda je i loše, tek onda primijetite koliko je danas narasla rupa na koljenu vaših hlača.

Luksuz je dobiti i mjesto uz prozor. Luksuz je uopće i dobiti mjesto.

A nekad je i ugodnije stati na nogama ako se bojite da će razno razne bubice i ostali darovi životinjskog svijeta prijeći na vašu, tako meku kožu.

Ili ćete ih zgnječiti svojom stražnjicom. Još ako je i petnaestak dana prije padala kiša, na kolodvor nećete od neugode moći izići polumokrih hlača.

No, tužnije od interijera autobusa, rasparanih i mokrih hlača i ružne blagajnice je život većine putnika.

Istu tu večer kad sam se naglo zaželjela kuhane šunke, zaželjela sam se i ući nakratko u živote svih tih ljudi tužnih pogleda s polupraznim vrećicama hrane.

I vjerojatno sam baš tada shvatila da je moć nekoga razumjeti. Recimo da sam dobila ovaj put najluksuznije mjesto, zadnji red u sredini.

Ljudi nije bilo Bog zna koliko, taman da noge podignem na susjedno sjedalo. Neki su zaključili kako je pametnije ostati na nogama, za svaki slučaj.

Vrijeme valja kvalitetno provesti, posebno ako i nemaš drugog izbora, ako što je bilo u mom slučaju. Bila sam svjesna da je siromašno znanje ako poznaš samo samoga sebe. Najbolja odluka u mom životu bila je tu večer-odluka da zavirim tim ljudima, svojim suputnicima, u život, ma koliko to perverzno bilo.

Pogled sa stražnjeg dijela "kante" bio je veličanstven i fascinantan jednako koliko i pun sažaljenja i krotkih niskih pogleda većine.

Božja djela ko' srdele u konzervi. Zajednički osjećaj koji je vladao bio je sram. Sram što uopće postoje ili što su se spletom slučajnih okolnosti našli u putujućoj torbi sa nešto žutih sitniša.

Iz pokvarenog radija svakih 5 sekunda čuli su se kreštavi glasovi ozbiljnih poznatih ljudi. Barba u prvom redu glasno je prostačio na svaku njihovu rečenicu ma kako se ona slabo razumjela. Mislim da je on dobro znao o čemu pričaju. Spominjao je svoju bijednu mirovinu i pokazivao putnici do njega crvene uplatnice. Mahao je njima kao da želi da svi shvate njegovu tešku situaciju. A čini mi se da su svi bili zaokupljeni svojom.

Golubova nema samo na grani.

Nekoliko redova dalje, mladi par u cvijetu svoje strasne veze, neumoljivo je izmjenjivao želučane sokove. Valjali su se po sjedalu, udarali glavom o prozor, no to ih očito nije previše smetalo. Pa ni to što imaju pozamašnu publiku različitih ukusa i dubine želuca. Nije da sudim, ne daj Bože, no, par je odavao kulturu svoga reda. I, da - taj red je bio niži. I molim vas, ne prodavajte maglu, na našoj "relaciji" nismo svi jednaki.

Bakica iza njih krstila se s obje ruke i spominjala kako u njezino vrijeme toga nije bilo ni u najžešćim porno uracima. Dajte bako, ne lažite.

Skupina curica (nisu imale više od 10-ak god) marljivo su snimale kamericama svojih najnovijih mobitela dotični par. Smijuljile su se kao što sam ja nekoć na Toma&Jerryja. Očito, vremena se mijenjaju. Naša intima je javna. I nalazi se u mobitelima nama nepoznatih kolega putnika...

Pažnju mi je opet oteo onaj retardirani radio koji je odjednom proradio i počeo treštati 100 na sat. Nisu se više čuli političari, nego, čini mi se, kao neka punk grupa koja je upravo izdala novi album i ima premijeru u našem autobusu.

Super, pomislila sam. Ovaj put ne trebam plaćati ulaznicu. No to nije dugo trajalo jer je netko snažno odalamio po radiju i vratio me iz satiričnog humora u ironičnu zbilju.

Udri, nije tvoje! Politika je to naše relacije.

Udri i svoje! I to je naša politika.

Mlada mama koja je sjedila s naše lijeve strane, u krilu je držala uplakano dijete od, možda dvije-tri godine. Djelovala je histerično i izgubljeno. Kao da je sjela na pogrešni autobus ili možda bježi od nasilnog muža.

Nasuprot nje sjedilo je još dvoje malodobne zaprljane djece skrušenog pogleda. Bili su jedno drugom rame do ramena. Curica i dečko, prekrasna dječica. Pogledom sam tražila njihove roditelje, ali kad sam skužila da je ta mlada mama, zapravo njihova mama, ostala sam najmanje - šokirana. Mala obitelj je sjedila na dvije sjedalice jedna nasuprot drugoj i gušila se u dimu cigarete nezrele mame.

Okrenula sam se prema prozoru da ga otvorim a tom trenu, djevojčica je dobila tako jaku šamarčinu da je i mene zaboljelo. Na licu su joj ostali tragovi sebične divlje majčine ruke. Poželjela sam je počupati za jeftino izblajhanu kosu. No, iznenadilo me kako nitko nije

reagirao. Niti je majci bilo neugodno, niti su je ostali putnici pokušali zaustaviti. Krava prokleta, pomislila sam.

Svakome je njegova briga najveća.

Šarmantna bakica sa zelenom francuzicom na glavi, prva je napuštala autobus. Bila je tako skladno odjevena, i bila sam poprilično sigurna da je u svojim godinama bila vladarica muških srca. Prepirala se sa svojom prijateljicom što je isplativije skuhati za ručak. Zelje ili kupus. Načula sam i da sve kuha bez krumpira, da se do sutra ne pokvari. Pozdravila je srdačno cijeli autobus i nestala sa svojim kesama mizernog povrća. Eto, sad znam što netko ima za ručak...

Gledaj u se i u svoje kljuse.

U našem malom autobusu, skrivali su se ljudi pod svojim tajnama. No nisu znali da ih tako nemarno drže za sebe i da su tajne tako krhke pred očima željnog promatrača.

I djedica koji je mašuci penzijom, sa jednako žara u dubini džepa skrivao pozamašni plik novčanica.

I zaljubljeni par koji je varao jedno drugo jednako strasno kao što se sada ljube na uprljanom sjedalu.

ružnog autobusa. Jer zapravo vole nekog drugog.

I mlada mama koja skriva narkomansku prošlost, i ona fina baka koja zapravo ostavlja ručak i za sutra dan, bez obzira na krumpir.

Pa čak i ja, hineći da me zanimaju tuđi životi, zaboravila sam na dubinu svog džepa i na osobu koju bi htjela ljubiti. Zaboravila sam na svoju prošlost i na to da me kući čeka kuhana šunka od jučer koje sam se naglo zaželjela.

Da, tužne su priče ljudi u autobusu..... ma na kojoj relaciji se vozili.

*Ivana Škugor, IV. r.
Turističko ugostiteljska škola, Šibenik
Voditeljica: Jelena Grgić*

OD KUĆE DO ŠKOLE

KLAK! Zatvorila su se kućna vrata. Navlačim kapu i rukavice. Mrzim zimu. Mrzim jutro. Još samo pet minuta sna bi me preporodilo. Krećem. Koračam kroz svoje malo mjesto. Stare kuće, nove kuće, visoke živice, red jablanova, rasklimane ograde, žbunje uz nogostup.

I taj glupi pas. Dobro, što ta džukela može imati protiv mene? Svako jutro izleti iz one jutarnje maglice, zaleti se u ogradu i počne luđački lajati na mene. Svaki put me preplaši na mrtvo, ja ustuknem, pogledam ga, opsujem i krenem dalje kroz hladnoću. Zebe me na licu. Sam sam na cesti. Svakim korakom se još jače naježim. Tješim se da je i to bolje od one grozne murterske bure što mi svake zimske praznike probija kosti. Idem prečacem prema stanici. Zablatio sam tenisice. Penjem se na željeznički nasip i otrešam blato. Tu sam. Ranžirni kolodvor Hrvatski leskovac.

Hodam sitnim koracima po željezničkim pragovima. Dolazim do zgrade i ulazim u čekaonicu. Unutra je vruće i prevruće. Oznojim se u trenu. Pa zar ne znaju da su zimi ljudi u kaputima pa nije potrebno tako divljački grijati?! Minute sporo prolaze. Mrzim čekanje. Odjednom električni glas progovara: "Vlak za Zagreb dolazi na prvi peron, drugi kolosijek". Naguravam se s radnim narodom kako bih ušao u vlak.

Kupei su dupkom puni. Kumice nose pune torbe na plac, sredovječne žene pospano sjede s torbicama na krilima, muškarci u kožnjacima tupo gledaju kroz prozore. Stajem u prolaz pored prozora. Prodoran zvižduk i vlak krene. Najednom se počinju izmjenjivati slike kućica, skladišta, odvodnih kanala za slučajeve poplave, mjesnih kafića i nogometnih terena. Tu je i jedan zatvor. Baš se pitam kad zatvorenici moraju ustati? Radni narod pospano žamori. Slušam dvije žene nagurane do mene: "Mojoj Vlatkici je krenulo loše u školi! Rekla mi je da nikom ne kažem. To joj je najvjerojatnije od šoka što je promijenila razrednika!" - "I moja Mirta je jednom mijenjala profesora. Stari je išao u penziju pa je došao novi. Ma zamisli ti!" Ovaj razgovor ne vodi nikamo. Svoje usluge pasivnog sugovornika pružam dvojici muškaraca koji pričaju o sportskoj prognozi: "E, tako ti je to, pajdo. Vidiš ti, tako ti je stavio na šesnaest parova pedeset kuna, a kad ono Međimurje primi gol u devedesetprvoj!" Vlak se odjednom počne zaustavljati. Stižemo u metropolu. Čitam kolodvorske grafite. Kako su samo bili zanimljivi kada sam ih prvi put vidio. Sad ih sve već znam napamet. DINAMO PRVAK, IRON MAIDEN, VOLIM ANU, KONAČNO PETAK; POTROŠIO SAM TI ANU, MRC JE CAR, TOMPSON. Vlak konačno staje. Stotine ljudi pingvinskim korakom izlaze iz vlaka. Na poslijetku izlazim i ja. Sada se tisuće ljudi slijeva prema centru svijeta, Importanne centru. Ja ih slijedim. I što uopće znači Importanne?

Ulazim u podzemne prostorije. Stotine trgovačkih radnji zove da

se u njima spiska džeparac. Sve ih ignoriram i krećem prema stajalištu autobusa. "Molim vas jedne žvake" - progovaram arogantno. Nastavljam do autobusa. Linija 220 -Dugave. Taj je moj. Sjedam u njega i čekam. Mrzim čekanje. Autobus se neprimjetno puni radnim narodom. Žamor je sve veći. I onda najgori dio jutra! Gasi se ulična rasvjeta! Ima li gorega? Ja sam vjerojatno jedini ljudi čudak kojega to pogađa. "Eli slobodno? - pita me prekrasno ljudsko biće, sva crna i visoka. Klimam glavom. Ona graciozno sjeda i nastavlja se derati na mobitel: "Ali Stipe, ostajem u Zagrebu samo šest mjeseci pa ću ti doć na vikend. Zašto ti je tako teško čekat?" Autobus kreće. Veselo poskakuje od stanice do stanice. Svaka stanica izgleda isto - tabla, kućica i jumbo plakat. Moja suputnica opet više na mobitel: "Ali Šime, ostajem u Zagrebu samo šest miseci pa ću ti doć na vikend. Šta je tako teško čekat?" Još jedna stanica. Ova ima čak i čitavi koš za smeće. Ona izlazi. Mijenja je ogromni bauštelac moržovske fizionomije. Nije mu dosta svoje pa zauzima i pola moga sjedala. Sreća moja da nisam nešto naročito širok. Lijepim se za prozor kako bih što manje osjetio onu neugodnu toplinu koju isijava. Autobus cupka preko mosta. Autistično buljim u Savu. Sve više se bližim svojoj destinaciji. Još jedan zavoj i dvije stanice. Bauštelac svako malo poteže pelinkovac iz male bočice. Konačno! Moja stanica! Ali, prepreden je on, ne bi se ustao da olakša prolaz. Pokušavam ga preskočiti. To bi mogla biti olimpijska disciplina! Uspijevam se nekako iskobeljati.

Izlazim iz autobusa i pretrčavam cestu. Prolazim pored spomenika blaženog Stepinca i stižem pred to golemo čudo od crvenog mramora. Izgleda poput goleme grobnice. Ulazim unutra i tu sve počinje.

*Grgo Jerat, III. r.
I. gimnazija, Zagreb
Voditeljica: Srećka Škare*

AWOGARD, DUH CEZAROVA SINA

Gledam ga. Lebdi pored drveta. On. Duh. Iako je mračno kao u rogu, vidim suzu na njegovu licu. Pa on plače! Zar je to moguće? "Ne, nemoguće je!" viknuo je, a vrana je zakriještala. Kako može

duh, duh Cezarova sina, plakati, a nije plakao dok je ubijao vlastitog oca?! Naslonio se na drvo, a na grani iznad njega grijala se vrana CALDHARD.

Wild Solus moj je nadimak još od osnovnjaka. Dali su mi ga frendovi jer sam doista bio divlji. Stalno bih nešto izvodio. Na to su se navikli i moji roditelji. Ustvari, oni me nisu ni primjećivali. Zato sam i krenuo za Awogardom. No, da vas ne zbunjujem, ispričat ću vam cijelu priču.

Prije petog razreda bio sam miran i loš u školi. Bio sam lijen, nije mi se dalo učiti. No, onda su se počele događati čudne stvari. Naime, svaki put prije testa ja bih vidio nekog duha. Na sebi je imao togu, ali tad to nisam znao, meni je izgledala kao stara krpa. I onda je krenulo naopako. Kolac po kolac i u kratkom roku skupio sam cijeli vinograd. Raska je nazvala starce, a dalje znate i sami. Kada sam ušao u kuću, nastao je pakao. Stari je digao takvu buku da sam skoro oglužio. Zaključali su me na tavan. Držali su me gore dva dana. No, taj ću događaj pamtili po izravnom susretu s duhom. Nemojte se smijati, govorim vam istinu. Evo kako je bilo.

Sjedim na nekom starom rasklimanom sanduku. Dosadno je. Odjednom ugledam nekakav papirić na podu. Razmotao sam ga i pročitao: "Daj se okreni, budalo štreberska!" Molim? Pogledao sam papir još jednom, ali sad sam čitao drugu poruku: "No, daj se okreni, kaj buljiš u taj papir!" Aaa! Što je sad ovo? Okrenuh se i ugledah ga.

"Nisam se valda bezveze trudio oko tebe. Ovo mi se stvarno ne sviđa", progovorio je. "Ovako ćemo. Najprije jedno pitanje, može?" gledao me je, a ja sam zatvorio usta.

"Paa, može, gospodine", promućao sam posramljeno.

"Prvo, nikad mi se ne obraćaj kao nekom gospodinu jer smo sada na istom ratnom polju", uzdahnuo je i nastavio, "ja sam duh Marka Julija Bruta, štitićenik Cezara, njegov sin i nasljednik." Zastao je na trenutak. "Uglavnom, ja znam mnogo o tebi, a ti gotovo ništa o meni." Nisam ništa rekao iako je to bila istina. "Kada je moj otac bio na vrhuncu moći, netko se sjetio da ga sruši s vlasti. Zatim su se dosjetili i mene pa su me uvukli u tu priču. A ja sam, kao i svako naivno derišće, pristao, ušao u Senat s njih pet i ubio svog taticu. Nisam smio plakati, ipak ću postati car, treba pokazati snagu. Ali, nisam se mogao kontrolirati. Onda sam prokleo i nebo i zemlju, prokleo sam i sebe, i tako postao duh koji mora izvršavati zle zadatke. Morao sam se uvući u tijela nekih strašnih osoba. Međutim, sada sam dobio još dva teža zadatka. Prvi - da se sprijateljim s

---

---

tobom, a drugi - da zajedno obavimo zadnji zadatak. Što kažeš?" Sjedio sam u nevjerici, nisam mogao ispustiti glas. "No, daj gukni!" povikao je. "Može", jedva sam istisnuo, a onda sam iznenadio samoga sebe postavljanjem uvjeta, "ali onda ti meni pomoz da me ljudi napokon shvate."

Awogard i ja ulazimo u školu. Nitko ga ne vidi. U meni je. Skrenemo desno prema stubištu. Uspinjem se promatrajući rupu u stubištu koja postaje sve dublja. "Kako bi bilo da te prijatelji vide kako lebdiš u ovoj rupi?" Čujem njegov glas. "Ne još, Aw, malo kasnije", odgovorih mu kroz grobnu tišinu svoga tijela.

Došli smo do razreda na prvom katu. Ugledao sam nekoliko svojih "kolega", na svome mjestu. Nisu me ni pozdravili. Nisu me ni primijetili. Ali drugi dan u školi bio je mnogo uspješniji. Pisali smo kontrolni i sve sam znao zahvaljujući Awu. Onda smo saznali da nema profe iz hrvatskog. Jao, kakva sreća! Istrčali smo na hodnik. Jureći prema stubištu, odjednom, ni sam ne znam kako, točno ispred stuba vinem se u zrak, preletjeh ogradu i lebdeći se spustim u "rupu stubišta". Cijeli je razred gledao kako se njihov kolega baca u sigurnu smrt. E, da ste vidjeli njihove face, da ste čuli urlike djevojaka. Osjećao sam se odlično. Dobro se sjećam približavanja podu. Nisam očekivao baš takav publicitet, ali napokon su svi gledali u mene. Potpuno smiren, kao da se ništa nije dogodilo, izašao sam iz škole i uputio se kući. Ali tu nije kraj priči. Tek sad počinju Awove muke. Trebalo je izvršiti zadnji zadatak.

Sutradan me je poveo u Maksimir. Dugo smo lutali. Nešto je tražio. Zaustavili smo se pokraj nekog starog drveta. Aw izvadi ključ iz džepa, zatakne ga u rupu i nađosmo se u mračnom prostoru. Ugledah lubanju iz čijih je duplji sjala plava svjetlost. "Vidim da si dobro obavio svoj zadatak", čuo se glas, "sada te čeka zadnji. Moraš spasiti svijet od terora. Pomoći će ti vrana Caldhard." Izgovorivši podrugljivo te riječi, nestao je, a mi smo se ponovno našli u šumi, pored stabla. Bila je noć. Strašna hladnoća. Smrzavale su mi se noge u tenisicama. Sjeo sam na granu blizu Awa koji je netremice promatrao Caldharda. Cijelu je noć isprobavao različite čarolije pokušavajući uopće shvatiti kako zaustaviti teror u svijetu. No, nije uspio. Ni dan kasnije, ni dva dana nakon toga, nije znao odgovor, a ja sam bio sve umorniji i umorniji. Kao da je crpio energiju od mene. Na kraju sam zaspao. Probudile su me njegove riječi i plač. Gledam ga. Lebdi pored drveta. On. Duh. Iako je mračno kao u rogu, vidim suzu na njegovu licu. Pa on plače! Zar je to moguće? "Ne,

nemoguće je!" viknuo je, a vrana je zakriještala. Kako može duh, duh Cezarova sina, plakati, a nije plakao dok je ubijao vlastitog oca?! Naslonio se na drvo, a na grani iznad njega grijala se vrana
CALDHARD.

Odjednom je jak prasak zatresao zemlju, a Aw je nestao. Nestao? Da! Awogard, Brut, sin Cezarov, nestao je jer nije izvršio zadatak. Umro je. Na njegovu mjestu stajala je vrana, a na grani je visio prsten. Vratio sam se kući. U sobi sam pronašao papirić na kojemu je pisalo: "Ime Awogard je moje ime u svijetu mrtvih." Spremio sam poruku u džep i nastavio svoj život. Kako? Mnogo burnije. Napokon su me primjećivali!

Zatvorio sam knjigu. "Koje gluposti nam profa daje za lekturu. I sad ja moram napisati osvrt!" gundao sam. Ipak sam sastavio nekakav tekst i otišao u š kolu. Napisao sam da je priča dosadna jer je izmišljena. Nadrobio sam još mnogo gluposti, ubacio poneki primjer i nadrljao stranicu i pol. Danas sam bio jako tmuran, baš kao i vrijeme.

Navečer sam otišao u podrum. Uvijek mene šalju u podrum. I dok sam odlagao stare novine, ugledah nekakav papir na podu. Razmotah ga.

"Daj se okreni, budalo štreberska!" pročitao sam.

Okrenuh se i ugledah duha. Nosio je nekakvu krp u preko ramena. Baš kao onaj u priči.

I dalje sve znate. Zato nemojte, kao ja, sumnjati u priče. Nikad nisu izmišljene!

*Leonardo Krakić, I. r.
III. gimnazija, Zagreb
Voditeljica: Maja Ilić*

NAJHLADNIJI DAN U GODINI

Škripanje stare, mjedene brave ispunilo je hodnik, ali vrata se nisu otvarala. Zvuk je postajao glasniji i nervozniji sve dok osoba vani nije posve odustala i počela bijesno lupati po vratima. Majka se, istovremeno razgovarajući telefonom, došetala do vrata i lakim ih pokretom otključala, a onda se samo okrenula i otišla u kuhinju kako bi dovršila razgovor. Sin je, očito još uvijek ljut na neposlušnu bravu, upao u kuću. Pogledao je svoj odraz na ukrasnom ogledalu u

hodniku. Lice mu je bilo crveno od hladnoće. Vani je bilo prokletu hladno. Bilo je tako već zadnjih par dana. Sačekao je još koji trenutak da toplina radijatora odmrzne njegove ukočene udove, a onda je bešumno šmugnuo u svoju sobu u potkrovlju.

Tek što je zatvorio vrata, ona su se opet otvorila i u sobu je ušla majka. "Gdje si dosad?", upitala je. "Bio sam na kavi." Majka ga je samo nepovjerljivo pogledala i nastavila: "Što je bilo u školi?" "Ništ'." "Jesi što jeo?" "Ne." Na njena pitanja odgovarao je automatski, uopće je ne gledajući. "Što ti uopće radiš s novcem koji ti dajemo?" Sinu se potkrao sitan osmijeh, ali majka ga nije registrirala. "I vidi tu kosu! Popodne ideš na šišanje!" nastavila je neumoljivo. Usnama je napravio pokret koji je govorio "Nema šanse", ali glas nije pustio. Majka ga je još jednom čudno pogledala i otišla iz sobe.

Kći je ležala u svojoj sobi i kamena lica gledala neki šareni spot na MTV-iju. Sitna suza prešla je preko njenog okruglog obraza i upala u vrećicu čipsa. Iz tog čudnog transa probudili su je majčini koraci na stubama. Zgrabila je vrećicu čipsa, sagnula se i ispod kauča izvukla kutiju za cipele u kojoj je sakrivala hranu. Spremila je čips, nogom gurnula kutiju na svoje mjesto i počela se panično namještatati na kauču kako bi ostavila dojam normalnog. Koraci su prošli pored njenih vrata. Odahnula je s olakšanjem.

Dramatični dijalog Juana i Marie treštao je s televizora, ali Deda ga nije čuo. Bio je zavaljen u prastari karirani naslonjač i glasno hrkao. Tog jutra, dok je bio sam u kući, iskrao se iz svog podrumskog stana i uspeo u potkrovlje. Oprezno se ušuljao u sobu svog unuka. Pogled mu je prešao preko nepospremljenog kreveta, razbacanih CD-a i neurednog stola i zaustavio se na posteru Maschine Heada na suprotnoj strani sobe. Znao je što traži. Tiho je prešao preko sobe i odlijepio poster. Pred njim je bila poznata rupa u zidu. Razmaknuo je nekoliko svežnjeva novčanica i drhtavom rukom izvukao prozirnu vrećicu. Istresao je suhe, zelene listiće na svoju maramicu, pažljivo ju preklopio i spremio u džep.

Vrata sobe nasilno su se otvorila i u nju je bijesno upao unuk. "Deda, znam da si krao!" izderao se. Deda ga je pogledao snenim očima. "Dobro, dobro, koliko sam dužan?" "Pedeset!" zarežao je unuk. Deda je ustao, dogegao do kredenca i našao zgužvanu novčanicu. "Kad ćeš imati još?" "Ne znam" odrezao je unuk pohlepno otimajući novčanicu.

Šum smrznutog šljunka na prilazu kući objavio je očev dolazak. Čim je otvorio vrata auta obuzeo ga je osjećaj nevjerovatne hladnoće.

Nije bilo snijega, ali trava je svejedno bila bijela i okovana u mrazu. To je možda bio i najhladniji dan te godine. Lice mu se naglo ozarilo. Prijavosivi mačak izvukao se iz rupe na prozoru ostave i sada je veselo trčao prema svom gospodararu. Otac se sagnuo i počeo ga iza lijevog uha na što je ovaj veselo zapreo. Krenuli su prema ostavi, a mačak se spretno provlačio među očevim nogama i još uvijek zadovoljno preo. Otac mu je nadopunio zdjelicu najskupljom mačjom hranom, a zatim je sjeo na istrošenu vrtnu stolicu i počeo pričati. Bio je to svakodnevni ritual. Priču bi započinjao dnevnim događajima, a zatim bi je nastavljao svojim razmišljanjima. Ispovijedao bi mu svoje najdublje osjećaje. Taj mu je mačak služio kao neka vrsta dnevnika. Teško mu je bilo pratiti što je u njegovom životu laž, a što istina, a ta mu je životinja bila nekakva čudna veza sa stvarnošću kakvu samo bolestan um može stvoriti. Umišljao si je da mu je mačak odan jer ga voli i razumije, iako je krajičkom uma bio svjestan da je mačak samo gladan.

Majka je otvorila vrata i pustila neobičan par u kuću. "Bok, dušo, kako si?", prvi je počeo otac. Majka je samo mrzovoljno slegnula ramenima. "Kako je bilo na poslu?", upitala je bezvoljno. "U redu", odgovorio je otac i znakovito pogledao mačka. Tog dana uopće nije bio na poslu. Već je tjedan dana bio na godišnjem, ali to nikome nije rekao, osim naravno mačku. Ujutro bi ustao i otišao od kuće, besciljno se vozao po gradu, a u pet bi se vraćao kući. "Što je za ručak?", uzvratio je protupitanjem.

"Zagrebački i pomfri." "Moje omiljeno!" Tebi je uvijek sve omiljeno, pomislila je, ali nije ništa rekla. Previše ga je puta uhvatila u njegovim sitnim, beznačajnim lažima da bi tako olako upala u njegovu mrežu komplimenata.

Cijela se obitelj okupila za stolom zbog ručka. Taj obrok tehnički i nije bio ručak, jer su obično jeli oko šest, ali su ga svi tako zvali. Otac je sjedio na čelu stola i pričao neku izmišljenu priču. Ostali se nisu ni pravili da ga slušaju. "Goga, nemoj jest toliko tih krumpira!", prekinula ga je majka. "Doktor je rekao da je tvoja težina rizična i da bi trebala smanjiti masno! Zar želiš umrijeti?" Kćer nije odgovorila. U njenom krilu je bila razapeta maramica u koju je krišom ubacivala ukradene krumpiriće. Pojest će ih kasnije, u sigurnosti svoje sobe. Sa zavišću je ispod oka pogledala svog brata koji je nemilice uništavao sve što bi se našlo na njegovom tanjuru. Zjenice, velike kao jedra, pokrivala su duge masne šiške. Deda se javio nekim čudnim, ničim izazvanim

krikom, a zatim se nastavio smijuljiti sebi u bradu. Ostali se nisu obazirali. Ionako su mislili da je već odavno "skrenuo".

Večer je već odavno pala kad je majka napokon odlučila pospremiti stol. Skupljala je krumpire koji su pali iz Gogina krila. Uvijek je molila Boga da ne završi kao njena stara. Samo to ne. Samo da ne postane obična domaćica čiji je život omeđen kućnim zidovima, žrtva ostalih članova obitelji. Za sebe je željela puno više. Pa ipak. Druge su obitelji bile kao kifle bez sezama, obične, suhe i bezukusne. Nema se tu što zabilježiti. A ona je bilježila. Bilježila je sve što se u kući događalo. I sve je dobro znala: da joj se kći prejeda, muž patološki laže, a sin drogira. Kakav će to roman biti, pomislila je i stavila u usta krumpirić smetnuvši s uma da je bio na podu.

*Jerko Mihaljević, II. r.
SŠ Valpovo, Valpovo
Voditeljica: Mila Bungić*

PIJETAO NA KROVU

Mislite čitati o idiličnom seoskom prizoru s kućicom u cvijeću i domaćim zadovoljnim životinjama. Mislite čitati o pijetlu koji u ranu zoru budi domaćicu i domaćina. A ne, u gradu smo, tu u vašem susjedstvu.

Svi koji ga znaju kažu da je pravi seljak. Dok sam bio mali dječak nikad nisam razumio zašto. Izdizao sam se na prste i gledao u njegovo dvorište kroz ogradu od kovanog željeza. Nikad nisam vidio oranicu pored njegove kuće, ni njivu zasađenog krumpira već veliko dvorište popločano bračkim kamenom. Nigdje u njegovom dvorištu nisam vidio stog sijena već osvijetljenu fontanu s kipom gole Afrodite. Nikada iz njegovog dvorišta nisam čuo mukanje krava već smo predenje njegovog crnog Mercedesa.

Odrastao sam, a njega su i dalje smatrali seljakom. Do tada sam naučio da je seljak onaj kome je osnovno zanimanje poljodjelstvo.

Barba Ive živi u maloj kućici sazidanoj od sivih, vlažnih blokova. Živi sam, skromno, nenametljivo, pošteno od mirovine zarađene u Bagatu. Četrdeset godina radnog staža i osamsto devedeset kuna mirovine. "Dobro je, ima i veće sirotinje". Svo Ivino imanje je kućica, vrt, četiri kokice i pijetao.

Ne buni se Ive što je susjed sazidao visoki zid između njihove dvije parcele. Posadio je i bršljan da zid izgleda kao prirodni. "Baš lijepo od njega. Zeleni se cijelu godinu", govori Ive prijateljima, sirotinji kao što je i on sam.

Uza zid je susjed zasadio i palme koje su već prerasle zid i spustile grane na stazicu kojom Ive dolazi do kućnih vrata. "Baš lijepo od njega, ljeti imam hlada", zahvalno će Ive. Susjed niti ne pozdravlja Ivu. Čini se da ga svih tih godina nije ni primijetio. "I boje je tako. Svatko ima svoj mir. Kad nećemo lijepo, nećemo, brate, ni ružno", opet će Ive.

Ne buni se Ive ni kada susjedov sin sjedne na gas svoga motocikla, ni kad se čuje glasna glazba cijelu noć iz sobe susjedove kćeri. "Neka, to je mladost. Odsparat ću sutra poslijepodne".

Tekli su dani. Ive stario, susjed se bogatio. Prešutnim dogovorom pretvarali se i jedan i drugi da se ne poznaju sve dok jednog jutra nije Ivin pijetao osvanuo na krovu susjedovog Mercedesesa. Pandžama izgrebao boju, kočoperi se, kukuriče, širi krila i ogleda se na tek sinoć ulaštenom krovu.

Istrčao preneraženi susjed iz svoje vile, u donjem rublju. Posegnuo rukom za gipsanim patuljkom s travnjaka, zamahnuo i vrlo precizno pogodio pijetla na krovu crnog Mercedesesa. Zalepršalo perje, čudno se oglasio pijetao i trznuo dvaput nogama. Razbio se patuljak u desetke komada, ulupio se krov automobila, zaajmekao Ive, opsovao susjed, pljunuo na brački kamen, obrisao podlakticom nos i zarežao: "N' ti pivca bogovog. Ti' š meni na krov, a!?!"
Skamenio se Ive. Oprostio je i zid, i palme, i buku, ali pijetla, pijetla nije mogao.

Ne buni me više kao nekada zašto susjeda s Merđom zovu seljak, a ne bavi se poljodjelstvom. U rječniku sam pronašao i ovu definiciju te riječi: Seljak -neodgojen čovjek; prostak.

*Mate Pece, II. r.
Gimnazija F. Petrića, Zadar
Voditeljica: Sanja Vlahović*

LJEPOTA

Ljepota je drugi oblik genijalnosti - svakako savršenija od nje jer joj nije potrebno nikakvo objašnjenje. Istinska ljepota prestaje tamo gdje produhovljeni izraz počinje. Duh je sam po sebi neka vrsta

prekomjernosti i uništava sklad svačijega lica. Pogledajte samo prave intelektualce -oni su izrazito ružni. Ljepota nema sadržaja bez duha, ali koga još zanima unutarnja ljepota? Ne zaljubljujemo se valjda u rendgenske snimke?! Samo, kad si lijep uvijek se nađe netko ljepši, a kada si ružan onda ti nema ravna...

Mjesto je radnje ove priče srednja škola. U srednjoškolskom šminkerskom zvjerinjaku najljepše su i najbogatije cure predatori na vrhu hranidbenog lanca. Ružnoća i manjak šuškovog u džepu, grijesi su koje predatorice ne opraštaju. One imaju privilegij da budu umišljene i glupe. Dečki ostaju traumatizirani ili doživljavaju infarkte kada neka, npr. odbojkašica protegne duge noge našim hodnikom. Promatraju ih kao da su na posebnom sniženju. Pokušavaš pronaći nešto zanimljivo i intrigantno na njima dok ti ne postane savršeno jasno da toga nema. Umirem od smijeha dok ljepotica/ljepotan pokušava nabaciti pametnu konverzaciju s hrpom polublesavih prijatelja. Ako razmislite o nekom tko je čitav život privlačio izgledom ljude oko sebe, shvatit ćete da nije bio prisiljen razviti karakter ili, ne daj Bože, inteligenciju. Onda nisu ljepota i ružnoća kontradiktorni pojmovi, nego LJEPOTA I OSOBNOST.

Postoje primjerci ljudskoga roda, kao JA, iz ekipe Učinimo-ružne-još-ružnijim koji sjede i sijede u pljesnivom razredu do susreta s istinskom ljubavi koju može pružiti jedino lisnato s čokoladom. Čokolada mi nadomješta endorfin koji uglavnom izgubim pod filozofijom! Shvaćam da suprotni spol možemo oboriti jedino izgledom (i u krajnjoj situaciji šakama!) Veliki odmor vrlo tipičnim curama služi da poprave šminku ili onima manje tipičnim da protegnu noge. Takva sam i ja! Odem i vidim make-up ekipu i vlastito lice u ogledalu wc-a i prestrašena se vratim u razred. Uglavnom, ogledalo je djevojkama najgori prijatelj! U vrijeme PMS-a lice mi izgleda kao eksplozija na uzgajalištu glista.

Ogledalce, ogledalce, tko je najljepši na svijetu? Gledam crvenu kvrgu kako pulsira na čelu. Ogledalce, ogledalce, tko je najljepši na svijetu? Još uvijek gledam onaj prišt na sredini čela, baš kao da me je u crtiću upucao Indijanac. Osim toga u wc-u slušam i make-up anegdote koje prepričavaju civili skučenih parametara u glavi. Nazivam ih civili jer mi se čini da ratujem. Protiv koga??? Protiv celuloidne ljepote kakvu nam nameće srednja škola, modna industrija...

Eto, neke cure koriste make-up, neke znaju i kemijski sastav tih preparata,

a JA?

Potpuno sam zakinuta na estetskoj i moždanoj razini. Cure gledaju suosjećajno prištevte po čelu i patetično mi nude korektor ili tekući puder. Želim im reći da mi to ne smeta. Želim im reći da nisam tako površna. Želim reći da radim namjeran iskorak od ideala ljepote. A one mi žele staviti mač na rame i odlikovati me ordenom - Ona koja se ne šminka. Je li sada i vama jasno da je ovoj školi hitno potrebna deratizacija? Ovakve poput mene na muški rod djeluju kastrirajuće. Od zgodnih cura dobijem sve vrste psihosomatskih bolesti, alergija i poremećaja - čista ljubomora! U biti smo vrlo tašti. Svatko ima upravo onoliko taštine koliko mu nedostaje pameti, ali i najveći skeptici ponekad nabace šminku i visoke pete. Dosadi mi ponekad izgledati kao deprimirana palačinka. Uzmem figuro u ruke! Rezultat - olujom bičevana žalosna vrba ili Marija Magdalena na ecstasyju! Nabacim malo šminke! Rezultat - mole me da zovem Plavi telefon zbog nasilja u obitelji. Zato mi preostaju samo ženske krpice! Kada kažem svojim da želim kupiti haljinu, gledaju me kao da govorim da je krmača oprasila televizor. Zato otvaram ženske časopise i sanjarim o tome što bi bilo kad bi bilo! Listam stranicu po stranicu i čini mi se kao da se nalazim na štandu s pilićima. Prsa, prsa, nože, krilo, prsa... Idealne žene!

Ljetne revije su još gore. Sve su cure neukusno prezgodne, kao da su ispale ravno sa Sicilije, izravni potomci Monice Bellucci. A ja, kao da sam ispala iz kišne industrijske zone negdje u Transilvaniji.

Dobro, dosta o mome krajnje okrutnom genetskom kodu. Htjela sam reći da ne procjenjujem ljude po izgledu. Zapravo, lažem... Izbjegavam popularne ljude jer se ne želim zaraziti glupošću. Oni su na vlastitom ego-tripu.

Još uvijek ostavljam za sobom trag čovjeka. Iako nisam spomenula ni riječi o tome: ukusi se razlikuju; to je ono najvažnije u čitavoj priči. Ne postoje ružni ljudi nego samo oni čija je ljepota vizualno nepodnošljiva.

*Mirna Meštrović, IV. r.
Gimnazija M. A. Reljkovića, Vinkovci
Voditeljica: Blaženka Šimunović*

O TOME KAKO SIVA AŠMORIĆ NIKAD NIJE BIO BLIZU RTA DOBRE NADE

U jako velikom, uvijek prohladnom dvorištu protezalo se sedam redova stabala jabuka i nestajalo u magli. Ispred, možda beskrajnog, reda tih voćaka u magli, crvenila se stamena ciglena kuća. Dokle pogled seže, iza nje, dvometarski štit: čvrsta, zelena, čempresna ograda. Siva Ašmorić upravo je izlazio iz kuće. Stao je na trijem, šmrcnuo i upalio upaljač. Siva Ašmorić zapravo je razmišljao o Velikim Životnim Pitanjima.

- Stvari su uvijek male. Možeš ih promatrati, sakriti u rukav, ili staviti u džep. A saviješ li stvari, one postaju...

No nešto ga prekine. U njegovom surovom životu postojalo je nešto. Nešto što drugi nisu mogli, dok Siva jest.

On je, naime, deranjem mogao otjerati jabuke sa svoga na tuđe dvorište. On je jabuke uzgajao, te ih jako volio, ali zbog ljutnje što ih nije mogao pojesti više no što je mogao (od onog koliko ih je odista mogao pojesti), glasno je na njih vikao, a one bi poletjele. A čim bi poletjele, nestale bi u maglenim oblacima.

Siva je pretpostavljao da one padaju na tuđa dvorišta jer su mu ponekad, ali uglavnom često, visoko s neba iz oblaka dolijetale i padale sitne, tanke, metalne kovanice, ravno na njegovo, možda beskrajno, dvorište.

I sada, dok je stajao na drvenom trijemu i udisao bistre misli, nit razmišljanja prekinula mu je baš takva metalna kovanica koja je upravo pala s neba ravno na njegov upaljač i ugasila tanahni plamen. Siva se istog trenutka prisjetio što mu je životna zbilja pa se zaderao. Tako jasno vidimo, po primjeru surovog učitelja Sive, kako zarađivati nije lako.

Potrebno je spomenuti još jednu stvar. Osim što je Siva umio potjerati jabuke sa svoga dvorišta, on je htio pojesti što više jabuka nego što ih je mogao, od onog koliko ih je odista mogao pojesti. Tako je jednom u gradu koji je volio posjećivati čuo da jedan učeni čovjek može, umije i zna proširiti želudac. Navodno da sve što tom učenom čovjeku treba su najobičnije škare, običan konac i još običnija igla. K tome, naravno, prazan želudac pacijenta koji mu isto tako mora platiti takvu učenu operaciju. Kad je već stigao tamo, shvati je da nema dovoljno novaca, a na putu kući sjetio se još kako nema ni potpuno prazan želudac.

I tako je Siva, u svrhu višeg cilja većeg užitka tjerao jabuke sa svojih stabala, prestao jesti iste i očekivao novce s neba, kako slučajno ne bi upropastio priliku da se što prije, a možda odmah sutra ujutro, otputi operirati praznog želuca i punog džepa: škare, igla, konac i novac. Kako ništa nije jeo, Siva je, glup, i umro.

I tako nas surovi učitelj Siva ponovno uči kako zarađivati nipošto nije lako.

*Dora Bilandžić, II. r.
XVI. gimnazija, Zagreb
Voditeljica: Jasna Koščak*

KADAR, GRINJE, STIROPOR (TRIPTIH)

Stiropor

Karla je stupila na improviziranu pozornicu kojom je dominirala viseća otvorena knjiga čudovišnih razmjera. Članovi likovne skupine tjednima su prikupljali komade stiropora kako bi načinili jeftin i prikladan ukras za ovu priliku. Njihovo se djelo sada polagano klatilo nad Karlinom glavom. No, našoj zvijezdi večeri to nije niti najmanje smetalo. Obraza zajapurenih poput alpske mljekarice prodornim je glasom pozdravila publiku i započela s čitanjem svoje pjesme. Radilo se, dakako, o sonetu ljubavne tematike s didaktičkim elementima te smo tako kroz rimu i obilje stilskih figura imali priliku naučiti da je ljubav dar s neba, ali osviještena djevojka ima držati do sebe i ne mijenjati se nagore zbog ljubavi, konkretno, ne zanemarivati školu, obitelj i prijatelje, ne upuštati se u preuranjene spolne odnose ili se odavati porocima. Po završetku pjesme dvoranom se prolomio buran pljesak. Na licu mlade pjesnikinje zaigrao je osmijeh, u oku zaiskrila suza radosnica, a vatom napunjen grudnjak nadimao se od ponosa. Da je bila manje dirnuta oduševljenjem publike, naša bi se junakinja blago naklonila i neozlijeđena sišla s pozornice. No, slava opija. Zanesena uspjehom, Karla je stajala kao ukopana, usana razvučenih u osmijeh ovješena o dvije smaragdne naušnice. Bilo je samo pitanje vremena. Sumnjive niti slika konačno su popustile i gigantska se instalacija sručila ravno Karli na glavu. Dvoranom je, kao u svakom dobrom trenutku preokreta, zavladala tišina. Od strave na licima Karlinih roditelja bila je izraženija samo ona na licima članova likovne

skupine. Nekoliko se profesora iz svih redova u panici uspentralo na pozornicu ne bi li pomogli jednu djevojku što prije osloboditi tereta goleme knjige. No, ispod stiropora, iako ju je boljela desna ruka, Karla nije ni najmanje brinula.

Znala je -ima novu pjesmu.

Kadar

Putem kući raspravljali smo o Trećem čovjeku. Moja ulica se istopila, a na njezinom mjestu izniknuo je crno-bijeli Beč. Zbog alkohola ili zahvaljujući treptavoj uličnoj svjetiljci, nismo još dokučili, ali njegovo me lice na tren podsjetilo na lice Orsona Wellesa. Velike oči i bucmasti dječjački obrazi. Pa sam mu zapovjedila da se skrrije u kakvom mračnom prolazu, a ja ću trčkarati za njegovom živahnim sjenom. Budući da me poznavao već nekoliko sati, znao je kako reagiram na odbijanje te je prihvatio igru. Stala sam na cestu, zatvorila oči toliko čvrsto da su mi s unutarne strane kapaka zaigrale crno-bijele točkice i triput se zavrtjela oko svoje osi. Prije no što sam uspjela otvoriti oči, s lijeve sam strane začula glasno brujanje koje se približavalo. Ovo, srećom, nije bio nijemi film. Odskočila sam na stazu i mahнула isprepadanom vozaču. Zaustavio se i vikao kroz otvoren prozor. Uši su mi osjetljive na buku te sam ih morala prekriti rukama. Nisam čula što je vozač govorio. Bijesno je zatvorio prozor i odjurio, a čini se da je sa sobom odnio i scenografiju jer su oko mene ponovno bile boje. I moja ulica. Pored mene Mario. Kad je odmaknuo cigaretu od usana, s dimom mu je iz usta izjurio sav zrak iz obraza. Više nije nimalo sličio Orsonu Wellesu. Odustali smo od igre i pošli prema mojoj zgradi. To je on najviša, ona što prerasta svo drveće u parkiću iza. Mario je bio pored mene, ali smo negdje zagubili njegovu sjenu. Možda je otišla, kao i Beč. Nismo znali gdje je, sve dok se nismo popeli do moga stana, sjeli pred TV i u video ubacili Trećeg čovjeka. I eno je, tamo u donjem desnom uglu. Mario je posegnuo prema ekranu, a ja sam otišla u sobu po iglu i konac, kako bih prišla sjenu kad je konačno ulovimo, no već je pobjegla iz kadra.

Grinje

Zakašljem i prije no što uspijem otvoriti oči. Kad ih otvorim, na trenutak požalim što sam to učinio. Jer me s prašnjavog poda na kojem još uvijek ležim gleda golemo grinja. Trepnem, vidim - nije grinja, hrčak je. Iva ima hrčka koji bi bio sretniji da ga zovu grinjom. Prvi pokušaj ustajanja završi sudarom s još većom grinjom. Nije ni

grinja ni hrčak, naslonjač je. Iva ima dlakavi naslonjač koji bi bio sretniji da ga zovu grinjom. Konačno ustajem, okrećem se oko svoje osi, kako to već rade moji junaci, uvidjevši da sam okružen golemim grinjama - nalazim se u Ivinom stanu, nema dvojbe. A gdje je Iva? Nema je u kuhinji, ne skriva se u kupaonici. U spavaćoj sobi ne pronalazim Ivu, ali nailazim na noćni ormarić. Mislio sam da noćni ormarići postoje samo u bolničkim sobama i televizijskim filmovima o životu američkih predgrađa. Na ormariću prazna kutija s natpisom "Treći čovjek". Da, taj smo film gledali sinoć nakon povratka s koncerta. Iva ponekad, osobito noću, ima te ideje. Kaže: "Pravi se da se ne poznajemo, hajde, sada ćemo se upoznati" ili "Ti si Petar Pan, gle, pobjegla ti je sjena". Mislim da je sinoć bila jedna od takvih noći. Jutro poslije obično pobjegne, nikad ne znam kamo odlazi. Znam da je ovdje neću naći. Znam da je, kao i uvijek, ostavila vrata otključana. Da. Izlazim iz stana, poskakujem po stubama sve do prizemlja. Pretrčavam cestu i evo, za deset minuta sam pred svojom zgradom. U stanu grobna tišina. N, pretjerujem. Još iz hodnika se dobro čuje kako sestra srče prepolovljenu naranču. Ulazim u sobu. Izvaljena je na kauču, s zagipsanom rukom ponosno izloženom na hrpici jastuka. Ništa ne pitam, znam, počet će sama. Jedan, dva, tri: "Sručila mi se knjižurina dva sa tri metra ravno na glavu. Pred tristo ljudi. Bilo je veličanstveno, apokaliptično. Trebao si biti tamo." Oduvijek sam znao da je rođena mučenica. Sjedam kraj nje. Svi moji junaci nakon burne noći sjedaju na kauč i pale cigaretu.

Palim cigaretu.

*Irina Masnikosa, II. r.
SŠ Izidora Kršnjavoga, Našice
Voditelj: Romeo Mihaljević*

NOKTURNO

Soba je noćas
prozirna kocka mekih
zaobljenih bridova
zeleno oko mjesečevo
Uljuljkani
uspavankom tišine

zašutjeli su
mirisi dana
a riječi su
izbačene iz takta
zanimemile, uvrijeđene
Odgovori možda
i leže u knjigama
ali gdje pronaći
prava pitanja
Odložite, zaboga,
monsieur Dali
taj cinični smiješak
Mona Lise
zajedno sa svojim brkom
i jednostavno
sjednite uza me
Šutnju ćemo
udvoje obojiti
plavom
i dodati joj tek kap
ružičaste
A onda se
glasnim lavežom
andaluzijskog psa
nasmijati u lice
novom danas
koje se, eto,
već
strmoglavljuje
na nas

*Dora Meliš Dodigović, IV. r.
Gospodarska škola, Varaždin
Voditeljica: Spomenka Dragović*

REPRIZA

Bio sam sam
Sjedio negdje
Uz svoje vino
I sreo sam Nikoga
Nitko nema lice
Nitko nema ime
On većinu vremena
Samo sjedi sam nasred ceste
Tajanstveni asfaltni Buda
I tako, mi smo zasjeli
Na tanki sloj leda
Pričali smo satima sami sa sobom
Vjetar nam je odnosio riječi
U nečiju tuđu noć
Uživali smo u divnoj predvidljivosti
Toga što smo znali u detalje
Što će se sljedeće dogoditi
U nijemoj reprizi naših snova
Nema mjesta ikakvoj promjeni
I sati su nestajali
Rastopljeni u plastičnim čašama
Dok smo mi nazdravljali
Neznanim borcima
Asketskim boemima
Nepozvanim ranoraniocima
Nerazgovjetnim sofistima usahljelih lica
Itd...
Ujutro čistači su došli
I bacili nas u kontejner
S razbijenim bocama
Smijali smo se satima
Radosnim smijehom smeća.

*Ivan Radoš, III. r.
Gimnazija D. Šimunovića, Sinj
Voditeljica: Mirjana Gulić*

PAKAO, ČEKALIŠTE, RAJ

Zaglavili ste u prenatrpanom hodniku prosječne hrvatske bolnice čija je jedina svrha - čekanje.

Bilo da vas muči prehlada, neobična boja sadržaja vaših pluća koju uporno iskašljavate, prijelom ili neka druga bolešćura, vi ste službeno postali čekač. Ako imate sreće, možete i sjesti na ljupko obojene (narančaste!!!) stolice. U slučaju da niste ponijeli kakvu knjigu ili je vaš mp3 player baš danas odlučio štrajkati, postat će vam dosadno već prve minute.

Evo osam načina kako preživjeti čekališnu agoniju:

1. Već opjevano prebrojavanje pločica neizbježno je rješenje. Prvo vodoravni, zatim okomiti red, pomnoženi daju broj pločica na cijelom zidu. Rezultat svakako provjerite pojedinačnim prebrojavanjem pločica, a onda prijeđite i na ostale zidove. Nije na odmet ponoviti tablicu množenja; vaš će profesor matematike biti ponosan.

2. Reklamni natpisi na zidovima poučit će vas da će od pušenja vaša pluća biti crna i rupičasta. Moj je osobni favorit Donat Mg koji će vas brzo i uspješno otčepiti.

3. Sakrijte se negdje blizu vrata ordinacije i monotonim glasom urlajte razna prezimena. Nagrada za vaš trud je zbunjena ekipa pacijenata. Ako netko ustane, još imate i gdje sjesti.

4. Ispraznite svoje ventile. Urlajte na sav glas koliko vas boli grlo i kako mrzite čekanje, skakućite na jednoj nozi, smijte se bez razloga... Ionako ste u bolničkoj ustanovi. Možda vas osoblje ranije zbrine, a možda vas čak i obuku u prugastu košuljicu koja je veliki hit.

5. Igrajte se s aparatom za kavu i stišćite svu moguću dugmad. Nema veze što ste dekontirani; jednom mora popustiti.

6. Promatrajte ljude oko sebe. Po odjeći, frizuri i načinu na koji vežu pertle na cipelama može se zaključiti mnogo o njihovom karakteru.

7. Rasplačite svu djecu u čekaonici.

8. Uvijek se nađe razgovorljiva osoba. Razmjenjujte besmislene komentare o dugom čekanju, vremenskim prilikama i receptima za kolače.

Napokon ste se dokopali ordinacije iz koje ste štirani nakon dvije minute plaženja jezika i dubokog disanja. Osjećate olakšanje jer je

doktor zaključio da patite samo od prehlade i blage hipohondrije. Bez veze ste čekali dva sata. Ipak, ispričnica u vašim rukama vrijedila je te torture.

*Ana Vuković, III. r.
Gimnazija "Matija Mesić", Slavonski Brod
Voditeljica: Branka Pecić*

ŽIVOT U OKUSU I MIRISU SJEĆANJA

Postoji teorija po kojoj se ništa ne zaboravlja nego se zaključava u jedan od pretinaca našeg uma. Samo ponekad neki tjelesni impuls nehotice razvali neka vrata i utopi nas u rijeci misli i sjećanja.

Moj otonac je bila cigareta, lagano istuckana na dlanu, svijeni stari "filter sto šezdeset", okusa pudinga od čokolade, bogatog dima, koji je u nedostatku vjetra, u zraku, isklesao izvijajuću figuru mene... u crno obučen pogrbljen lik s previsokom lijevom lopaticom. Čovjek, koji nije mogao izdržati u društvu pa je u dva ujutro otišao u park u jednoj od najljepših noći ikada, kada je puni mjesec prekriven gustim oblacima, a mokre noge svojom težinom drobe tanki led na lokvicama.

Vjetar je bio toliko topao da sam bacio jaknu na jednu od rijetkih preostalih hrpa snijega. Poželio sam biti vuk, gladna zvijer pokretana samo nagonom. Samo trčati, loviti i biti lovljen. Zavijati na mjesec i tražiti ženku; ništa više. Urličući odbaciti ljudsko krzno i jurnuti u daljinu. Preskakati jaruge i propadati nogama u blato dok ne popucaju mišići te se dahćući stropoštati na nanose snijega. Udisati slatki miris mokre zemlje i vjetrom nošenu kiselu oporost dalekih šuma. Legoh na klupu i zapalih cigaretu, stari "filter sto šezdeset" s okusom sličnim pudinga od čokolade, mirisu zemlje, slatkoj truleži vlažnih biljaka iz neke daleke šume, s blagim dimom koji se spaja s oblacima i tvori mahovinu.

Staro drveće kroz koje juri vuk loveći srndaća, dok njega progoni neka još strašnija i brža zvijer koju lovi neka još strašnija i brža zvijer...

*Vladan Jurković, IV. r.
SŠ Jastrabarsko, Jastrebarsko
Voditeljica: Blaženka Turkalj*

DRUGI SVIJET

Ja pripadam nekom drugom svijetu
Gdje polja još su živa, gdje još vrijedi san
Ovdje sam stranac, tu ne voli me nitko
Da skratim dušo - ponovno loš dan.
Nije tako tamno, kažu neki
Ali meni i svjetlost smeta.
Ja pripadam negdje drugdje
Daleko od ovih zima i ljeta.
Nadam se da naći ću to mjesto
Na kojem ću živjeti bez nemira
Onkraj svih naših malih bjegova
Izvan pakla, na kraju svemira.
Znam da te baš nije briga
I da ne kužiš me ni malo
Ali osjećam se grozno danas
Molim te, zagrlj me, i glumi da ti je stalo.

*Vinko Drača, II. r.
Prirodoslovna škola, Vladimira Preloga, Zagreb
Voditeljica: Goranka Lazić*

JUHA IZ VREĆICE

"Ne znaš što imaš dok to ne izgubiš.", stara je izreka u čiju sam se nedvojbenu točnost uvjerila i sama. No, uvijek je iznova zaboravljam, baš kao što zaboravljam formule iz matematike, replikaciju DNA i sve ratne pohode Kserksa, Napoleona i drugih. Jedna od pozitivnih činjenica u ovoj priči je ta što pojam "izgubiti" nema puno značenje te riječi.

Kao i svaki drugi tinejdžer koji je zapao u teži stupanj adolescencije i pokupio svu pamet ovog našeg divnog svijeta, i ja sam vječito na ratnoj nozi sa svojim starcima. Pogotovo s Majkom. Da samo znate koja je to krvopija... takva se ne rađa dvaput. Jedinstvena i neponovljiva. Unikat.

Uvijek nešto prigovara: "Zakaj ne učiš?" (A kaj će mi to, pa prirodno sam inteligentna.) "Zakaj su ove smrdljive čarape u kutiji sa

svim tim sranjima napredne tehnologije?" (čitaj: najnoviji CD Hladnog piva, novi Bluetooth i potrgani floppy-disc koji je riknul još za vrijeme ilirskog preporoda...) ("Klinci su ih zametnuli!") "Kaj ti je to plavo na vratu?" (Hmm. Opala sam i lupila u rub stola!) I tako iz sata u sat, iz dana u dan, iz godine u godinu...

Sve dok jednog divnog dana, obasjanog sjajnim sunčevim zrakama koje unose toplinu i sreću u naša srca, Veliki-Master-Kuće-Nikolićevih, zvani Otac, nije obznanio da Majku šalje na sedmodnevni odmor k teti u Bjelovar. Otišla je u nedjelju navečer. Juuuupi!! Sedma dana mira, spokoja i... pravog života!!

PONEDJELJAK - Buđenje oko 11.00. Doručak - pašteta, jogurt i pecivo. Oko 13.00 odlazak u školu, povratak u 20.30. Večera - pašteta, jogurt i ostaci onoga što je nekad bilo pecivo.

UTORAK - Repriza ponedjeljka.

SRIJEDA - Buđenje oko 10.30. Doručak - pašteta, jogurt i pecivo. Za ručak sam poželjela nešto toplo. Nešto poput juhe iz vrećice. U smočnici sam pronašla jednu, ali vrijednu "Svatovsku juhu". Pravi biser naše Podravke. To je ujedno bila i večera.

ČETVRTAK - Danas mi je ponestalo čiste odjeće. Veš-mašinom nisam znala baratati. Ni ja a ni Otac. Nazvala sam frendicu i zamolila je da mi posudi onu plavu majicu na pruge, do ponedjeljka dok se Majka ne vrati. Za klopnu - krem juha od šparoga. I za doručak i za večeru. Ručala sam u školi, topli sendvič s majonezom. Ej, bar je bio topao!!

PETAK - Probudila sam se oko 8, imala sam noćnu moru! Sanjala sam da se Majka nikad nije vratila! Doručak (Goveđu juhu) nisam mogla pojesti jer sam izgubila apetit, ručala sam topli sendvič s majonezom, a večerala paštetu i jogurt. Peciva nije bilo.

U SUBOTU mi je otac priopćio da idemo po Majku! Doručkovali smo bananu, ručali juhu sa slovima (mislim da je bilo čak i brojeva i svih interpunkcijskih znakova!) dok se sa vrećice veselo osmjehivala ona glupa plavuša Zlatka. Oko 21.00 krenuli smo po Majku, gladni, očekujući večeru kod tete.

Na stolu smo pronašli samo krem juhu od rajčice. Brijem da je bila iz vrećice. Naime, Majka i teta su bile na večernjoj misi pa nisu stigle ništa drugo skuhati. Mislim stvarno!!

NEDJELJA - Majka je skuhala pravi nedjeljni ručak: domaća juhica, purica s mlincima i zelena salata. Upravo kad smo bili usred ručka, uspjela je primijetiti: "Ana, čiju to majicu imaš? Zgužvana je! A i kaj ti je to plavo na vratu?!"

P.S. Ovim se putem zahvaljujem koprivničkom biseru "Podravka d.d." na svim juhama, talijenetama i ostalim proizvodima. Iz vrećice, naravno.

*Ana-Marija Nikolić, I. r.
Gimnazija "Fran Galović", Koprivnica
Voditeljica: Lidija Novosel*

LORENZO I POTRAGA ZA SMISLOM

Jednom, postojao je mladić po imenu Lorenzo. Mladić se razlikovao od, usudio bih se reći, 99,99% svijeta. Zašto? Zato što je on jedan od onih koji je lutao svijetom tražeći Smisao. Mislio je: "Ako nađem Smisao, znat ću SVE i onda... I onda ću napokon moći ostvariti sve svoje snove i želje!" Zbog njegovog stava onih 99,99% ljudi ga je smatralo drukčijim, čudnim, ludim itd., no on se nije na to obazirao. A zašto i bi? Nakon što je Lorenzo napokon odlučio krenuti spremio je nešto hrane, kasicu-prasicu koja uopće nije bila prasicu nego žuti auto, otišao je u svoju sobu prepunu igračaka (iako su mu svi govorili da je prestar za njih, on se od njih nije odvajao) i svaku poimence dotaknuo i pozdravio. Poljubio je majku i oca koji su, pak, tražili smisao njegovog odlaska i puta, ali ga nisu uspjeli pronaći. Napokon je, pun entuzijazma, pošao u potragu za Smislom.

Jednoga dana ugledao je čovjeka koji je silazio stepenicama i upitao ga: "Oprostite, kamo idete?" On mu odgovori: "Idem uzeti oblak i odnijeti ga tamo gdje nikad ne kiši." "Ali... Kako ćete prenijeti oblak?", upitao ga je Lorenzo začuđeno. "Malo ću ga udisati i onda otići tamo gdje žele vode, a ostalo će se riješiti samo od sebe. Ne znam..." Te noći je otišao u motel i zaspao progonjen mislima o smislu pothvata tog čovjeka. Iduće jutro se probudio u svojoj motelskoj sobi, a pored njega sjedio je sijedi starac. Lorenzo ga je pitao tko je on, starac mu samo kaza: "Smisao, Dječaće, pronaći nećeš u fizičkom, ovom svijetu, već u svom, kozmosu unutarnjem." Izrekavši to, starac se dignu, okrene i zgrabi u prostoru nevidljivu kvaku, otvori nevidljiva vrata i iščezne u jednom od paralelnih svemira. Lorenzo je ostao totalno šokiran dosad viđenim. Dignuo se, popio svoju jutarnju čašu vode (volio je ujutro popiti čašu vode, činilo mu se da se onda čuti bilje), pokupio je svoje stvari, zaključao vrata i

---

---

nastavio tražiti Smisao. U njegovoj potrazi ništa nije imalo smisla.

Jednoga dana ugledao je dijete koje je trčalo cestom i upitao ga: "Oprosti, kamo trčiš dječake?" Dječak mu odgovori: "Lovim svoju sjenu kao što ti tražiš Smisao i ako je ulovim, onda ću je zadržati i staviti u zaključani kovčežić. Tako ću, napokon, biti dovoljno velik da budem kapetan na brodu, vjetar će upravljati mojim zapovijedima i svemir će proć kroz onaj mali okrugli prozor na trupu broda, poput naranče u lijevku, a ostalo će se riješiti samo od sebe. Ne znam..." "Kako si znao da ja...", ali dječak je već otrčao za svojom sjenom. Te večeri je u nekom postapokaliptičnom hostelu sanjao čudan san ili je barem mislio da je san. Otvorio je oči i vidio spiralu kako se okreće i okreće i okreće. Zatim se je ustao i krenuo prema prozoru, ali tada je shvatio da je njegovo tijelo ostalo ležati u krevetu. To ga je jako prestrašilo jer je pomislio da je mrtav, ali onda začuje predivan ženski glas kako ga doziva: "Lorenzoooooooo! Lorenzoooooooo! Lorenzoooooooo!" Prišao je prozoru i skočio, ali naravno bio je tako lagan i beznačajan da se čak ni Gravitacija nije obazirala na njega. krenuo je (ili bolje rečeno: poletio) prema izvoru glasa. Vodio ga je u visine. Jako visoko, previsoko. Prolazio je sve brže i brže troposferu, stratosferu, mezosferu, termosferu sve dok, najzad, nije probio i posljednju granicu - egzosferu. Sada je bio u Svemiru, tom vječno rastućem Svemiru. Tada se Lorenzo upitao: "Zašto?", i bilo je gotovo. Pao je. No, s obzirom da nije imao fizičkog tijela nije umro ali ga je vrački boljelo. Ujutro ga je probudio starac. "Smisao, Dječake, žena bio nekad je. Sve ljudi dok razmišljati počeli nisu o Smislu kao njemu. Sve dok pitati počeli nisu: "Zašto? Čemu sve ovo? Što je smisao svega ovoga?" To i pitanja takva dokrajčila su je, povukla zato se u Svemir, u Vječnost i samo nekima uistinu pokazuje se." Starac zakorači prema svojim nevidljivim vratima i, još jednom, iščezne jednostavno kao što se i pojavio. Lorenzo je tada uvidio je da je i on pitao "Zašto?", i onda tresnuo. Možda mu se Smisao htjela ukazati. "A, možda su u šumi!", pomislio je dok je ispijao svoju čašu vode i spremao se za odlazak.

Jednoga dana ugledao je ženu koja je prala kovanicu i upitao ju: "Oprosti, što radiš?" Ona mu odgovori: "Čistim je. Tako vrijedi više. Kupim je, operem je i onda je prodam." "Oprosti mi... Ali jedna kuna je jedna kuna. Uvijek je ista i prljava ili čista vrijedi uvijek jednako." Ona ga pogleda vidno osupnuta i nastavi prati. Te večeri otvorio je svoju kasicu-žuti auto i otkrio da ima još podosta novca. Otišao je u kupaonicu i u kadi počeo prati svoj novac, a ostalo će se riješiti samo

---

---

od sebe. "Ne znam.." Kad je zaspao opet je bio u Svemiru. Ovaj put nije ništa pitao samo se prepustio u nadi da će napokon spoznati Smisao. Bestežinsko stanje je bilo baš zabavno, plivao je prsno, leđno i okretao se kao neki valjak i kao da se cijeli Svemir igrao s njim. Plesao je sa zvijezdama, pričao viceve sa kvarkovima, igrao golf sa crnim rupama... Onda je, najednom, sve stalo. Pomislio je: "To je to. Sad će Smisao stupiti na scenu i prosvjetliti me." No, iz crnih rupa, sa tamnih strana mjeseca, stražnjih strana planeta, ukratko, odasvud počele su pristizati igračke. Bilo je tu svega od autića, malih mastersa He-Mana, Skeletora, Yode, Dartha Vadera, Lukea do velikih Action Mana, maketa, drvenih konja, puzzli (naravno bili su tu i neizbježni legići)... Kako je samo Lorenzo bio sretan. Ovo je bila njegova verzija raja, vječnih lovišta, vječnih igrališta i nije se nikad htio vratiti u svoje tijelo. Ali vratio se i čim se probudio uzviknuo je: "to je to! Otkrio sam Smisao!" "Smisao, Dječaće, otkrio jesi, ali spoznao nisi. Blizu jako jesi, malo još ustraj i vidjet ćeš da potraga tvoja uzaludna bila nije. Smisao, Dječaće, ukazat će se kada ona to odluči." Nakon što je ispio čašu vode, izašao je.

Jednoga dana ugledao je čovjeka koji je čitao unatrag i upitao ga: "Oprosti, što radiš?" On mu reče: "Čitao sam knjige čitav svoj život i sada ih poništavam. Čitam ih ponovno sve unatrag zaboravljajući ono što znam i poslije ću zadržati ono što mi ostane, a ostalo će se riješiti samo od sebe. Ne znam." Ovo je Lorenza jako potreslo jer mora da se dogodilo nešto jako ružno tom čovjeku kad želi ostati bez svog znanja. "Znanje je moć" i s tim se Lorenzo slagao. Te noći nije mogao zaspiti pa je izašao u obližnji park. Sjeo je na klupicu, zatvorio oči i udahnuo tako jako da mu se zavrtjelo u glavi. I tada se dogodilo. Otvorio je oči i tu je bila ONA.

Smisao. Bila je prekrasna. Plave oči, crna kosa i bijela halja činile su je sličnom nekoj od muza. Lorenzo je osjetio toliko željeno prosvjetljenje i napokon je shvatio da su sva pitanja suvišna. Smisao mu je prišla i šapnula mu na uho: "Ti si smisao.", te je zatim nestala sa zorom koja je počela rudjeti. I tada je spoznao. Smisao je u besmislenosti. Smisao Kipa Slobode je da drži desnu ruku u zraku. Smisao čovjeka s oblakom je osjećaj korisnosti. Smisao djece je da uveseljavaju. Smisao one žene je da uljepšava svijet "malim stvarima" poput čistog novca. Smisao atmosfere je da štiti Zemlju. Smisao proplanka je da postane vulkan. Smisao noći je da postane jutro. Smisao ljudi nije umiranje već život. Smisao čovjeka koji je čitao unatrag je da tek otkrije istinsko znanje. Smisao oružja je ne da

uništava, nego da bude uništeno. Smisao rata je mir. Smisao broda je da plovi, a smisao onog dječaka je da upravlja brodom. Smisao komunikacije su poznanstva. Smisao vode je da stvara život. Smisao života je sam život. I tako u nedogled. Lorenzo je smisao, njegovo postojanje je smisao. Njegov smisao je postojanje. "Postojanje... I igračke.", ustvrdio je zadovoljno. "Moj djed je vozio vlakove u Pakistanu. S tim zarađenim novcem kupit ću trgovinu igračaka u Cortoni." To je bilo to. Lorenzo je napokon našao otkrio i spoznao Smisao, koja ga je na kraju dovela do njegovog smisla, njegove sreće, njegove ljubavi. Ne obazirite se na ljude i njihove primjedbe, komentare i uvrede. Slušajte svoje srce, a ostalo će se riješiti samo od sebe. Ne znam...

*Slobodan Momčilović, III. r.
Prva riječka hrvatska gimnazija, Rijeka
Voditeljica: Đurđica Kobas*

RADOST NAPOORA

Fužine... dnevni boravak... dvije udobne fotelje... trosjed, stol sa stolnjakom...

Vruća zemlja Grčka... teniska mreža... sudačka stolica...

Ogroman paket čipsa, boca Coca Cole i dvije osobe uz TV...

Škrinja s osvježavajućim pićima, četiri reketa, od toga dva domaća...

Dolazi treća osoba...

Ančić, Ljubičić i njihovi protivnici izlaze na centralni teren...

Jedna od osoba uz TV uzima Colu te je, dodavajući dalje, prolije u čips. Dobiva po prstima. Nespretnjaković...

Meč počinje.

Cola napokon stiže na traženo mjesto i miješa se s čipsom stvarajući gotovo savršenu aromu.

Na terenu borba. Ljubičić i Ančić zadnjim atomima snage vraćaju udarce svojih protivnika. Na licima im izmučenost. S čela im se cijedi znoj. Brišu lice majicom.

Čipsa je sve manje, Cola je gotovo isparila. Tri osobe u foteljama grizu prste i netremice bulje u ekran.

Meč je na vrhuncu.

Dva listića čipsa. Cole nema.

"Tooooooo, toooooo! Kraaaaaj! Dragi gledatelji, Hrvatska ima

medalju!" zaurlao je Mićo Dušanović. "Hrvatska ima još jednu medalju na Olimpijskim igrama! Bravo, Mario!!! Bravo, Ivane!!!"

Tri osobe u fotelji sretno su. Osjećaju ponos jer su Hrvati 1. ma kako glupo zvučalo, napor i muke naših tenisača, donijeli su sreću i radost u malu sobu u Fužinama, Gorski kotar, Primorsko-goranska županija, Hrvatska.

Mario Ančić i Ivan Ljubičić pobijedili su u meču za treće mjesto. Bronca!!! Za Hrvatsku!!! Na licima im se vidi umor, ali, naravno, još imaju energije za smijeh, raduju se!

Čips je nestao.

Ivan diže pehar...

Tri osobe u foteljama postaju svjesne da čipsa ima i po podu i mole Boga da ne naleti mama. Imaju sigurnost svog društva, svoju fotelju i to im je dovoljno da se osjećaju sretno i sigurno. Najveći napor im je premještanje knjiga za školu i redarska dužnost, a najveće uzbuđenje u njihovim životima svodi se na teško izmamljeni osmijeh neke djevojke...

Mari i Ivan. Cijeli život rano ustajanje, vrući asfalt ili zemlja, cjelodnevni treninzi, potoci znoja, sportska ishrana u malim količinama, negazirana pića, tenisice...

Rezultat?

Tri osobe u blagom stadiju depresije od viška energije i slobodnog vremena s početnim pojasom za spašavanje oko struka.

Mario i Ivan - olimpijska medalja, svjetski teniski vrh, svjetska imena, izvrsna muskulatura i obožavateljice uz njih...

Osobe u fotelji shvatile su. Polako se počeo nazirati smisao. Volja + trud = rezultat, lijenost + fotelja = tupost. Što izabrati?

Je li napor uopće loš? Ako su Ivanove i Marijeve kapi znoja izazvale toliku radost u Fužinama, kolika li je tek njihova sreća? To mora da je ushit. To mora da je ono o čemu je Boudelaire govorio kada je rekao: "Opijen treba biti..."

Sportom protiv droge? Sportom protiv nerada? Sportom protiv lijenosti? Sportom protiv samačkog života?! Zašto ne? Osoba u fotelji odabrala je. Treniram nogomet. I, mogu reći, trud se isplati jer ulažem u sebe. Svjestan sam da nikad neću postati Šuker, ali, nema beda. Nema novaca koji se mogu mjeriti s umornim zadovoljstvom (ili zadovoljnim umorom) kada dođem s treninga.

Vedran Kirasić, IV. r.

SŠ Delnice, Delnice

Voditeljica: Jasminka Lisac

U POTRAZI ZA ZELENILOM

Lebdim. Gledam oko sebe. Mrak! Prazan prostor. Gdje sam? Jesam li budan? Ne, je sanja...

Zvrrrrrrrrrr! Ustajem. Mičem zastore. Svjetlost boli u očima. Perem se. Oblačim. Spuštam se beskonačnim brojem stuba prema dnu moje zgrade. Mračno je. Jedino snop bijele svjetlosti s prozorčića u stropu probija crninu. Žurim. Jeka stvara nevjerovatnu buku. Otvaraju se jedna vrata: "Hej, ti, tiše malo!"

Moj susjed. Živimo u istoj zgradi 10 godina. Još mi ne zna ime. Ne znam ni ja njegovo. Visok je metar osamdeset, crna kosa, siva koža. Lice mu je neprepoznatljivo. Kao da je netko ugljenom prešao po papiru. Izgleda kao i mnogi drugi u ovom gradu.

Izlazim. Siva cesta, crne zgrade, blijedo nebo. Simfonija zvukova: motora, bušilica, beskrajin glasova - stapaju se u melodičan šum dana.

Prolazim kraj trgovine za elektroniku. U izlogu je televizor. Crvena, plava, žuta, žuta, zelena, roza, smeđa. Sve te boje! Lete mi u susret! Reklama. Neka nova stvar. Ne znam što je, ali moram je imati. Sad nemam vremena, ali sutra, sutra je kupujem.

Stojim pred svojim kafićem. Na bijelom znaku tankim crnim slovima piše "Café No. 6" Ulazim. Zagušljivo je. Mnogo dima. Sjednem na svoje mjesto. Naručim kavu. Crnu. Vidim: starca kako sjedi za šankom i polagano povlači dim iz svoje lule, tri mladića za stolom u kutu kartaju i piju jeftine žestice, dvije cure s mobitelima (jedan crvene drugi plave boje). Telefoniraju jedna drugoj. Pozivi unutar prostorije su 50% jeftiniji, tako barem kaže reklama. Popijem kavu i izlazim.

Odlazim na posao. Odlučim danas krenuti drugim putem. Uvijek sam bio čudan: nikad se nisam mogao držati rutine. Prolazim kraj mjesta gdje sam se kao dijete igrao. Ovdje je bilo: biljaka, drveća cvijeća. Tada su barem djeca bila u boji, a danas, su i ona siva. Tko ne zarađuje, ništa ne vrijedi!

Bijeli zidovi, sivo računalo. Zvuk ritmičnog kuckanja po tipkama. Moram ručati. Razmišljam o biljkama. Već dugu nisam ni jednu vidio. Pred dizalom je gužva. Idem stubama. U predvorju mi priđe neka žena: "Jeste li čuli za čovjeka koji nije htio čekati pred dizalom pa je išao stubama?" "Da." promrmljao sam ne razmišljajući. Uvijek sam bio čudan. Nikad se nisam držao rutine.

Stojim sam u predvorju. Ručak je zamalo gotov. Hmm... Znam da je negdje u blizini... Ta nitko neće primijetiti moj odlazak. Za njih sam samo ime kraj broja. Ako broj nije dovoljno visok briše me se s popisa. Nije važno. Staviti će me na drugi popis.

...Probijam se kroz masu. Sjene bez lica. Vraćaju se s obroka. Odjednom eksplozija! Prekida se simfonija. Mlaz crveno-žute boje plane u vis. Netko izlazi iz plamena. Prilazi mi, pada. Iz tijela se širi lokva tamnocrvene krvi. Okupljaju se oko njega. Guraju me u zadnji red. Dive se! Uživaju u igri svjetla, zvuku krikova i mirisu pečenog mesa. Ne skidaju pogled, ali, ne pomažu, ne zovu u pomoć.

...Nebo polagano sivi... "Ali što je to?" Duga žuta vrpca okružuje ono što je nekad bio park. Drveće, cvijeće, trava. Posječeno! Popaljeno! "Ovdje će sada rasti visoka crna zgrada!"

Na povratku nada mnom lebdi tamno tmurno nebo. Otvaram vrata. Čitam pismo. Sljedeći mjesec instalirat će u naše stanove kamere kojima će nas čuvati od zlih ljudi i svih ružnih stvari koje nam se mogu dogoditi. Podsjeća me malo na "reality show-ove", popularne dok sam još bio mali. "Ali bilo je i krajnje vrijeme da to naprave. Sad ćemo biti mnogo sigurniji." Svlačim se. Perem. Liježem. Tonem. Možda sada nađem nešto zelenila.

*Andro Miljan, III. r.
SŠ Krapina, Krapina
Voditelj: Stjepan Varjačić*

HIPOPOTAMI NA PROZORU

bio sam umoran već u devet sati. Jutro se polako maglilo iza maglenoga gorja, a prvi su putnici već polako napuštali ceste. Dan je davno počeo. Tiho je ustala i znakovito me pogledala kao da sam negdje drugdje kao sablast. Kao sablast - pomislih i ja. A već sam bio umoran. Kad pogledam kroz prozor, vidim hipopotame po okolnim zgradama, a kroz ključanicu njeno golo tijelo kako se ljeska pod vodom. Površinom bi bilo dovoljno zauzeti površinu jedne veće - oveće Jakobove kapice, školjke koja se sama otvara i zatvara, inače, kao i sve školjke. Ali ovaj je put trebalo nešto više da dovede u pokret moje tijelo. Ustao sam i prema karti potražio Yangtze, Kina. I bilo je to iskustvo za pamćenje. U jednome dijelu, monsun se prelio

preko rubova i smočio mi kosu kao kakvo polje riže. A rižina polja cvatu u jesen. I u proljeće. I to nije stvar politike. Ona se vratila zamotana u svježe ubran ručnik i pomorsku kapicu (sad je bila dovoljna). I u tom je trenutku protegnuo svoje tijelo netko u susjednoj zgradi - ah, kakav urlik. Zaveli smo se, povelili smo se za njim, a on nas je odveo onkraj zvijezda - u Afriku. Je je kopula - reče ona i prekide me -muškarci su zgodni u mokrim pripijenim majicama kada im se ukrute bradavice.

A ja nisam imao što pokazati. Mene su uzbuđivali lavovi i antilope. Ah, kakav kauč za dobar seks. Ali ništa. Nisam htio. Netko je ustao s toga kauča i zaveslao zrakom. Kakav dobar položaj. Našli smo se u koferu za smeće. Katy - zvala se Katy. I nalazila me je svuda.

A ja sam bio umoran u devet sati i dvije minute ujutro.

*Ante Vekić, IV. r.
Gimnazija Metković, Metković
Voditeljica: Martina Ilić*

NOVINARSKI RADOVI

NEBRIGA O JEZIKU

Zastrašujuća jezična sloboda

Možete li zamisliti Veliku Goricu bez javnih natpisa - naziva trgovina, kafića, frizerskih i ostalih salona, oglasa, grafita? Bez njih naš bi grad izgledao ogoljelo. Jeste li kada zastali pred kojim javnim natpisom i barem ga površno analizirali? Niste?

Ja sam to učinio. I začudio se. Tu stvarno ima svačega, a ponajviše nebrige za vlastiti jezik. Od svih javnih natpisa meni su najzanimljiviji grafiti. Kad spazim riječi na zidu, pomislim da ću konačno naći nešto zanimljivo, ali uvijek se razočaram. Istraživao sam grafite u Velikoj Gorici i razvrstao ih u nekoliko grupa.

U prvu grupu svrstao sam tzv. sportske grafite. Nemoguće je prošetati ulicom a da te ne napadnu velika slova B.B.B. ili Dinamo i da osvetnički netko ne krikne Ubi tovara. Netko poručuje da je Tudor-narodni junak, a drugi nas obavještava o svom kretanju: Bilo kuda, svuda DIN@mo. Pisci tih grafita za sebe kažu da su Zločesti i plavi dečki. Ne samo ratobornu, već i emotivnu pripadnost Dinamu izražavaju grafiti Volim te mama al ne više od Dinama te I u nebo s njim i u pakao. Te sam grafite pronašao na srednjoškolskom centru, na OŠ Eugena Kvaternika, Trgu kralja Tomislava te na zidovima zgrada, trgovina, kafića. Na žalost, veliku grupu grafita čine oni (nazvao sam ih politički) s porukama mržnje i netrpeljivosti među ljudima. Pišu ih djeca koja se žele istaknuti na taj način, a nisu svjesna što znači to što pišu. Na OŠ Jurja Habelića čitamo HEIL HITLER, CRKNI ŠKOTE, sa zida OŠ Nikole Hribara netko poručuje Živjela jugoslavija. Na OŠ Eugena Kvaternika koči se velikim slovima MI NACISTI. Na zgradi u Kolarevoj ulici netko poručuje ŽELJKA M je CIGANKA. Ispod toga je odgovoreno Ti mama Droca je jedna SRPSKA. Na zgradi srednjih škola stoji da su unprofenci dokaz da je bijela boja sranje. Glavni lik političkih grafita je Ante Gotovina. Iz srednje škole poručuju IZDAN najbolji čovjek na svijetu: ANTE GOTOVINA. Na OŠ Eugena Kvaternika također podrška: Gotovina Je Moja Domovina i ANTE GOTOVINA, MOJA HE... (nedovršen grafit). Najčešći u mom gradu su ipak ljubavni grafiti. Ima ih posvuda. Sa svih mogućih mjesta javljaju se zaljubljeni: Volim te Kiki; roby + Mateja; Čuki volim te; Hrcu + nina G; Martina + StUbAn, Volim te šverceru. Pišu ih cure i dečki da bi svijetu obznanili svoju ljubav. Ostavljaju ih na nekom vidljivom mjestu tako da je onaj, kome je poruka namijenjena, jasno vidi.

U posebnu grupu grafita uvrstio bih one koje sam nazvao zahodskima jer sam ih našao u školskom WC-u. I oni su namijenjeni uglavnom vrijeđanju onoga na koga se odnose. Čitamo da Pero ima pileći mozak i pileći je gmaz, Škarec je debil, Gruda voli porniće, Gudelj is the bed, Vjeko je svodnik, a Karla je glupa.

Meni se osobno najviše sviđaju tzv. filozofski grafiti, iako su oni uglavnom kopije negdje pročitanih aforizama i grafita. Zajedničko im je razmišljanje o životu i mjesto na kojem se nalaze. Sve sam našao na srednjoj školi. Znači li to da srednjoškolci više razmišljaju o životu? Poručuju nam: U paklu je vrag pozitivan lik. U raj u lijepo al u paklu je ekipa. Muškarci imaju problem za svako rješenje.

Neki nadobudni tip nam obznanjuje: Volio bih biti

Glavni junak

Neke knjige: Biblije, na

Primjer.

Na boga se poziva i grafiter s trošnog dvorca u Kurilovcu koji poručuje da Božje oko svuda gleda.

Nevjerojatno, ali ima i tzv. poučnih grafita. Našao sam ih na zgradi u Ulici Slavka Kolara. Ipak, mislim da se pisac zapravo šali šaljući nam poruke: Prestati pušiti, više ići u kazalište. Manje jesti masno! Pazi automobil!!!!

Većina grafita u našem gradu su nemaštoviti i neuko šaranje bezveznih poruka po zidovima. Što se tiče pravopisa, tu vlada pravi užas. Svi oni imaju nekoliko zajedničkih crta, a to su: uporaba vulgarizama (takve sam primjere izbjegavao), miješanje bez ikakvog razloga velikih i malih slova, miješanje engleskih i hrvatskih riječi bez kriterija, potpuna nebriga za interpunkciju i veliko slovo. Geslo grafitera je: bez pravopisa, važan je sadržaj poruke. A bez tog sadržaja bismo mogli. Rijetki su grafiti kojima se gotovo umjetničkim crtežima i bojama nastoje prikriti neugledne, ružne i sive fasade dvorišnjih zidova, kao na trošnoj kućici kod Vatrogasnog doma ili na stražnjim zidovima OŠ Jurja Habelića i Eugena Kvaternika.

Sljedeću grupu javnih natpisa čini mnoštvo naziva trgovina, kafića, frizerskih i krojačkih salona i različitih ostalih uslužnih djelatnosti. U tom mnoštvu natpisa otkrio sam nešto zajedničko mnogima od njih.

Među njima ima dosta natpisa koji su pravilno napisani, ali nemaštoviti i dosadni. Sastoje se uglavnom od naziva djelatnosti koja nosi ime po vlasniku. To su natpisi poput POSTOLARSKA RADIONICA MARKO (Zagrebačka 10), Frizerski salon Azra (Matice

hrvatske 7), KRZNARIJA VESNA (Slavka Kolara 3), OPTIČAR FARKAŠ (Slavka Kolara 10).

Bolji od njih su natpisi koji u sebi imaju barem malo maštovitosti. Takvi su Pogrebne usluge Krizantema (Zagrebačka ulica), TRGOVAČKI OBRT Stil, OPTIČKI STUDIO MONOKL (Slavka Kolara 2a), a najsimpatičniji naziv mi je AUTOPRAONICA TUTAČ (Kurilovečka 36).

Slijedi grupa natpisa kojih, na žalost, ima jako puno. U njima je cijeli naziv na engleskom ili je pola naziva na engleskom, a pola na hrvatskom, a postoji i englesko-kajkavska varijanta.

Frizerski salon "Fancy" (Lučićevo šetalište 13), BOUTIGUE ANT (Zagerbačka ulica), TOBACCO SLATKI SHOP (Ulica Matice hrvatske 34); KEMIJSKA ČISTIONICA EXPRESS (Ulica Matice hrvatske 7), Moby FREAK (Zagrebačka 14), GLAMOUR Fashion (Malogorička 24). Mnogi od tih engleskih (ili francuskih) naziva krivo su napisani (boutigue, express) i za svaku stranu riječ imamo zamjenu u hrvatskom. Tu mi je najbesmisleniji naziv koji u prijevodu znači DUHAN SLATKA TRGOVINA. U tom nazivu su riječi uzete iz tri jezika: tobacco (španjolski), slatki (hrvatski) i shop (engleski). Za njim ne zaostaje u smiješnosti ni Caffe bar Nego Kaj. Sve su varijante u Velikoj Gorici moguće, a veliko slovo... prava sitnica.

Strava i užas naziv je za sljedeće nazive trgovina: "BO-ami" TRGOVINA NA MALO (Kurilovečka 14), Trgovina Mješovite Robe HE-BRI-PAK, Frizerski salon SAN-KRI (Lučićevo šetalište). Ušao sam u trgovinu BO-ami i saznao da je taj nevjerojatni naziv skraćenica (ako se to tako može reći) za imena vlasnika Božo i Olgica i njihovih kćeri Antonije, Mihaele i Ive. Slično je postupio i vlasnik trgovine HE-BRI-PAK. Ova skraćenica znači početna slova imena njegovih kćeri Helene i Brigitte. PAK znači (vjerovali ili ne) da se tu nekada pakirala roba. Za SAN-KRI frizerke nisu znale što znači.

Od svih složenica pravopisno je najbolja VUNIKON (Slavka Kolara 4). Ona znači da se tu prodaju vuna i konac.

Ovo je samo izbor iz bogate ponude natpisa namijenjenih javnom čitanju. Nameće mi se zaključak da je hrvatski jako težak jezik ili da Hrvati ne brinu za njega. Drugi važan zaključak je da najbolji dojam o gradu i njegovim stanovnicima ostavljaju čiste i lijepe fasade.

*Hrvoje Bezmalinović, VII. r.
 OŠ Eugena Kvaternika, Velika Gorica
 Voditeljica: Jasminka Tihi-Stepanić*

JALBA - ČIPKA IZ DAVNINE

Sigurno ste čuli za pašku i lepoglavsku čipku, ali za jalbu možda još niste. Ova čipka iz davnine ponos je ozaljskoga kraja, posebno sela Trga koje potječe još iz srednjega vijeka. A jalba je kao čipkarska tehnika još mnogo starija.

Dio narodne nošnje u Trgu, ženska kapica zvana jalba (prema njemačkom die Haube) izgleda poput skupocjene, otmijene tkanine. Žene su je nosile nakon udaje i sigurno su bile zapažene po ljepoti i finoći ovoga ukrasa. Za nas, učenike ozaljske škole, jalba ima posebnu vrijednost. Zanimljiva, isprepletana prošlost utkana je u nju da bismo i mi u sadašnjosti otkrivali ljepotu starinskog ručnog rada. Jalba je veoma nježna, krhka čipka. Izrađuje se teško i polako. Puno je vremena i strpljenja ugrađeno u brojne preplete i rupice s njezinih uzoraka.

Povijest jalbe seže još u prapovijest. I stare Egipćanke zabavljale su se složenim načinom izrade ove čipkarske tehnike. Posebno se proširila u srednjem vijeku. Isti je način pletenja prikazan na mnogim slikama i freskama iz toga doba.

U selu Trgu jalbu su ponovno otkrili etnolozi, stručnjaci za narodnu tradiciju, običaje i umjetnost. Jedan od najpoznatijih hrvatskih etnologa Milovan Gavazzi zabilježio je filmskom kamerom 1935. godine izradu jalbe, a Paula Gabrić sedamdesetih godina objavljuje fotografije i opis pletenja jalbe u časopisu "Kaj". Žena koja je u selu Trgu još jedina znala izrađivati jalbu, odavno je umrla. Bila je to Regina Paljunac, rođena 1885.

Zahvaljujući etnološkim istraživanjima, jalba je iz prošlosti ponovno vraćena u život. Za to su najzaslužnije djelatnice ozaljskog Pučkog otvorenog učilišta koje su uz pomoć stručnjaka iz Zagreba organizirale radionicu za ozaljske žene. One su polako svladavale vještinu pletenja prstima.

Za pletenje jalbe potrebni su najprije stolarski radovi. Treba napraviti vitki drveni stalak koji se naziva lucanj. On se izrađuje od glatkih ljeskovih grana. Dok se radi, čipka mora napeto stajati na stalku.

Jalba se pleće objema rukama, uz nekoliko daščica koje služe za učvršćivanje pletiva. Postupkom zvanim snovanje dobijemo niti osnove od kojih dalje pletemo različite uzorke. To su najčešće veće i manje rupice ili poseban uzorak nazvan "saće". Nakon završnog sabijanja, opšivanja, rezanja i vezivanja, sa stalka se skida gotova

čipka. Za sve to je potrebno znanje koje se prenosilo "s koljena na koljeno" i naravno, vrijedne ruke naših baka i mama.

Da ova vrijedna tradicija ne potone u zaborav, trude se učenici ozaljske područne škole u Trgu. Učiteljica razredne nastave Jasminka Trpčić vodi radionicu u kojoj male trške pletilje uče izrađivati jalbu. Starije učenice nastavljaju izrađivati jalbu i kada završe školu u Trgu te krenu u više razrede u Ozlju.

Rad ove etno-sekcije danas postiže zapažene rezultate na županijskim i državnim smotrama učeničkih zadruga. Kao zanimljivost iz ozaljskoga kraja, jalba je 2006. godine predstavljena na Danima Učiteljske akademije u Zagrebu. Djevojčice koje žele naučiti izradu jalbe, dobrodošle su u naše radionice i nadamo se da će što više njih pronaći zadovoljstvo u pletenju prastarih uzoraka.

Mogli bismo na kraju reći da je jalba naša prošlost i naša budućnost. Cilj je naših učitelja, djece i stanovništva da ona, uz druge spomenike povijesti i kulture, postane prepoznatljiv simbol Ozlja u cijeloj Hrvatskoj. Možda takve pletene kapice ponovno uđu u modu. One to zaslužuju jer su zaista lijepe i dragocjene.

*Kristina Ostović, VI. r.
OŠ Slave Raškaj, Ozalj
Voditeljica: Jasenka Staničić*

GLAZBA U DUŠI, DUŠA U DVORCU

Intervju s hrvatskom opernom divom Nadom Puttar Gold

* Gdje ste rođeni?

** U Varaždinu, 5. studenog 1923. godine.

* Odakle vezanost uz Seketin?

** Ovo imanje je moj otac kupio majci kad su se vjenčali. Tu smo kao djeca dolazili na praznike. Tu sam provela najljepše dane djetinjstva, a i danas dolazim u Seketin radije nego na more. Volim ovu prekrasnu prirodu, svjež zrak, mir i dobre susjede.

* Jeste li voljeli pohađati školu?

** Pa, nisam je baš previše voljela. Nisam voljela matematiku.

Voljela sam kemiju, biologiju i glazbenu kulturu.

Škola je važna iako nam se baš uvijek ne sviđa. U školi se educira, razvija se duh, otkrivaju se novi vidici.

* Koji Vam je događaj iz djetinjstva ostao u sjećanju?

** Jednom sam na vratima jako ozlijedila ruku. Kako tada još nije

bilo antibiotika, rana se inficirala i zamalo su mi amputirali ruku.

* Kako je živjeti u dvorcu? Kako ga održavate?

** Romantično. Održavam ga uz pomoć susjeda. Srednji dio dvorca sagrađen je u 15. st., a bočni dijelovi i kapelica kasnije. Uvijek se nešto mora popravljati i renovirati.

* Čuli smo da vozite auto. Kad ste položili vozački?

** To je bila moja velika želja. Vozački sam položila 1957. godine u Berlinu. Bilo je vrlo teško jer je promet tamo bio užasan. Bila sam presretna kad sam konačno položila. Do sada sam promijenila pet automobila. Najdraži mi je ovaj koji sad vozim, Hyundai.

* Volite li brzo voziti?

** Ne. Ne osjećam se dobro pri velikoj brzini jer nemam dobru kontrolu nad vozilom. Najbrže sam vozila 150 km/h.

* Kako ste se opredijelili za svoj poziv?

** U početku sam željela, a i počela učiti svirati klavir. Kao mala sam slušala majku kako svira pa sam i ja poželjela naučiti. Počela sam učiti svirati oko jedanaeste godine što je dosta kasno za učenje klavira. Nakon Glazbene škole u Varaždinu, krenula sam u Muzičku školu Lisinski u Zagrebu te na kraju upisala solo klavir u Konzervatoriju.

Majka mi je savjetovala da paralelno upišem i solo pjevanje. Poslušala sam je no zamalo sam odustala jer mi je profesor pjevanja rekao da imam dobar glas, ali sumnja hoću li nešto uspjeti postići.

Suprotno mišljenje imao je moj profesor klavira koji mi je savjetovao da prijeđem na solo pjevanje jer sam kasno počela svirati klavir. Bilo mi je teško, no poslušala sam ga i tu je počela moja pjevačka karijera.

* S koliko godina ste počeli nastupati u operi?

** Počela sam nastupati kao studentica i to na zadnjoj godini. Ravnatelj Opere, gospodin Milan Sachs, pozvao me na audiciju za ulogu Vanje u operi Mihaila Glinka, Život za cara. Prošla sam audiciju. Iste godine nastupala sam u kazalištu i diplomirala. U zagrebačkoj Operi nastupala sam osam godina sa oko 40 uloga, a nakon toga sam četiri godine nastupala u Gradskoj operi u Berlinu te pet godina u Državnoj operi u Frankfurtu. U Zagreb se ponovno vraćam 1966. godine.

* Dobili ste mnogo nagrada. Koja Vam je nagrada najdraža?

** Svaka nagrada je poticaj. Najdraže nagrade su mi nagrada "Milka Trnina" te nagrada za životno djelo "Vladimir Nazor". Ostala mi je u sjećanju i Prva nagrada na Međunarodnom natjecanju u

Verviersu koju sam osvojila 1951. godine. Budući da su voditelji govorili francuski, u početku nisam razumjela da sam ja dobila nagradu.

* Koja uloga Vam je najdraža?

** Draga mi je uloga u Verdijevoj Aidi te uloga Charlotte u Massenetovoj operi.

* Koliko dugo se morate pripremati za ulogu? Kako izgledaju te pripreme?

** Uvijek sam brzo učila tekstove uloga. Ulogu za Gluckovu operu Orpheus (četiri velike arije) naučila sam za osam dana. Najprije pročitaš tekst zatim naučiš napamet svoju i partnerovu ulogu. Nakon toga radiš s režiserima itd.

* Pjevate li i sada? Koliko često?

** Pjevam svaki dan da ostanem u formi. Pjevam i sa studentima kad im pokazujem na koji način treba pjevati.

* Što biste bili da niste operna pjevačica?

** Koncertna pijanistica. Klavir je moja prva ljubav.

* Jeste li ikad požalili što ste se bavili tim poslom?

** Ne. Volim pjevanje.

* Koje strane jezike govorite?

** Njemački i talijanski dobro čitam i govorim, a engleski još učim. Učenjem jezika vježbam memoriju, a to je u mojim godinama važno.

* Kakva je zarada opernih pjevačica?

** Ha, ha! Ne takva kao rock zvijezda, ali imam sve što mi treba. Nikad nisam željela ništa izvan svojih mogućnosti.

* Najzanimljiviji kostim u kojem ste nastupali?

** Ne mogu se sjetiti najzanimljivijeg, ali dobro se sjećam najneugodnijeg. Nastupala sam u Barceloni. Bilo je užasno vruće, a ja sam imala šubaru, krzneni kaput i čizme.

* Jeste li imali mnogo obožavatelja?

** Mnogo. I prije nekog vremena sam primila pismo preko mog brata. Gospodin me molio autogram.

Uvijek sam svima rado odgovarala i slala im fotografije i autograme. Nikad nisam imala ružnih iskustava s obožavateljima.

* Koje ste zemlje posjetili tijekom karijere?

** Mnoge. Živjela sam u Berlinu i Frankfurtu, a posjetila sam Rusiju, baltičke zemlje, Uzbekistan, Italiju i mnoge druge.

* Čime se bavite u slobodno vrijeme?

** Čitam i učim engleski. Želja mi je dobro naučiti i engleski prije nego umrem.

* Imate li neku neostvarenu želju?

** Oduvijek sam htjela otputovati u Ameriku. Do sada nisam uspjela, ali još uvijek stignem!

* Volite li čitati?

** Volim. Najdraži su mi putopisi koji govore o orijentalnim zemljama. Volim gledati i dokumentarce o životinjama i prirodi.

* Volite li prirodu?

** Obožavam. Radujem se svakom živom biću. Posebno uživam u cvijeću. Volim sva godišnja doba osim zime jer zimi strahujem od prehlade.

* Koju glazbu volite slušati? Mislite li da glazba može utjecati na ljude?

** Klasičnu glazbu - opere, koncerte. Ne volim pop i rock. U takvom duhu sam odgajana. Ne zamejram mladim ljudima što vole takvu vrstu glazbe. Nisu educirani u drugom smjeru.

Smatram da glazba oplemenjuje ljude. Slušajte lijepu glazbu!

Monika Šinjori, VI. r.

OŠ "Vladimir Nazor", Sveti Ilija

Voditeljica: Maja Priher

SVJETLO I TAMA REKLAMA

Kako ostati ravnodušan prema suvremenim potrošačkim izazovima?

Reklame su smišljeno, organizirano informiranje sredstvima masovnih medija i plansko populariziranje industrijskih proizvoda i različitih usluga. Tako barem kažu definicije u rječnicima. Ja, pak, mislim da su namijenjene ljudima koji lakovjerno kupuju proizvode, koji su predstavljeni na različite izazovne načine kako bi ih privukli na potrošnju. Reklamama su najizloženiji mladi zato što su prepoznati kao najčešći kupci skupih proizvoda, jer im je važno da je proizvod koji kupuju poznat i reklamiran, povodljivi su i često žrtve marketinških trikova i manipulacija.

Golo tijelo

Ima puno, na prvi pogled, smiješnih i šaljivih reklama, ali, kada bolje razmislimo što nam poručuju, nestane nam smiješak s lica. Tako imamo reklame koje vrijeđaju i iskorištavaju muško, ali najčešće žensko tijelo. Na parkiralištu jednog velikoga zagrebačkog

prodajnog centra nalazi se plakat na kojem su "polugoli" žena i muškarac s ispisanom jednostavnom porukom: "Skidam se boljoj reklami!" Što nam to govori? Možemo se zgražati nad njom, ali moramo priznati da je jako dobro osmišljena i, premda je to nužno, privući će pažnju ljudi, a to joj i jest krajnji cilj. Ona šalje i jednu poruku o samim reklamama - najbolja je ona u kojoj imamo razgolićeno lijepo muško ili žensko tijelo. Dovoljan je dokaz to da je jedan sličan oglas morao biti uklonjen jer su se događale prometne nesreće zbog neusredotočenosti vozača na promet.

Nissanova reklama za automobil iz nove muške kolekcije za jesen čudna je zato što automobil, koji je izuzetno skup, predstavlja poput jeftinog para hlača koji si svatko može priuštiti, u Hrvatskoj gdje se mnogi ljudi muče da prežive. Nissan predstavljaju kao muški automobil, a ja se, sva u čudu, pitam, koja je i ima li uopće razlike između muškog i ženskog modela automobila? Znači li da će muškarac koji ga vozi postati muževniji, ili da je žena koja, nedajbože, sjedne za njegov volan - muškobanjasta? Nije li to, ipak, samo oblik spolne diskriminacije? A o toj bih vam temi tek imala što reći! Reklama za Lotto oglašava športsku odjeću te marke, a na njoj - potpuno gola djevojka i obučeni mladići! Teško da bi mi bilo lakše da su i njega skinuli! Bolje da su djevojku obukli, ali, naravno, obučeno žensko tijelo ne prodaje proizvod! A tu su i drugi primjeri: muškarac u odijelu, s uredno zategnutom kravatom, oko njega "hrpa žena", jedva u čarapama. Učinak - isti. U našem "naprednom" društvu, pred ulaskom u Europu i "svijet demokracije", pravi pogodak za uspješnu prodaju.

Megahonorari - zvijezdama ili korporacijama?

Složiti ćete se sa mnom da su reklame često neprimjerenoga sadržaja. Nedavno sam vidjela spot za novi fiat. Pojavljuju se dva Jamajkanca s tipičnim jamajkanskim frizurama, vozeći novi automobil. Stanu pokraj jedne vrste psa, s dlakom koja nalikuje njihovim frizurama. Jedan od Jamajkanaca izađe iz automobila i upita psa: "Jesi li ti naš?", a pas mu "odgovara" tipičnim psećim: "Vau-vau!". Jamajkanac sjeda u automobil i svom prijatelju sa smiješkom govori: "On ne govori našim jezikom." Ova reklama ne samo da vrijeđa nacionalnu i rasnu pripadnost Jamajkanaca već i poručuje kako ne mogu razlikovati pse od ljudi. Dva sportaša koji glume u reklami sigurno ne bi svjesno vrijeđali svoju rasnu i nacionalnu pripadnost, no moramo uzeti u obzir da je fiat pokrovitelj jamajkanske bob ekipe te da su vjerojatno morali snimiti takav spot

radi financijskih razloga. Velika svjetska poduzeća jednostavno kupuju poznate športaše, pjevače i glumce da im reklamiraju proizvode. Nama se čini da razne megazvijezde, Beckham i njemu slični, dobivaju ogromne honorare za par sekundi reklamnog spota, a pravi profiteri su, zapravo, velike svjetske korporacije. Njihova je zarada, zahvaljujući reklamiranju, teška milijarde dolara.

Invaliditet u službi zarade

Nevjerojatno je da se u svrhu promidžbe iskoristilo već skoro sve što je uopće moguće iskoristiti te su počeli iskorištavati i ljude s fizičkim oštećenjima. Levi'sova reklama za 506 muške traperice predstavlja Aarona, slijepog od rođenja, koji poručuje: "Osjećam da mi dobro stoje". Dakle, on ne treba vidjeti kako bi znao da mu Levi'sice dobro pristaju. Ne treba nam, valjda, više niti vid, najdragocjenije osjetilo, važno je da imamo markirane traperice na sebi. To nije samo priglup i proziran način da se predstave Levi's traperice nego i krajnje uvredljiv čin prema teškome invaliditetu osoba koje su osuđene na život u vječnome mraku.

Svjetlo i tama reklama

U današnje vrijeme reklame se nameću kamo god pogledali: na TV programu, radiju, časopisima, novinama, čak i na javnim prijevoznim sredstvima, obiteljskim kućama... Na tramvajima izmiču hrana, odjeća, trgovački centri, kozmetički proizvodi. Reklame na zgradama, na školskim bilježnicama, na pločnicima, na majicama. I sami smo postali putujući oglasi, noseći sve one puste majice s krokodilima, nikeovom kvačicom, benettonovim amblemom ili pak s cijelim natpisom preko prsiju!

Sjaje blještavi natpisi, a koliko je samo tame u posljedicama koje izazivaju! Katkada na televizijskom programu blokovi reklama traju toliko dugo da mislimo kako ćemo izludjeti puste li još samo jednu, no ipak kupujemo mnoge proizvode koji nam se nude, a zapravo nam nisu potrebni. Naposljetku ruke trljaju multinacionalne kompanije kojima se novac slijeva u džepove zbog naše lakovjernosti.

Mladi u globalizacijsko-reklamnom vrtlogu

Žao mi je što na to nasjeda mlađa populacija, i to upravo u relativno siromašnim i iznimno siromašnim zemljama. U nekim latinoameričkim državama roditelji troše cijelu mjesečnu zaradu da bi svome ljubimcu kupili par razvikanih tenisica. Inače će im dijete biti odbačeno od vršnjaka. S druge strane, gledala sam nedavno dokumentarni film o mladim poduzetnicima iz daleko bogatije Finske:

nije im ni na kraj pameti kupovati skupu odjeću s markicama. I sram ih je nositi takvu, i voziti skupe automobile, jer je to znak lošega ukusa! A u nas svaki tajkunski ili malo manje bogati sin iz prosječne obitelji mora nakon jedva položene mature, a i prije, skočiti u mercedes, BMW, jaguar ili sličnu zvijer, jer inače nije faca. Isti pritisak trpe i djevojke: što je "in", što je "out", "biti trendsetterica", čime nahraniti kožu poslije skijanja, bez čega ne možete ako hoćete biti u trendu - samo su neke priglupе fraze u ženskim i djevojačkim časopisima. Nitko im ne kaže da će bolje živjeti ako budu obrazovane. Od svjesne žene nema zarade! Bolje su one koje trzaju na svaki modni mig. Uče nas da je trendy imati prijatelja homoseksualca (kao da pojam prijateljstva ovisi o nečijim seksualnim sklonostima), kako nijedna žena ne može bez male crne haljine, itd. A sve je to opet reklama. Svi hoće dobro zaraditi na našim prištićima i ostalim kompleksima koje su nam nametnuli (ako smo im to dozvolili).

Pripremite nas za veliki svijet

Kako u toj priči zaštititi mlade? Ne znam, ali počnite im pričati o tome. Kod kuće, u školi, na slobodnim aktivnostima, gdje god stignete. Ta "omražena" škola još je uvijek jedino mjesto na kojemu, uz roditeljski dom, možemo naučiti što je dobro, a što treba izbjegavati. Pa kad nam već Europa zabranjuje da "kupujemo hrvatsko", barem onda naučimo kupovati kvalitetno i - samo ono što nam treba. A višak novca - ako ga imamo - u kasicu. U Europi se školarine plaćaju zlatom, a jedino će nas osviještenost i obrazovanje spasiti da nas ne proguta taj veliki svijet za kojega nas pripremaju.

Petra Đuračić, VII. r

*I. osnovna škola Bjelovar, Bjelovar
Voditeljica: Davorka Bačeković-Mitrović*

TKO SE BOJI GRIPE JOŠ

Poštovani čitatelji!

Na vijest da je ptičja gripa stigla u Hrvatsku, nastala je sveopća panika u garešničkim pernatim dvorištima. Iako se kaže: "Glup kao kokoš ili guska", spomenute pernate vrste s ostalim pernatim stvorovima, s kojima dijele seoska dvorišta, dobro su razumjele da

se sprema neka gadan juha i to ne voljom njihovih gazdarica, nego ODLUKOM tamo nekih spodoba u bijelom što nimalo ne liče na njihove srodnike labudove koji su, a da to nikako nisu mogli razumjeti, bili krivci za strašnu ODLUKU. I po strogoj naredbi ODLUKE te nedjelje poslije Svete mise, oprostí Bože, bolno su zakriještala i zakrkljala seoska dvorišta po onoj da je bolja zdrava zaklana koka, nego koka u krematoriju.

I dok su gazdarice teška srca provodile ODLUKU, moglo se čuti:

- Ovo je smak svijeta! Ovo je kraj! Mogu i mene ubiti!

- Od čega ćemo živiti'?

- Jao si ga mene ne sam' moje nesil'ce!

Moja prababa je donijela svoju ODLUKU:

- Ne dam ja svojija graorki! Ovakija nesil'ca nema niđe na svjetu...

Pri tome je dobro razradila borbenu strategiju. U štaglju ispod sijena napravila je tunel i jednu po jednu, njih osam "graorki", uvela u sklonište. Mislila je da pijetla ne bi bilo dobro skloniti, jer bi njegovo kukurikanje moglo otkriti sklonište, a kad se sjetila da će njegovom smrću zatrt "graorasto potomstvo", odustala je od prvobitne nakane. On ionako kukuriče ujutro kad sviče, a u tunelu nema dana. Za svaki slučaj pokrila ga je košarom da ne "dođe u napast uznemiravati koke" koje bi se mogle "izlajati" i otkriti gdje im je sklonište.

Tih se dana u trgovinama bijele tehnike tražila "škrinja" više za zaklanu perad. I jelo se više "živaćeg mesa" kao da će stvarno smak svijeta, ne samo živadi, nego i ljudima.

Opustjela seoska dvorišta, pa su virusi ptičje gripe (Kodno ime: H5N1) uvidjeli da u Hrvatskoj nemaju što tražiti i na krilima vjetra odletjeli odakle su i došli, a možda i dalje.

Na znak prestanka opasnosti "graorke" razmahale krila na što ih je prababa, zadovoljno trljajući dlanove, pustila iz skloništa. I pijetla koji je odmah krenuo u obnovu potomstva.

I ostala, "sva zaklana perad" počela se buditi u susjednim dvorištima na opće čuđenje moje prababe i njezinih "graorki".

U očekivanju blage ljudske gripe, koja bi mi dobro došla da se nekoliko dana odmorim od škole i novinarskog napornog i po život opasnog posla.

Iz Garešnice, Vaš dopisnik Luka Magdić.

*Luka Magdić, VII. r.
OŠ Garešnica, Garešnica
Voditeljica: Mara Borovac*

VOLIMO HRVATSKU, JER NAM JE ONA JEDINA DOMOVINA KOJU IMAMO

Intervju s Mladenom Bodalecom, pjevačem grupe Prljavo kazalište

Priljavci su na svom najnovijem albumu *Moj dom je Hrvatska* žestoko i kritički progovorili o stvarnosti u Hrvatskoj. Svjesni su da svojim novim albumom mogu samo ukazati na probleme i podsjetiti pučanstvo u kakvoj zemlji živimo, ali se nadaju da će se trenutačno stanje promijeniti, iako vole Hrvatsku i ovakvu kakva jest, jer im je ona jedina domovina koju imaju. O svim tim hrvatskim problemima razgovaramo s Mladenom Bodalecom, pjevačem grupe Prljavo kazalište.

Novi album - politički neprihvatljiva ploča

* Je li vaš najnoviji album poput ostalih domoljubnih albuma Thompsona i Škore?

- Mislim da nije.

* A po čemu se razlikuje?

- Razlikuje se prema izričaju. Netko ide radikalnije, a netko umjerenije u svojim stavovima. Ne bih sad o tome tko je veći domoljub ili tko je prvi počeo s domoljubljem, ali mi smo 1988. objavili *RUŽU HRVATSKU*, pa smo 1993. imali hit *LUPI PETAMA I RECI EVO...*, pa nek se oni uspoređuju s nama, a ne mi s njima. Uvijek, s vremena na vrijeme, progovorimo o društvu, o svijetu koji nas okružuje, pa smo tako učinili i na novom albumu.

* Zašto su neki već sad vaš najnoviji album proglasili politički neprihvatljivom pločom?

- Svaka pjesma, glazba i tekst stvar su ukusa različitih pojedinaca. Tako da se nekom ista pjesma ili album može sviđati, a nekome ne mora. Mi smo dosta žestoko progovorili o stvarnosti u Hrvatskoj, o obespravljenima, o gladnima, o onima koji čekaju sretno i bolje dane koji nikako ne dolaze. Nekome takve teme više ulaze u uho, a nekima manje. Netko to ne želi čuti i priznati da tako nešto i postoji, pa kad vidi siromaha okrene glavu. Od takvih su možda došle neke objede, ali nisu nas previše zabrinule.

* Možete li nam reći nešto više o poruci pjesme *Moj dom je Hrvatska*, a koja glasi: "Popušili smo sve pa čak i Hrvatsku jer ako je ovakva Hrvatska ona kojoj su težile generacije prije nas, onda to baš i nije Bog zna kakva domovina, ali nam je jedina koju imamo."

- Aha, to sam ja negdje izjavio. Ja sam to doživio kao u pjesmi: život je prekrasan kao na razglednici, a razglednice su uvijek lijepe. S druge strane, sirotinji, obespravljenima i svima onima koji se u toj pjesmi spominju, nije mjesto na razglednici, u savršenom životu, ali i oni postoje. Opustošena sela i sve ono što je ratni vihor ostavio u našoj domovini i o čemu govori ta pjesma baš i nije lijepo. Ipak, moj dom je Hrvatska i nemam drugu domovinu, zato dižem zastavu do neba. Naprosto, tekst nije baš tako težak i svi se u njemu možemo prepoznati. Voljeti svoju domovinu, iako u njoj nije sve idealno.

* Znači, vi ste u toj pjesmi željeli prikazati Hrvatsku baš onakvu kakva ona jest?

- Točno. Dali smo onakvu sliku kakva je u našim glavama. Ako smo premalo rekli, mi se ispričavamo. Ako smo previše rekli i ako nije sve tako strašno i ljudi imaju jako mnogo novca i žive u blagostanju, onda nikom ništa, u tom slučaju tu pjesmu preskočite.

Krik u ime obespravljenih

* Koja je svrha pjevanja o mnogim pukotinama nepravednog društva kakvim je Hrvatska postala od svog osamostaljenja?

- Svrha je da se na neki način kroz pjesme upozori na sve nepravde, iako smo svjesni da one neće promijeniti društvenu stvarnost, jer je to naprosto nemoguće. Ne mogu je promijeniti ni neke konkretnije stvari.

Zašto se pjeva o nesretnima, a ne o sretnim ljubavima? Zbog toga što se u tim pjesmama pronalazimo i poistovjećujemo se s glavnim likovima. Na taj način umjetnost pokreće svijet. Potrebno je barem ukazati na, kako si ih ti nazvala, pukotine.

* Želite li vi spomenutom pjesmom i albumom reći da bi se Hrvatska trebala promijeniti i kako, ili samo ukazujete pučanstvu u kakvoj zemlji živi?

- Mi samo ukazujemo na probleme s nadom da nam domovina bude bogatija, da u njoj ima više socijalnog sluha za obespravljene, nemoćne, gladne i bolesne, koji ne mogu kriknuti. U njihovo ime mi progovaramo, jer njihov vapaj nitko ne čuje, ili ne želi čuti. Da je naše društvo moralno i materijalno bogatije, svima bi nam bilo bolje i ne bi bilo potrebe ovako istupati.

Nama kopiraju i prže CD-ove, a to je jako loše, to je kao da krivotvoriš novac. To je nekakva ružna društvena pojava i protiv nje se treba boriti. Tako nismo napravili pjesmu: LJUDI NEMOJTE PRŽITI CD-ove JER JE TO ZLODJELO, nego smo zapjevali o tome kako smo zbog takvih i sličnih stvari uvjetno siromašni.

* Mislite li da vam je novi album dobro ispao? Jeste li zadovoljni?

- A to ne znam. Mi smo radili onako kako smo mislili da je najbolje. Napravili smo iskren album s doživljajem svijeta onakvog kakvog ga mi vidimo kad okreneš glavu lijevo i desno oko sebe. Konačnu ocjenu ipak prepuštam slušateljima, tj. publici.

* Što mislite o činjenici da neki misle da je vaše domoljublje samo marketinški trik? Danas se na njemu dobro zarađuje.

- Pa nek' misle, ja ne mislim.

* Slažete li se s novinarom Jutarnjeg u izjavi da niste trebali ići na turneju sa Škorom i možete li nam reći pozitivne i negativne strane te turneje?

- Ne slažem se s tim razmišljanjem. Negativnih odjeka baš i nije bilo. U našoj državi ima nas četiri milijuna, svi pjevači idu na sve iste top-liste, tv i radiopostaje. Na Gradskom radiju u Osijeku malo gostuje Severina, malo Crvena jabuka, malo Škoro, malo mi. Nemamo tako veliki broj slušatelja kao u Americi gdje postoje neke radiopostaje koje vrte samo hip hop, rave ili rock. Mi smo svi na istoj sceni, na istim pozornicama, u istim seoskim dvoranama, u istim gradskim dvoranama, istim traktorskim prikolicama. Mi smo u Donjim Marincima, nastupali na traktorskim prikolicama. Svi smo to prošli. Pozitivno je što na toj turneji nismo vidjeli da netko čeka samo nastup Škole ili samo nastup Prljavog kazališta. Nije mi nezamislivo da netko voli RUŽU HRVATSKU i NE DIRAJTE MI RAVNICU.

* Zašto baš sa Škorom?

- Tako se dogodilo. Ne znam zašto.

Bolje biti sirotinja na svojoj rodnoj grudi nego milijarder u Jugoslaviji

* Jeste li član neke političke stranke?

- Nisam.

* Namjeravate li postati?

- Ne znam, to ne znam.

* A ako se ukaže prigoda?

- Već se sutra mogu učlaniti u neku političku stranku, ali ne znam.

Nisam kategorički raspoložen da nikad ne bih bio član ni jedne stranke.

* Što mislite o političkoj sceni u Hrvatskoj?

- Sve mi se više čini da političari nemaju pred sobom narod koji ih gleda blagonaklono. Ne znam brinu li se baš u dobroj namjeri o onom što bi im trebalo biti poslanje i jesu li zaboravili da su izabrani voljom naroda i da štite interese širokog kruga ljudi. Koliko im to

uspijeva, ne znam, valjda koliko su u mogućnosti. Teško mi je sada u sekundi razmišljati o tome. Njihova je osnovna zadaća da se trude i rade maksimalno za dobro svih ljudi.

* Što biste Vi promijenili u našoj Hrvatskoj?

- Mnogo toga, mislim, mnogo toga. Poradio bih na životnom standardu koji je prilično loš, ali prije svega posvetio bih se postizanju duhovnog zadovoljstva svakog pojedinca. Inzistirao bih na moralnoj preobrazbi i spriječio glad za postizanjem materijalnih dobara. Idoli i vođe ne bi nam bili oni koji to nisu zaslužili. Ne bih dopustio da se takvi javno eksponiraju po medijima.

* Što mislite, je li bio bolji život u nekadašnjoj Jugoslaviji ili u današnjoj Hrvatskoj?

- Pa to je neusporedivo. Mislim da je o tome uzaludno razgovarati. Vremena su se promijenila. Biti svoj na svome, biti u svojoj domovini... o tome se uopće ne da razgovarati. Bolje biti sirotinja na svojoj rodnoj grudi nego milijarder na Islandu, ili u Jugoslaviji.

Drukčiji od drugih

* Komu je posvećena pjesma Marina?

- Marina je posvećena jednoj Vesni (smijeh). Ja sam napisao tu pjesmu, ali se svih ovih proteklih godina nisam pitao komu je ona posvećena. Uglavnom, riječ je o jednoj lijepoj pjesmi "...na božićno jutro sneno i mutno, u kaputu očevom, malčice prevelikom, došao sam na njena vrata da joj kažem da odlazim..." Pjesma je Marina, ali je mogla biti i Ružica, Ljubica, Vesna ili Marinela (smijeh).

* Zašto se u vašim spotovima pojavljuju starije žene, a ne neke mlađe, kao u spotovima ostalih glazbenika?

- (Smijeh) Vjerojatno misliš na spot PREVIŠE SUZA U MOM PIVU?

* Da, jel' niste pronašli neke mlađe i zgodnije?

- Ma ne, ima takvih, ali one su u svim spotovima. Mi smo željeli biti drukčiji, jer svi imaju nekakve manekenke, hostese, missice...

* To više nije "in"!?

- Ma je, i to će biti teško iskorijeniti, ali mi smo baš imali namjeru napraviti mali skandal.

* Zašto ste uzeli prve taktove iz pjesme Bijelog dugmeta SVI MARŠ NA PLES i s njima započeli svoju pjesmu MI PLEŠEMO?

- Mi nismo uzeli njihove taktove jer je naša pjesma objavljena prije njihove. A to tako i napišite. Ja nisam u to vrijeme bio u bendu i nisam pjevao tu pjesmu, ali sigurno znam da je album Crno-bijeli

svijet objavljen prije ploče Svi marš na ples. Ako je tko što krao, onda su oni ukrali od nas, a ne mi od njih.

*Ivan Juka, VIII. r.
OŠ Ljudevita Gaja, Osijek
Voditeljica: Anita Šojat*

FILIP FILIPU O FILIPINIMA

Naš školski prijatelj Filip Stipić, učenik 7. razreda, od rođenja slabije čuje. Klasična medicina nije mu pomogla pa se odlučio prepustiti rukama neobičnih filipinskih kirurga kojima nikada ne treba skalpel. Oni instrumente za operiranje uvijek nose sa sobom: svoje ruke.

P.: Filipe, ti si se ovih dana vratio s Filipina gdje si proboravio četrnaest dana, ali ondje nisi bio samo u turističkom posjetu. Što te navelo da se odvažiš na tako dalek put?

O.: Prije svega to je bila mamina ideja. Išao sam tamo ne samo turistički, nego i zbog liječenja i boljeg sluha. Taj je put organizirala moja teta koja radi u turističkoj agenciji. Put nas je vodio od Osijeka do Frankfurta, od Frankfurta do Singapura i od Singapura do Manile, gdje smo proboravili četrnaest dana.

P.: Većina nas je vidjela na TV-u dokumentarce o filipinskim liječnicima koji operiraju bez instrumenata, prodirući golim rukama kroz kožu. Jesi li ti to doživio?

O.: Jesam, ja sam to doživio i mogu vam reći da nije tako strašno. Ne boli, mada mnogi u to ne vjeruju. Prije terapije je masaža i poslije ruka prodire kroz kožu i to bez ikakvih ožiljaka. Terapija traje petnaest minuta, liječnik prelazi rukom preko tijela i gdje osjeti da nešto nije u redu, rukom prodre u tijelo i izvadi bolesno tkivo te ga baci u koš.

P.: Jesu li ti liječnici školovani?

O.: Svi ti liječnici su završili najpoznatije medicinske fakultete u Europi i onda se vratili u Manilu da pomognu stanovništvu, a Europa ih ne priznaje.

P.: Kako si se osjećao za vrijeme zahvata? Jesi li bio svjestan što ti se događa?

O.: Bio sam svjestan svega što mi se događa, čak sam i pričao s doktorom u vrijeme zahvata. Ne treba se uplašiti, nego se samo

opustiti i ne misliti na to što doktor radi.

P.: Kako si se sporazumijevao s liječnicima? Jesu li te ispitivali o povijesti tvoje bolesti?

O.: Iako je njihov službeni jezik filipinski, skoro svi govore engleski, a čak neki liječnici malo govore i hrvatski. Oni me nisu ništa ispitivali o mojoj bolesti jer točno znaju i osjećaju što mi nije u redu i što moraju izvaditi iz tijela.

P.: Zašto si terapiju morao ponavljati svakodnevno? Što su ti liječnici radili?

O.: Oni mogu što ne mogu drugi liječnici na svijetu, ali ipak ne mogu iz tijela izvaditi sve nepotrebno u jednom danu, nego svaki dan po malo. Vade nekakve nakupine nalik na špagice iz cijelog tijela, ali kad izvade svoje ruke iz tijela nema ožiljaka, samo su mu ruke krvave. Ne boli, zaista, ništa.

P.: Je li riječ o pravim liječnicima ili su to neki nadriiscjelitelji? Kako objašnjavaš tu njihovu "moć"?

O.: Apsolutno je riječ o pravim, iznimno školovanim liječnicima, ali važnija od škole je vjera i dar od Boga. Iako medicinski neobjašnjivo, to je dar od Boga. Pokraj Manile postoji jedno pleme u kojemu se, navodno, rađaju ti liječnici. Njih se ne treba bojati, oni su normalni ljudi, ali s posebnim darom.

P.: Kako ti liječnici razumiju svoje sposobnosti? Može li svatko postati takav liječnik?

O.: Ni oni sami ne znaju kako, jednostavno ih privuče taj neki njihov osjećaj, Bog im je dao taj dar. Zato ih i zovu "ljudi od Boga".

P.: Odakle sve dolaze ljudi po izlječenja? Jesi li se upoznao s nekim od pacijenata?

O.: Najviše ljudi dolazi iz Europe, a iz Europe najviše iz Hrvatske. Osjećani najčešće idu organizirano preko turističke agencije dvaput godišnje. Sjećam se: nekom čovjeku je liječnik rekao da ima rak i da se ne brine jer će mu on to izvaditi. Čovjek se silno uspaničio jer nije zbog toga došao, nije ni znao da ima rak, no liječnik mu je u nekoliko minuta rukom izvadio tumor i rekao mu da je sada zdrav.

P.: Kako se sada osjećaš? Čuješ li bolje nego prije?

O.: Svakako se bolje osjećam i bolje čujem, ali to se ne može odmah utvrditi, mora proći neko vrijeme.

P.: Jesi li imao slobodnog vremena za turističke obilaske i zabavu?

O.: Imao sam vremena za zabavu. Bili smo smješteni u hotelu s pet zvjezdica u kojem ima 50 restorana i puno trgovinica koje smo

obilazili. Tamo je zbog jeftine radne snage sve jeftinije nego u Hrvatskoj. Jednom smo posjetili zoološki i botanički vrt, a predzadnji dan i umjetnu džunglu u kojoj se nalaze izvori mineralnih voda, veliki i mali slapovi.

P.: Kako te dojmila Manila?

O.: Manila ima oko dvadeset milijuna stanovnika, što je nekoliko puta više od Hrvatske, ona je ujedno i glavni grad Filipina. U svakom gradu, pa tako i u Manili, ima siromašnih i bogatih stanovnika, tako je i grad podijeljen na siromašne i bogate četvrti. Siromašni su malo izoliraniji od središta grada, nebodera, trgovina i sličnih ustanova. Na jednom kraju grada ljudi ne znaju što će s novcem dok na drugom prave kuće od kartona. Oko 90% stanovništva su rimokatolici, vrlo su pobožni.

P.: Jesi li uspio upoznati život ljudi u Manili?

O.: Jesam. Po tome što sam vidio ljudi su vrlo smireni, staloženi i spori, voljni su pomoći u svakoj situaciji. U gradu je velika automobilska gužva i to smanjuje vidljivost, vrlo je zagađen zrak. Ljudi koji rade na cestama i policajci moraju nositi zaštitne maske zbog ispušnih plinova. U Manili je jako jeftina radna snaga i puna je tvornica. Najgore je kad padne kiša jer se osjeti jak pritisak i teško se diše. Ipak, kod kuće je najbolje.

P.: Što sada misliš o ovakvom načinu liječenja? Kako je to sve, uopće, moguće?

O.: Ne znam ni sam, a ne znaju ni oni. Jedino što znam je da je to moć od Boga i da nije iluzija.

*Filip Đerke, VII. r.
OŠ Antuna Mihanovića, Osijek
Voditeljica: Inge Bilić*

MOJE PJESME SU MOJ ŽIVOT

Intervju s Dragutinom Tadijanovićem, pjesnikom srca i jednostavnosti

18. travnja 2006. Vinkovci su postali bogatiji za još jedno okupljalište svih ljubitelja dobre knjige. Naime, otvorena je nova knjižara Školske knjige, izdavačke kuće s dugom tradicijom. Knjižara nosi ime "Kozarac" prema prezimenu naših slavni Vinkovčana,

književnika Josip i Ivana Kozarca. Otvorio ju je akademik Dragutin Tadijanović, velikan hrvatskog pjesništva, naš pjesnik stotiša, što je nas osobno najviše i razveselilo jer smo imali priliku razgovarati s najstarijim hrvatskim živućim pjesnikom koji je, ako već niste znali, prije nešto više od tri mjeseca doživio cijelo jedno stoljeće života! Na prigodnom domjenku u vinkovačkom hotelu "Slavonija" posvetio nam je malo svog vremena.

Djetinjstvo u Slavoniji

Kako smo već spomenuli, rođen je prije nešto više od 100 godina u Rastušju, pokraj Slavenskog Broda ili, točnije, 4. studenog 1905. godine. Nakon osnovne škole i gimnazije, završava Filozofski fakultet u Zagrebu, a nakon toga radio je kao urednik i direktor Instituta za književnost i teatrologiju HAZU.

Kako mu je rodna kuća srušena u potresu 1963., na temeljima te kuće sagrađena je potpuno nova, gradska kuća. Danas neki žele napraviti njegovu kuću kakva je bila za vrijeme njegova djetinjstva. U toj kući postoji knjiga koju su postavili učenici jedne osnovne škole iz Slavenskog Broda. U knjizi je puno potpisa mnogih koji u nju vraćaju, a i sam se pjesnik, svaki put kad posjeti Rastušje, potpiše i ispod napiše datum. Otkrio nam je: "Iz potpisa u toj knjizi sam shvatio da čitavih deset godina nisam bio kod kuće. Bilo je to za vrijeme rata."

Što kaže o svojim pjesmama

Posebno nas je zanimalo kako je naš slavni pjesnik počeo i nastavio pisati sve do dana današnjeg te odakle crpi toliku inspiraciju i poticaj. Odgovorio nam je da nema točan odgovor ni kada ni kako. "Počeo sam pisati kao što i drugi počnu i onda je nastalo ovo što je nastalo. Moje pjesme su moj život", rekao nam je. Od malena je bio talentiran, što potvrđuje činjenica da je već kao 13-godišnjak objavio svoju prvu pjesmu. Otkrio nam je i da za njega posebno mjesto predstavlja pjesma "Tužna jesen", njegova jedina objavljena pjesma koju je napisao kada je pohađao gimnaziju u Sl. Brodu. Više puta je sam Dragutin Tadijanović sebe nazvao pjesnikom srca i jednostavnosti jer, kako kaže, voli da ga svi razumiju. A zašto ih piše jednostavnim stilom? "Teško je odgovoriti, ali takva mi je priroda", bio je njegov kratak i jasan odgovor.

O mjestu u hrvatskoj književnosti

"Ja ne mogu reći koje mjesto ja zauzimam. Nedavno sam imao tešku prepirku s jednim povjesničarem umjetnosti jer nisam zadovoljan s mjestom na koje me je postavio. Njegova povijest

književnosti ima tri knjige. Druga knjiga počinje s Gajem i završava nekako sa mnom. A svi moji prijatelji, koji su zajedno sa mnom ušli u literaturu, su u trećoj knjizi, jedino sam ja u drugoj. Kada sam rekao da sam nezadovoljan, nastala je polemika i oslobodi Bože", kroz smijeh dodaje Tadija, kako ga od milja zovu.

Počasni građanin Zagreba, ali ne samo njega

Kao što nam je i sam potvrdio najprije je bio počasnim građaninom Sl. Broda, zatim Raba, gdje je puno boravio i za to vrijeme napisao mnogo pjesama, poslije toga Zaprešića, a čak je i počasni, ne građanin, već žitelj, rodnoga mjesta Petra Preradovića, Grabrovnice. Usto smo saznali da je pjesnik puno učinio da se očuva rodna kuća već spomenutog pjesnika, za čiji se rođendan 19. ožujka svake godine, sve škole iz Republike Hrvatske koje nose njegovo ime okupljaju u Grabrovnici.

Susret sa Svetim Ocem

Prilikom trećeg i posljednjeg posjeta Svetog Oca pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj, 2003. godine, Dragutin Tadijanović je imao čast susresti se s njim u Osijeku. Evo što nam je o tom događaju rekao: "To se ne da opisati, doista, to je jedinstven slučaj u povijesti. Ja ne znam da se je ikada jedan pjesnik pokazao pred njim. Sudbina mi je dala to da ja dođem pred njega i kažem: "Sveti Oče, ja sam hrvatski pjesnik od Vas stariji 15 godina." On me samo pogledao, a ja sam mu pružio uvezana tri papira. Na lijevoj strani je bio faksimil (nap. rukopis) pjesme "Dugo u noć, u zimsku bijelu noć" iz 1931., u sredini je ta pjesma otiskana, a na desnoj strani je pjesma prevedena na poljski jezik. Kad je on to vidio, nekako je malo više otvorio oči i rekao mi: "Hvala lijepa" i pružio mi jednu kutijicu u kojoj je bila krunica. Na kutijici je bio vatikanski grb sa slovom M za Mariju. Na njemu piše na latinskom - Sav tvoj."

"Do prve stote, dalje ne"

A za sve Vas koji se namjeravate baviti pjesništvom, stogodišnji pjesnik kaže: "Nemam je nikakvu poruku, ja u svojim pjesmama nikad nisam nikome ništa poručio. Onaj koji piše pjesme ili će pisati pjesme, neka nastavi dokle može. Evo, ja sam mogao do prve stote, a ja isto tako želim svima da pišu do svoje prve stote, dalje ne!"

*Maja Banović, VIII. r.
OŠ Vladimira Nazora, Vinkovci
Voditeljica: Zrinka Jurić*

SVE PO HNOS-U

Što je HNOS?

HNOS je Hrvatski nacionalni obrazovni standard. Vjerojatno vam ni sada nije mnogo jasnije pa ću vam ukratko reći da je HNOS projekt Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa kojim će se učenici rasteretiti bubanja nepotrebnih definicija. U projekt je eksperimentalno uključeno 49 škola, a primjena kreće već od iduće školske godine.

U promociju HNOS-a MZOŠ krenulo je hrabro i suvremeno. Raspisan je natječaj za sve škole u kojemu je MZOŠ tražilo najbolji učenički slogan koji će izraziti stavove učenika o tome kakva bi škola trebala biti.

Na Natječaj MZOŠ pristiglo je oko 120 slogana, a MZOŠ je izabralo 10 o kojima će se glasovati na internetu. Među 10 izabranih bio je i moj slogan, a glasio je:

NOVA HRVATSKA ŠKOLA - ŠKOLA PO MJERI UČENIKA.

Slogani su na internetu bili anonimni, obilježeni samo rednim brojem

Što se mora, ponekad je teško

Svaki sam dan išla s k prijateljima da provjerim "stanje" jer nemam internet. Zadnji dan natjecanja moj je slogan u zaključnom glasanju MZOŠ osvojio 2. mjesto. Uslijedio je poziv MZOŠ da dođem u Zagreb na dogovor.

Oko šest ujutro autobusom sam krenula u Zagreb.

U MZOŠ pozvane je primio pomoćnik ministra Nenad Marković. Objasnila sam što je za mene škola po mjeri učenika, upoznala sam nagrađene iz Čakovca i Martinske Vesi. Dogovoreno je da se ja u ime nagrađenih učenika obratim ministru znanosti, obrazovanja i športa Draganu Primorcu i onima koji će biti na Svečanoj promociji HNOS-a Odmah poslije dogovora nastavnik i ja žurili smo na autobus. Vratila sam se u Županju naveče. Od Zagreba nisam vidjela ni Z.

Kad me mama vidjela umornu i da sam cijeli dan bila na sendviču koji mi je spakovala, zabrinula se i definitivno zaključila: - U Zagreb ponovo ne ideš!

Popustila je tek kad je MZOŠ stigao poziv da uz ravnateljicu dođe i razrednica. Do odlaska spremala sam govor za ministra, razrednica ga je samo pregledala i nekoliko je puta "glumila" ministra slušajući me kako se obraćam.

S razrednicom sam otišla u Zagreb dan ranije, da nadoknadim ono od prošli put i da upoznam Zagreb malo bolje.

Protokol podjele nagrada počinje u 13 sati u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, a do tada, evo me, Zagrebe, tebi!

Malo sutra! Zazvoni razrednici mobitel. Zovu iz Ministarstva da do 11 sati dođemo u Sveučilišnu na generalnu probu.

Što se mora, ponekad je teško. Baš im je morala reći da smo stigli u Zagreb još naveče, pomislim.

Premijer u klupi: ja nisam imao tešku školu kao vi danas

Generalna proba! Dino Jelusić! Iva Šulentić!

Upoznaju me s protokolom. Sve je puno novinara, političara, ali i učitelja, znanstvenika, djelatnika Zavoda za školstvo i MZOŠ koji su radili na HNOS-u.

U međuvremenu tražim prostora za obavljanje novinarskog zadatka. Sugovornici - učenici iz drugih škola suzdržani, odgovaraju s "da" i "super". Preuzbuđena sam da iz njih izvlačim kvalitetne odgovore, a još manje da razgovaram s nekim odraslim. Osim toga, moram se koncentrirati na svoj glavni zadatak - obraćanje ministru Draganu Primorcu u ime nagrađenih učenika.

Dolazi i premijer Ivo Sanader, ministar Šuker, direktor Svjetske banke za južnu i centralnu Europu Anan Set i mnogi drugi.

Tremu i ukočenost razbijaju Dino i Iva, pjeva zbog jedne zagrebačke škole, nižu se pozdravi i govori, premijer sjeda s glumcima - osnovcima u klupu. Priznaje da ni on kao učenik nije imao toliko tešku školu kao mi danas.

Promocija slogana izgleda svjetski

Nagrađeni slogani smjenjuju se u projekcijama. Animirao ih je poznati karikaturist i animator Joško Marušić. U takvoj izvedbi oni zaista izgledaju svjetski. Slogan koji sam ja napisala običnom olovkom i predala razrednici na običnom papiru sada je po mnogim dijelovima grada oblikovan u jambo-plakate, vrti se na državnoj TV neposredno prije dnevnika i nameće mi razmišljanje da je MZOŠ zaista ozbiljno počelo razmišljati i o nama i učenicima i da će HNOS riješiti mnoge naše poteškoće oko škole i učenja.

U prepunoj dvorani Nacionalne i sveučilišne knjižnice ministar je podijelio nagrade za najbolje slogane.

Prvu je nagradu u iznosu od 20.000 kuna osvojio za svoju školu Bruno Mikolaj iz I. OŠ Čakovec. Njihov je slogan bio: Kreativnost učitelja danas, uspjeh učenika sutra! Druga nagrada u iznosu od

15.000 kuna pripala je našoj školi za slogan: Nova hrvatska škola - škola po mjeri učenika, a treću u iznosu od 10.000 kuna osvojio je slogan: Smanjimo štrebanje, dajmo prednost učenju. Odmor uz sport, učenje kroz igru! Autorice su učenice iz OŠ Martinska Ves.

Nagrada je namjenska - za nastavna sredstva u školi.

Došao je red i na mene da se obratim ministru i da zahvalim na nagradi. Ohrabrena sam pljeskom i priznanjem nama učenicima.

Usljedio je zajednički domjenak, fotografiranje. Ovaj put je Ministarstvo pripremilo razne delicije koje sam uvelike probala.

Sa svojim uokvirenim sloganom krenula sam u grad. Dobila sam i program HNOS-a, kapu i majicu.

Razrednica i ja dogovorile smo povratak doma kasnovečernjim autobusom, a do tada - palače i platane Zrinjevca, Gornji grad, Katedrala, HNK, Kožarićevo "Sunce"...

Novinari na zadatku

U školi su mi svi čestitali, uslijedili su intervjui za Glas Slavonije i lokalni radio, a jedan su me dan pozvali s HTV. Rekli su da će me ujutro zvati doma da me pitaju o HNOS-u i o sloganu.

Cijelo sam se popodne pripremala kako ću reći o opterećenju učenika, o problemima koje nam zadaje škola, smišljala sam odgovore na pitanja koja sam pretpostavljala da bi me mogli pitati.

Međutim, poziv je trajao minutu, dvije. Tek toliko da im kažem koji je moj slogan, a koji su oni u najavi već rekli. Pitali su me mislim li da su učenici opterećeni i prekinuli u pola rečenice, više ih je zanimalo što sam dobila za nagradu.

- Baš lijepo, kapu i majicu! završili su svoj novinarski zadatak.

A ja sam novinarski razgovarala s učenicima naše škole o njihovim očekivanjima i viđenjima HNOS-a. Izdvajam mišljenje moje prijateljice Katarine koja traži da je zovemo Keta.

- To po HNOS-u znači da ćemo mi učenici konačno biti rasteretiti.

- Keta, kaže se rasterećeni, ispravljam je.

- I da će nastavnici uočiti naše talente. Evo, ja sam osmi razred, a učitelji još nisu uočili kol'ko sam talentovana...

- Talentirana!

- Dobro, talentirana... A kaži, 'ko može brže od mene poslati poruku na mob'telu? A tko je glavni na hodniku i redovito učenike obavještava 'ko pita, koji je učitelj kakve volje, 'ko se kod učitelja zalaže da se odgodi ispitivanje? E, to bi se trebalo ocjenjivati u glavne talente i sposobnosti! Ma, ja ti dođem učenicima k'o pravi melem na ranu... A i učiteljima.

- Možeš li mi otkriti još koji svoj talent? brzo skrećem temu.
 -Evo, pišem pjesme! 'O'š da čuješ jednu: 'Minica mi lijepo stoji, jednobojna il' u boji!' To ti je prava haiku poezija!
 - Keta, to bi prije bio bečarac!
 - To nije važno, važno je da se mi učenici možemo malo i opustiti i raditi nešto za svoju dušu, pisati pjesme kad dobijemo inispirijaciju. Sjeti se kako smo se opustili na eskurziji!

Znanje neće nikud pobjeći. Kad ti što zatreba, lijepo otvoriš knjigu i pročitaj. K'o mama kad pravi kolač. Ne zna ona svaki recept napamet. Otvori lijepo bilježnicu i pravi. Ma, ja ti velim da je taj HNOS pravi pogodak!

I ja vjerujem u HNOS! Vjerujem da će i Keta naći svoje mjesto u HNOS-u! Nova hrvatska škola - škola po mjeri učenika ipak će biti škola gdje neće biti mjesta za nepoznavanje svoga hrvatskoga jezika!

*Antonija Bošnjak, VIII. r.
 OŠ Mate Lovraka, Županja
 Voditeljica: Radojka Matić*

PUTNIČKI

Intervju: Simo Marinović, jedini narodni pjevač "putničkog" na Donjem Brgatu

Specifični narodni pjev u visokom tonu prilikom svadbi možemo čuti od jedinog narodnog pjevača "putničkog" na Brgatu, Sima Marinovića, koji već četrdesetak godina ispraća mlade i mladoženje svojim izuzetnim glasom.

Kako ste se uopće zainteresirali i od koga ste naučili putnički?

Otac mi je rano umro. Živio sam sa dundom Vlahom koji je bio rođen 1898. godine. On nije imao djece pa je mene vodio svuđe sa sobom. On je znao pjevati "putnički", a ja sam imao odličan glas, pa me stoga poticao i učio. Počeo sam sa svojom 27 godinom i otada u skoro svim svadbama s Donjeg Brgata pjevam. To volim i uživam pjevat.

Pjevam jedino na poziv mladoženje ili mlade, ja se ne namećem. A pjevo sam i po Župi, ako su me zvali.

U kojem trenutku na dan vjenčanja se pojavljujete s pjesmom?

Možete li nam otkrit te riječi?

Putnički se prvi put pjeva kad mladoženja ili mlada izlaze iz kuće.
Mala moja to ti ide ovako:

Ooo... na putu nam dobra sreća bilaaa

Ako se ide pješke do crkve, cijelim se putem pjeva. To ti je bilo nekad. A danas se ide autima pa se to pjeva do auta i kad se iziđe iz crkve.

Kad dođemo na večeru "sopre domaćin" (domaćin koji je imenovan od te kuće) mi predava bocu vina s narančom na vrhu. Ja stojim na čelu stola i započinjem s pjesmom. Svatovi me prate oko stola. Svaki put započinjem s čela stola i pjevam tri puta:

Prvo u dobri čas

Elej kud goj mi
svud je sreća pred nami
i vino i čelo

sve nam zdravo veselo

A druga je da je ljubav duga...

A treća je da je dobra sreća...

Poslije toga se blaguje, veseli, bala...

Kad ima doć meso pečeno to se mladencima najavi pjesmom:

Ovo meso pečeno,

pričekajmo veselo,

jedimo ga ko kosti

da nam bog oprost

I vino i čelo

sve nam zdravo veselo.

Obično tijekom večere ja počnem "putnički", a onda mi svatovi koji znaju odgovaraju npr.

Ova sofrā svijetla i povesela

i ko za njom pije rujno vino

I on bio zdravo i veselo

ili tzv. prva, druga, treća

Prva riječ bože pomozī nam

A druga oće ako bog da

A treća je da je dobra sreća.

Ovo se isto pjeva i kad se unosi Badnjak.

Jesu li se ti običaji još zadržali?

To ti polako iščezava. Sad se češće preko mobitela roditelji obavijeste da se mladi žene. Meni je to žo' ali...?

Jeste li ikad imali tremu?

Ja... bože sačuvaj. Koliko sam samo svadba s pokojnim dundom prošo, a koliko sam...

Pa, na jednoj svadbi sam u hotelu pjevo na mikrofona. Bio sam posebno uzbuđen. A ona mala pjevačica, Đoka, rekla mi je da sam bolji od nje.

Je li Vam se ikad što smiješno dogodilo?

Na jednoj svadbi pjevo sam

...i vino i čelo... a jedan svat umjesto da mi odgovori

...sve nam zdravo veselo... on je odgovorio

grom ih ubi u čelo.

Nasto je takav smijeh, a to i dan danas na Brgatu prepričavamo.

Je li tko naučio od Vas putnički i hoće li sačuvati te naše običaje?

Moj sin to sve zna, ali nema ni volje, ni kuraža da to preuzme od mene.

S toplinom u duši i jednim bogatim iskustvom vratila sam se u Grad. Hoće li putnički opstat na ovim našim prostorima? Hoćemo li uspjeti očuvati naše običaje u ova teška vremena?

Ivana Radić, IV. r.

OŠ Ivana Gundulića, Dubrovnik

Voditeljica: Vedrana Elez

(HIPER)AKTIVNI PERO

Njega svi u školi poznaju.

Juri školskim hodnicima, na igralištu je čas na rolama, čas na skateu, izvodi bravure na biciklu. Neumorno priča na satovima, ometa upadicama, pun je energije. To je sedmaš Perica.

Prošlih mjesec dana Fimska družina ZAG pratila ga je kamerom na nastavi i tijekom mnogobrojnih aktivnosti. U subotu smo bili na Ribnjaku ispred Rock akademije koju Petar pohađa.

Sviram bubnjeve s malim prekidima pet-šest godina. Sviranje me opušta. Kad sam ljut ili živčan, svirajući iskalim svoj bijes na bubnjevima. Sviram sa starijim dečkima, srednjoškolcima. Možda ću jednoga dana i ja imati bend i na taj način zarađivati za život. Stariji brat mi je rekao, ako u godinu dana dobro uvježbamo, da ćemo demo snimku poslati u razne klubove pa možda nas i uzmu na gažu.

Znamo da si već sudjelovao u snimanju jednoga spota?

Ma jesam, ali sramim se pomalo toga. Bilo je to u spotu za pjesmu Dine Jelusića. Nije mi se dopao taj spot, a i bubnjao sam cijeli dan besplatno, bez ikakve naknade. Tak' je to s nama "glazbenicima".

Treba li bubnjar imati dobre prste?

Neee, bubnjar treba imati dobru koncentraciju i motoriku i brzinu. Da, brzina je najvažnija. Moj profesor na Rock akademiji rekao bi da je najvažnija upornost i puno vježbe. On kaže da sam talentiran, ali lijen.

Znam da se, osim bubnjanjem, baviš i nekim ekstremnim sportovima.

Da izvodim svakakve vratolomije na rolama, skejtiću i biciklu. Volim svaki dan pokušati nešto novo, neki novi trik. Evo, jučer sam uvježbao front side. Da imam bolju osovinu i da daska nije tako izlizana, išlo bi mi bolje. I bicikl mi je u jednom stanju, probušila se guma pa sad ne mogu vježbati skokove na zadnjem kotaču. Mama mi je obećala dati novce za popravak čim dobije plaću, a to je nakon petnaestog.

Što ti kaže mama kad ne možeš ni jednog trenutka mirovati?

Hmmm, da. Mama mi kaže da ne budem razredni klaun, da ne zabavljam druge za vrijeme nastave, da ne budem nemiran i ne izvodim gluposti. Kaže mi da se ne moram isticati pred drugima i da jednako vrijedan mogu biti i bez ludiranja. A ja znam da se razredu sviđa kad ih zabavljam iako mi kasnije, kad me razrednica opomene, kažu: "Daj, Pero, šuti! Glup si! Daj prestani!" Ali vole kad im pričam neke glupe viceve.

I ja volim viceve, daj da čujem jedan.

Idu dva čovjeka cestom, jedan prvi - drugi treći.

Ili - idu dva repera, jedan repa, drugi mrkva. (Ha, ha, ha)

Sad, kad si me nasmijao, pitat ću te nešto teže. Jesi li čuo za indigo djecu?

Naravno da sam čuo. To su djeca s posebnim talentima, djeca novoga doba. Govori se da su ta djeca inteligentnija od druge i da imaju višak snage, energije.

Misliš da si ti takav?

Možda jesam, a možda... koliko sam čitao i gledao na TV-u mogao bih pretpostaviti da sam indigo dijete. Ali ja imam i ADHD, to je poremećaj koncentracije. Zato se i usred sata ustanem i moram nešto izvoditi. Moji nalazi kažu da imam i naznake hiperaktivnosti.

Što je hiperaktivnost?

Ma, ne znam. To je poremećaj u ponašanju. To nije bolest. Takav se rodiš, za nju ti nisu krivi roditelji, samo rodiš se s viškom energije koju ne možeš istrošiti.

Bi li htio biti drugačiji?

Ne, nikako. Htio bih biti bolji u školi, ali ne bih se htio riješiti svoje hiperaktivnosti jer onda ne bih imao volju ni za što. A kad nemaš volju, onda ništa ne radiš.

Perica je postao sve nemirniji.

Daj zgasi to čudo! (kameru) Dosta je. Idem sad bubnjati.

Bok, Pero! Uspješno izbacila višak energije bubnjajući.

Ako niste znali, hiperaktivnost tri puta je češća kod dječaka, nego kod djevojčica. Hiperaktivci vole biti u centru pažnje, iznadprosječno su inteligentni i trebali bismo im pružiti ruku kako bi im u svakodnevnom životu bilo lakše.

Sandra Banas, VII. r.

OŠ Marije Jurić Zagorke, Zagreb

Voditeljica: Melita Horvatek-Forjan

ŠKOLOVANJE PO NAŠOJ MJERI

HNOS u vrijeme školovanja moje bake, odnosno, kako moja baka i ja primjenjujemo znanje stečeno u školi

HNOS - Što je to?

Neka nova politička stranka? Ili možda kratica neke udruge za zaštitu životinja, ozonskog omotača ili ljudskih prava? Već sam malo zbunjena. Što bi to moglo biti?

Vjerojatno nije ništa od navedenog kad je upućeno nama učenicima. HNOS! Poziva nas sa jumbo plakata dok prolazimo gardom, maše nam parolama, smiješi nam se porukom: Škola po mjeri učenika. Škola po našoj mjeri??? To zvuči primamljivo! Znači li to da netko konačno u tom HNOS-u ima nos za nas djecu. Ako je tako, skidam mu kapu. Voljela bih ići u školu koja bi bila skrojena prema mojim potrebama.

U međuvremenu sam u školi saznala da je HNOS kratica za Hrvatski nacionalni obrazovni standard. Još uvijek mi nije posve jasno što sve to znači, ali obećaje nešto dobro.

Radosti prvog dana škole

Kad je moja baka kretala u školu, sve je bilo drugačije. To nije bio nacionalni praznik za roditelje i bližu i daljnju rodbinu. Nisu se kupovale kamere da bi se prvašić snimio za sva vremena. Djeca su se spustila u školu sa svojih brijegova, iz udaljenih i bližih sela i u kojekakvim platnenim torbicama ili zavežljajima ponijela poneki komad gibanice, jabuku ili goli kruh. Nisu bila ušminkana u najnovije marke tenisica, traperica i Benetton majica. Neki siromašniji su došli čak bosu, cipele su se čuvale za crkvu ili rijetki odlazak u grad. I njihovi roditelji su se trudili svojoj djeci dati najbolje, no neki jednostavno nisu imali što dati. Ali, svako zlo za neko dobro, kako kaže moja baka. Mogli su se do mile volje natrčati do škole i mahati svojim laganim torbicama.

Kad sam ja krenula u školu, mama mi je prvih mjesec dana morala nositi torbu jer je bila preteška za moja slabašna leđa. Kako i ne bi kad su sigurno morali ispiliti pola slavonske hrastovine za štampanje tolikih knjiga i radnih priručnika. Početnica A, Početnica B, Početnica C... Radna bilježnica A, B, C... Šteta što nisu došli do Ž.

Moja je baka imala kamenčić i pločicu na koju je pisala u školi. Onda bi to sve lijepo izbrisala i drugog dana ispočetka. Pisala bi i brisala. I pamtila. A kad je došla kući, čuvala je krave i purane. Udisala je svjež prigorski zrak i gimnasticirala na livadi. Nije postala kratkovidna zbog računala, ni iskrivljena zbog teške torbe i cjelodnevnog sjedenja.

Važna životna znanja

Školovanje moje bake i njezinih vršnjaka trajalo je samo 4 godine. Oni su učili hrvatski i matematiku, crtanje i pjevanje. Imali su još neke praktične aktivnosti: šivanje, heklanje i pređu. Moja baka i danas hekla i zna šiti. Jedino danas više ne prede. Ali se sjeća nekih pjesmica koje je naučila prije više od 70 godina.

Mi danas imamo mnoštvo predmeta i beskonačnu količinu gradiva koju svakodnevno moramo savladavati. I svi nam govore kako učimo za sebe i kako će nam to jednog dana sve dobro doći. Sjećam se dobro svog prvog pokušaja primjenjivanja znanja u praksi. Išla sam u treći razred, a na satu prirode i društva smo učili orijentaciju u prirodi. Definicija je otprilike izgledala ovako. "U prirodi sjever određujemo prema zvijezdi sjevernjači. Ako je oblačno, prema mahovini koja raste sa sjeverne strane stabala. Ili, prema mravinjacima s južne strane stabala. Ili, prema godovima koji su na sjevernoj strani panja uži." Nakon toliko informacija o sjeveru, nema šanse da se izgubim u obližnjoj šumi. Krenula sam sama, puna

pouzdanja u svoje znanje. Ponijela sam mobitel. Srećom!

Kad sam stigla u šumu, od zvijezda još ni traga. Mahovina je obrasla drveće sa svih strana, mravi su se preselili u drugu šumu, a nitko u šumi nije ništa pilio posljednjih 20 godina. U Brestju se svi griju na plin ili lož ulje. Majko moja! Gdje je sjever? A gdje je uopće moja kuća, prema sjeveru ili jugu? U panici sam nazvala mamu. Kako da joj objasnim gdje se nalazim kad je oko mene svuda samo drveće? I onda spas u zadnji čas! U blizini sam ugledala hrpu starih štednjaka, dijelova automobila, hladnjaka, guma... Moja je mama, hvala Bogu znala gdje se nalazi to smetlište i odmah je dojurila po mene.

Kasnije smo učili vodovod i vodovodne cijevi. Ukućani su mi savjetovali da ne primjenjujem naučeno kako ne bismo morali zvati vodoinstalatera. Poslušala sam ih.

Cjeloživotno učenje

Znam da se puno toga promijenilo otkako je moja baka završila školu. Znam da mi danas moramo puno više učiti i znati jer se dogodio silan napredak u posljednjih sedamdesetak godina. Čovjek putuje u svemir, otkrivaju se novi lijekovi, proizvode računala, mobiteli i silna moderna tehnička čuda. Ali, moramo li mi baš sve to znati? Sve to se može negdje pročitati, postoji internet, knjižnice, enciklopedije koje nam pomažu da se u toj šumi informacija ne izgubimo. Pomažu nam da pronađemo sjever.

Voljela bih da me škola pouči korisnim stvarima, da me nauči razmišljati, da mi pomogne razumjeti, da me potakne na aktivnost. Htjela bih puno više kreativnosti u različitim radionicama u kojima bi svatko našao nešto za sebe - pjevanje, sport, strane jezike, film, matematiku, pisanje priča... Najсреtnija bih bila kad bismo u školu išli bez straha, znatiželjni što ćemo zanimljivo taj dan naučiti. I takvo znanje bilo bi trajno. Trajalo bi 70 godina, i više, kao kod moje bake.

Možda će taj HNOS, o kojem se toliko priča, učiniti nešto kako bi se moje želje ostvarile. Možda ćemo uskoro žuriti u školu, ne zbog straha da ne zakasnimo, već zbog želje da u školi budemo što prije i što duže.

Ina Milačić, VI. r.

OŠ Brestje, Zagreb

Voditeljica: Ankica Blažinović-Kljajo

IZVLAČIM NASLOVE IZ ŠEŠIRA

Za pisanje je potrebno samo jedno, a to su dvije stvari: 1. Pisati iskreno, 2. Iskreno pisati, 3. Biti iskren u pisanju.

Razgovor s prepisem Zlatkom Krilićem na XIX. susretu Ivica Kičmanović u Starogradskoj vijećnici trajao je ravno 58 minuta. Ako od te brojke oduzmete 11, dobit ćete broj njegovih cipela s čijom nabavkom ima problema. Ponekad ima problema i sa žuljevima, ali njih ne nabavlja, oni se pojavljuju nepozvani. Želite li još malo matematike, dobivenom rezultatu pribrojite 88 i dobit ćete broj kilograma koji nose njegove noge. Zaključak ne morate izvlačiti jer ga je izrekao prepisac osobno: Živim na stabilnoj nozi. Ne morate se zamarati ni s predočavanjem njegove pojave, jer se, na zahtjev novinara, opisao u samo tri riječi: zgodan, mlad pavokos.

Kad je bio mali, nije baš bio visok. Čak dapače. Bijaše nizak i debeo. K tome još i vrlo ozbiljan. Zvali su ga dida. A narastao je tek između osmog razreda osnovnjaka i prvog srednje. Za djetinjstvo i školovanje u Čepinu veže ga 1000 uspomena. Pamti prve 752 ljubavi. (Za ove, i još puno drugih podataka, zahvaljujemo čepinskim novinarima koji su bili naj... uporniji.)

Najviša pojava hrvatske književnosti možda baš sada, dok ovo čitate, gleda u hladnu vodu rijeke Kupe s ribičkim štapom u ruci. A ljudi mirno prolaze pokraj njega jer ga zbog štapa ne smatraju čudakom koji će, nedajbože, skočiti u rijeku. Ma, ne bi on to! On samo voli pogled na vodu jer ga smiruje. Tako smiren, odlazi u udobnost svoje radne sobe i piše vašu i svoju najdražu knjigu, a možda ju je već odavno napisao. Možda ste je vi već odavno pročitali. Jer, njegova je najdraža knjiga upravo ona koja je vama najdraža.

Mnogi smatraju da on vrlo dobro piše. Sin mu je jednom (vjerovatno prije roditeljskog sastanka) izjavio: Zlatko, ti si meni najbolji pisac. Kad je njegova kći bila mala, rekla mu je: Tata, kaže teta u vrtiću da si ti jako dobar pisac. Ali, Zlatko Krilić voli za sebe reći da je prepisac, jer on sve proživljava, pa onda kasnije samo prepisuje.

Najneobičnije je mjesto na kojem je prepisao priču - Savski most. Prepisivao je on i u vlaku, ali s godinama je postao razmažen, pa mu sada treba puno svjetla, naočale, betonski blokovi... Ne, ne urezuje on slova u beton, nego je tijekom prolaženja već spomenutih godina

stekao i neobičan hobi: brojanje lopata na miješalici i skupljanje kuća koje treba adaptirati. Jer, kako nam reče: Netko skuplja poštanske marke, a netko kuće. On vam je takav skupljanac.

Zlatko Krilić slavi ove godine pedeset godina rada, a to znači da je počeo pisati čim se rodio. Nemojte ovo shvatiti doslovno, jer s njegovog sjedišta pisci tek od pedesete počnu pisati. Do tada još uče.

- Sad razmišljam o tome da taj rok prebacim na šezdesetu - rekao nam je u povjerenju.

Potaknuti tim riječima neki su novinari od gospodina Krilića zatražili poruku za buduće mlade pisce. A tko traži, taj i nađe. Premda je rekao da loše stoji s porukama uspjeli smo shvatiti sljedeće: Za pisanje je potrebno samo jedno, a to su dvije stvari: 1. Pisati iskreno 2. Iskreno pisati 3. Biti iskren u pisanju.

*Matea Galović, VII. r.
OŠ Jure Kaštelana, Zagreb
Voditeljica: Maca Tonković*

ONE ILI ONI

Modne zavrzlake

Slika razreda - mini majice i skijaške jakne

Mnogi nas časopisi zatrpavaju različitim psihotestovima kroz koje možemo kao otkriti zašto se cure ponašaju ovako, a dečki onako. I, stvarno, zašto?

Zašto je u mojoj školi dečkima uvijek zima, a curama vruće?

Kako pomirit temperaturu?

Eto primjera svakodnevne slike u razredu i na hodnicima:

Vani je minus deset, snijeg, led, vjetar, inje se prima po granama, a našim je curama vruće! Majice, koje stanu i u najmanji novčanik, šepure se na njima, pokrivajući tek dio tijela. Naravno, pupak je vječno na slobodi. Bubrezi cvokoću iznad hlača i zovu upomoć. No, odgovor je uvijek i za sve isti: "Paaaa, uoopće nije zi-i-ma!"

Priznajem, i ja se nađem među njima i... uoopće nije zi-i-ma!

Eh, dečki. Oni su sasvim druga priča! Svaka čast kad je vani snijeg, led, minus deset, vjetar - pa nose skijaške jakne. Ali, kad je u razredu plus dvadeset, a oni su zakopčani do grla, i još više, onda stvarno ne razumijem. I njihov je odgovor uvijek isti: "Paaa, zi-ma je!"

U čemu je sada zapravo problem?

Skoro ga ne bi ni bilo (osim stalnih opominjanja profesora,

posebno opominjanje cura - kao bubrezi i to...) da nije nastave i razredu. Tada dolazi do rata spolova.

Dečki otvaraju prozore jer je vruće. Skidanje skijaških jakni uopće ne dolazi u obzir. Čak ni otkopčavanje. Do grla ili nisu u školi!

Cure prozore zatvaraju uz glasne komentare kako je u razredu hladno. Oblačenje debljih majica, dolčevita ili, ne daj, Bože, potkošulja, uopće ne dolazi u obzir! Nisu pale s Marsa da budu "out" u modi!

Cure će baš potkošulju najčešće spomenuti kao kamen spoticanja: "Potkošulja je "out"! Kad bude "in", onda ću je i nositi!" Uzalud nam profesori navlače majice, opominju nas, govore kako možemo biti moderne i u debelim vestama, kad nama nije zima!

Zima će nam biti kad potkošulja bude u modi! A dečkima vruće kad se skijaške jakne počnu otapati na sobnoj temperaturi!

Tada će sve doći na svoje, zapravo na razmišljanje odraslih.

A sve je jako jednostavno. Modni kreatori bi samo trebali izjaviti kako su sve koje u zimi nose majice s otkrivenim pupkom i svi s jaknama u prostorijama ja-a-a-ko modno zapušteni... I sve bi bilo riješeno. Odmah!

*Marina Matovinović, VII. r.
I. OŠ Bartola Kašića, Zagreb
Voditeljica: Marina Zlatarić*

SJAJNA ČETVORKA

Sjajna četvorka - zlatna ekipa, Anela, Ivan, Ana i Ivana, slažu se kako se velika odricanja uvijek nagrade

Često ni sami nismo svjesni kakvi se učenici kriju među nama. Ne pitamo, oni se sami ne hvale, pa i njihovi rezultati znaju proći mimo nas. Upravo sam iz toga razloga izdvojila zlatnu četvorku i porazgovarala s njima o uspjesima, osjećajima, razmišljanjima i izlascima. Riječ je o prvacima Hrvatske u - plivanju, Aneli Bralić, akrobatskom rock'n'rolu, Ivanu Tišlaru, tenisu, Ani Ružir Šašak i sviranju flaute, Ivani Cencelj.

Zlatna ekipa

* Svi ste vi državni prvaci. Kakav je to osjećaj?

Anela: Jako sam sretna, iako se tome nisam nadala. Htjela bih se ponovno tako osjećati.

Ivan: Baš mi je ugodno jer sam otad jako cijenjen u klubu.

Ana: Dobro se osjećam. Sada imam puno ponuda i otvaraju mi se

nove mogućnosti.

Ivana: Naravno da sam sretna, mada to uopće nisam očekivala.

* Koliko ste dugo čekali na tu titulu i je li se i zašto isplatilo?

Anela: Dosta dugo sam čekala. Pet godina. Po rezultatima vidim da se isplatilo.

Ivan: Na ovu sam titulu čekao godinu dana. Isplatilo se jer sam prešao u bolju kategoriju.

Ana: Čekala sam tri godine i jako se isplatilo. Prije me nitko nije poznavao, a sada imam puno sponzora, poštovanje i svoje zadovoljstvo.

Ivana: Godinu dana sam zaista puno vježbala za to natjecanje i, naravno, isplatilo se.

* Velika je to stvar natjecati se za sami vrh. Javlja li se trema?

Anela: Skoro uvijek osjećam tremu. Jedino ako se baš jako, jako dobro priprelim.

Ivan: Nikad ne osjećam tremu. Tako se dobro priprelim da sam uvijek siguran u sebe.

Ana: Imam tremu prije državnih prvenstava. To je nešto normalno i uobičajeno usprkos velikim pripremanjima.

Ivana: Da, uvijek je osjećam. Trema je uobičajena stvar prije natjecanja.

* Koliko vam, zapravo, vremena oduzmu treninzi?

Anela: Svaki dan, osim nedjelje, imam trening po dva sata.

Ponedjeljkom, srijedom i petkom imam suhi trening. On traje tri sata.

Ivan: Najmanje dva sata dnevno.

Ana: Svaki dan po tri, četiri sata, a za vrijeme praznika i po tri puta dnevno. Treniram i subotom, i nedjeljom i blagdanima.

Ivana: Flautu imam dva puta tjedno po 45 minuta, tako da doma trebam sve naučiti.

* Je li vam ponekad svega dosta pa biste najradije odustali?

Anela: Ja, zapravo, nikad ne posustajem jer obožavam plivanje. Ako mi se ponekad i dogodi da mi se ne da, brzo mi se želja za plivanjem vrati.

Ivan: Ponekad da i to kad sam u dobroj formi. Tada mi se ne da trenirati, nego se više usredotočim na školu.

Ana: Samo ponekad mi je dosta svega i to onda kad sam sva iscrpljena.

Ivana: Ponekad mi se ne da vježbati, kao ni ostalim tinejdžerima. Ipak, uporna sam.

* Kako ste izabrali baš tu aktivnost kojom se bavite?

Anela: Uvijek sam voljela sve što ima veze s vodom i vodu.

Ivan: Sviđalo mi se jer u tome ima puno cura i jer se puno pleše i trenira.

Ana: Mama mi je bila vrhunska tenisačica pa sam počela trenirati rekreativno. Nastavila sam njenim stopama.

Ivana: Moja starija sestra svira flautu pa sam krenula njenim stopama.

* Kako vršnjaci gledaju na vaš odabir i na uspjehe?

Anela: Ima onih koji tvrde da je plivanje dosadno. Njima poručujem neka isprobaju pa tek onda daju komentare. Što se tiče uspjeha, neke cure su prije mislile kako su velike plivačice, a sad me, kad sam ih prestigla, više cijene.

Ivan: Onima, koji misle da je to dosadno, poručujem da dođu u klub i pogledaju trening. A što se tiče uspjeha, u klubu sam postao veća faca.

Ana: Ima svakakvih razmišljanja, ali istina je, zapravo, da je tenis jedan divan sport. Otkad sam postigla takve rezultate, mnogi me više poštuju jer znaju koliko sam se odricala.

Ivana: Još nikog nisam srela kome je flauta loš izbor. Svima je to zgodno. Uspjeh nije donio nikakve promjene u ponašanju vršnjaka.

Uzori i budućnost

* Svi mi imamo idole, a vi uzore?

Anela: Uzor mi je plivačica Lisel Joens jer drži svjetske rekorde u mojoj tehnici prsno, a i sviđa mi se njeno plivanje.

Ivan: Uzor mi Ronaldinho, nogometaš, jer ima izvrstan karakter.

Ana: Uzor mi je mama, mada bih htjela postići još više rezultate u svijetu i biti još bolja od nje. Inače, ona mi je i trenerica.

Ivana: Nemam uzor.

* Planovi za budućnost sigurno postoje.

Anela: Naravno da bih, kao i svaki drugi plivač, htjela oboriti svjetski rekord u plivanju. Inače, htjela bih postati forenzičarka ili astronautkinja.

Ivan: Htio bih postati svjetski prvak u plesu, ali i početi trenirati nogomet.

Ana: Voljela bih doći među prvih 30 u svijetu i onda postati odvjetnica ili psihijatrica.

Ivana: Prije sam htjela ići u srednju glazbenu, ali sam se u međuvremenu predomisliła.

Izlasci

*Imate li slobodnog vremena za izlaske, druženja?

Anela: Redovito izlazim u kino i slobodno vrijeme provodim kao i moji vršnjaci. Nemam nikakvu zabranu zbog plivanja.

Ivan: Ne mogu izlaziti svaki dan jer imam treninge. Poslije treninga znamo otići na piće. Ipak, ne mislim da sam zato posebno zaknut. Pa, ni ostali ne izlaze svaki dan.

Ana: Skoro nikad ne izlazim. Dosta sam se posvetila tenisu i pazim na svaku sekundu.

Ivana: Izlazim kada hoću i nemam nikakvu zabranu. Slobodno vrijeme ne posvećujem samo flauti, nego i zabavi, kao i moji vršnjaci.

* Čini li vam se da bavljenje nekom od aktivnosti smanjuje agresivnost kod tinejdžera?

Anela: Da, sigurno, jer nakon samo jednog treninga potrošim toliko energije da više nemam snage biti agresivna.

Ivan: Mislim da to ipak ovisi o pojedincima.

Ana: Da, smanjuje jer se na sportu ispucaš i više nemaš energije biti agresivan. Jedino, ako te netko izazove...

Ivana: Da, jer se usredotočiš na tu aktivnost i na postizanje dobrih rezultata.

* A što mislite o ovisnosti?

Anela: Mislim da je to fuj i da se nitko ne bi trebao upuštati u to. To je nešto najgluplje što postoji. Ja, naravno, nisam ni o čemu ovisna.

Ivan: Tko misli da je to dobro, njegov problem! Meni takve komplikacije ne trebaju!

Ana: Ovisnost je nešto jako glupo. A one druge "ovisnosti" mogu oprostiti. Ja sam ovisna o čokoladi.

Ivana: To mi se ne sviđa i nadam se da nikada neću biti ovisna ni o čemu.

Čini mi se, nakon svega što sam od sjajne četvorke čula, da se isplati izabrati neku aktivnost. Izbor, naravno, mora biti pravi, jer ako nije, nećemo se u tome niti dugo zadržati. Pravi izbor donosi upornost, upornost uspjeh, a uspjeh, kako kaže zlatna četvorka, sjajan osjećaj. Oni su to postigli. A tko zna što im još budućnost donosi.

*Marina Švarc, VII. r.
I. OŠ Bartola Kašića, Zagreb
Voditeljica: Marina Zlatarić*

DOK NA MENE BLJEŠTE REKLAME

Vozim se tramvajem po gradu, a iz "discmana" dopire pjesma "Šareni artikal" od T.B.F.-a i ne bi to bilo ništa posebno, da pokraj mene ne stoje dvije starije gospođe s prepunim vrećicama svega i svačega (hm, prilično sam uvjeren da "Dolce&Gabbana" nije naziv samoposluge) i pričaju o tome kako nemaju novaca za kruh (nadam se da je taj izraz primijenjen samo dramatike radi). Dok mi kroz glavu prolaze stihovi:

"Alo prika, ja san šareni artikal,
karton i plastika, lip san ka slika.
Povoljna prilika, na šarenoj stalaži
u šarenoj ambalaži, jer tako san ti draži.
Nisan ti potriban, al ne beri brigu,
kupi me i ulaziš u nagradnu igru.
Navuci dres, dobro nam doša,
treniraj u ekipi "Izdresiran potrošač"..."

dižem pogled, i prvo mi se pred očima nađe reklama za školu stranih jezika naljepljena kod ulaza u tramvaj, okrećem glavu, kad s druge strane tramvaja na mene blješti AB kultura u simbiozi s "Droga je mrak, upali svjetlo". "U redu", mislim, pa gledam van kroz prozor gdje mi se smiješe dvije polugole djevojke u štiklicama, a do njih jedna poveća slika zagrebačkog gradonačelnika Milana Bandića s upečatljivim "Tako je dobro vidjeti te opet". Zbunjeno se okrećem oko sebe, izlazim iz tramvaja osjećajući se kao da me oko Velikog Brata ili možda Velike Reklame vjerno prati, te nastavljam svoj put dok me marketinški trik zvan "propaganda" pritišće sa svih strana. Zaključak: možeš bježati, ali od reklama se nećeš sakriti!

Nekoliko kontraverznih, ili, jednostavnije, glupih reklama

Geo - seks na plakatu! Zovi policiju!

Morate priznati, naša država se prema seksu još uvijek odnosi kao prema vječnoj tabu temi. U školi će na spomen "seksualnog odgoja" profesori slegnuti ramenima, zabavni programi će teme bilo kako povezane sa spolnošću etiketirati kao "neprimjerene za mlađe od 18", a bakice na klupicama u parku će na riječ "žvaliti" dobiti srčani udar. Dakle, koliko je onda reklamiranje jednog svjetskog mjesečnika za popularnu znanost i putovanja ovakvom, u krajnjoj ruci, neobičnom fotografijom pretjerana vulgarnost, samo će vrijeme pokazati... No, da ironija bude veća, telefon 92 zvonio je više puta

već onog dana kada je plakat objavljen, a nijednom kad su nam se s drugih plakata smiješile gola Naomi Campbell i polugola Jennifer Lopez u kampanji za nove parfeme. Dok se javnost buni zbog vulgarnosti, a struka hvali plakat kao iznimno uspješan, ja vas pitam smijem li zvati 92 zbog veoma detaljnih slika muških i ženskih spolnih organa u udžbeniku za 8. razred osnovnih škola?! Uredništvo Gear je, naime, najavilo odličnu prodaju već prvog broja. Kako to, pitate se, da u državi gdje je seks nešto što stalno guramo pod tepih, on ipak tako dobro prolazi? Zabranjeno voće je ipak najslađe, a kod nas se vulgarnost definitivno prodaje! Nije čudo što gledamo nekadašnje "dobre djevojke" u nagim pozama kako nam se smiješe s kioska. A koliko daleko ćemo ići prije nego što stvorimo zdrav i prirodan odnos prema spolnosti, mislim da nitko ne može reći.

JOY - Sexy format! Cool cijena!

Dokaza da se seks prodaje nikad ne ponestaje! Ako ste izašli van u zadnje vrijeme, sigurno ste uočili reklamu za još jedan tzv. "ispirem-ti-mozak" ženski časopis. Na reklami velikim, nadasve uočljivim slovima piše: "Sexy format" Cool cijena!" Sexy format?! Dok su mi se upitnici nizali nad glavom neviđenom brzinom, pogledala sam u rječnik da se rješim svih dvojbi. Dakle sexy na našem lijepom "nepopularnom" hrvatskom, znači: erotičan, pikantan, privlačan, seksi, seksipilan, seksualno sugestivan, spolno uzbuđen. Zatim sam pogledala okrenula na objašnjenje riječi "cool", i našla sljedeće: hladan, hladni, hladiti, hladiti se, hladno, hladnokrvan, hladovina, odličan, spokojan, staložen, strašan. Moram priznati da mi je mozak stao. Jedini zaključak koji sam uspjela izvesti je da te format uzbuđi, a cijena ohladi. Logika?! Bojim se da je nema. Za kraj samo mogu reći da mi je žao svih onih djevojaka koje za tih 15 kuna nisu pojele čevape!

Kupujmo Hrvatsko

Hrvatska je zemlja s velikim problemom nasilja. U školama, na poslu, ali i bilo gdje drugdje, ljudi se često suočavaju s nasiljem, bilo kao žrtve ili kao nasilnici. Logično bi bilo da u takvoj zemlji gdje je lakše provaliti u banku nego naći posao ne treba reklamirati oružje. Sad se pitate o čemu govorim. Prilično je jednostavno. Na televiziji se vrte veoma kontradiktorne reklame i to čak jedna za drugom! Tako sam prije nekog vremena nakon prilično duge, ali i smislene reklame "Zbogom oružje" ugledala, tada još noviju, reklamu "Kupujmo hrvatsko". Sjećam se da sam mislila kako je dobro što napokon netko potiče naše gospodarstvo umjesto da samo govori o tome.

"Trebalo bi smanjiti uvoz.", "Trebalo bi ulagati u poljoprivredu.", "Trebalo bi potaknuti ljude da rade u primarnom sektoru." Koliko vam se od riječi trebalo bi već ne vrti u glavi? Uglavnom, pogled mi je pao na zanimljiv detalj, tamo u desnom gornjem kutu onog drveta sagrađenog od brojnih hrvatskih proizvoda, ugledala sam pištolj! Prilično licemjerna i dvosmislena politika ako mene pitate. Kao da žele poručiti: "Vratite nam pištolje koje ste ilegalno nabaviti u Domovinskom ratu i kupite si nove tako da mi možemo zaraditi, a plus toga ćete učiniti nešto dobro za Hrvatsku i njeno gospodarstvo!" Zbilja, ironiji nema kraja...

Ljepša strana reklama

Progutajmo ih zajedno!

Da, ipak, sve nije crno morala sam kopati malo dublje. Naime, rijetke su one reklame koje će vam zbilja privući pozornost; rijetko kada ćete se oduševiti čudotvornom moći upijanja novih uložaka baš onda kad vam je najdraža serija prekinuta u "ključnom" trenutku. No, marketing ne bi bio marketing, kad ne bi propagirao i sam sebe. Tako smo ove godine svjedočili iznimno uspješnoj petoj po redu "Noći gutača reklama" koja je okupila naše estradne zvijezde, Tarika Filipovića i Rena Bitorajca kao voditelje te priredila zanimljivu, iako možda preočitu, borbu za najbolje osmišljene reklame. Dobitnici su sljedeći: GRAND-PRIX ZA NAJBOLJU TV REKLAMU - prošle godine - Lowe Digitel za spot "Svako dijete treba obitelj"

SOCIJALNO NAJANGAŽIRANIJI SPOT - agencija Lowe Digitel za Unicefov akciju "Svako dijete treba obitelj"

NAJPROVOKATIVNIJI - spot T-Coma za konferencijsku vezu za troje sudionika

NAJSMJEŠNIJI - reklama za Karlovačko pivo u kojoj glumac Krešimir Mikić pokušava "dresirati" psa

S obzirom da govorim kao netko tko je od malih nogu bjesomučno mijenjao programe proklinjući i reklame i njihove autore znajući da će zaboraviti pola serije dok one prođu, mogu reći da sam sretna što reklame-pobjednice nose neku poruku. Za razliku od 99% gluposti koje nam televizija podmeće u nadi da će nekako popuniti program i podebljati budžet, ove su se reklame, a naročito UNICEF-ova, uspjele uzdignuti iznad ljudskih primarnih nagona (kako pjeva T.B.F. "...a uz seks mi je mila i obiteljska idila...") i dotaknuti onaj dio ljudskosti koji često zaboravljamo; onaj dio koji se gubi u nasilju na vijestima i izvješćima o krvoprolićima na stadionima; ono humano što osjećamo u srcu i ono nešto što nam tjera suze na oči kad shvatimo

koliko smo sretni. Od takve reklame ima svrhe. Žalosna je pak činjenica što nam netko mora prstom pokazati baš na tu reklamu da bi se okrenuli. Meni se pak čini da nam je svima već propagande preko glave pa da i onu dobru ne zamijećujemo. "Gutači" su uspjeli pronaći "iglu u plastu sijena"!

Napast moderne generacije

Pop-up reklame

Dok naši penzioneri sjede pred televizijom i "njurgaju" kako sredstvo za učvršćivanje proteze koje se reklamira mali milijun puta dnevno ništa ne vrijedi, mi mladi ćemo se zaključati u sobe, pogasiti veze sa svijetom i zadubiti se u sve one blagodati koje nam donosi po mnogima najbolji izum ikada - Internet. Čovjek bi pomislio kako bi barem u tom virtualnom svijetu mogli biti sigurni i zaštićeni od svih onih propagandnih poruka koje nas bombardiraju sa svih strana, ali ne! Naime, s 90% Internet stranice otvorit ćete i hrpu malih prozorčića s razno raznim, moralnim i nemoralnim, ponudama. Ako ste imalo pametni, nabavit ćete si neki dobar program koji će automatski gasiti sve reklame koje vrše invaziju na vaš monitor ili ćete, kao ja i ostali obični smrtnici, biti prisiljeni ručno gasiti reklame i psovati na sav glas. No nakon što sam pronašla neka istraživanja koja tvrde da je ovakav način oglašavanja najučinkovitiji, sve su moje teorije pale u vodu. Opet sam se našla pred kontradiktornim informacijama; mnoge ankete tvrde kako većina korisnika smatra pop-upove najvećom smetnjom na Internetu (dobro jutro!), a oglašivači pak sretno trljaju ruke tvrdeći kako im zarada raste. Mogu samo reći kako je takva propaganda još u razvitku i kako je gotovo nemoguće da ćete na Internetu "nabasati" na kvalitetnu reklamu, a što je još gore, ako imate sporiji Internet, zbog tih silnih reklama, stranice će vam se jako sporo učitavati i onda će vam još trebati vječnost da "pogasite" sve neželjene sadržaje. Zaista, ako nešto može "ispiliti" živce, onda je to definitivno pop-up!

Pokret otpora

Za kraj, mogu vam samo poručiti onu staru: "Razmisli dvaput". Kad na cesti vidiš neku modernu reklamu i poželiš imati baš ono što ti ona nalaže, razmisli dvaput. Trebaju li ti baš još jedne cipele? Ili možda novi deterđžent koji pere jednako loše kao i onaj prije njega? Novi časopis u "sexy formatu"? Znam da sada zvuči glupo, ali zamislite da jedna djevojka od svoje 12 pa do 18 godine svaki mjesec kupuje časopis za 15 kuna. Potrošila je 1080 kuna. (Znači, to

su otprilike dva para novih Levisica, ili možda nove Marte, ili ona luda igrica za kompjutor). Mislite da će vam informacije poput "koje sjenilo koristi Britney Spears" zbilja pomoći na bilo kakav način? Naravno da ne. Zato razmislite. Moram priznati, da koliko god su reklame glupe, ljudi su još gluplji jer "padaju" na njih. Budite pametni, spasite pokoje drvo i prošećite gradom u novim trapericama!

*Metka Bezlaj, VIII. r.
OŠ Izidora Kršnjavoga, Zagreb
Voditeljica: Slobodanka Glavač*

ŠTO RADE LEKTORI

Lektori su osobe, obično zaposlene u izdavačkim ili novinskim kućama, koje čitaju i jezično-stilski dotjeruju tekstove prije njihova tiskanja. To je jedno od značenja riječi lektor (lat. lector - čitač) i najkraći odgovor na pitanje postavljeno u naslovu.

O tome kako i što rade lektori, kojim se rječnicima, gramatikama, leksikonima i pravopisom služe te s kojim se problemima najčešće susreću razgovaramo s gospođom Zlatom Babić, voditeljicom Službe lekture i dugogodišnjom lektoricom u Školskoj knjizi, u trenutku dok dvojba neću ili ne ću zaokuplja medijsku pozornost.

- Neću, ne ću; Hina počela koristiti ne ću; Ne može premijer Sanader s nogu odlučivati o pravopisu - samo su neki od naslova u dnevnim novinama pa gospođu Babić pitamo:

* Ne ću ili neću?

- Svakako ne ću. Sama činjenica da radim u Školskoj knjizi, koja je izdavač svih dosadašnjih pravopisa, pa i Hrvatskoga školskog pravopisa, na neki me način obvezuje na to. No moram reći da to ne može ni biti isključivo moja odluka, već dio poslovne politike kuće u kojoj radim.

Lektori su praktičari koji brinu o provedbi normi standardnoga književnog jezika

* Koji su razlozi da se struka već godinama ne može dogovoriti oko toga?

- O razlozima razilaženja struke o tim pitanjima, nažalost, ne mogu govoriti jer nisam dovoljno upućena u to. Naime, lektori su svojevrsni praktičari koji se, jednostavno rečeno, brinu o provedbi

normi standardnoga književnog jezika u knjigama. Dakle, mi provodimo ono o čemu se jezikoslovni stručnjaci dogovore i što postane normativ. Stoga se nadamo da će se oni uskoro "negdje naći" i usuglasiti svoja stajališta. Dotle mi u Školskoj knjizi provodimo rješenja Hrvatskoga školskog pravopisa, u prilog kojemu se izjasnilo i Povjerenstvo za jezik što ga je imenovalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

* S kojim se još jezičnim problemima često susrećete i kako ih rješavate?

- Kako uglavnom radim na rukopisima udžbenika, priručnika i drugoga nastavnog materijala, a njih nerijetko piše više autora, najveći je problem neujednačenost u izlaganju građe, terminologiji i stilu, koji bi trebali biti primjereni dobi učenika. Kako se izdanja Školske knjige kreću u rasponu od predškolskih priručnika i slikovnica do visokoškolskih udžbenika i znanstvenih djela, vrlo je važno svakome od tih rukopisa lektorski prići na primjeren način. Moji zahvati na tekstovima visokoškolskih udžbenika nipošto ne smiju biti jednaki onima koje provodim na tekstovima za, primjerice, osnovnu školu. U tome treba imati pravu mjeru.

* U javnosti se sve češće čuje: Dok se oni ne dogovore, ja ću pisati po svome. Koliko takvo stanje šteti hrvatskom jeziku?

- Pisanje "po svom" ne može, čini mi se, znatnije štetiti hrvatskom jeziku, jer manje-više svi tekstovi koji se objavljuju prolaze, vjerujem, određeni postupak: redakturu, lekturu, korekturu...

Dosad sam gotovo uvijek imala autore koji su prihvaćali moje sugestije i rješenja i s kojima sam uspijevala postići razuman dogovor. Pritom lektor katkad mora napraviti i pokoji manji, "bezazleni" otklon od pravila ako to zahtijeva tekst. Uostalom, onaj kome je važno da govori i piše lijepim i ispravnim hrvatskim jezikom sigurno ne će tvrdoglavo inzistirati "na svome".

* Zbunjenost, često i ljutnju, izazivaju i pojave jezičnih priručnika, posebno pravopisa. Ne mijenjaju li se oni prečesto? Koje jezične priručnike vi koristite u svom svakodnevnom poslu?

- Da, u posljednje je vrijeme objavljeno dosta jezičnih priručnika i više izdanja pravopisa. To, vjerujem, može stvoriti određenu zbunjenost, ali možda to i nije loše jer će se iskristalizirati prava rješenja. Ne znam koliko ste pažljivo vi učenici to pratili, ali među svim tim pravopisima nema velikih ni bitnih razlika, a ni promjena nema mnogo.

U svom poslu koristim se brojnim rječnicima i priručnicima,

leksikonima, savjetnicima, stručnim knjigama, atlasima..., ovisno o tome na čemu radim. Često treba ponešto provjeriti i u nekim starijim rječnicima.

Mislim da se premalo brinemo za svoj jezik

* Svjedoci smo naglog prodora stranih riječi, naročito u medije, a onda i u naš govor i pismo. Što mislite o jeziku medija i njihovu utjecaju na jezičnu kulturu?

- Zbog tako jakog prodora stranih riječi i ja sam često prilično ljuta. Kao da se ljudi trude, nažalost i oni u medijima, da ih bude što više. Nije mi jasno zašto, primjerice, na izlozima stranih trgovina mora pisati SALE, a ne RASPRODAJA. Uopće, mislim da bi svi javni natpisi, nazivi trgovina, ulica i trgova u gradu obvezatno, možda unutar djelatnosti nekakvoga gradskog "uređa za jezik", trebali proći provjeru. Tada se možda ne bi događalo da nailazimo na CVIJETARNU, SENDVIĆ, DJEČIJE SOBE i sl. Jezik medija sigurno može utjecati na jezičnu kulturu građana. Stoga bi se tome moralo pridati više pozornosti, barem jeziku i govoru spikera i voditelja na radiju i televiziji, osobito kad ne čitaju lektorirane tekstove. Zaista se može svašta čuti.

* Kad smo mi učenici u pitanju, čini mi se da je samo profesorici hrvatskoga stalo do toga kako govorimo i pišemo. Slažete li se s tvrdnjom da se danas premalo brinemo za svoj jezik?

- Da, mislim da se premalo brinemo za svoj jezik. Čini mi se, jer sam lektorirala i više maturalnih radova, da bi se na tome trebalo više poraditi u gimnazijskim, tj. srednjoškolskim razredima, kad mnogi od vas postaju svjesni važnosti svog jezika, lijepoga i ispravnoga govora i pisma. A tada se, ako se ne varam, više uči književnost i vrlo je malo sati posvećeno jezičnoj kulturi. A do 3. ili 4. razreda srednje škole vi "dosadnu" gramatiku i pravopisna pravila već prilično zaboravite.

* Radite u velikoj izdavačkoj kući koja izdaje različite vrste knjiga. Što najradije lektorirate?

- Nikad nisam o tome razmišljala jer se u svemu može pronaći nešto zanimljivo. Nedavno sam lektorirala jedan znanstveni tekst i shvatila da je vrlo zanimljiv. No ipak najviše volim raditi tekstove za učenike do 4. razreda jer znam da moram paziti da im rečenice budu jasne, pitanja nedvosmislena i razumljiva, svaka riječ dobro "odvagana", i to mi je svojevrsan izazov, ta jednostavnost izričaja.

* Mislite da su jezične konstrukcije u udžbenicima primjerene dobi učenika kojima su namijenjene?

- Dok su moje kćeri išle u školu, prolistavala sam njihove udžbenike i, priznajem, često mi se nije sviđjelo sve što sam u njima znala naći. Mi se u Školskoj knjizi trudimo da stil udžbenika, tj. jezične konstrukcije budu primjerene dobi učenika, no to često ne ovisi isključivo o lektorima.

* Što poručujete nama osnovnoškolcima?

- Vama poručujem da što više čitate jer se na lektiri, na književnim djelima obogaćuje jezik i misao. A, vjerujte, jednog će vam dana to biti vrlo važno i bit ćete ponosni na bogatstvo svog rječnika i kulturu govora i pisma.

Petra Šarin, VII. r.

OŠ Josipa Jurja Strossmayera, Zagreb

Voditeljica: Ana Mesić

MAJMUOVO

Bolje da nestane selo, nego običaji

Živim na Slavči, brdu ponad Nove Gradiške gdje su od davnina smješteni vinogradi. Sveti Vinko pada 22. siječnja, zaštitnik je vinograda i vinogradara, a poznat je po svečanosti Vincetova ili Vinkova. Svećenik tada hoda po Slavči i blagoslivlja vinograde kako bi što bolje urodili jer je vinova loza plemenita biljka poznata još iz biblijskih vremena. Čujem od svojih roditelja da je vino po zakonu tretirano kao hrana, dakle, tom blagdanu koji slavi vino nema zamjerke. Vinogradari u svojim vinogradima dočekuju svećenika i goste koje časte suhim i pečenim kobasicama, roštiljem i, naravno, vinom koje je nastalo te jeseni. Cijeli dan iznad grada odjekuju pucnjevi topova ručne izrade.

Naše Vincetovo

Posebno slavlje bude toga dana u mojoj ulici. Postalo je tradicionalno. Pripreme počinju poslijepodne. Ispred kuće tete Josipe i čika Želje postavle se stolovi i klupe, svatko donese nešto od hrane i pića. Muškarci su zaduženi za vatru i već se u kotlu krčka slavonski čobanac, a na štapu vrte domaće delicije kao slavonske kobasice i slanina. Za dobar čobanac treba imati strpljenja i znati sve o sastojcima, a to najbolje radi čika Ante. Dok padne večer, svi su tu. Za zagrijavanje se jede meso s roštilja, naravno i luk u velikim

količinama, a zalijeva se "sokom od grožđa". Sve umjereno. Svi postaju sve veseliji, pjeva se, šali i rade se gluposti. Vatra je stalno prisutna, ona se ne gasi, kao na olimpijadi. Čika Štefa priča svoje viceve koje svi znamo, ali se uvijek ponovo smijemo jer se on uživi u svaki lik svoga vica, a glavni likovi su Mujo i Haso. Ulaz u našu ulicu je zakrčen traktorskim gumama tako da nitko ne može proći bez dopuštenja, i plaćanja prolaznice, a prolaznica je obično čašica rakije. Ovaj potez baš ne služi na čast zakonu od nula promila.

Moj tata, onako razveseljen, redovito preskače vatru koja liže i jedan metar u zrak. Ide mu to od ruke. Već se ponovo ogladni, čobanac je gotov i ide druga tura večere, a zatim specijalitet - palačinke s roštilja koje su često i flambirane kao u najboljim restoranima.

Božićna drvca su sačuvana, nalaze se uokolo i okićena su kobasicama, jer iako živimo na vinorodnom brdu, nitko od nas nije vinogradar. Zato umjesto po trsovima, vješamo kobasice po drvima. Drugi vješaju kobasice po trsovima i prizivaju plodnu godinu, velike i zdrave grozdove, a mi po borovima. Neka godina bude svima plodna! Neka svega bude do sljedećeg Vincetova! Zato mi ovaj blagdan i zovemo "majmunovo" jer nismo baš neki vinogradari, tj. nismo uopće vinogradari, i ne želimo vrijeđati one koji to doista jesu. Iz zavisti prema tim vinogradarima, ili možda poštovanja, naši odrasli slave ovaj blagdan.

Nekad nas je bilo puno djece, mnogi su sad već odrasli, ali svejedno nastavljaju tradiciju majmunova. Nama djeci je od svega na ovaj dan najzanimljivije ponašanje i izgled naših odraslih. Mi smo zadovoljni jer dobro jedemo, a i sanjkamo se ako bude snijega.

Modni trendovi

Kad pogledam odjeću svojih susjeda koji se zajedno sa mnom vesele, čini mi se da smo zastali u vremenu. Hladno je pa su modne kombinacije nevjerovatne. Podvrnuta trenerka na stare lakirane čizme, kaput s prekrasnim ukrasnim brošem, a na glavi ofucana crna kapa, more "militari" prsluka, jer, toga u ovom našem kraju ne nedostaje. Moji su susjedi mahom bili branitelji, a sada je to "in detalj" koji su oni sačuvali od zaborava. Na ovaj dan se i mnoge ratne priče čuvaju od zaborava jer je ova ulica zajedno proboravila rat u našem velikom podrumu. Majke nose demode čizmice svojih odraslih kćeriju, zimske jakne koje su odavno punoljetne. Ispod hlača se naziru blatnjave tenisice, grilon štramble i kratke frotirske

čarapice. Kao u Americi!

Glazbeni repertoar je raznolik, a omiljeni hitovi su "Hajde da ludujemo" i "Večeras je naša fešta".

Čika Želja kupi vatromet, a tko se tome ne bi divio. Bude tu i opasnih situacija i zalutalih raketa jer prisebnost u večernjim satima nije na vrhuncu. Borovi se svi popale, kao krijes, a ukrasi pojeđu. Svjetlosti i topline ne nedostaje. Žene polako pokupe stvari, muškarci su veseli, a majmunovo se bliži kraju negdje oko ponoći.

*Katarina Smoljanac, VIII. r.
OŠ Ljudevita Gaja, Nova Gradiška
Voditeljica: Blagica Pečnjak*

UČENICI, OPREZ! INFORMACIJE SADA TRAJU 24 SATA

"SMS informativka" je usluga koja omogućuje roditeljima dobivanje školskih informacija o svom djetetu bilo gdje i bilo kada putem SMS poruka. U projekt se uključilo tijekom 2006. godine 115 osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj!

"Razrednica je bolesna, nema informacija...", "Ma opet je išla na neki seminar!", "Sjednica je pa su informacije odgođene...", neka su od spasonosnih rješenja kada je potrebno spriječiti roditelje da dožive šok pri pogledu na imenik ili izostanke.

Sigurni smo da se većina učenika poslužila barem jedanput ovim domišljatim načinom kako bi dobila na vremenu i ispravila neke od lošijih ocjena prije nego roditelji dođu na informacije, a sve isprike i pokajanja postanu suvišni.

I dok su se ovim načinom služili učenici vjerojatno od pamtivijeka, s našom generacijom ovome je izgleda došao kraj jer se u škole diljem Hrvatske postupno uvodi nova usluga popularno nazvana "SMS informativka". Uslugu podupire Ministarstvo prosvjete i športa, a riječ je o komunikaciji putem SMS poruka između roditelja i nastavnika, najčešće razrednika. Program su osmislili i razvili stručnjaci iz zagrebačke tvrtke "Kate-kom", posredstvom Instituta za tehnologiju i znanost.

Kako je ovaj način komunikacije dostupan velikom broju korisnika (u Hrvatskoj je oko 2 milijuna mobilnih pretplatnika), a riječ je i o

relativno jeftinom načinu komuniciranja, mnogi vjeruju da će ova usluga postati dijelom uobičajenog školskog života.

Kakve informacije roditeljima nudi "SMS informativka"?

Mogućnosti su velike: obavijesti o domaćim zadaćama (često dragocjene kada je riječ o prvašićima), izostanci učenika, eventualni problemi učenika u svladavanju nastavnih sadržaja, termini roditeljskih sastanaka i informacija, obavijesti s izleta i ekskurzija, događanja u školi i slično...

Pogodnosti za roditelje su brojne: pravodobno raspolaganje informacijama o događajima u školi, pomoć u razvijanju radnih navika kod djece, aktivno i kvalitetno sudjelovanje roditelja u životu škole itd.

Autori "informativke" našli su i neke od pogodnosti koje ona nudi učenicima: dobar je podsjetnik ukoliko nešto zaboravimo, stalan je izvor informacija o nastavnim i izvannastavnim aktivnostima, a u slučaju izostanka pruža nam mogućnost da doznamo što se toga dana radilo u školi.

Pohvale ovom projektu stižu sa svih strana jer se od predviđenih 25 škola na području Hrvatske, 2006. u projekt uključilo čak 115 škola! Projekt nema cilj, kako njegovi promotori ističu, zamijeniti klasičan način komunikacije između roditelja i nastavnika putem informacija već ga samo nadopuniti i učiniti što kvalitetnijim.

Evo kako ova usluga (pojednostavljeno) izgleda u praksi:

Razrednik unosi u računalo podatke o svom razredu: imena i prezimena učenika, predmete, nastavnike koji im predaju, tablicu izostanaka i sl. Podatke za cijelu školu ažurira školski administrator. U računalo se unose i podaci o roditeljima, korisnicima ove usluge. Oni koji se njome žele koristiti imaju mogućnost izabrati dvije mogućnosti korištenja usluge - pretplatu ili uslugu na zahtjev. Pretplatnici imaju mogućnost svakodnevno primati informacije koje odaberu, a oni koji se opredijele za uslugu na zahtjev moraju slati SMS upit za određenu vrstu informacija.

Mjesečna pretplata iznosi 30 kn. Cijena automatske usluge je 2,44 kn s PDV-om za primljenu poruku, a za poruku na zahtjev 3,05 kn s PDV-om.

Što o svemu kažu oni na koje se navedene poruke odnose, tj. učenici...

Iako su autori ove usluge uspjeli nabrojiti čak tri (!) pogodnosti koje ona nudi učenicima, mi bismo ih se svi rado odrekli u korist ono malo privatnosti koju smo imali u vrijeme kada nitko o "SMS

informativki" nije znao ništa. Prešućivanje loših ocjena, ponekog izostanka ili sitne nepodopštine nije problem kojeg će riješiti "SMS informativka", iako vjerujemo da većina roditelja u njoj vidi mogućnost da upravo ovome stane na kraj. Ovakvi problemi više govore o odnosu koji vlada u obitelji između roditelja i djece, koji se kod nekih temelji na nepovjerenju i lošoj komunikaciji. U obiteljima u kojima ovakvih problema nema, "SMS informativka" dobiva pravi smisao, a to je pomoć kada treba doći do neke informacije u vrijeme kada je učenik odsutan iz škole ili kada roditelj nije u mogućnosti doći na informacije.

Kako će se učitelji i roditelji snaći u ovoj mogućnosti koju im suvremena tehnologija nudi, pokazat će vrijeme. Vjerujemo da smo u tome za sada u prednosti jer većina od nas suvereno vlada računalima kod kuće, a u slanju i primanju SMS poruka već smo postali pravi eksperti. I dok odrasli u tome često traže našu pomoć, na nama je da odlučimo kako ćemo im i u kojoj mjeri pomoći.

A evo što o ovoj novini misle neki učitelji, učenici i roditelji:

Majda Hrboak-Švorinić, knjižničarka:

- To je prava usluga za prezaposlene roditelje koji žele biti u tijeku s događanjima u školi. Vrijeme je da i u tom području počnemo koristiti prednosti suvremene tehnologije.

Anka Martinović, profesorica matematike:

- "SMS informativka" je odlična usluga i za učenike i za roditelje. Ovako će informacije i jedni i drugi dobivati na vrijeme, a time imaju mogućnost da pravodobno reagiraju u slučaju da nešto krene naopako.

Anđela Magaš, 8. b:

- Zamisao je dobra, ali mislim da ona neće riješiti sve probleme u komunikaciji između roditelja, djece i škole. Roditeljima će pomoći u dobivanju korisnih informacija, a učenike će potaknuti da pronađu način kako poruke što prije ukloniti sa zaslona mobitela ili računala!

Martin Smokrović, 8. b:

- "SMS informativka" mi se ne sviđa jer mislim da bi oni roditelji koji očekuju pomoć od nje, morali puno češće dolaziti u školu na informacije!

Juraj Maldini, 6. c:

- "SMS informativka može pomoći onim roditeljima koji imaju "problematičnu" djecu, ali mislim da tako neće riješiti pravi problem. Nije lijepo da roditelji nešto saznaju preko mobitela jer to pokazuje da ne vjeruju svojoj djeci.

Zdenka Galošić, roditelj:

- Iako ću i dalje uvijek naći vremena da redovito dolazim na informacije, drago mi je da postoji i ovakva mogućnost za roditelje koji su prezaposleni.

Diana Mađerić, školska pedagoginja i roditelj:

- Zabrinjava me što je došlo vrijeme kada sve manje komuniciramo jedni s drugima družeći se i razgovarajući jer se radi prezaposlenosti sve svodi na poruke i susrete u prolazu. Ovakvu mogućnost komuniciranja između roditelja i učitelja ostavila bih samo za iznimne situacije, a roditeljima poručila da razgovaraju sa svojom djecom, razvijaju međusobno povjerenje i potiču bliskost koju ništa ne može zamijeniti!

*Luka Stipanov, VIII. r.
OŠ Šime Budinića, Zadar
Voditeljica: Jasmina Sandalić*

MEDVJEĀA PRIĀA

U vrlletima sjevernog Velebita, toĉnije pokraj najnaseljenijeg velebitskog naselja, sela Kuterevo, nastala je najljepša ekološka priĀa na ovim prostorima. Razni struĉnjaci, ljudi dobre volje i stanovnici Kutereva osnovali su utoĉište (ĉitaj brlog) za medvjede siroĉiće. Utoĉište je jedino takve vrste u svijetu jer zbrinjava medvjediće - bebe u dobi od 2-6 mjeseci starosti.

Utoĉište (refugion)

Utoĉište ima tri ograde i za sada ĉetiri mlada medvjeda. Prvi dio je "baby centar" u koji doalze medvjediĉi bebe u dobi od 2-6 mjeseci starosti i druge dvije ograde, na rubu sela za mlade medvjede. To su Mrnjo Brundo, Janja Zora, Ljubo Lik, Zdravi Gro. Ti mladi medvjedi su svi u najranijem djetinjstvu ostali bez majke, najĉešće zbog krivolova, grešaka u lovu, u prometu. Kao nejaka siroĉad, još neosposobljena za samostalni život, nemaju veliki izbor. Ili će uginuti od gladi ili će im ĉovjek pomoći.

Volonteri - zamjenske majke

Jedna grupa ljudi se odlučila za ono drugo, tako da su danas njihove "zamjenske mame" Maja Burazer i Nina Kuharić studentice iz Zagreba, dvije Nijemice i još 70 volontera iz cijelog svijeta koji se mijenjaju svaka 2-3 tjedna. Volontere predvodi sociolog g. Ivan Crnković-Pavenka. U sklopu akcije za prikupljanje hrane

medvjedićima, koju je organizirala prof. biologije Lidija Lazanja, te cure su posjetile našu školu. Maja i Nina su bile oduševljene pozivom naše profesorice koja nas je animirala pa smo prikupili hranu za medvjediće: ječam, soju, orahe, bajame, pšenicu, kukuruz, jabuke, stari kruh i dr. Akciji smo se svi rado odazvali jer smo upoznali te medvjediće na našim prošlogodišnjim jednodnevnim izletima i dobro nam je poznata njihova priča. Sreća je što se ove studentice bave znanstvenim radom i iskazuju veliku ljubav i brigu za napuštene mladunce. I dok mlade djevojke razmišljaju o lagodnom i udobnom životu, volonterke misle drugačije. Pokazuju i dokazuju visok stupanj ekološke osviještenosti.

Kako je započela medvjeda priča

Ovu priču sa sretnim završetkom su započela djeca koja su tri dana osluškivala zapomaganje iz rijeke, a stariji su pronašli malog, izbezumljenog medvjedića, kojem je majka uginula. Kutervci su ga udomili pa su mu ogradili dio prirode. Kasnije su o njemu brigu preuzeli volonteri diljem svijeta: Kanađani, Amerikanci, Švicarci, Česi, Njemci, Litvanci, Korejci, ... (Zanimljivo je da volontira najmanje hrvatskih dragovoljaca).

Danas su medvjedići prave turističke atrakcije. Svima spremno poziraju, osim od studenog do ranog proljeća kad spavaju zimski san, a zapravo samo leže u brlogu i ne umaraju se puno (jer tako štede energiju, tj. imaju manju potrebu za hranom).

Za neobična imena medvjedića najzaslužnija su djeca iz Kutereva, koja svaki dan, rado dolaze u utočište (REFUGION) i donose im hranu. Oni su u ovaj projekt, od samog početka 2002. g. uključeni svojom ljubavlju prema tim dragim sisavcima.

Nisu svi medvjedići preživjeli unatoč skrbi. Tužan slučaj je slučaj Mare Bune i Ada Bunja (brata i sestre). Nakon dolaska u utočište zbog nedostatka imuniteta, te majčinog mlijeka, ti mali medvjedići bi uginuli od bilo kakve ozljede. Tako je Mara uginula od obične porezotine, a njen brat Ado zbog infekcije crijeva (iako se te bolesti uspješno liječe kod medvjeda). I dan danas još neki medvjedići imaju traume zbog gubitka majke, pogotovo Mrnjo koji još kao mladi medvjed sisa palac (ako i sami imate slične potrebe, nemojte se sramiti).

Ovaj europski medo doista je jedinstven. U Hrvatskoj ih živi oko 600-1000, a u drugim razvijenim zemljama niti jedan (Švicarska, Nizozemska...) Brinuti se o ovim malim sisavcima ponekad i nije jednostavno. Volonteri se svaki dan moraju sakriti u grmlje u blizini

medvjeda te im odatle bacati hranu. Zašto, pitate se? Odgovor je jednostavan. Tako medvjedići razvijaju svoja osjetila u potrazi za hranom i osposobljavaju se za daljnji život kad će vjerovatno biti pušteni u divljinu.

Važnost projekta Kuterevo

I dok cijeli ovaj projekt izgleda kao pomoć i osposobljavanje mladih medvjeda to je ujedno i edukacija i potreba ljudi da poštuju životinje. Često u životinjskom svijetu imamo primjer da jedna životinjska vrsta "usvoji" drugu. A zašto onda to isto ne učini čovjek koji je i onako poremetio ravnotežu u prirodi i svemiru? Zanimljivo je da medvjedi čvrsto poštuju granice svog teritorija i ne prelaze u područje drugog medvjeda (osim u vrijeme parenja), a čovjek nemilosrdno i bezobzirno širi svoj teritorij i nameće svoja civilizacijska pravila duboko zadirući u netaknutu prirodu. Ova priča je svjetlo u tami i nada da će nove generacije biti tankočutnije prema drugim vrstama. Posjetite Kuterevo i pogledajte medvjediće. Zsigurno su draži od onih plišanih koji su dio djetinjstva svakog od nas.

Medvjedi info:

- kad se mali medvjedić okoti - težak je 30-45 daga
- ženka mladunce nosi 222 dana
- mladunče živi s majkom 2 g. kako bi se svemu naučio
- mladunci su ovisni o majčinom mlijeku zato što ono ima 28% mliječne masti
- jedu samo 3% mesa (uglavnom ličinke termita, crve)
- medvjedi imaju 80 puta razvijeniji njuh nego psi
- 4 mjeseca medvjedi spavaju po noći - danju se bude, ali su neaktivni jer čuvaju energiju
- imaju 42 oštra zuba i 5 prstiju na svakoj šapi
- izuzetno su slični mačkama
- prednje noge su im kraće od stražnjih
- jedu 15 kg hrane dnevno, a probave 8 kg
- čovjek im smrdi, pa ga izbjegavaju
- medvjedi u divljini žive 10-ak g., a u zatočeništvu oko 40 g. (jer se manje troše)
- svake 2-3 g. ženka može okotiti mladunče.

*Franka Marčina, VIII. r.
OŠ Šimuna Kožičića Benje, Zadar
Voditeljica: Darija Vidaković*

MARKO U GRADU SV. MARKA

"Good afternoon", rekla je profa iz engleskog ušavši u razred. Kad je upisala sat, razred je na tren odahnuo jer nije započela s ispitivanjem kao obično. Obavijestila nas je da se te večeri u gradskoj knjižnici događa "nešto" za "nešto" i da bi na to "nešto" "netko" iz razreda trebao ići. Spomenula je uzgred opravdani izostanak sa zadnja dva sata pa su se mnoge lakome i ulizivačke ruke brzo našle u zraku. Profa je zanemarila tu činjenicu i rekla da u knjižnicu idemo moja kolegica Matea i ja jer najbolje spikamo engleski, a tamo će sve biti na engleskom. Kako ni jedno od nas na nastavi, "od uzbuđenja", nije slušalo, tek smo u knjižnici saznali da djelatnici British Council drže predavanja o raznim narodima, kulturama, običajima. Svrha tih predavanja je razbijanje predrasuda o drugima koje se pojavljuju stoga jer se dovoljno dobro ne poznajemo. Dodjeljuju se i nagrade. Ove godine to je odlazak na Bijenale u Veneciju. Bijenale je, kako su nas poučili, smotra likovnih umjetnika: slikara, kipara, grafičara, multimedijalaca, performerera. Upoznali su nas također da je prva izložba održana davne 1895. g., da zemlje izlažu po paviljonima, da Hrvatska sudjeluje dugi niz godina i da je radove za ovogodišnji 51. Bijenale izabrao voditelj Art radionice Lazreti Slaven Tolj. No mi, nažalost, nećemo posjetiti hrvatski paviljon već onaj britanski, zanimljiv, jer u njemu svoje radove izlaže najveći britanski slikar današnjice Lucian Freud. Obradovao sam se mogućnosti odlaska u Veneciju u kojoj btw. nikad nisam bio. Slijedilo je izvlačenje. Prvo je neka cura izvukla Mateju, a zatim je Matea kao prva dobitnica izvukla mene. Nakon početnog šoka, uslijedilo je veselje, a nakon toga počeli smo i planirati put u Veneciju. Hvala Matea, hvala profesorice jer napokon će Marko biti u gradu Sv. Marka. Starci mi najprije nisu povjerovali, a kad su skužili da se ne šalim krenulo je čitanje prve poslanice o putovanjima (m)učenicu Marku. Stara se, kao i obično, brinula da me ne ukradu kao da ja nisam šesnaestogodišnji klippan, visok samo 185 cm. Starog je zasvrbio desni dlan te se on odmah ogradio da su kune u njegovom novčaniku prilično istrijebljene životinje. Jedna mi je baka govorila da ne budem gladan tamo u stranom svijetu, a druga uporno, iz iskustva, ponavljala da u Veneciji smrdi, jako smrdi...

I tako sam krenuo jedne subote u lipnju. Trebalo je preskočiti prvu stepenicu, dovesti se do metropole. Na ispraćaju u Sisku se okupio

dobar dio rodbine, kao da idem u vojsku, tako da sam jedva dočekaao da naš vozač Brko (a što je muškarac bez brkova!?) pokrene staru krtitiju od busa pa da napokon krenemo. No, proživio sam još jednu torturu. Vozač Brko puštao je glazbu po svom glazbenom ukusu. Preslušali smo CD The best of Mate Bulić plus instrumental Gori gora, gori borovina... i što da vam kažem ruka se sama čaši diže. Stigosmo u Zagreb gdje smo se ukrkali u bus koji nas je za nekih pet sati dofurao u Margheru pred hotel Palladio***.

Hotel je bio dostojan svojih triju zvjezdica i još uvijek mi je žao što nisam uzeo ručnik s natpisom hotela za uspomenu jer nas nisu pregledavali na odlasku kako su obećali. Sreća u nesreći je bila ta da sam morao dijeliti sobu s još dvije cure pa sam se u potpunosti uživio u lik Casanove koji je jednom davno ovdje poharao bogate venecijanske ložnice. Kada smo se smjestili i presvukli opet smo se potrпали u bus koji će nas konačno dovesti do same Venecije. Za vrijeme vožnje čvrsto sam odlučio da ću slijepo ići za našom vodičicom ma kud ona pošla, jer se presvukla u prekrasnu lepršavu haljinicu... mislim odličan materijal, a o uzorku da i ne govorim!

Stigli smo u Fusinu i tamo se ukrkali u meni najljepšu talijansku riječ vaporetto koja nas je odvezla preko vode. Umoran od puta, ljuljajući se na pučini uz meki glas zgodne vodičice, umalo nisam zaspao. Pozorno sam slušao: "Venecija je osnovana u 5. st. Podignuta je na muljevitim sprudovima koji čine više od 100 malih otoka u laguni Jadranskog mora. Sredinom 15. st., u vrijeme Mletačke republike, bila je centar velike kolonijalne imperije i najveća pomorska sila u svijetu..."

Trgnuo sam se iz polusna i još bunovan zaključio da to mutno more ne bih nikad mijenjao za naše. A onda se ispred mene prostre sva raskoš renesansne arhitekture. Ugledah gotičku crkvu iz 16. st. Santa Marija della Salute ili po naški Gospa od zdravlja. Zatim dva ogromna kamena stupa iza kojih se nazire Trg Sv. Marka, žila kucavica Venecije. Na jednom od njih stoji krilati lav. Legenda kaže da se evanđelistu Marku prilikom šetnje otocima lagune ukazao Božji glasnik koji mu je rekao da će na tom mjestu biti podignut neobično lijep grad koji će ga uzeti za svog zaštitnika. Tako je i bilo. Legenda dalje govori da su u Aleksandriji dva venecijanska trgovca ukrala tijelo sveca od Muhamedovih sljedbenika i na svom brodu ga prenijeli do Venecije kojom se tada raznese miris ljiljana koji se osjećao danima. Taj miris povijesti i patine i danas se širi gradom. Iskrcali smo se nedaleko Markova trga kojeg je u 16. st. osmislio

talijanski umjetnik Jakopo Sansovino. Na trgu točno preko puta bazilike u kojoj se čuvaju relikvije Sv. Marka nalazi se masivni renesansni toranj na kojem dvije brončane figure udarcem u zvono otkucavaju sat. U crkvu Sv. Marka nismo ušli, ali ona unatoč skelama, radnicima i restauratorima i izvana izgleda veličanstveno. Gurajući se s golubovima i turistima, jer domaćeg svijeta zapazili nismo, zastali smo kod Duždeve palače. Ni u nju nismo mogli ući jer se turistima ulaz naplaćuje, a oni papirići koji "make world go round and round" za nas su bili samo mislene imenice. No nismo se obeshrabrili. Zastali smo gotovo sat vremena promatrajući teške kamene blokove ukrašene raznim bojama i materijalima. Gledajući tu masu isklesanih natpisa, simbola, anđela i svetaca shvatio sam da i kamen ima dušu u rukama čovjeka koji ju zna poznaati. Trebalo je krenuti dalje. Naša sljedeća destinacija je Museo Correr i izložba Luciana Freuda. Ako vam ovaj lik zvuči poznato, to je zato što je on unuk doktora Sigmunda Freuda.

Izložba njegovih slika, koju čini tridesetak radova od kojih su neki napravljeni baš za ovu prigodu, ispunjava centralni dio Britanskog paviljona na Bijenalu. Ovaj slikar rođen 1922. g. u Berlinu, slika, najčešće, portrete svojih prijatelja inzistirajući na anatomske i fiziološke detaljima tako da njegovi radovi podsjećaju na medicinske atlase (što ja kao budući medicinski tehničar jako dobro znam) iz kojih se danima, najčešće uzaludno uče kosti i mišići. Mene, vječitog romantika, kojeg je na prvi pogled očarao renesansni sklad i jednostavnost Venecije, ovaj superrealizam prilično je izbezumio i uznemirio. Kako se učim prihvaćati različitosti, zaključio sam da ću kad dođem kući upotpuniti svoje znanje o modernoj umjetnosti.

Nakon nekoliko sati, već u kasno poslijepodne vraćamo se u centar. Promiču gondole, ti neobični duguljasti (11m) čamci vođeni vještim rukama gondolijera. Idilu ipak kvare mobiteli koji strše nemarno zakačeni za pojase njihovih tradicionalnih uniformi. Kao što pogađate nećemo se voziti jer prosječna cijena vožnje iznosi 50 do 70 eura. Nema veze. Sjedamo na kamenu blok kraj Ponte dei sospiri (Mosta uzdisaja) i promatramo suton. Kao da sam sliku sunca što umire u moru već negdje vidio. Vjerojatno u filmu Lucina Viscontija "Smrt u Veneciji" zbog kojeg sam uvijek htio otići u ovaj grad.

Pa la je noć. Vraćamo se u hotel. Sutra još mnogo toga treba vidjeti, a i kupiti poneku sitnicu. Osvanuo je sunčan dan pa smo se sretni zbog te činjenice Matea i ja uputili u istraživanje Venecije.

Najprije smo preko mosta Rialto došli do male tržnice na kojoj su temperamentni prodavači prodavali južno voće, začine, cvijeće. Zatim smo dublje uronili u grad šuljajući se kroz uske uličice, promičući kraj ljupkih restorana smještenih uz egzotične vrtove koji otkrivaju da je duša ovog grada zelena. Upravo nas je ta zelena boja neprestano pratila, zeleni kanali, mahovina, zelena hrđa na metalnim vratima koja izviru iz vode. Stižemo do štandova sa suvenirima.

Murano staklo, gondole, tradicionalne venecijanske maske, samo su neki od poznatijih suvenira. Osjećamo se tako kozmopolitski. Primjećujemo uvijek nasmijane američke umirovljenike, Japance u fotografskom zanosu, mlade Ruse obučene u najpoznatije modne marke kako uopće ne pitaju koliko što košta već grabe s pultova nerazumne količine ukrasnih predmeta.

Šarmiramo prodavača, simpatičnog Talijana koji žestoko gestikulira rukama i povoljno kupujemo magnetiće za frižidere, kuhinjske tanjure s gondolama i gondolijerima, šalice za čas s natpisom Venecija jer lijepo je razveseliti roditelje i prijatelje i imati poneku uspomenu.

Treba nešto i pojesti pa sjedamo u obližnju piceriju. Pizza je ukusna, posluga brza, ali WC je posebna priča. Ako i nešto smrdi u Veneciji onda su to WC-i. Zapušten, star i prljav, nije ono što očekujemo u ovoj meki turista. Sve ružno se brzo zaboravlja pa krećemo dalje. Prelazimo preko mnogobrojnih mostova i stižemo na početak razgledavanja Trg Sv. Marka. Rvemo se s golubovima i ljudima, ukravamo u vaporetto i napuštamo Veneciju. Ne osvrćem se jer ću sigurno bar još jednom doći u ovaj grad

u kojem kao da je vrijeme stalo.

Marghera, Zagreb, Sisak, kilometar po kilometar i evo me na mjestu polaska. Stara me izljubila kao da me dvije godine nije vidjela, a stari pitao za moje novčano stanje. Sljedeći dan u školi sve se činilo kao san. Da se ipak radi o stvarnosti, shvatio sam kada je profa ušla u razred i upitala: "Good after noon. So, how was in Venice?"

Did you had fun?"

*Marko Hergešić, III. r.
SŠ Viktorovac, Sisak
Voditeljica: Tanja Vadle*

BLOG

Junak našeg doba?

Važnost je neosporiva

Iako prvi blogovi nastaju početkom 90-ih godina, objasniti mojoj baki što je to točno, u svakom slučaju je izazov. Za tehnofobe ili one koji za takvo što naprosto nisu zainteresirani, blog je skraćenica od engleske riječi weblog koja u doslovnom prijevodu znači mrežni dnevnik, odnosno dnevnik na Internetu. Pojedinci ili grupe na web stranicama kronološki bilježe razmišljanja, stavove ili događaje radi zabave, posla ili komunikacije, ostavljajući drugim korisnicima mjesta za komentare.

Prvobitna ideja evoluirala je u nešto veće i šire. Koliko pozitivno, a koliko negativno, teško je ocijeniti, ali u svakom slučaju, bitno i nezaustavljivo. Danas blogovi govore o svim područjima čovjekove aktivnosti i pasivnosti. I dalje ostaju intimni dnevnici onog unutarnjeg i vanjskog, no postaju i glasnici globalnih problema, zbirke poezija ili pripovjedaka, spomenici književnicima ili glazbenicima, promotori novih ideja, znanstvenih postignuća i poslovnih proizvoda. Umanjeni mozaični otisak svijeta. Suvremene neformalne enciklopedije današnjice u kojima su skupljene sve emocije i znanja koje mali čovjek posjeduje. Njegova važnost očituje se i u rastućoj blog-populaciji. To su ljudi najrazličitijih dobi, zanimanja i životnih putova, od australskog premijera pa do moje malenkosti. Ideja je sasvim jednostavna, dobili smo medij koji je dostupan svakome, a svatko ima nešto za reći i podijeliti sa svijetom.

Blog je u mnogo čemu revolucionaran. Prvo je mjesto gdje Iranke imaju pravo otvoreno diskutirati o tabu temama poput muškaraca i seksualnosti, a za vrijeme rata u Iraku članovi obitelji američkih vojnika preko blogova su distribuivali vijesti o pravom stanju na bojištu i stvarnim gubicima američkih trupa. Sve ovo daje uvid u to, da se na blogovima kao rezultat fenomenalnih novih informacija rađa moderno građansko participativno novinarstvo. Ne samo da su blogeri nerijetko prvi na mjestu događanja, nego i cijeli koncept podsjeća na veliki multitematski časopis koji okuplja veliki broj suradnika. Svoju priliku ovdje često iskorištavaju "propali" pisci i podcijenjeni novinari koji u ovom alternativnom okruženju postaju cijjenjeni zbog otvorenog načina na koji progovaraju o nekim važnim pitanjima.

Blog i Hrvati

Baš taj fenomen karakterističan je za hrvatsku blogersku zajednicu. Mnogi koriste blog kao svojevrsnog izdavača za svoja umjetnička ostvarenja bilo iz protesta ili nemogućnosti probitka. Sloboda pomiče granice i ne poznaje daljnja ograničenja te stvara prekrasan protok informacija i strujanje ideja koji dovodi do kreativne eksplozije.

No nažalost, sloboda ne poznaje ni estetske vrijednosti ni klasifikaciju. Nasuprot njima stoji masovnost kvaziumjetnika i nekvalitetnog sadržaja.. Njihovo nerijetko uzdizanje na pijedestal pod krinkom nečeg novog, sputavanog i posebnog u krajnjoj liniji vrijeđa i marginalizira klasičnu književnost ili bar ide u tom smjeru. Stvara li se to doista jedna nova "online" generacija koju oni konzervativnijih shvaćanja još ne mogu prihvatiti? Mislim da problem na kraju ipak ne leži u toj deekskluzivaciji pristupačnosti, nego u slabo razvijenoj svijesti o kritičnosti i samokritičnosti koja postaje naglašena osobina ne samo blogova, nego i kompletne javnosti.

Nejasno mi je jedino kako je blog u tako kratkom roku nakon što se pojavio u Hrvatskoj postao dio našeg života iako je već dugo dio svjetske internet scene. Postali su svojevrsna pošast ovog vremena. Oni koji nisu počeli pisati iz onog zdravog egzibicionizma, pišu iz prestiža. Čini se da je blog postao neophodni modni detalj svakog intelektualca i onih koji se tako osjećaju. Svi o tome pričaju i svi pišu. A oni sve više platu svoju mrežu i među "običnim" ljudima.

Kamo ide blog?

Jedno je sigurno, blog ide dalje. Više od dvadeset milijuna korisnika svaki dan stvara vrlo povezane blogerske grupe u kojima razmjenjuju najintimnije misli i osjećaje. Koliko god ta, s otuđenjem povezana pomisao, straši, ipak se radi o zajednicama koje mogu poboljšati komunikaciju i stvarati bolje ljude ili pak vršiti ogroman politički pritisak javnosti kao što je to već slučaj u SAD-u. Nekad je bilo virtualno, a sada je već vrlo realno. Ovo postaje naša stvarnost, i možda nema ni smisla raspravljati o tome koliko je negativna ili pozitivna jer ćemo se prije ili kasnije suočiti s njom. A mi smo ti koji stvaramo budućnost. Ne blogovi.

*Sunčica Brnardić, IV. r.
Gimnazija Karlovac, Karlovac
Voditeljica: Snježana Srdić*

U GLIB - DRUGA PRIPOVIJEST

Avantura zvana "ulazak školu"

Prvo sam se morala provući ispod prašnjavog stepeništa, zatim se s vanjske strane uhvatiti za rukohvat, da bi se tek onda našla na stepenicama.

Ne, nisam obavljala nikakvu vojnu vježbu, nije se čak radilo niti o okladi. Ovo je uobičajeni postupak ulaska u školsku zgradu, u kišne dane, za učenike triju bjelovarskih srednjih škola.

Naime, učenici i profesori Ekonomske i birotehničke, Tehničke i Obrtničke škole u Bjelovaru imaju itekako dobar razlog strahovati od kiše. Zajedničko dvorište spomenutih škola tek je jednim dijelom asfaltirano. Na drugom se dijelu, za kišnog vremena stvaraju ogromne količine blata, a za suhog nevjerojatna prašina. S obzirom da asfaltom starim preko trideset godina svakodnevno prođe i do 1500 učenika, nije teško zaključiti u kakvom se stanju nalazi. Stoga prolaženje njime u kišne dane predstavlja pravo malo umijeće snalaženja.

Blato i prašina... svuda oko nas!

"Meni je dosta da se moram provlačiti oko zgrada da bih izbjegla blato, a kući svejedno dođem uprljana kao da sam se vratila s prvih crta bojišnice, a ne iz škole!" žali se jedna učenica.

Blatno dvorište nije problem samo za tri srednje škole, već i za 5. osnovnu školu čija se zgrada nalazi odmah do Ekonomske.

Površinske vode koje se nakupljaju ispred zgrade, ulaze u podrum i stvaraju još veće štete. U 5. osnovnoj kažu, kako se zbog toga stvari koje bi se inače čuvale u podrumu, pohranjuju u stacionaru, prostoriji u kojoj se odvija nastava.

Stoga je razumljivo nezadovoljstvo i učenika i profesora koji godinama pokušavaju pronaći rješenje tog problema.

Obećanje... radovanje!

Ravnatelj Tehničke škole, prof. Ante Šola, pomalo očajno priznaje kako dopise u Gradsko poglavarstvo šalje već 12 godina. "Odgovori, ako uopće i stignu, uvijek izgledaju isto", žali se gospodin Šola, "samo me zanima kako to da Grad nema novaca za nešto što je ovako hitno i što bi definitivno trebao biti prioritet! Apsurd je još veći što se u gradu neprestano obnavljaju ulice i od manjeg značaja nego što je ova."

Prof. A. Šola ističe da je već nekoliko puta obećano kako će se

uređenje izvršiti. Tim više zbunjuje činjenica da se Ulica Ivana Viteza Trnskog uredila sve do mjesta gdje počinje školsko dvorište. Bjelovarska tvrtka "Arting" izradila je projekt uređenja, koji se već godinama nalazi na Odjelu za graditeljstvo, stambene i komunalne poslove grada Bjelovara.

Koliko je Grad zakazao u ovom slučaju, svjedoči i činjenica kako su ravnatelji četiriju škola pokušali iz vlastitih sredstava riješiti problem. Ali, to im je onemogućeno jer spomenuti prostor uopće ne pripada niti jednoj od škola. Ono što se smatra školskim dvorištem, zapravo je ulica, a time i javni prolaz. Škole zato ne smiju same djelovati, ali logično je da Grad ima razlog više što prije riješiti ovaj problem.

Dogovora - nema...

No, očito da "gradski oci" ne misle tako. Načelnik Upravnog odjela za graditeljstvo, stambene i komunalne poslove, gospodin Mirko Čorba, već na sami upit o rješenju ovog problema, nervozno ponavlja kako Grad nema novaca i poručuje nam da budemo sretni jer smo već prošlo ljeto dobili javnu rasvjetu. Objašnjava i kako je to kompleksan problem jer zahtijeva sređivanje kompletne kanalizacije za odvod oborinskih voda. Doznajemo i kako sanacija dotrajale kanalizacije nije u planu niti ove godine. "Zato će se", obećava M. Čorba, "ove godine urediti zelene površine oko škola".

No, slaba je to utjeha za one koji se s blatom ili prašinom moraju svakodnevno susretati. Za jedan grad koji se voli pohvaliti svojom kulturom, ali i težnjom da u zemlji bude prepoznat kao sveučilišni grad, ovakvo dvorište četiriju škola u centru grada, predstavlja pravo ruglo.

*Ana Trgovac, IV. r.
Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar, Bjelovar
Voditeljica: Snježana Bjelovarac-Hrestak*

ŠTO SE SKRIVA IZA OSMIJEHA MONA LISE?

Dan Brown

Da Vincijev kod

ili rasprava o tome kako napraviti dobar bestseler...

Mnogo sam si puta postavila filozofsko pitanje: što neku knjigu uopće čini bestselerom? Znaite na što mislim. Govorim o onom

čudesnom djelcu kojim su apsolutno svi oduševljeni, uključujući čak i one tukce koji u životu nisu pročitali ni retka. Pa kad je već stvar tako zanimljiva, bila bi prava sramota ostati zakinut što se opće kulture tiče i ne pročitati je, zar ne?

Dubokoumno to zaključivši, odlučit ćete i vi prikloniti se kultu. Pokušat ćete je podići u knjižnici, ali, naravno, isti pokušaj neslavno propada, jer je sveto pismo iz nekog tajanstvenog razloga toliko razgrabljeno da su veće šanse da ćete naletjeti na uskrslog Elvsa nego na taj božanstveni primjerak pisane umjetnosti (hmm...) Gotovo je iritantna činjenica da se u medijima o istome bez prestanka priča, naslovi vire iz svakih novina, a da ne spominjem kako se knjižica ne skida s broja jedan na top listama kojih nekoliko mjeseci itd. Uskoro se snima i film za koji se očekuje da će postići barem upola istu pompu već samo zbog najezde pomahnitalih knjiških moljaca (i onih koji to nisu), a kad još doznate da je u pripremi i kompjutorska igrlica, sve vam je jasno. Za cijelo to vrijeme autor trlja ruke od zadovoljstva i pliva u lovi. E sad dolazimo do ključnog i neminovnog pitanja: pa ZAŠTO, dovraga?

Za predmet istraživanja uzet ću jedno takvo, dosta friško djelo. Da Vincijev kod Dana Browna je, bez sumnje, prošle godine potukao sve rekorde čitanosti i, da stvar bude još bolja, izazvao i malo zdrave kontroverze. Bilo bi dovoljno reći da je knjiga prevedena na četrdesetak jezika, a u prvih šest mjeseci od objavljivanja prodana je u više od četiri milijuna primjeraka. I ne samo to: napisan je i odgovor na nju! Dekodirani Da Vincijev kod autorice Amy Welborn daje malo drukčije viđenje brojnih interesantnih teorija iz prvog Koda. Preciznije rečeno: to je tek verzija koju podupire Crkva (koja je sasvim očekivano pošizila na neke cake iz sadržaja). Koliko je Dekodirani uvjerljiviji od Brownovog, ne mogu sa sigurnošću reći jer ga nisam čitala. Recimo da mislim kako uvijek postoje dvije istine, i sagledati samo jednu stranu u ovom bi slučaju bilo pomalo... hm... glupo, i krajnje neobjektivno. No ni ne pišem ovaj osvrt da bih se bavila vjerodostojnošću teza iz knjige; to prepuštam onima koji će se i sami uhvatiti ukoštac s njom. Što, doduše, nikom normalnom ne bi trebalo osobito teško pasti. Negdje sam pročitala da se takva djela zovu pageturneri (prevedeno: kad se jednom navučesh, ne možeš prestati čitati, tj. stalno okrećeš stranice). Osim ako niste zagriženi katolik koji bespogovorno vjeruje u svaku riječ koju nađe u Bibliji, za neupućene - najvećem bestselleru na svijetu. Ali, o tom, potom.

Svi putovi vode u muzej

Krenimo od sadržaja. Radnja se odvija prije nekoliko godina, dakle, smješteni smo u bajno suvremeno doba. Za mjesto radnje me ne pitajte: mijenja se kao blesavo jer likovi jurcaju s lokacije na lokaciju. Otprilike najbitniji u cijeloj priči je pariški Louvre. Čemu taj moj zaključak i gornji naslov, mogli bi odgonetnuti oni koji su čitali knjigu. Da sad nepotrebno ne skrećem s teme, vratimo se na zaplet. Radnja kreće upravo u Louvreu, kad biva ubijen postariji kustos Jacques Sauniere. Okolnosti te smrti (zapravo, ubojstva) francuskim murjacima su i više nego čudne i sumnjive, čak zastrašujuće. Kako je to izgledalo kad su ga našli, neću previše opisivati, no za fabulu je poprilično bitna činjenica da je Sauniere iza sebe ostavio hrpetinu kodova koji upućuju na nevjerojatnu činjenicu; kustos je bio član Sionskog priorija, tajne organizacije povezane sa Svetim gralom. Prema nekim izvorima, njezini su članovi bili slavne povijesne face poput npr. sir Isaaca Newtona i naravno, Da Vinciya. Naime, postoje tumačenja koja svjedoče da neka umjetnička djela posljednjeg spomenutog otkrivaju mnogo više no što se u početku čini. Jedna od rijetkih osoba koje mogu odgonetnuti i slijediti te silne tragove je Robert Langdon, stručnjak za simbologiju, koji se sa Sauniereom trebao naći radi razgovora o simbologovoj novoj knjizi, ali ga je, sasvim neočekivano, spriječila njegova nenadana smrt. Udruživši se sa Sophie Neveu, kriptologinjom i Saunierevom unukom, Langdon kreće u potragu za onim što se skriva iza mnogobrojnih kodova. Događaje ubrzava i policijska potjera predvođena nepopustljivim Bezuom Facheom. U sve to još se upliće i Opus Dei, vatikanska prelatura koja nije puki plod fikcije već i u stvarnosti postoji. Tu je i jedan veoma zanimljiv i blago tragičan lik albina zvanog Silas. Ovdje bih stavila točku na i što se sadržaja tiče, jer sam se za svoj ukus i previše izlajala. Mislim da je iz svega navedenog veoma jasan žanr knjige; radi se o krimiću, naravno. Čini mi se da neću puno pogriješiti ako ustvrdim da upravo takvi romani i izazivaju pošast kod čitatelja. Stara, ali lukava fora koja uvijek pali je upravo ono što sam već navela. Postupak završavanja podosta kratkog poglavlja nekim napetim događajem, katkad i preokretom u radnji, mrvicu me podsjeća na sapunice i one njihove proklete završetke. "To be continued... ima još... samo okreni stranicu i znat ćeš šokantni odgovor na postavljeno pitanje..." Nadam se da ste skužili što pokušavam reći. Bit je u tome da je radnja puno dinamičnija od nekakve stupidne trakavice, i ti mali trikovi ne baš bogzna kako vrijedno djelo efikasno uspijevaju učiniti barem zabavnim štivom.

Ono što je mene osobno privuklo su brojne zanimljive informacije koje su same po sebi intrigantne. U njih spadaju i vrlo specifična, ali interesantna objašnjenja nekih Da Vincijevih slika, te tumačenja brojnih simbola koji se putem pojavljuju. Kako me i inače zanimaju takve stvari povezane s okultnim, religijama, raznoraznim misterijima te umjetnošću (knjiga je puna svih navedenih komponenti), to je još jedan razlog na popisu zašto je mene toliko zaokupio Da Vincijev kod, a vjerujem, i mnoge druge. Primjerice, mislim da zloglasni pentagram više nikad neću moći gledati na isti način.

"So Dark the Con of Man"

(O, kako je mračna prevara čovječja)

- mali feministički traktat -

Dok ju danas mnogi klinci i malo veći klinci isfuravaju kao sotonski znak, petokraka zvijezda u startu je imala sasvim drukčije značenje. Jedino možda ako je vrug ustvari žena, što su, tvrdi Robert Langdon u knjizi, i željeli prikazati oni koji su pentagram pretvorili u nešto povezano sa zlom. U drevnim, poganskim religijama, ovaj simbol je predstavljao "svetu ženstvenost". Nekim čudom putanja planeta Venere ima oblik petokrake, a i najzataniji znaju da je ista božica simbolizirala ljepotu, ljubav, i da, ženstvenost. Dakle, pentagram nije ništa drugo nego simbol ženskog božanstva, dok istovremeno ima i značenje jednakosti te označava pet elemenata (npr. u jednom tumačenju voda, vatra, zemlja, zrak i duh, čini mi se) i još mnoge druge stvari koje s Luciferom nemaju apsolutno nikakve veze. Jako me zaprepastilo ovo objašnjenje, no čini se da je istinito, jer ga nisam pronašla samo u Brownovoj knjizi, već i u još nekim izvorima. A u Da Vincijevu kodu naći ćete i odgovor od koga je poteklo sasvim pogrešno viđenje ovog znaka. U želji da uništi matrijarhalna poganska vjerovanja starog svijeta, usko povezana s prirodom, pa i sa spolnošću, patrijarhalna Crkva je ženu učinila potčinjenim bićem, a simbol njezine svetosti pretvorila je u simbol zla. Posejdonov trozub također je prišiven vrugu, a rogovi jarca povezani su uz dobrog starog Belzebuba. Prema toj teoriji, sve patnje i zlo današnjeg svijeta potječu upravo od te nejednakosti spolova, nepravednog zapostavljanja žene u današnjem društvu i čovječje otuđenosti od prirode. Mislili vi o tome što vam drago, bilo bi krajnje idiotski ne priznati da tu ima nečega. Iskreno, uvijek me izluđivalo ono u Bibliji "trudnoći tvojoj muke ću umnožiti, u mukama djecu ćeš rađati. Žudnja će te mužu tjerati, a on će gospodariti nad tobom". Kako interesantno što je baš Eva bila ta koja je poslušala

zmiju! Općenito, morate priznati da je ženski rod kojim čudom stalno u pozadini svih tih bitnih događaja. Većina njih u Bibliji su ili bludnice i grješnice, ili mašine za rađanje muškaraca -proroka. Žena tako ispada potčinjeno biće, grješna i glupa, stvorena samo da rodi potomak svome muškarcu. "... od čovjeka kada je uzeta..." Još kao klinke mi je bilo malo čudno to što je ona koja stvara život, koja produžuje vrstu, ta koja je nastala od muškog rebra. Malo logičnog razmišljanja: na koju foru je onda žena stvorena radi muškarca? Ne bi li trebalo obratno? Ma ne, bez brige, neću ići tako daleko, bit cijele teorije i jest u jednakosti, ravnopravnosti muškarca i žene, koja danas više ne postoji, i u tome je ta "mračna prevara čovječja" o kojoj sam čitala u Brownovu djelu. Još nešto što se u knjizi pojavljuje i što je u biti i izazvalo cirkus, ima veze s ovim o čemu sam pisala. Kako je, prema toj teoriji, Crkva i spolnost pretvorila u nešto prljavo i grešno, nastojeći suzbiti time ulogu žene u svemu tome, normalna je stvar da je i Isus živio "bezgrešan" život u smislu da nije imao suprugu... Mislim da znate na što se cilja. Poznata priča zbog koje je već puno ljudi dobilo po prstima. Osim Leonarda da Vincija. On je svoje viđenje unio u sliku koju je vidjelo tisuće vjernika. Ako imate priliku, proučite malo slavnu Posljednju večeru. Tko sjedi Isusu zdesna?

Simboli bez simbolike

Nemojte mi zamjeriti što sam toliko vremena potrošila na svoje blago feminističko filozofiranje, no tu temu nikako nisam mogla zaobići. Krije se tu još mnogo zanimljivosti. Neke od njih, su kao što rekoh, napravile frku kao svojevremeno "Sveta krv, sveti gral" M. Baigenta, R. Leigha i H. Lincolna. Nemam namjeru iznositi stavove o toj hrpetini teorija, jedino što moram priznati jest da je autor to dobro ukomponirao u krimić. Ljudi vole čitati o intrigama i zavjeri, a ako je usto knjiga lako čitljiva, još bolje. Svaka čast Brownu jer je dobro iskoristio stari recept za kupljenje love na ovakvim romanima, a bogme i pomalo uzburkao duhove i barem neke od nas natjerao da razmislimo o tome kakve se tajne možda kriju na sasvim običnim mjestima poput crkava i muzeja dok mi živimo svoj beznačajni život.

Dakle, sve u svemu, ne očekujte od Da Vincijeva koda drugo osim zabavnog spleta fakta i fikcije. To je tek još jedan bestseller, a iza njega se ne krije nikakva strašna tajna, zakulisana iza kodova. Bez straha, iza hrpe simbola nema nikakve simbolike.

Mračna je prevara čovječja...

P.S. Službena web stranica Da Vinci jeva koda ima nekoliko super fora. Između ostalog, rješavanje kodova. U jednom takvom sam riješila prvi dio i dalje ne znam. Ako netko skuži to drugo, nek' mi se javi. Ali, mala preporuka. Prvo pročitajte knjigu. Poznavajući školsku lektiru, to vam ne bi trebao biti neki osobiti bed.

*Dora Golub, I. r.
Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica
Voditeljica: Zdenka Kos*

TKO JE UKRAO KORNIJA?

Ovih dana forum je prepun podataka kako je neka ekipa pokrenula peticiju za vraćanje crtića u 19 i 15. Kakvi crtići u 19 i 15 pitala sam mamu. "Eh... nostalgично je uzdahnula moja stara. Bila su to vremena kada su djeca odgleda crtić u 7 i 15 i išla na spavanje, a ne kao sada. Ja moram na spavanje kako bi djeca mogla gledati televiziju". Krenula sam u potragu za tim "maminim zlatnim vremenima".

Danima sam visjela na netu i tražila crtiće koji su bili na programu u 7 i 15. Ljudi, mrak... Vratila sam se u vrijeme svog rođenja kada su izrazi poput "tako mi mlijeka u prahu" ili 'kornijevim korakom' bili sastavni dio rječnika!?

U to doba, sazviježdem televizijskih crtića vladali su neponovljivi 'Hanna-Barbera', i 'DePatie-Freleng', a jedinu pravu konkurenciju su im pružali Loony Toons (u stvari Warner Bros) i Disneyevi crtići. Od 1940. pa na dalje pojavljivali su se hit crtići poput Toma i Jerryja, Obitelji Kremenko, Pink Panthera, Brzog Gonzalesa, Pere Djetlića, Krezumice, Kornija Kornjače, Ptice Trkačice i kojota Đure i mnogih drugih. Svi ti animirani likovi bili su vjerodostojni i nekako normalni. Pojavljivali su se tu i crtići iz domaćih radionica poput Profesora Baltazara, Slovenca Bojana koji je po cijeli crtić samo nešto bojava i crtavao likove, pa nekog lika Ivica, koji je pjevao Djeco, Ivica se zovem, koga crtam bude živ. Malo kasnije pojavili su se i Leteći medvjedići. A onda je odjednom sve stalo. Raspadom Jugoslavije kao da su se raspali i crtani filmovi. Osim ratnih razaranja i uništavanja spomenika kulturne baštine, zauvijek je razorena i kultura animiranih filmova. Nepovratno je uništeno vrijeme koje se zvalo 7 i 15.

Što se događa danas? Od 7 ujutro na NOVOJ i RTL-u možemo gledati crtići kao što su Digimoni, Pokemoni, Transformersi,

BeyBlade i slično tome. Sve su to crtići prepuni nasilja, napravljeni samo u komercijalne svrhe bez ikakve radnje da bi se prodavale igračke, sličice ili neke bezvezne kartice zbog kojih djeca napadaju jedni druge, krađu... U svim tim crtićima uglavnom prevladava loša kompjuterska animacija. I upravo me činjenica najviše pogodila jer u doba "bez tehnike i tehnologije 21. stoljeća" moji starci gledali bolje crtiće nego ja. Zbog toga se pridružujem akciji i kažem tako mi mlijeka u prahu, vratite mi Kornija Kornjaču.

*Ana Marija Došen, II. r.
Obrtnička škola Požega, Požega
Voditeljica: Marijana Levar*

KUTIJE KOJE ŽIVOT ZNAČE

Moji kolege i ja gostovali smo 28. siječnja u Briljanteenu, emisiji za mlade na HTV-u. Kažu da novinar u prvoj rečenici mora izreći osnovnu tezu čitavog teksta. Prema tome, ispada da sam ja egoist koji piše članak o vlastitom nastupu na tv-u. Laže selo, lažu ljudi. Time sam samo htio reći kolika je moć medija jer u eteru smo bili deset minuta u subotnjem jutarnjem terminu, a ljudi su nas poslije danima prepoznavali da smo mi oni što rade filmove i što su bili na Ha Te Veju, kako voli reći moja baka. Počevši od žene u vlaku na povratku kući iz Zagreba, kojoj sam udijelio prvi autogram u životu, a da nije bio za osobnu ili putovnicu, preko vozača autobusa, teta Seke, čistačice u školi, ljudi iz kontrasmjene, zatim Brčaka i Sarajlija, pa sve do gastarbajtera u 'Minkenu'. Čak su se javljali na Briljinu web stranicu da žele vidjeti naše filmove. Ponavljam, bili smo deset običnih minuta u obično jutro obične siječanjske subote. Čini se da je upravo moć onaj alat kojim mediji oblikuju svijest mladih. Oni djeci govore kako će pomoću Nesquika rasti svaki dan nekoliko centimetara i teenagerima kako će jednim umivanjem Lorealovom superultraturbo nježnom kremom za lice riješiti akne. Jer oni to zaslužuju. Našim mamama govore kako će skinuti bore, kile i sve što se skinuti da, tatama kako mogu kupiti auto s novcima iz kasice - prasice, samo fali da se prije prijenosa mise i Plodova zemlje reklamiraju škrinje za let na onaj svijet.

Od svih medija najnormalniji i najpošteniji je radio. Zato je i najmanje praćen i utjecajan. Njegove dvije razuzdane sestrice,

novine i televizija, razmahale su se, posebno ova mlađa. Zato ću malo sam sa sobom popričati o ponudi sadržaja na televiziji ili telki, kako joj se tepa u metropoli lijepe naše Kifle.

A ponuda je takva kakva je. Kada onako izdrndan i gladan dođem iz škole, odmah me na tašte dočeka Doktor Štefan Frank ili Lugarnica. Tu opasnu avanturu nemojte pokušavati u svojim domovima jer gledati njemačku tv produkciju na tašte boli. Vjerujte. Trebalo bi, na recept, naravno, davati lijek protiv kretenzima na televiziji. Iza toga RTL ima jedan paket repriza sit-comova koji su dovoljno glupi da ih možete gledati i razmišljati je li vam sarma na šporetu gotova, a ipak dovoljno smisleni i humoristični da se ne možete odlijepiti od ekrana. Zatim slijedi Sanja. SuperSanjkile je svoju emisiju najavljivala kao projekt u kojem su gosti sasvim obični i mali ljudi. A onda od pet gostiju ima dva glumca, jednu ribu s jačim 'plućima' i jednog svježeg nogiranog stanara BB kuće. I tako oni pred kamerama kontempliraju o smislu života. Ipak bih preporučio da se, ako ikako uspijete, odlijepite od Sanje i prebacite na HTV jer upravo kreće Ljubav u zaleđu. Inače, trenutno nam televizijski eter puca od ljubavi: Ljubav u zaleđu, Ljubav jednog oca, Ljubav drugog... a ne, pardon: Ljubav nema cijene, Ljubav na kocki, Putovi ljubavi, Ljubav bez predaje, Zabranjena ljubav. Ova potonja bi zaista trebala biti zabranjena. Vesela družba koja nas svakodnevno truje svojim glumačkim antitalentom podsjeća me na osnovnoškolske dramske sekcije koje su učitelji natjerali da naprave predstavu za Valentinovo ili Dan državnosti. Iza telepripovjetki slijede još dva dragulja hrvatske televizijske proizvodnje: Eksploziv i Ekskluziv. Možda ne bi bilo loše, da u skladu sa zajedničkim prefiksom, postanu eks...

Tako svježeg ispranih mozgova potpuno ste spremni za informativne emisije. Prvo RTL i Nova pokazuju što (ne)znaju, a onda im ipak stari majstori pokažu kako se to radi. Pogotovo nedjeljom. Iako, i tu moram istaknuti kako je bolesno to što se događa u informativnim emisijama - gotovo je postalo pravilo da je vijest samo nešto negativno. Tako gledatelji uz vijesti, umjesto kokica, grickaju apaurine. Jako je poželjno kad Indiju namoči Ganges, kad gori pola Portugala, kad se smrzne trideset ruskih fukara, a urednicima informativnih emisija je blagdan kad se dogodi rat u Iraku ili talačka kriza u Čečeniji. Jer tada i sebi i nama daju odmora od senzacionalnih vijesti tipa da je u pojasu Gaze Palestinac bacio tri kamena na Izraelca, a onda je taj Izraelac zovnuo svoje kumove i rodbinu i uzvratilo paljbu s čak četiri kamena i dva preostala

metka od jučer. Ili još senzacionalnije vijesti s Pantovčaka da je Stipe primio Društvo prijatelja gljiva i Udrugu Šampinjon koja propagira uporabu gljiva u svakodnevnoj prehrani. Stipe je, treba li to uopće spominjati, tom prilikom istaknuo da su gljive svakako bitan resurs za ostvarivanje naših strateških ciljeva - Europske unije i NATO pakta. Ali zato su za osvajače zlatne medalje na matematičkoj olimpijadi srednjoškolaca urednici na jedvite jade nakapali minutu pred kraj Dnevnika.

Iza Dnevnika, dakle u prime-timeu svaka od triju kuća izbacuje svog konja za trku. HTV vjeruje svojim provjerenim snagama: Latinu, Miliću, Hloverki, Branki Kamenski i drugima. Svilan liječi depresivnu hrvatsku naciju domaćim smijehom koji funkcionira sasvim solidno. Najgori i, pazi čuda, najpopularniji u tom terminu je RTL. Pardon, RTL televizija. Kao da mi ne znamo da to što gledamo nije vešmašina nego televizija. Na RTL-u se tada događa nešto vrlo važno. Šta ako večeras u Big Brotheru Hamdija štucne? Ili Matko prdne? Nacija je na iglama. Svaku večer. Moja komšinica kaže da je Hamdo pobijedio zbog Europe, da oni vide kak'i smo mi fini pa da i Cigani mogu pobijediti. Eto, toliko smo ispolitizirani da čovjek ne smije pobijediti jer je simpatičan nego jer je 'Senader' ili tko već to namjestio.

Kad ne ide Big Brother, tu su top liste - pet najrašćupanijih frizura, pet najzapišavanja wc-školjki i druge discipline u kojima se BB stanari nisu natjecali. Potom iz montaže k'o ispod čekića izlazi novi proizvod: Hamdija - život milijunaša. Čisto da nam ne zafali. Drugim danima idu emisije u kojima se mijenjaju cure i momci, žene i muševi. A kad i toga nestane na lageru, puste narodu puškaranje hollywoodskih frajera na baterije najavljeno dubokim glasom mačo spikera. I svi sretni. Kruha i igara.

Oni koji prežive tsunami sisa, guzica i - više ničega, mogu pogledati neke od izvrsnih europskih filmova. Na žalost, termini za umjetnost pornografski su kasno, 'iza podne', tako da se broj gledatelja sužava samo na noćne ptice kojih u Hrvatskoj, s obzirom na našu radišnost, baš i nema puno. Inače, jako sam se dugo pitao zašto se kod nas, kao, vjerovali ili ne, dijelu Europe, u elitnom terminu forsira Hollywood, a onda sam dobio jedan tužni odgovor od čovjeka koji je uređivao Dramski program HTV-a: Mi smo jednostavno u gubitku kad ne igra američki film jer je tada puno manji interes za reklame i druge izvore financija. Onima koji uopće nisu željni nekog tamo španjolskog ili nedajbože ruskog filma, imaju

alternativu u naganjanju superturčina po švapskim autobanovima.

Nakon napornog tjedna u kojem su oni koji rade umorni od posla, oni koji ne rade još umorniji od improviziranja života, svi čekaju vikend provesti u krpama uz omiljene im kutije. Evo što dobiju. Ujutro su reprize telepripovijetki tako da ih gledate još ošamućeni kako ne biste shvatili što zapravo gledate. Zatim nema ništa i iza toga ide ništa zapakirano u nešto: 101 modni gaf američkih starleta, 101 zvjezdano vanbračno dijete, 101 krivi razdjeljak na dodjeli Oscara i druge poučne stvari. Taj obrazovni program zna biti prekinut kaljem dosade: top - šopom. Uvertira u groznicu subotnje večeri upravo je grozna. Inače odlični glumac Zuhra u zadnje je vrijeme hiperaktivan i vjerojatno nije mogao odbiti dobru ponudu za vlastiti šou koji izgleda kao da ga je osmislio za vrijeme jedne puš pauze na snimanju Boomeranga. A vladari nedjeljnog programa su sportaši. Do te mjere da je vijest čak i kad trener nekog kluba kukuruz lige - istok, a socijalistički herojskog imena - Borac, Radnik, Napredak i sl. promijeni taktiku iz 4-4-2 u 3-5-2. Oko toga se razvijaju čitave studije i analize analizinih analiza. Antisportski tipovi mogu gledati Nedjeljno popodne u kojem jedan prilog traje i do deset minuta! Nadam se da Saša Zalepugin nedjeljom popodne vodi psa u šetnju jer da vidi na koje je grane spao nedjeljni zabavni program od njegovih vremena, srce bi ga strefilo.

Eto, to je tjedni presjek naše avanture šaltanja po bespućima hrvatskog tv svemira. Polako ali sigurno se trujemo i zatupljujemo. Mislim da nismo krivi mi gledatelji jer trošimo onu robu koja nam se nudi. Da nam poturaju nešto drugo, gledali bismo to drugo. Ali, nisu krivi ni ljudi koji stvaraju programe jer oni daju narodu što narod traži. Kao što bi i u hrvatskim diskotekama svirao Mozart, a ne Seka Aleksić, samo da raja tako hoće. Pa tko je onda kriv, pitam se, osim Borisa i Severine, i ja kome nije jasna jedna stvar: Tko su ti ljudi koji stvaraju ukuse? Jesu li oni tihi, masonski, vladari sviju nas? Tko njih može uvjeriti da mijenjaju kriterije za lijepo, pametno i kvalitetno? Spuštajući kriterije na ostatke ostataka kvalitetnog televizijskog sadržaja, urednici i drugi djelatnici samo sebi olakšavaju posao jer nema svrhe mučiti se za nešto smislenije kad i ovo ima prođu.

Svu ovu komercijalu najviše gutaju mladi. Iz više razloga. Prvi je taj što je to najosjetljivija dobna skupina jer se njihovi (naši) ukusi i stavovi tek formiraju pa su, a to dobro znaju ovi iza kamera, mladi najranjiviji. No, problem je i u tome što su mladi u Hrvatskoj, ne znam za druge zemlje, jako medijski neobrazovani. Iznenadio sam se što

neki moji vršnjaci nisu čuli za Orsona Wellesa i Građanina Kanea. A kako bi i čuli kad smo mi o filmu prvi put učili tek na povijesti kao maturanti gimnazije? U nastavi hrvatskog jezika film se uopće ne obrađuje jer je ipak bitnije da znamo nabrojati deset kulturnih filmova, da bismo to, dakako, morali učiti iz biologije. Bilo je pokušaja uvođenja medijske kulture kao predmeta u osnovne škole. Naš, ali i svjetski, poznati profesor Krešimir Mikić napisao je udžbenike s pripadajućim DVD-ima te je samo trebalo prepoznati važnost toga projekta. Ipak, prevladalo je mišljenje: Kom se gleda, nek gleda kod kuće dok mu oči ne ispadnu, a u školi ima pametnijeg posla.

Ja imam sreću da osam godina radim u SKIG-u, multimedijском studiju smještenom u Gunji, geografskoj zagonetki istoka Hrvatske. SKIG me, kroz praksu, naučio gledati kroz druge naočale tako da, manje - više, ne podliježem brutalnoj invaziji prigrupih televizijskih sadržaja. Postoji još nekoliko Mohikanaca koji se bave medijima kao mi SKIG-ovci, većinom u vidu filmskih i kino klubova, a pod okriljem Hrvatskoga filmskog saveza. Tu ustanovu moram javno pohvaliti za svoje djelovanje, ponajprije za organiziranje državne Revije za male te mlade i odrasle filmadžije i organizaciju godišnje Škole medijske kulture u Trakošćanu. No, u Trakošćan ili na LIDRANO ide mali postotak djece i mladih. Što je s rijekom onih koji ne dobiju tu priliku ili koje to ne zanima toliko da bi za to izdvojili vrijeme i novac - ostaju uskraćeni za medijsko obrazovanje koje spada u širu opću kulturu. Dok se ne stvori sistem u kojem će mladi biti informirani o medijima, dotle će bespogovorno gutati sve što im se servira, stariji će biti nezadovoljni, a, ni krivi ni dužni ljudi, koji kupe harač za televiziju, bit će dočekivani riječima: J... te televizija koja te meni poslala! Ne dam!

*Ivan Kelava, II. r.
Gimnazija Županja, Županja
Voditelj: Josip Krunić*

ŠEMSO ZA SVE!

Novinarski rad - kozerija

Jesu li Hrvati s humorom na Vi?

- Dr. Kunić, došla vam je jedna žena na gastrokopiju.
- Pa nisam ja kuhar Šemso. Iso Miki.
- I prolome se smijeh i ovacije! Ha, ha, ha, ha...

Recept po kojem naši autori, scenaristi i redatelji pokušavaju "miksati" dozu humora vrlo je jednostavan i svatko od vas može to napraviti i u toplini svoga doma. Potrebna su vam: najmanje dva loša glumca - po mogućnosti što svježija, mjesto radnje - Zagreb, vrijeme radnje - opet Zagreb, nadobudni redatelj (Zagrepčanin ili Slovenac) i, brate, što više Bosanaca! Svi misle da će humor doći sam po sebi samo nek' je tu postrani jedan Bosanac, kao npr. Šemso, Suljo, Zlajo, Mujo i nek' on tu samo stoji, samo nek' stoji.

Izgleda da danas svatko pokušava biti smiješan, i svatko misli da je sposoban za to, i svi to rade, i nitko ne uspijeva, i nitko se ne smije i... Luda kuća, Bumerang TV, Genijalci... Gdje je kraj lošem humoru? Plaćamo pretplatu i odvajamo 60 kn od svojih usta (to vam je cca 1 Gavrilovićeve zimska, 1 krafna tipa obična i Pipi) da bismo gledali Dariju Knez kako se prenemaže dok izgovara "presmiješan" scenarij dalmatinskim naglaskom. Svjetlo nade na samom kraju tunela jest Pervan sa svojim multinacionalnim i multikoloralnim društvancem. Ali kako opet govoriti o humoru u Hrvata, kad su dva od pet članova tog društva stranci: Aljoša (BiH) i Antimon (BiN - Bogu iza Nogu). Nedostaje nam humora u velikim dozama, a inspiracije i ideja nema ili su uvijek iste. Pojava jedne Arijane Čuline koja vas pošalje u rodno mjesto tri puta uzastopce izaziva smijeh i ovacije, a to se zasigurno ne bi trebalo događati jer, koliko znam, slanje nekog u rodno mu mjesto (ponavljam - tri puta!) nije baš inovativno i smiješno, bar ne meni. Ali ako je čak i to smiješno, onda je zgrada u kojoj stanujem definitivno pravi izvor i kolijevka okorjelih komedijaša, pa nek' naši redatelji navale na nebrušene dragulje. Baba Macara bi napokon mogla izraziti svoje umijeće "beštimanja" kroz sedmu umjetnost.

Svi narodi bivše SFRJ su nas "prešišali" što se humora tiče, pa čak i oni - Slovenci! Oni malobrojni, mali, zeleni Slovenci nam se smiju i govore: "Kakže oni misle de e Šemso smešan ampak Janez. Eh 'Rvati, budale edne!"

Ali nije sve tako crno, zaista nije, jer ima tu par ljudi kojima se vrijedi nasmijati, kao što su npr. naši političari! Postoji jedna odlična humoristična serija, domaće produkcije naravno, ali nepoznato mi je zašto je tako malo ljudi gleda, a zove se nekako čudno... Ah da! "Sjednica Hrvatskog Sabora"! Prošli put sam se tako nasmijao, plakao sam od smijeha. Naime, glavni glumac V. Šeks je glumio da je napola pijan, a ostali glumci (S. Letica, V. Pusić, R. Čačić - jako dobri iiskusni glumci) su vikali. "Veći proračun, Sanaderu! Nema za roditelje novca! Ti si za madraca, ne za mudraca!" Odlična serija, živi

urnebes! To je humor!

Posljednjih godina konstantno ide i ona humoristična serija što je dobijete na papiru čudnog malog formata. Zove se "Isječak mirovine". Također jako kvalitetna serija, intrigantna, pravi životni humor, ali šteta što ide samo jednom mjesečno. Evo npr. prošli mjesec smo je gledali moja majka i ja i pisalo je 1237 kn. Mi smo padali po podu od smijeha punih osamnaest minuta.

Sve mi se više čini da nam humor postaje jedna od zadnjih stvari na koju pomišljamo u svoj životnoj problematici, iako nam ustvari i nije toliko loše, samo mi to ne znamo. "Kako ću se smijati, Is'sati, kad neman ni kune u žepu, a ujtilo mi moga generala", kaže jedne baka dok prodaje mahovinu i očekuje prve kune zarade. Ali bako, humor i je tu da zaboraviš da te boli noga, da te država potkrada, da ti je mala mirovina i da ti je mahovina toliko stara da je ne bi mogla prodati ni Ray Charlesu (dok je bio živ, naravno)!

Znam da je svima teško, patetika nam postaje sastavni, pa i glavni dio života, ali što imamo od jadikovanja i od muke?

Kad pogledate Hajduk, ne živcirajte se, nego recite: "Ma dobar je mali Niko", kada vam Ivo Sanader kaže: "Eto nam Europe", vi mu odbrusite sa: "Eto je tebi", a kad Matko ispadne iz BB kuće... Uglavnom, ne uzbuđuje se, pustite mozak na pašu, nek' drugi misle i rade za vas, a vi se samo smijte kao da ste najveće budale. Pa što vas briga, živi se samo jedanput (ili dvaput ako ste budist).

Prestanimo uvoziti strani humor, počnimo stvarati svoj kvalitetan proizvod. Kupujmo hrvatsko! Tako je bar kod nas u Bosni, jel' tako, Šemso?!

*Domagoj Piplica, IV. r.
III. gimnazija, Split
Voditeljica: Kristina Prlić*

JOŠ UVIJEK SAM ZALJUBLJENA U SVOG ZARUČNIKA!

Intervju: sestra Dragica Živković:

Od najranijeg djetinjstva maštamo o svom budućem zanimanju. Često san odrasli, od roditelja rođaka, susjeda do teta u vrtiću i učitelja, gnjave pitanjima što ćemo biti kad odrastemo. Svatko od nas je imao neke želje koje su se, naravno, mijenjale iz dana u dan.

Balerine, pjevačice, manekenke, učiteljice... No, malo koja djevojčica ili djevojka mašta o tome da postane časna sestra. Ipak su tu dečki, izlasci, sloboda koje takvim izborom treba zaboraviti. Treba se odvojiti od obitelji, prijatelja, otići iz rodnog mjesta, biti svjestan da nećeš osnovati vlastitu obitelj, imati djecu i sve ono o čemu djevojke maštaju. "Čovjek treba biti lud da izabere takvo zanimanje", kaže u šali naša vjeroučiteljica sestra Dragica Živković, a da ne misli ozbiljno pokazuje njen izbor, kao i svaka riječ iz razgovora u kojem sam saznala kako je živjeti kao časna sestra.

Recite nešto o sebi, mnogi ne znaju ni odakle ste.

Rođena sam u Kostrču, malom selu u općini Orašje u Bosanskoj posavini. U Kostrču i Tolisi sam završila osnovnu, a u Orašju srednju školu i potom otišla u samostan u Zagreb kod Školskih sestara franjevki, kojima i danas pripadam. U Zagrebu sam 1995. godine položila prve, a 2000.. u Bugojnu doživotne redovničke zavjete. Diplomirala sam teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu 2003. godine i te iste godine počela predavati vjeronauk ovdje u Gospodarskoj školi. Tako je Čakovec, Gospodarska škola, moje prvo radno mjesto, prva ljubav.

Koju ste srednju školu završili?

Moja generacija je jedna od zadnjih generacija koje su srednju školu upisivale još po onom Šuvarovom sustavu. U Orašju tada nije bilo gimnazije nego strukovne škole, pa sam ja upisala četverogodišnje zanimanje strojarskog tehničara. Bilo je zanimljivo biti u razredu s nas četiri djevojaka i dvadeset osam dečki!

Jeste li, kako se kaže, oduvijek željeli biti časna sestra?

Ne, nisam. U mojoj obitelji o vjeri se nije previše govorilo, vjera se živjela. Moji roditelji su mene i moje sestre i brata tako i odgajali, osobnim primjerom. Stoga za nas uopće nije bilo upitno nedjeljom ići ili ne ići na misu. Nedjeljna misa i obiteljska molitva sasvim su mi bili dovoljni, no nikada se nisam previše približavala oltaru ili crkvenim osobama. Mislila sam svaka njima čast, ali to nije za mene. Namjeravala sam biti učiteljica, ili tako nešto.

Kako ste odlučili postati časnom sestrom?

To je pitanje koje mi učenici najčešće postavljaju, no na njega nije baš jednostavno odgovoriti. Krajem srednje škole, kao i većina mladih i ja sam počela ozbiljnije razmišljati o tome što želim raditi u životu, čime se želim baviti, koje zanimanje mi se čini najprivlačnijim. Željela sam raditi nešto što će i mene i druge činiti sretnijim, nešto u čemu nije najvažnija zarada ili čast i ugled. Duboko vjerujem da je

Božja milost imala puno posla sa mnom te mi je u tom razmišljanju nabacila i ideju o redovničkom životu. Živjeti služeći drugima iz ljubavi prema Bogu tada mi je bila, kao i mnogima danas, blago rečeno, čudna ideja. Znajući sebe i svoju živu, radoznalu i pomalo luckastu narav uopće se nisam mogla zamisliti kao časna sestra. Nema šanse! No s druge strane neki nutarnji nemir i zov nisu mi dali mira. Odlučila sam odgovoriti na taj zov, vjerujem nošena Božjom milošću, jer danas kada razmišljam o tom koraku, još uvijek se pitam odakle mi toliko snage za tako radikalnu odluku. Tada je to za mene bila stvarno luda i nezamisliva odluka, no kako sam po prirodi radoznala, morala sam se uvjeriti umišljam li ili tu ima nešto veće, zove li me Bog da mu služim na takav način. E dobro, rekla sam, ako me On zove neka se onda i pobrine da u toj "nemogućoj misiji" i preživim, ako me On zove, dat će mi i snagu potrebnu za takav život. Ne samo da sam dobila potrebnu snagu, dobila sam puno, puno više. Stoga cure, ne bojte se, ništa nećete izgubiti ako probate!

Kako su reagirali vaši roditelji kad ste odlučili otići u samostan? Nedostaje li vam obitelj?

Moji su roditelji bili jako iznenađeni takvom mojom odlukom. Znajući mene i moju narav, bilo ih je strah da će to za mene biti psihički i fizički pretežak život, da ću se, kako je rekla moja mama, razočarana vratiti doma. A tata je na to samo rekao: "E, kamo sreće da se hoće vratiti!" Poslije su, upoznavajući redovnički život i moju sreću u tom životu, i sami bili sretni i zadovoljni mojom odlukom. No, ono što je meni puno značilo su njihova ljubav i podrška da se uvijek mogu vratiti doma. I danas, svaki put kada ih posjećujem, mama mi veli da, ako mi je u samostanu preteško, ostanem doma. Nažalost, školske obaveze i udaljenost mi ne dopuštaju da ih posjećujem dovoljno često.

Kako se živi u samostanu?

Kratko rečeno, samostani su zajednice braće ili sestara koji žele služiti drugima, neka vrsta obitelji. I kao što u obitelji svatko ima svoje mjesto, svoje dužnosti i obaveze, tako je i u samostanu. Razlika je u tome što nas ne povezuje krvna bratsko-sestrinska veza kao u obitelji, nego duhovno bratstvo i sestrinstvo. Tu je potrebno puno više truda, ali velik je dar i bogatstvo imati braću i sestre. Tako gledano, u samostanu se lijepo živi.

Što tamo radite?

Kao što rekoh, svatko od nas ima svoje obaveze i dužnosti koje treba izvršavati. Sve se to nekako uklopi u samostanski dnevni red.

Konkretno, u franjevačkom samostanu u Čakovcu gdje ja trenutno živim, dvije sestre i ja činimo našu sestričnu, a četvorica fratara fratarsku zajednicu. Dogovorno usklađujemo naše dužnosti, molitvu i zajednički ručak, a nađe se i slobodnog vremena. Jedna sestra, s. Martina je sakristanka, a s. Miljana je katehistica i predaje vjeronauk u I. osnovnoj školi u Čakovcu.

Morate li kuhati svećenicima?

Ne. Do prije desetak godina sestre su vodile samostansku kuhinju, no kako je broj sestara u našoj redovničkoj provinciji sve manji, smanjen je i broj sestara u samostanu, pa su fratri zaposlili dvije gospođe koje kuhaju.

Što mislite o uvođenju spolnog odgoja u škole? Treba li i Crkva o tome odlučivati?

Škola je ustanova koja obrazuje i odgaja mlade ljude, a spolnost je bitna dimenzija svakog čovjeka, stoga je neupitna potreba uvođenja spolnog odgoja u škole. Svjedoci smo da naši mladi informacije o spolnosti pakupe na ulici ili raznih časopisa. Najčešće su to krive ili nepotpune informacije.

U svakom demokratskom društvu vjerske zajednice imaju pravo iznositi svoje stavove i mišljenja o temama bitnim za društvo, pa tako i Crkva. U Hrvatskoj se velika većina stanovnika izjašnjava kao katolici, stoga je razumljivo da će i Crkva ponuditi svoje smjernice o spolnom odgoju. Crkva tu samo iznosi svoj stav, a odluke i zakone donosi država, odnosno predstavnici društva koje se izjasnilo kao većinsko katoličko.

Kako komentirate odluku varaždinskog biskupa Marka Culeja da učenici koji u srednjoj školi nisu upisali vjeronauk ne mogu biti kumovi?

Varaždinski biskup Marko Culej krajem listopada prošle godine uputio je pismo svim vjernicima u kojem ističe kako učenici, koji nisu u srednjoj školi upisali vjeronauk, ne mogu biti kumovi krizmanicima jer nema logike da netko svjedoči drugome vjerničku praksu, a ne želi više učiti i produbljivati vjerničku teoriju.

Iako je to pismo izazvalo burne rasprave, meni osobno nije jasno kako netko tko ne želi ići na vjeronauk, ne želi upoznavati svoju vjeru, može uopće tražiti da bude kum, tj. svjedok vjere koju ne želi upoznavati! Vjeronauk je izborni predmet, ali se zaboravlja da svaki

izbor podrazumijeva odgovornost i posljedice. Isto tako se zaboravlja da vjernik nije netko tko je zbavio sve sakramente i ima sve pismene potvrde. Katolički vjernik je onaj tko konkretno svjedoči svoju vjeru u svakoj životnoj situaciji, kojemu vjera nije samoposluga iz koje bira što mu paše i kada mu paše. Pa i sama škola traži redovno pohađanje nastave, inače se smanjuje ocjena iz vladanja.

Ovakva reagiranja samo su pokazatelj kako su u ovim krajevima prisutni neznanje i krivi pristup vjeri i stoga je biskupovo pismo sasvim opravdano i potrebno.

Što mislite o odijevanju učenica?

Uh, pa ja baš nisam neki stručnjak za to područje, no čini mi se da i tu nedostaje prava mjera. Može se primijetiti da neki drže do sebe, kako do izgleda tako i do zdravih bubrega, no nažalost, ima i onih koji ne drže ni do jednog ni do drugog.

Kako ste se vi odijevali kao tinejdžerica?

Prosječno, kao i svi mladi tog vremena, ali traperice su bile zakon. Možete misliti koliki je onda bio problem u samostanu navikavati se na duge suknje.

Jeste li ikad bojili kosu i šminkali se?

Ne, niti namjeravam, iako mi naše frizerke u školi diskretno sugeriraju da već imam pokoju sijedu.

Jeste li se ikad, kao tinejdžerica, napili?

Nisam, alkohol nije moja jača strana. I inače nije problem u alkoholu, pa i Sveto pismo kaže da ono "razveseljuje srce čovječje". Problem je naći pravu mjeru, kao i u svemu ostalom.

Jeste li ikada bili zaljubljeni?

Oho, kako da ne! I još uvijek sam, samo sada u svog Zaručnika.

Poželite li ikad muža, djecu...

Od postanka čovjeka upućeni smo jedni na druge, pa tako svaka osoba teži jedinstvu s drugom osobom. Svaka žena, pa tako i ja, po svojoj fiziologiji teži ljubavi i sigurnosti u okrilju muža i obitelji. Zavjetom čistoće mi redovnici i redovnice odričemo se bračnog života radi kraljevstva nebeskog. To ne znači da se odričemo ljubavi, nego da svim srcem ljubimo Krista služeći braći ljudima.

Jeste li ikad požalili što ste časna sestra?

Svaki život, bio on obiteljski ili redovnički, ima svojih i manje lijepih trenutaka, poteškoća i problema. U takvim trenucima svako se zapita je li na pravom putu i ne bi li bilo bolje krenuti nekim drugim.

Koliko god bilo takvih trenutaka, a bilo ih je i vjerujem da će ih još biti, još je više onog lijepog što mene tu, gdje jesam, čini sretnom. Tako za sebe mogu reći da sam sretna u svom zvanju i ne žalim (zasad) što sam izabrala upravo ovakav način života.

*Ivana Zrna, IV. r.
Gospodarska škola Čakovec, Čakovec
Voditeljica: Vesna Prepelić Đuričković*

PRAVI PROBLEMI

Naviknuti na svoj život koji je, zapravo, jako dobar u njemu pronalazimo stotinu mana, a zaboravljamo što su...

Mnoge stvari uzimamo zdravo za gotovo. Normalno nam je da živimo u svom domu u kojem se osjećamo sigurno, da idemo u školu, a vikendima se bavimo stvarima koje nas vesele, da imamo svoje hobije i zanimacije, želimo i trudimo se dostići određene ciljeve, a bezbrižno maštamo o onima nedostižnima. Normalno nam je da se netko brine da u hladnjaku ima hrane, da imamo što obući, osiguran svoj mir i slobodu. A mi se brinemo oko toliko nepotrebnih sitnica, i ne možemo si pomoći. Koliko traperica imam u ormaru? Hoću li stići na kavu? Što taj i taj misli o meni, je li prerano da mu šaljem poruku? Zašto mi stari nije ostavio dovoljno novaca? Zašto ne redi lift pa moram stepenicama čak do drugog kata? Nezahvalnost? Lijenost? Ne znam. Naviknuti smo na svoj život, koji je zapravo jako dobar, ali mi u njemu pronalazimo sto mana, i tulimo kako je baš nama grozno. Imamo naporne starce, dosadnu braću i sestre, glupe susjede i umišljene rođake. Svi profesori imaju baš nas na piku (naravno, bez razloga), sve kućanske poslove moramo uvijek mi napraviti... Ali među nama, možda u našoj neposrednoj blizini, postoje osobe koje imaju potpuno drugačije brige i probleme. Jeste li se ikada zapitali što je s dečkima i djevojkama koji su naše dobi, a koji imaju roditelje alkoholičare, ili roditelje koji se iz bilo kojeg razloga ne mogu brinuti o njima. Čak i da su na liječenju, suživot s njima je zaista težak, posebno u ovom osjetljivom razdoblju, kada nam treba netko da nas u pravom trenutku pogurne u pravom smjeru. Oni preuzimaju na sebe ulogu roditelja, padaju pod teretom obveza koje nisu njima namijenjene. Teško im je, pate zbog nečega za što nisu nimalo krivi. Prisilno odrastaju, pitaju se zašto se to

događa njima. U tom neprestanom krugu misli dolaze do sebe, i kao da nije dovoljno što se svim silama trude držati konce da se ne raspadnu, okrivljuju sebe za sve.

(Nemojte to raditi! Niste nimalo krivi, i u to nemojte NIKADA posumnjati.)

Uz to što pomažu svom roditelju i obitelji gdje god je potrebno, stalno mijenjaju uloge roditelj-dijete. Ne žele da itko zna, jer kome treba žaljenje okoline. Pokušavaju voditi i normalan život. Ići u školu, družiti se s prijateljima.... Žele sigurnost i stabilnost, kao i svi mi. Ako je roditelj već na liječenju, znatno je lakše. No, ako roditelj to odbija, nasilan je i prijatna za okolinu, ne samo da ugrožava svoje vlastito dijete nego mu ostavlja traume za cijeli život. Traume koje se, na žalost, jako teško zaboravljaju. Dijete (ili tinejdžer) nikada ne može razumjeti zašto se roditelj koji bi trebao biti naše utočište i potpora tako ponaša prema njemu i ostalim članovima obitelji. Zašto? I opet dolazio do krivnje. Odvratni, ogromni osjećaj krivnje. Misli da je njegova krivica; nije trebao izazivati, nije ga smio probuditi, nije ga smio pogledati. Zbog toga i ne diže slušalicu, nada se da će proći samo od sebe. Kad se jednostavno više ne može dalje, tek onda teška srca okreće hrabri telefon, u ogromnom strahu što će biti. Priznavanje problema tek je prvi korak, liječenje drugi. Koraci su mali i treba biti strpljiv, kao i u svemu u životu. Tko zna hoće li se ikad situacija normalizirati, hoće li roditelj biti sposoban brinuti o sebi i svojoj djeci, ići na roditeljske sastanke, razgovarati s njima o njihovim problemima, pomagati im... Sigurno je da će se stručne osobe kojima se obrati pobrinuti da skine većinu tereta s djeteta i omogućiti koliko toliko normalan život. Kada razmišljam o svemu tome, dođe mi da si odvalim jednu dobru pljusku idući put kad se rastužim i naljutim jer nemam cipele koje mi pašu uz neke hlače. Nemojte biti gluhi i slijepi, pružajte potporu, a ne samo žaljenje. Njima treba ruka, a ne maramica za plakanje. Kada osjete razumijevanje s vaše strane, pustit će vas blizu, reći će što ih muči. A ako znate za neku osobu koja ima problema, a boji se sama nazvati, učinite to umjesto nje. Možda nije dobro okrenuti broj i mijenjati nečiji život, ali još je gore ostaviti stvari kakve jesu.

*Iva Agatić, 4. r.
III. gimnazija, Zagreb
Voditeljica: Maja Ilić*

"MAŠTAM DA INTERVJUIRAM PRAVOG ŠVICARSKOG BANKARA!"

Goran Milić, dipl. pravnik
autor knjige "The Best of Croatia 2001"

- urednik informativno-političkog programa HTV-a - podstanar
Gospodine Miliću, prošlo ljeto proputovali ste Europu; koja vas se zemlja najviše dojmila, gdje biste u Europi voljeli živjeti?

Možda negdje na Mediteranu, uključujući i Hrvatsku, kada ne bih bio Hrvat, Hrvatska bi ipak bila među prvih šest-sedam zemalja mog izbora.

Zašto?

Hrvatska je po kvaliteti življenja među prvih deset u svijetu iako se nama tako ne čini, ali ne čini se onima koji nisu živjeli vani.

Kako je vaša karijera izgledala na početku?

Slučajno sam odabrao novinarstvo. Završio sam pravo u Beogradu, pa sam htio doktorirati pomorsko pravo i otišao u Englesku kako bih naučio jezik. Tamo sam vozio kamione i utovarivao namještaj što je bilo dosta naporno.

Što je bilo s vašim doktoratom?

Naime, engleski sam naučio i dobio stipendiju koju sam morao čekati godinu dana. Vratio sam se u Beograd gdje sam i živio. Što ću raditi godinu dana doma, završio sam fakultet, završio vojsku... Onako više formalno sam se prijavio na nekoliko natječajna i vjerovali ili ne, primili su me na sva. Moji počeci na Televiziji vezani su uz Službu gledatelja gdje sam neko vrijeme radio. Kako sam tada već govorio francuski, engleski, španjolski i talijanski premjestili su me u vanjsko-političku redakciju. Radio sam međunarodne vijesti, a nakon mjesec dana ponudili su mi da pročitam te vijesti i tako je počela moja karijera novinara.

Bavite se ozbiljnim temama, ali ste isto tako upoznati sa svim sferama novinarstva. Je li za uspjeh na televiziji važnije biti talentiran, marljiv ili zgodan i lijep?

Nije na štetu biti zgodan i lijep, ali više nije dovoljno da s nekom dobrom idejom prođete. To vam uspije, budete nakon tri emisije na naslovnici, no to treba i opravdati. Publika traži da se vi za nju trudite, nije dovoljno stalno mijenjati garderobu i izvlačiti Lotto kuglice. Ako publika zaključi da osim ljepote nemate ništa drugo, onda to postane kontraproduktivno.

Što kod nas prolazi?

Prema našim istraživanjima najgledanije emisije su humoristične serije kao Naša mala klinika, Večernja škola, ali u principu najbolje uspijevaju informativno-političke emisije koje su narodu razumljive. Ljudi vole reportaže s terena i zato je, na primjer, Nives Ivanković dobro prihvaćena.

Smatrate li da ima previše sapunica, nekvalitetnih, jeftinih serija i reality showova? Znači li to da su mlađe generacije novinara u Hrvatskoj nesposobne ponuditi nam zanimljivije sadržaje? Jesu li Big Brother i Villa Maria budućnost naše televizije?

Ne bih baš to tako rekao, ima puno mladih novinara koji znaju napraviti čak i jako komplicirane priloge i odraditi komplicirane teme, ali u prirodi mladih je da se uhvate trenda i ono što je in za njih postane tema. Tako, na primjer, kada do nas iz Belgije dođe medijski val borbe protiv pedofilije ili se negdje izlije nafta, oni misle da je to najvažnija tema. Realno, ne procjenjuju dobro pravo stanje stvari.

Što vi privatno gledate na televiziji?

Volim pogledati emisije mojih kolega. Televiziju uglavnom gledam noću. Nemam živaca pogledati cijeli dokumentarac ukoliko nije napravljen tako da ga se ne može prestati gledati. Ponekad pogledam cijelu Oprah, ali radije čitam stripove nego gledam televiziju.

Što vas to privlači u stripovima?

Način na koji su kadrirani. Mogli bi biti škola televiziji.

Koji vam je strip najdraži? Jeste li kolekcionar?

Nisam alanfordovac, više volim klasične stripove. Mickey Mouse na primjer. Najomiljeniji lik mi je Pajo Patak jer je to jedini lik u stripovima koji je nepredvidljiv. On može biti i siromašan i bogat, i uplašen i moćan u jednom nastavku. Ne govorim o Paji Patku iz crtanih filmova već onom iz stripova koji je bio prototip običnog čovjeka. Svi drugi su svrstani, Mickey Mouse je uvijek pošten, Šiljo je glup.

Osim što putujete Europom i čitate stripove, čime se još bavite u slobodno vrijeme? Čitate li knjige?

Ne bavim se ničim posebno. A čitam li? Čitam, ali uvijek do pola. Knjige su postale kao i televizija, odmah na početku se sve skuži. Za lijepu literaturu sam prestar.

Jeste li čitali lektire?

Jesam. Išao sam u školu u Beograd i u Francusku pa je moja

literatura bila francuska, ruska, južnoamerička i engleska.

Kakav ste bili školarac, jeste li pisali šalabahtere, markirali?

Nisam bio odlikaš jer sam preskakao razrede, pa sam tako bio dvije godine mlađi i sretan ako bih prošao s vrlo dobrim. Nisam bio ni štreber ni posebno nadaren.

Ženski dio publike s nepovjerenjem gleda na činjenicu da živite u podstanarstvu. Kako se vaša žena nosi s tim?

Zašto s nepovjerenjem? U stanu od 70 kvadrata živimo sasvim pristojno. Lijepo je imati vlasništvo, ali...

Što to govori o prilikama u Hrvatskoj ako jedan rado viđeni, visoko cijenjeni novinar nakon tridesetak godina radnog staža živi u iznajmljenom stanu?

Financijski gledano, novinarstvo je najmanje isplativo zanimanje od svih zanimanja gdje se traži fakultet. Tako na primjer, ako ste u prvih 5% novinara, u lošijoj ste poziciji nego da ste u prvih 5% liječnika.

Upoznati ste sa situacijom u Hrvatskoj, ali i vani, što biste onda savjetovali - koji studij odabrati?

Odvjetništvo je isplativo, ali ako uđete u 5%. Nijedno zanimanje danas ne vrijedi ništa ako ste prosječni. Prosjek nije ni srednja klasa. Danas više nije kao prije, nije dovoljna samo diploma. Roditelji se čude ako njihova djeca ne mogu naći posao, a pobogu: znaju engleski, razumiju se u računala i završili su fakultet. Takvih je u Europi oko sedam milijuna na burzi rada, u zemljama s daleko većim prilikama. Više nije dovoljan samo fakultet, potrebno je kombiniranje znanja, recimo matematika i pravo, psihologija i arhitektura, glazbeni konzervatorij i pravo... Katastrofalno puno morate raditi da biste bili srednja klasa, baš kao što ja sad dajem od sebe 100% da bih bio srednja klasa.

"Hrvati su, baš kao i Rusi jaki u fizici, matematici, biologiji, molekularnoj biologiji, a Amerikanci u medicini, ekonomiji i pravu gdje im nijedan Hrvat ne može konkurirati."

"Više nije dovoljan samo fakultet, potrebno je kombiniranje znanja, recimo matematika i pravo, psihologija i arhitektura, glazbeni konzervatorij i pravo..."

Kao novinar svakodnevno susrećete najistaknutije ličnosti javnog života. Koja je najzanimljivija osoba koju ste sreli?

U Hrvatskoj, od ljudi koje bih mogao slušati satima, izdvojio bih Eugena Pusića, profesora sa Pravnog fakulteta, zatim gospodina Vekića koji mi je jako zanimljiv. I Drele mi je simpatičan iako ne volim

pretjerano kajkavski humor, ali njega smatram genijem.

"Moć televizije je suluda. Kad dobijem pismo od dječaka koji nema klavir, javi ih se deset da mu ga kupi."

A iz svijeta?

Ne mogu reći da sam nekad s nekim od tih veličina bio prijatelj. Ali mogu reći da sam jednu večer sjedio sa Orsonom Wellesom. On je dosta zanimljiv. Bio je to ugodan razgovor.

Smijemo li znati o čemu ste pričali?

Ne biste vjerovali, o nečemu što prezirem, o slikarstvu.

Prezirete slikarstvo?

Da, prezirem ga jer ne volim način te interpretacije.

Nije mi jasno zašto neka slika košta 20.000 \$, a druga 200 \$.

Zašto slika vrijedi više ako se otkrije da je od određenog autora? To nikako ne mogu shvatiti! Picasso mi je recimo, postao veliki tek kad sam vidio njegove slike na izložbi u New Yorku koje je naslikao kao šesnaestogodišnjak. Tada sam rekao: ovaj čovjek zna slikati. Prvo je slikao renesansna djela, a potom prešao na apstrakciju. Isto je s televizijom, prvo dokaži da znaš raditi reportažu, a onda idi pa vodi talk show ili Dnevnik.

Posao vam je baviti se životima drugih ljudi, ali ste i vi, rekli bismo usputno, postali javna ličnost. Kako se nosite s tim?

Nosim se s tim već tridesetak godina. Kad nešto zabrljam svi me mrže, kad napravim nešto dobro svi me vole. Narod je takav. Moć televizije je suluda. Kad dobijem pismo od dječaka koji nema klavir, javi ih se deset da mu ga kupi. Tako se sada javio nogometni klub Dinamo i taj dječak će imati klavir. Ali, mi nikad, baš nikad, ne dobijemo od tih ljudi pismo zahvale i to nas zna razočarati.

Gospodine Miliću, proputovali smo Europu, gdje idemo sljedeće ljeto?

Sljedeće ljeto idemo u Ameriku.

Ide li i vaš sin s vama?

Apsolutno. A možda i kćerka.

Imate li problema zbog toga?

Ma ne, moj sin odradi svojih deset reportaža po petnaest minuta. To su njegovi putopisi. Za Televiziju je sve besplatno, spava sa mnom u sobi, a avion mu plaćam ja.

Kolika mu je plaća?

Nema plaće. Možda mu kupe nogometnu loptu, nikad se ne zna.

Nekada ste Dnevnik vodili u čarapama, jeste li zadržali tu praksu do danas?

Ne samo u čarapama, u kratkim hlačama jer tad nije bilo klime. Danas ne, ali uz sako znam obući traperice.

Da ne bi gospodinu Miliću bilo neugodno, izbacili smo fotografije s razrovanim podnim pločicama. Njegov ured podsjeća na zametenu studentsku sobu koju dijeli s još trojicom novinara i vjernom Srebrenkom.

*Ružica Ilić, IV. r.
Gimnazija Lucijana Vranjanina, Zagreb
Voditeljica: Diana Herak-Jović*

KAO KLINAC HTIO SAM POSTATI LONČAR!

Nema tko nije čuo za Mileta Kekina, frontmana popularne grupe „Hladno pivo“, koja je prošle godine ponovno potvrdila svoj status jednoga od najuspješnijih bendova na hrvatskoj glazbenoj sceni. Trenutno Mileta možemo vidjeti u "Bitangama i princezama" te u ulozi prašćića Gojka u iznimno uspješnome animiranom filmu "Chicken Little". Samo za (vaš i naš) #### ##### Mile progovara o počecima, hobijima, ženidbi i mnogo čemu drugome...

Bilo nekad davno, davno...

#####: Jesi li još kao dječak znao da želiš postati frontman buduće grupe "Hladno pivo" ili si imao i nekakve druge snove i ambicije?

Mile: Prvo što sam u životu htio postati bilo je lončar (smijeh). Sjećam se da mi je kao klincu uvijek bilo guba kako rade lonce na onim stolovima i to me jako privlačilo. Jedno razdoblje htio sam biti glumac, što mi se, eto, i ostvarilo jer sam nedavno ušao u stalnu postavu "Bitangi i princeza". Tek kasnije, s nekih 16-17 godina, počeo sam razmišljati o bendu. Upoznao sam svoga današnjeg gitarista Zokija i otada je sve nekako krenulo.

#####: Što si slušao kao klinac?

Mile: Prvo čega se sjećam bio je njemački novi val, grupe Nena, Trio i ostali tada poznati bendovi. To je bilo u razdoblju moga života u Njemačkoj. Kasnije sam, u načelu, slušao ono što se vrtjelo na radiju, a s nekakvih 15 godina (kada sam došao u bivšu državu) počeo sam slušati Azru, Riblju čorbu, Zabranjeno pušenje i ostale tada velike i poznate izvođače. U 16. i 17. godini u taj su se glazbeni

mix počeli miješati i Dead Kennedy's, Ramonesi, U2 i drugi.

#####: Kako je bilo odrastati u Gajnicama? Ipak se nekako taj kvart provlači kroz cijelu vašu glazbenu karijeru, a čak ste i album nazvali njegovim imenom. Ima li taj dio Zagreba za vas kakvo posebno značenje?

Mile: Mnogo je bendova koji se vežu uz svoje kvartove. Gajnice su za nas kao mikrokozmos, oličenje svega što se događa u bilo kojem kvartu. To je tipičan zagrebački radnički kvart s mnogo zanimljivih likova. Jako nas je inspirirao za prvi album. Danas je taj utjecaj možda malo manji, jer više putujemo i tamo ne provodimo toliko vremena, ali nam i dalje često služi kao podloga za pjesme.

#####: Sječaš li se još uvijek trenutka kada si nakon šestodnevnoga boravka u podrumu studija za vrijeme snimanja "Desetke" osjetio hladnu vodu iz tuša?

Mile: Joj, to je bilo tako dobro, nisam do tada ni znao koliko mi je tuširanje važno. Snimali smo u podrumu bez prozora i nakon tih šest dana već smo se stvarno osjećali kao štakori. Tada nam je frend iz jednoga slovenskog benda izašao u susret s tim tušem. Dobra stvar na mnogim putovanjima jest što uvijek upoznaš mnogo ljudi kod kojih (po potrebi) možeš prespavati ili se (u našem slučaju) otuširati.

Kada Pivo padne u šake nemilosrdnoga Knjaza...

#####: Prilikom nastupa u "Mjenjačnici" Roberta Knjaza ti i tvoji kolege iz benda morali ste se suočiti s mnogobrojnim izazovima, npr. kompletna policijska obuka, skakanje padobranom itd. Kakav je osjećaj izletjeti iz aviona na vrtoglavih visinama noseći samo i isključivo padobran? Svi znamo što kaže dobri stari Murphyjev zakon...

Mile: Mislim da sam se u tome trenutku toliko bojao da nisam razmišljao o padobranu nego više o trenutku kada sam trebao skočiti. Nisam išao toliko daleko da mislim što će biti kad već budem u zraku - to mi se činilo kao daleka budućnost (smijeh). Srećom, tip koji je trebao skočiti sa mnom izgledao mi je kao da zna što radi pa je to malo pomoglo.

#####: A što je s vojnim poligonom? Mislim, one prepreke ipak su izgledale visoko... Je li bilo naporno?

Mile: Moram priznati da su nas dosta izmrcvarili. Ono što mi je super kod cijele te Mjenjačnice jest što ništa nije namješteno - sve što vidite na televiziji uistinu se dogodilo. Po meni je najzanimljiviji trenutak bio kada su naš bubnjar i basist držali metu u koju su pucali snajperisti. Svi su nekako nešto jako hrabro, ali stajati na vatrenoj

liniji po meni je bilo mnogo hrabrije...

Runda za uredništvo, molim!

#####: Imaš li neki ritual prije svakoga koncerta? (Poljubiš li gitaru, popiješ jaje...?)

Mile: Tu i tamo vrištim u backstageu da se malo smirim, ali obavezno popijem pivo. Rijetko kada se baš opijam jer mi onda prejako pada koncentracija. Volim i malo samoće, posebno nakon koncerta.

#####: Na svojoj turneji "Runda za sve" imali ste prilično impresivan entry - zamračenje, prigodna muzika i sve. Kakav je osjećaj stati pred tu raskalašenu gomilu mladih koji jedva čekaju da čuju nešto s vašega repertoara?

Mile: Svaki je koncert super bez obzira na broj ljudi, ali vidjeti gomilu fanova potvrda je da ono što radiš zaista vrijedi i da se trud isplati. Nama ej to pogotovo bitno jer su nas tijekom godina mnogi pokušali usmjeriti na drukčije tipove glazbe, a mi smo i dalje "furali" svoje. Fenomenalan je osjećaj znati da ljudi to prihvaćaju.

#####: Čija su ideja bili oni intrigantni videozidovi na turneji?

Mile: Videozidove i ilustracije pjesama radio je naš prijatelj Ivan Turčin. Nalazili smo se nekoliko puta kod njega i bilo je zbilja super s njime raditi jer zna sve pjesme. Cijeli taj odnos nije bio toliko profesionalan koliko fanovski te su sve naše ideje uspješno realizirane.

#####: "Rundu za sve" spektakularno ste okončali koncertom u Zagrebu i time dostojno proslavili 15. obljetnicu postojanja benda. Na koncertima se mogla vidjeti publika svih generacija, od hrpe tinejdžera do njihovih roditelja. Jeste li ikad očekivali popularnost unutar više generacija? Vas kao da svi vole...

Mile: Još na početku, kada sam govorio o svojim uzorima, spomenuo sam neke bendove poput Azre i Riblje čorbe koje su voljeli i slušali svi. Tada nije bilo te diferencijacije na šminkere i rokere. Nama je od početka bio u cilju neki "narodski rock'n'roll". Naravno da nikad nisam očekivao da će nas baš toliko slušati. "Šamar" ima par pjesama koje kao da su dotakle sve ljude. Meni je jasno da na koncertima ima i ekipe koja ne zna nijednu staru pjesmu, ali uvijek volim vidjeti mlađu publiku (14, 15 godina) koja je bila u pelenama kada smo mi izdavali prve albume. Za svaki je bend bitno da ih slušaju i noviji naraštaji jer oni najviše posjećuju koncerte.

#####: Na što se još palite osim glazbe? (Možda oktani,

hektolitri...)

Mile: Meni je muzika dosta bitan faktor u životu (Kada ne sviram, onda je slušam.), ali inače volim ići u kino i kazalište, a mnogo i čitam. Gitarist Zoki prije je dosta vozio motore, naš bubnjar voli automobile, a basist je stolar, radi police i ormare. Imamo mi dosta šarolike hobije (smijeh).

Tu i tamo pokoja muha...

#####: Dolazi li ćelavost s godinama ili je to stil koji uporno pokušavate isfurati?

Mile: To je dio našega složenog scenskog programa (smijeh). Naporno radimo da bismo postigli takav imidž. Kad bismo to zaista htjeli, svi bismo imali dugu valovitu plavu kosicu, ali mi se ne damo. To je naš stav, tihi protest protiv svih šampona.

#####: Ne smatrate li da ste već prestari za ovaj posao?

Mile: Pa, u usporedbi s npr. Prljavcima (koji sviraju već 30-ak godina), Letom 3, Baretom ili Urbanom, mi smo relativno mladi bend. Mislim da ćemo još dugo urlati (smijeh). Ne smijemo zaboraviti ni legendarne Stonese, koji su živi dokaz da se i sa 60 vrlo uspješno može jurcati po stageu.

#####: Kako ste se ti i Zoki osjećali posuđujući svoje milozvučne glasove muhama Bruji i Zuji u "Zebri trkačici"? Jesi li ikad sanjao o tome da će tvoj glas posjedovati lik iz crtića?

Mile: To je bilo vrlo zanimljivo iskustvo i jako sam uživao. Poslije toga sam posudio glas i jednome prascu po imenu Gojko u filmu "Chicken Little" (u kinima od 26. siječnja pod naslovom "Pilić Milić") i tu je moja uloga bila malo zahtjevnija. Muhe su bile super jer smo stvarno mogli biti kreativni s obzirom da nam je redateljica dala odriježene ruke. Zoki i ja u par smo se navrata dobro i nasmijali.

Sjedni, pet!

#####: Dugo si godina radio kao profesor njemačkoga u školi stranih jezika. Jesu li te učenici mogli doživljavati ozbiljno nakon što su te večer prije gledali na stageu? Ili su te možda slušali samo zato što si ti Mile?

Mile: Velika je prednost što nikada nisam radio u državnoj školi. U školi stranih jezika pred sobom imaš sedam ili osam učenika koji su tu dobrovoljno pa ih taj jezik ipak zanima. To uvelike olakšava posao. Naravno da je bilo konverzacije u stilu: "Joj, profesore, kak' ste nam bili smiješni sinoć.", ali mislim da sam ipak uspijevao s njima održati nekakav profesionalan odnos - morali su pisati zadaće, slušati me i raditi ono što ja kažem (smijeh). Nisam bio strog niti vikao - kada bi

se netko previše zapustio, samo bih ga "zašamarao" s dvije tri deklinacije ili konjugacije. Njemački je super jezik za takve stvari (ironičan smijeh od strane uredništva).

#####: Svi su se ostali članovi već poženili. Što ti čekaš?

Mile: Polako (smijeh). Jednostavno još nisam spreman - a nisam ni našao pravu. Radim na tome, bit će nešto jednoga dana.

#####: Postoji li neka profesija kojom ne bi želio da ti se žena bavi?

Mile: Definitivno ne bih volio da se bavi nekim opasnim poslom, recimo vozi ZET-ov tramvaj (smijeh). Ne, stvarno, svi znamo da to danas nije bezopasno - nikako ne bih htio da ju neke budale maltretiraju noću.

#####: S obzirom da si samac, koji ti kućanski posao najviše leži?

Mile: Vjerovali ili ne, najviše volim pranje suđa. To mi je nekako opuštajuće. (Opaska uredništva: "Cure, navalite, ovo se ne viđa često!!")

#####: Znaš li kuhati?

Mile: Poprilično dobro kuham, ali rijetko kada samo za sebe, obično pozovem prijatelje. Dobar sam na području tjestenine i mahuna, a specijalitet mi je hobotnica u pećnici, onako s krumpirom. (Mljac...)

Pivo o pivu i još nekim sitnicama...

#####: Koje ti je najdraže pivo? (Podrazumijeva se da je hladno - smijeh.)

Mile: Nekako sam se navikao na Žuju jer se može svugdje kupiti pa ju zato najviše i pijem. Jedno od najdražih piva mi je Crni Tomislav, a inače volim pšenična piva koja se kod nas baš i ne proizvode.

#####: Koje je najgluplje pitanje na koje si ikad odgovorio i tko ti ga je postavio?

Mile: Jedan od glupljih intervjuja koje sam dao bio je za časopis Klik. Radilo se o tome tko je veći frajer - Miletić ili ja. Morali smo odgovarati na pitanja u stilu "Koliko si dana za redom bio pijan?" i slično. Tada se baš i nisam mogao "ufurati" u tu problematiku pa mi je bilo jako naporno. Pitanja su u načelu uvijek slična. To me više smeta od glupih pitanja. (Opaska uredništva - želi li to Mile nama nešto poručiti...?)

#####: Čujemo da si bio Djed Mraz. Je li zima tvoje doba ili više voliš ljeto?

Mile: Joj da, ali samo na jedan dan. Svake se godine zamaskiram u stričeka s bradom i dijelim darove djeci u školi stranih jezika. (Opaska uredništva: slatko...). No, unatoč tome, više volim ljeto kad se ne mora grijati i kad mi je toplo...

*Nina Gregl, III. r.
I. gimnazija, Zagreb
Voditeljica: Dunja Marušić*

POSljednje godine proživio je hraneći svoje ptičice

2006. - GODINA NIKOLE TESLE

Nikola Tesla rodio se 9. srpnja 1856., u znaku raka, u Smiljanu, u blizini Gospića. Bio je velik sanjar s poetskom dušom. Uživao je u društvu i čitanju, a obožavao je ptičice. Kao klinac se kartao za lovnu koju je velikodušno dijelio drugima. (I ja bih takvog frenda!)

U Pragu studira tehniku. Posao dobiva u Telefonskom društvu u kojemu, ne biste vjerovali, priključuje telefone po kućama. Često se seli i mijenja radna mjesta. Jedno je vrijeme u Budimpešti radio kao inženjer Telefonskog društva, a zatim u Edisonovoj tvrtki u Parizu. U Strasbourgu se bavio konstruiranjem prvog indukcijskog motora sve do godine 1884., kada odlazi u Ameriku samo s nekoliko centa i napisanih pjesmica te velikim projektom za leteći stroj. U SAD-u posao ponovno dobiva u Edisonovoj tvrtki. Dvojica luemna vrlo su se brzo pokefala zbog načina rada. Tesla je dobio nogu... George Westinghouse kupio je prava na njegov patent višefaznog sustava naizmjenično pokretnog dinama, transformatora i motora (što god to značilo). Kad je Tesli dosadilo biti razapet između Edisona i Westinghousa, osnovao je labos u New Yorku u kojem je šljakao do kraja života. Izumio je elektromagnetski motor, osnovu svih strojeva koji se pokreću izmjeničnom strujom. Štošta je taj Tesla izumio! Visokofrekventni elektricitet... Tome je dodao malo eksperimentiranja sa sjenografom. Radio je i na svjetiljci s karbonskim, a ne Bijelim dugmetom, izumio je navoj kojim se koristila radijska tehnologija. Bio je toliko cijenjen da su mu 1893. na izložbi EXPO u Chicagu povjerili izradu sustava za osvjetljavanje, a nije mu izmaknula ni konstrukcija pogona hidrocentrale na slapovima Nijagare.

Božek, daj me prosvijetli

Nemojte misliti da je stao na tome. Da nije bilo Tesle, figu bi mi danas mobitelizirali jer, kao da je znao, izumio je bežični prijenos električne energije! Za mene neznalicu, višu tehnologiju poput radijskog upravljanja letjelicama, iskorištavanje solarne energije i preteče radara, a radijsku komunikaciju s planetima ne usudim se niti spomenuti jer je ona izvan mojih mogućnosti.

Oko 1900. Nikica je došao do svojega, ajmo reći, najvećeg otkrića - stacionarnih valova. Skužio je da Zemlja, baš kao i glazbena viljuška (a di je kašika), kojom nam prof. Suzi redovito dere uši, može poslužiti kao vodič električnih vibracija na određenoj frekvenciji.

Hoće li mi netko, molim vas, objasniti na koju je foru lik uspio upaliti 200 žarulja koje nisu, ponavljam NISU, bile povezane žicom, i to na udaljenosti od 40 kilometara, a svaka je osvijetljavala površinu od 41 četvornog metra? Božek... daj me prosvijetli... onak, samo malo...

Kako ne biste pomislili da mu je baš sve uvijek išlo od ruke, bit ću zločesta i spomenuti njegov najveći poraz. Dakle... posudio je lovu od američkog lovaša J. Pierrea Pont Morgana (čitaj: Žana) oko 150.000 dolara. Bacio se na konstrukciju tornja koji bežičnim putem odašilje signale. Namjeravao je u bijeli svijet slati slike, burzovna izvješća i vremensku prognozu. Uglavnom - htio je svima skratiti muke. Bogec je mislio da je zajam od 150.000 dolara namaknuo tako što je 51 posto prava na svoje izume u telegrafiji i teelfoniji prepisao na Morgana. The Izdajica Morgan ustrtario se i odustao od projekta pa je Tesli - zbog financijske frke i nedostatka radne snage - sve palo u vodu. No, to ga nije obeshrabrilo. Teslić se bacio odmah na druge stvari. Rad je preusmjerio na turbine i ostale projekte. Ali, zbog nedostatka novca, većina njegovih briljantnih ideja ostala je načrčkana u bilježnicama koje se i danas proučavaju. Godine 1917. Tesla je dobio najveće odličje Američkog instituta elektroinženjera - Edison-ovu medalju.

Edison mu se gadno zamjerio

Ne vjerujem da nije bio druželjubiv, ali mogu shvatiti da se koncentrirao na malobrojne prijatelje među kojima su bili Francis Marion Crawford, Robert Underwood Johnson i legendarni Mark Twain. Javnosti je bio poznat kao (vuk) samotnjak i ekscentrik. Zbog

toga nije ostvario dobit od svojih izuma. Ni onim što je imao nije znao dobro raspolagati jer je, kad je o novcu riječ, bio šlampav. O tome koliki je bio njegov ego govori izgred koji se dogodio godine 1912., kada je odbio primiti Nobelovu nagradu za fiziku samo zato što suprimatelja te nagrade Thomasa Edisona (koje li ironije) nije doživljavao pravim znanstvenikom. (Čini se da mu se gadno zamjerio.)

Bijaše on briljantan znanstvenik koji je pretpostavljao da može komunicirati s drugim planetima, razdijeliti Zemlju poput jabuke i izmisliti smrtonosnu zraku koja može uništiti 10.000 aviona na udaljenosti od 400 kilometara. ne znam zašto su mu se smijali... Šuška se da neke izume nije objavio, a među njima je prijenos električne energije i mogućnosti da se materijalizirane stvari učine nevidljivima. (Čim oni zanimaju obavještajne službe, čini se da nisu tako bezazleni.)

Zbog izuma utemeljenih na izmjeničnoj struji, koji su postali temeljem razvoja elektrotehnike, Teslića smatraju jednim od najplodnijih izumitelja uopće.

Posljednje godine proživio je hraneći svoje ptičice...

Umrlo je u New Yorku 7. siječnja 1943. u 87. godini.

Mora mu se priznati da je bio nenadmašan. Sumnjam da će se još jedan takav roditi. Sumnjam...

*Helena Virić, IV. r.
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Goranka Lazić*

JAMES DEAN JE STVORIO NOVU RELIGIJU

Šumski čarobnjak Valmiki je mnogima davno napravio kalupe za kategorizaciju ljudstva. Koliko god bezglavo prelazili preko činjenice da smo svi jednaki, nikada nećemo biti na drugoj strani, na mjestu s kojega bismo mogli vidjeti astralnu projekciju nas samih. Cijela civilizacija bijedno egzistira smještajući se u određene okvire. Masovni mediji uvelike su nam proširili horizonte i naše ograničene poglede podigli na viši nivo. Tzv. "viši nivo". Na našu urnebesnu sreću danas imamo gomilu apolonski isklesanih junaka i junakinja koje svojom pojavom i inteligentnim izjavama otvaraju vrata u bolju

sutrašnjicu. No, zašto su nam privlačniji šarlatani iz onih čudesnih vizualizirajućih kutija od nekog anonimnoga četveroprstog kovača iz Drmlja? Odgovor nudi samo teta Goga!

Činjenica br. 1

TV zvijezde su zgodnije! - LAŽ!

Istina je da javne ličnosti gaje njegova izgled, no presudna stvar je PHOTOSHOP. U raznovrsnim editorijalima renomiranih magazina muškarcima brišu dlačice iz nosa i specijalnim efektima stvaraju pravilne mišiće abdomena, dok ljepoticama lošeg tena dodaju desetak kilograma u prsište! Običan, pošten, radišan, tamni bauštelac nikada neće imati priliku očarati mase svojom pojavom u posebnom božićnom izdanju Storyja. Urota!

Činjenica br. 2.

TV zvijezde su karakterno raznolike! - ISTINA!

U opisu posla svakog celebrityja upravo se navodi raznolikost. Nagle oscilacije u ponašanju i imidž zločestih momaka koji su redovito viđeni gosti na raznolikim žurkama s bocom Crystala u jednoj i silikonu u drugoj ruci, daleko su primamljivija slika od one u kojoj vaš muž trucker razmazuje mrlje od čevapa po potkošulji nedefinirane boje.

Činjenica br. 3

TV zvijezde posjeduju hrpetinu novaca! - ISTINA!

Nakon što su jednom snimili dinamičnu akcijsku scenu s hrpetinom specijalnih efekata, znojni i odjeveni u preuske trapez hlače, svota dolara na njihovom računu na Kajmanskom otočju raste astronomskom brzinom. Dalje se sve samo svodi na umjetničko klizanje. Novac se gotovo neprimjereno utapa u skupom alkoholu i special-edition narkomanskom priboru, slijede lake žene i dizajnerski automobili, dvorovi i cijeli niz nepotrebnih tričarija. Za usporedbu, u zemljama trećeg svijeta djeca raznobojne puti umiru svake dvije sekunde...

Činjenica br. 4

TV zvijezde su prijatelji Michaela Jacksona! - ISTINA!

Ali prijatelji M.J.-a su i nepoznati dječaci. Dakle, da biste se družili s dotičnim neokrunjenim kraljem popa, suvremenim raznobojnim KIBORGOM, ne morate biti Renata Končić ili popularni Jole. Dovoljno je da ste maloljetni autist. Nedostatak je naime taj, što nikada nećete upoznati alternativnog Kiću ili Hamdiju, prvoga rimskog cara.

Konkuzija

Imate 52 para cipela Blahnik i pojavljujete se u najnovijem Jamesu Bondu. Logički se nameće zaključak da ste veći frajer od maloljetnog polaznika jezične gimnazije...

*Domagoj Jurišić, IV. r.
XVI. gimnazija, Zagreb
Voditeljica: Dalila Stanek*

DRUGA STRANA PONOĆI

Istraživanje s povodom: Nasilje među mladima
Kamo ideš, svijete?!

Scenarij ide otprilike ovako: huligani maltretiraju djecu. Maltretiraju ih danima, tjednima, mjesecima. Djeca se žale roditeljima, prijateljima... Pomoć traže i od policije, ali policija ima svoj plan i program - dok se nešto ozbiljnije ne dogodi, ništa se ne može poduzeti. To je zeleno svjetlo za zlostavljače. Zlostavljanje se nastavlja. NITKO ništa ne poduzima. A onda, jedne večeri, nagli preokret... Za vrijeme još jednog maltretiranja, jedan dječak u afektu odlučuje spasiti svoje živce i svoj život, no događa se tragedija. Dječak u automobilu (u kojega su ga na silu uvukli) u samoobrani slučajno ubije svog zlostavljača...

Ovo je scenarij koji se pod okriljem noći nedavno odvijao na pozornici Valpova, inače mirnoga i pitomog gradića. Prvobitni šok i nevjerica ubrzo su kod Valpovčana ustupili mjesto užasu, bijesu, strahu. Neminovno se postavlja pitanje - tko je kriv za ovakav tragičan rasplet? Dječak koji je tražio pomoć? Gradske vlasti? Ili možda roditelji dječaka zato što ga nisu zatvorili u kuću do kraja života jer ga neki stranac maltretira? Policija je stavila točku na i. Ona čeka da se "nešto" dogodi pa da djeluje. Žaloso je što to "nešto" mora biti tragedija velikih razmjera. e pa, sada je prekasno za njihovo djelovanje. Ubojstvo je već počinjeno, a počinio ga je šesnaestogodišnji mladić - miran, tih, nenametljiv dječak koji više nije mogao podnositi nasilje huligana koji se godinama izživljavaju na djeci i svojim sugrađanima. Još je jedan život uništen. Dječak će iz ovoga strašnog iskustva izići promijenjen. Više NIŠTA i NIKADA neće biti isto jer ovakve rane teško zacjeljuju i nikada ne nestaju. Tko je kriv za sve to??! Tišina... I upravo je ta zastrašujuća i nedopustiva tišina

---

---

bila neposredni povod za ovo moje istraživanje. Željela sam saznati nešto više o nasilju, nasilnicima, žrtvi, stanju oko toga problema u svojoj školi i svojem mjestu.

Alarm za roditelje i nastavnike

Odgovore na neka pitanja o problemu nasilja među mladima potražila sam u razgovoru sa Sanjom Antolović-Kurtović, psihologinjom zaposlenom u osnovnoj školi u Valpovu.

Budući da ste Vi psihologinja zadužena za rad s mladim ljudima, zanima me koje su Vaše spoznaje o problemu nasilja među mladima.

Prema istraživanjima provedenima u našoj zemlji, čak je 20-27% školske djece izloženo nasilju među vršnjacima, dok je 17% djece u školama nasilno. Zabrinjavajući je podatak da samo 14% učitelja reagira na nasilje u školi.

Gdje se nalaze korijeni ovoga problema?

Na pojavu nasilnoga ponašanja kod djece bitno utječu sljedeći čimbenici: obitelj (nedovoljan nadzor i briga, veliko popuštanje...), individualne osobine djeteta (živahnost, osjećaj razočarenja i frustracije...), škola (nedostatak bliskosti, osjećaj neprihvaćenosti...), društvo...

Koje sve vrste nasilja među mladima poznaje suvremena psihologija? Možete li izdvojiti najteži oblik nasilja?

Nasilje može biti fizičko (guranje, štipanje, čupanje...) i verbalno (zadirkivanje, omalovažavanje, ismijavanje...). Kao podvrste javljaju se emocionalno, seksualno, kulturalno i ekonomsko nasilništvo.

Neka su istraživanja u novije vrijeme pokazala da je ipak najteži oblik nasilja psihičko nasilje.

Što mislite o crtanim filmovima kao što su Pokemoni, Digimoni? Misлите li da takvi crtani filmovi loše utječu na djecu još u najranijoj dobi?

Svakako DA. Sva djeca vole crtiće. Nažalost, mnogi od crtića u današnje vrijeme loše utječu na djecu odašiljući poruku kako je nasilje normalan i prihvatljiv oblik ponašanja.

Možete li nam opisati psihološki profil žrtve i nasilnika?

Nasilnici su djeca koja često prave probleme, nedostaje im suosjećanja za druge, prkosni su, sukobljavaju se s odraslima, antisocijalnog su ponašanja, imaju lošu samokontrolu, relativno visoko samopoštovanje, impulzivni su... S druge strane, žrtve su ranjiva djeca, mirna su i sramežljiva, senzibilna, često niske razine samopoštovanja, usamljena su, teško sklapaju prijateljstva, imaju lošije razvijene socijalne vještine, često s osjećajem krivnje za ono

što im se događa...

Koje su posljedice nasilništva?

Kod žrtve su to usamljenost, depresija, tuga, uplašenost, nesigurnost, bolest.... Kod nasilnika se to veže s kriminalnim ponašanjem kasnije u životu, a posljedice imaju i promatrači. Kod njih se, naime, razvija sklonost višem pragu toleriranja agresivnog ponašanja kasnije u budućnosti.

Kako teče oporavak žrtve? Oporave li se žrtve ikada u potpunosti?

Dužina oporavka ovisi o intenzitetu i trajanju nasilja, podršci roditelja i prijatelja, o tome tko je bio nasilnik... Žrtve se ipak mogu oporaviti uz pravilan tretman koji je poduzet na vrijeme.

Kažu li uvijek djeca - žrtve nasilja svojim roditeljima ili Vama to što im se događa?

Nažalost, tek 40% zlostavljane djece povjeri se nekome i ispriča što im se događa. Djeca se ne žale jer misle da je njihova situacija bezizlazna, srame se, ili misle da su sami krivi za ono što im se događa. Tu prepoznamo i problem nedostatka povjerenja kod djece.

Kako možemo preventivno djelovati na suzbijanje nasilja među mladim ljudima?

Edukacijom roditelja i djece. Škola tu također ima veliku ulogu. Potrebno je ostvariti dobru komunikaciju između nastavnika, roditelja i učenika, poticati suradnju među učenicima, učiti djecu neagresivnom ponašanju, osmisliti skupne aktivnosti kako bi se povučena djeca izvukla iz izolacije... Ako nastavnici uoče nasilje, trebaju ga odmah zaustaviti, kazniti... jer ako škola ne reagira na nasilje, ona ga zapravo promovira.

Za sam kraj molim Vas da mi odgovorite na pitanje gdje zapravo završava dječja igra, a gdje počinje nasilje?

Igra je kad je i jednom i drugom djetetu zabavno, kada oba djeteta osjećaju ugodu u druženju. Kada jedno dijete počne boljeti (psihički ili fizički), tada počinje nasilje.

Znate li vi uopće tko sjedi do vas u školskoj klupi? Znate li mu u očima prepoznati poriv za nasiljem ili možda poziv u pomoć? Osjeća li se tko od vas poput potpunog stranca u svome razredu?

Pogled koji više: Pomozi mi!!!

Kakva je situacija s problemima nasilja u Srednjoj školi Valpovo, saznala sam od pedagoginje Zdenke Lončarić. Ona ističe kako zapravo rijetko dobiva prijave za nasilje i uglavnom je tada riječ o

nasiljima verbalnoga tipa, ali kao problem ističe kako žrtve najčešće ne dolaze same prijaviti nasilnika, već to u njihovo ime obično učini prijatelj ili razrednik. Škola tada pozove roditelje nasilnoga učenika, a oni reagiraju različito: neki ostanu u šoku i nevjerici, neki automatski brane svoje dijete, neki prihvate realnost, a neki se čak i rasplaču. S takvim problemom redovito se, osim roditelja i razrednika, upoznaje ravnatelj, razredno vijeće te po potrebi Centar za socijalnu skrb. U okviru svojih nadležnosti Srednja škola Valpovo pokušava preventivno djelovati na problem nasilja u svojoj sredini putem raznih radionica na razrednim satima te redovitom suradnjom s MUP-om, Crvenim križem, Centrom za socijalnu skrb, Centrom mladih...

Dnevno tristotinjak mladih prođe pored vas na školskim hodnicima. Zapitate li se ikada što se događa sa svima njima kada napuste školsku zgradu i zabriju ulicama grada?

Svi konci u rukama suda

Odgovor na posljednje pitanje potražila sam u Policijskoj postaji u Valpovu. Ondje sam u razgovoru s policajcem Robertom Škovragom saznala kako valpovačka policija ne zaprima puno prijava protiv mladih nasilnika. Zanimao me postupak podnošenja prijave zbog nasilja. Gospodin Škorvaga objasnio je kako prijavu može podnijeti i sama žrtva, ali i roditelj u njezino ime. Pri davanju iskaza u Policijskoj postaji žrtva nasilja treba dati podatke o nadnevku, vremenu i mjestu događaja, o počinitelju nasilja, o oštećenome, o svjedocima... Treba podastrijeti i neki dokaz o počinjenom kaznenom djelu (liječnički nalaz, modrice, ogrebotine...) Bilo bi idealno ako bi se sam čin nasilja mogao i snimiti.(?!). Nakon zaprimljene prijave policija uzima iskaze objiju strana, podnosi prijavu (kaznenu ili prekršajnu) protiv nasilnika i o počinjenom djelu obavještava sud. Dalje je sve u rukama suda. Osobe s navršениh 16 godina postaju prekršajno odgovorne za počinjeno djelo. Gospodin Škorvaga istaknuo je kako se najviše slučajeva nasilja događa upravo vikendom kada mladi imaju smanjenu kontrolu i najmanje obveza. Tada bi roditelji trebali češće i odgovornije kontrolirati svoju djecu jer mnogi ne znaju ni gdje su im djeca vikendom, ni kako se zabavljaju, ni s kim su u društvu...

Tko je sljedeći

Situacija bi, nakon razgovora s pedagoginjom i policajcem, djelovala gotovo bezazleno kada bismo zanemarili podatak dobiven u razgovoru s psihologinjom koji nam kazuje kako tek 40% djece i mladeži priznaje da se nad njima vrši nasilje. Pomno to skrivaju zbog straha od nasilnika, zbog srama, zbog osjećaja krivnje koji se u njima

nerijetko javlja, zbog straha od ismijavanja i nerazumijevanja okoline... I tako se zatvara začarani krug. Statistike nas upućuju na to kako djeca koja su u djetinjstvu bila izložena nasilju kasnije u životu često i sama postaju nasilnici. Društvo im je u osjetljivom trenutku razvoja i odrastanja odaslalo krivu poruku da su nasilnici moćni i nezaustavljivi, a da su žrtve slabe i nesretne. Nitko od nas ne želi biti uplašen i nesretan, a pravda je često nepravedno na strani jačega. Hoćemo li zažmiriti pred tim spoznajama duboko gurajući glavu u pijesak kako ne bismo niti čuli niti vidjeli glas i pogled žrtve koja traži pomoć?

Dakle, prijavljeni slučajevi nasilja tek su vrh ledene sante koji viri iznad mutne površine. On nije toliko opasan jer njega vidimo, a na ono što vidimo možemo djelovati. Daleko je opasnije ono što ne znamo, ono što ne vidimo, ono što je skriveno ispod površine svakoga od nas. Na društvu je da tu odradi svoju zadaću. Nasilnici moraju biti prepoznati i oštrije kažnjavani, a svi mi glasno i jasno moramo primiti poruku kako je nasilje neprihvatljiv oblik ponašanja koji treba sankcionirati.

Pripada li tragedija ispričana na početku tek drugoj strani ponoći? Možda se sve to događa na ulicama našega grada i na danjem svjetlu, a mi u gomili vlastitih problema nemamo vremena niti suosjećanja za ljude koji nas okružuju. Dječak s početka priče bio je tek moj poznanik. Već sutra to može biti moj prijatelj, moja mlađa sestra, ja ili ti?

*Marija Majdenić, IV. r.
Srednja škola Valpovo, Valpovo
Voditeljica; Vesna kajganić*

ZBOG GIMNASTIKE SAM OSTAVIO SVOJU NAJVEĆU LJUBAV

Razgovor s Robertom Seligmanom, bivšim učenikom i danas poznatim svjetskim gimnastičarom

Naš bivši učenik Robert Seligman postao je priznati svjetski gimnastičar sa samo 19 godina. Uložio je puno rada i truda i zaslužio osvojio niz prestižnih gimnastičkih titula. U ovoj priči ćete saznati kako je klinac iz jedne male, nepoznate države stao rame uz

rame svjetskim velesilama i s velikim ponosom predstavio našu zemlju cijelom svijetu.

Kada si se počeo baviti gimnastikom?

Gimnastikom sam se počeo baviti sa šest godina, u prvom razredu osnovne škole. Bila je nekakva selekcija. Trener iz mog kluba svake godine odlazi po školama i traži male, perspektivne klince. Ja sam bio u toj masi od 100-injak djece. Treneri su napravili selekciju i ostalo nas je 50, poslije mjesec dana 30, a poslije godinu dana ostala smo nas dvojica, moj klupski kolega Tomislav Marković i ja. Zajedno treniramo i danas, samo s različitim trenerima. I to je to!

Zašto baš gimnastika?

Potpuno slučajno, iz te selekcije. Moja prva i najveća ljubav bio je nogomet. Kasnije sam se nekako našao u toj gimnastici, oduvijek sam volio raditi salta. U dvorani se osjećam slobodno i mogu ispucati puno više energije nego na nekakvom nogometnom terenu. A uvijek sam bio hiperaktivno dijete i roditelji me nisu znali smiriti kod kuće tako da sam trenirao od svoje osme godine po pet i pol sati dnevno, gdje sam između toga uvijek našao vremena za nogomet na raznim osječkim igralištima. Još do prije tri godine sa svojom ekipom sam osvojio tri malonogometna turnira, dva "Ljetka" i jedan "Zimko". Morao sam se prestati baviti time kada su počeli vrhunski uspjesi i rezultati jer se više ne smijem šaliti s ozljedama zbog kojih bih morao prekinuti karijeru ili, ne daj Bože, stagnirati.

Znamo da si vrlo uspješan i priznat svjetski gimnastičar pa izdvoji jedan, tebi najdraži i najveći uspjeh.

Najveći uspjeh je sigurno univerzitetski prvak svijeta i četvrto mjesto u Europi, ali najdraži uspjeh mi je pobjeda u Gentu na svjetskom kupu i velikom priznatom natjecanju gdje sam se popeo rame uz rame svjetskim i europskim prvacima. Stajao sam na pobjedničkom postolju, svirala je hrvatska himna i dizala se hrvatska zastava.... U tim trenutcima nisam znao što to znači, ali nekoliko trenutaka kasnije, kada sam vidio suze svoga trenera, shvatio sam i prvi put sam zaplakao i ja. Moj trener Nenad Solar stvarno mi je puno pomogao. On je pravi stručnjak i priznati gimnastički trener u svijetu. Izmislio je posebnu tehniku na konju s hvataljkama kojom rade još samo Kinezi i tako je stvorio jednog klinca, gimnastičara koji se bori s najvećom svjetskom velesilom Kinom.

Najdraža disciplina?

Pod brojem jedan je konj s hvataljkama gdje sam i u samom svjetskom vrhu ali usredotočio sam se na parter i na preskok. Do 18.

godine radio sam višeboj, svih šest sprava, ali zbog ozljede ramena sam morao prestati.

Koliko često treniraš ikako izgleda jedan tvoj trening?

Treniram svaki dan osim nedjelje oko pet i pol sati. Nedjeljom se dođem samo zagrijati i razgibati. Treninzi su dosta naporni, a posebno naporni su bili kada sam bio klinac, jer vidiš kako drugi dečki i svi tvoji prijatelji imaju puno slobodnog vremena i odlaze na nogomet, zbog toga mi je bilo najteže (smijeh). Odlazio sam prije i poslije škole na trening što je bilo jako teško ali uz svu potporu svojih roditelja, kojima sam zbog toga neizmjereno zahvalan, ja sam uspio. Zahvaljujući roditeljima i njihovoj nesebičnoj brizi završio sam školu. Nisu mi dopustili da je napustim zbog treninga. Završio sam 1. gimnaziju, najbolju gimnaziju koju bih preporučio svim sportašima jer će jedino tamo imati prave uvjete za školovanje i treniranje. Znam mnoge sportaše koji su zbog škole morali ostaviti sport ili zbog sporta školu ali meni se to nije dogodilo jer su u mojoj školi imali puno razumijevanja i sluha. Mislim da se u našem gradu jedino u Općoj gimnaziji može uspjevati u sportu, postizati vrhunske rezultate i biti dobar učenik... Malo sam odlutao, pitao si me kako izgleda jedan moj trening. Prijepodne radim zagrijavanje svih mišića tijela, nogu, ruku, trupa... jer je gimnastika vrlo kompleksna i osnovnu tehniku, osnovne elemente koji daju temelje za one teže. Popodne radim te teže elemente na parteru i na konju s hvataljkama, a prije svega se zagrijavam dobrih 45 minuta ili više. Važno je biti dobro zagrijan kako bi izbjegao moguće ozljede.

Jeli bilo kakvih ozljeda prilikom treninga?

Na sreću nije! Tu je uvijek prisutan moj trener koji mi pomaže i pazi na svaki moj pokret. U njega imam jako puno povjerenja, isto kao i moji roditelji, što je najvažnije. Još kada sam počeo trenirati gimnastiku moj otac je rekao treneru kako vjeruje u mene i u njega i kako se ne želi petljati ni oko čega jer nema pojma o gimnastici. Mislim da je tako bolje jer znam mnoge koji su napustili sport upravo kada su se roditelji počeli gurati između njih i trenera. Povjerenje je najvažnije!

Nakon toliko uspjeha, medalja, priznanja, imaš li sve uvjete za trening? Znamo da je bilo problema s dvoranom...

Da, da, da, imam. Moj trener je napravio jedan luđački pothvat, zapravo poduzetnički pothvat jer je vrlo ambiciozan čovjek. Digao je kredit u banci koja mu je maksimalno izašla u susret i od stare hale "Analita" u Donjem gradu napravio pravu gimnastičku dvoranu koja

je sigurno jedna od najboljih u Europi. Naime, tamo imamo sve američke sprave koje su daleko najbolje i sada imamo maksimalne uvjete za rad. To sve ne bismo mogli napraviti bez potpore Grada i Županije te ministra Primorca. Sve to je moj trener privatno napravio i zahvaljujući njemu Osijek, a i Hrvatska, imaju daleko bolje uvjete, a dvorana je dana svim državnim reprezentativcima na besplatno korištenje kako bi dobili još više odličnih rezultata.

A sponzori?

Ništa, jako slabo. Malo je bolje nego što je bilo... nadam se da će sponzori doći sami s vremenom i rezultatima. Ne smijem zaboraviti reći da nam Grad i Županija uvijek daju koliko god mogu. Bez njih ne bismo uspjeli! I Olimpijski odbor se probudio. Jednom prilikom je moj trener platio odlazak na svjetski kup iz svog džepa što ga je koštalo oko 50 000 kn. To samo dokazuje koliko on vjeruje u mene i moje mogućnosti. Nakon što smo se vratili s medaljom, Olimpijski odbor se nije mogao oglušiti na tako velik rezultat i mom treneru su vratili te novce.

Imaš li vremena za sebe nakon svih tih treninga, natjecanja, opet treninga... izlaziš, družiš se?

Stvar je u planiranju! Ako si dobro isplaniraš život, sve se može. Istina je da se mi sportaši ponekad malo zapostavimo ali nije sa svim tako. Ja stignem i izaći, družiti se, otići na popodnevnu kavu, odspavati popodne, učiti... organizacija je bitna!

Gdje te možemo naći subotom navečer? Gdje izlaziš?

Imam tu sreću pa živim u Tvrdi i sve mi je blizu, a neko posebno mjesto nemam.

Budući da si u zadnje vrijeme vrlo medijski eksponiran, što se promijenilo u tvom životu?

Puno toga se promijenilo. Ljudi me prepoznaju na ulici, stanu pa mi čestitaju, okreću se za mnom... Hvala Bogu nisam još naletio na nekoga s negativnim mišljenjem (smije)! Vjerujem da i takvih ima ali, čini se, u malom broju. U medijima sam zbog svojih rezultata ali i zbog gimnastičkog saveza s kojim nismo u najboljim odnosima. Nadam se da će to proći i da će biti bolje. Strah me jedino da ću morati otići iz Hrvatske kao Duje Draganja i to vrlo brzo, možda za godinu, dvije, pet, a možda i nikada ako se stvari uskoro promijene. S obzirom na to kako stvari stoje u Hrvatskoj, vjerojatno ću to morati napraviti, iako ne bih to volio.

Kako ti je bilo u srednjoj? Bio si naš učenik pa zato pazi što pričaš! (ha, ha!!!)

To mi je bilo najljepše razdoblje u životu. Znaš i sam - društvo, izlasci, potpora kada dođem sa svakog natjecanja, svi su to primali kao svoj rezultat. Bilo nas je 30 u razredu i bili smo jako složni, zajedno smo slavili ali i tugovali i mogu ti reći da bih se volio vratiti u taj period i sve to ponoviti.

Koga ćeš iz škole posebno pamtiti?

Sve! Mi smo bili sportski razred i svi smo funkcionirali kao jedan. Ne znam baš da se time mogu ostali pohvaliti. Bili smo jedna dobra ekipa, jedan tim. Mislim da su nas i profesori voljeli koliko god oni nisu za taj sportski razred i koliko ga ne vole. Razrednik mi je bio prof. Daniel Dekany koji je uvijek bio dobar prema nama i zamjenik razrednika prof. Snježana Novaković koja je našem razredu ostala u najboljem sjećanju. S njom smo imali jedan poseban odnos i mislim da nitko iz razreda ne može reći niti jednu ružnu riječ protiv nje, niti jednu zamjerku. Bilo nam je lijepo s njom.

Sada studiraš?

Da, studiram ekonomiju, ali nažalost, zbog natjecanja nisam stigao dati ispite, ali sigurno hoću jer me to zanima, a i hoću pobiti onu teoriju da su sportaši glupi. Znam curu koja je vrhunska sportašica, a ima završenu samo osnovnu školu. Ona je iznimno pametna i inteligentna ali sve to ulaže u sport. Vjerujem da bi bila neki opasni doktor da se nije bavila sportom i svu svoju inteligenciju okrenula na tu stranu. Ipak mislim da bi poslije jedne uspješne sportske karijere dobro došla i diploma.

Što nakon gimnastike?

Ja se i dalje vidim u sportu. Kada se nečim tako dugo baviš, to postane tvoj život. vidim se i u jednom poduzetničkom poslu. Inače sam dosta ambiciozan, imam nekih planova ali ne bih sada o tome... Mislim da ću uspjeti zbog tih mojih ambicija. Bik sam u horoskopu i mislim da treba djelovati da bude dobro jer što će ti život donijeti ako ne djeluješ da bude bolje.

Što misliš o doping testovima?

Mislim da je to jako dobro jer dopingiranjem ljudi zavaravaju sami sebe. U gimnastici gotovo da i nema dopinga jer je to takav sport u kojem sam moraš vladati cijelim svojim tijelom.

Imaš li poroke?

Mislim da svi imamo neke poroke ali ja ne znam ništa posebno što je moj porok. Ne pijem, ne pušim... Ne mogu reći da nikada nisam popio ali nikada nisam bio pijan. Vidio sam kako se prijatelji muče dok su pijani, povraćaju, padaju. Mislim da mi to uopće ne treba. Od alkohola ne pijem ništa, osim piva, a i to je prehrambeni

proizvod... nije da se opravdavam! Mislim da je u redu nazdraviti prije nekog velikog natjecanja ili za neki dobar rezultat.

Čuješ li tračeve o sebi? Koji ti je bio najbolji?

Da, naravno. Uvijek ima tračeva i ljubomornih ljudi. Sam protiv toga ne mogu i uglavnom se ne obazirem na takve priče. A ono najbolje nije zapravo trač nego izjava predsjednika Hrvatskog gimnastičkog saveza za Sportske novosti. U novinama je bio naslov u kojem on pita Slavonce misle li da je hrvatska gimnastika samo Robert Seligman. To me jako razočaralo...

Jesi li praznovjeran? Misliš li da postoji nešto, neki predmet, koji ti donosi sreću na natjecanjima?

Uštim se reći da smo mi svi sportaši dosta praznovjerni. Ja, na primjer, uvijek radim iste stvari. Često nastupam u istom dresu u finalu ili na kvalifikacijama. Ponekad sam nosio iste čarape, ali uz mene je uvijek jedan mali križić koji mije poklonio prijatelj. Taj križić je posvetio papa i uvijek ga nosim sa sobom. U zadnjih godinu dana donio mi je puno sreće. Ima još par sitnica. Uvijek izlazim iz sobe dvije-tri minute poslije trenera, pomolim se pred ogledalom i u glavi izvedem svoju vježbu i prije natjecanja uvijek odlazim u isti WC. Ima dosta sitnica za koje mislim da ih i ostali sportaši rade.

Neostvorena želja...

Imam neostvarenih želja. Maksimalni cilj je postat svjetski prvak, drugi je pojaviti se na Olimpijskim igrama. Također želim završiti fakultet, naravno, i uspjeti kao poduzetnik kako bi si osigurao život jer se danas, na žalost, više ne može živjeti od sporta kao što se nekada moglo.

A brak?! Šalim se! (smijeh!!!) imaš li bolju polovicu?

Nemam. Bio sam u jednoj dužoj vezi, oko godinu i devet mjeseci ali... znaš kako je to? Ja sam mlad, imam 19 godina, premda mi ljudi govore da se ponašam kao da imam 29. Bit će vremena i za veze. Trenutno sam koncentriran na gimnastiku ali ne mislim da jedna veza može oslabiti moje rezultate. Mogu ti reći da sam bio mirniji dok sam bio u vezi jer nikada nisam razmišljao o tome hoću li negdje neku upoznati i kakav će ona dojam steći o meni. U to vrijeme veza mi je davala određenu mirnoću a moji rezultati su bili bolji. Ali nisam taj tip, kao većina nogometaša, da mijenjam cure kao čarape.

Crnka ili plavuša?

Totalno mi je svejedno! Da bi me privukla, cura mora imati ono nešto što me privuče, što mi je zanimljivo... ako je ona našminkana, dotjerana, ljepotica i manekenka, a ako je "prazna" kao ova čaša

onda mi uopće nije privlačna. Mislim da izgled uopće nije bitan ali ne volim cure i, općenito, ljude koji mi prilaze zbog moje trenutne popularnosti. To odmah osjetim i osjećam se neugodno jer sam ja, prvenstveno, običan čovjek koji ima svoju osobnost i određeni kućni odgoj...

Što misliš o pojmu metroseksualca? Ima li ih u hrvatskom sportu?

To je za mene smiješno! Mislim da takvih ljudi nema kod nas jer nam to financije ne dopuštaju. Vani su to nogometaši, tenisači i plivači jer su stvarno dobro plaćeni. Kod nas si malo tko može priuštiti pravo Armanijevo odijelo a naši ljudi, pa ni ja, nisu spremni dati godišnju uštedevinu za komad odjeće.

Za kraj mi reci, vidi li sebe jedan mladi, uspješni sportaš za par godina u Hrvatskoj?

Što se tiče dvorane, financijske potpore i sličnih stvari, mislim da oko toga nema problema jer moj trener sve uspije riješiti ali ako gimnastički savez bude i dalje radio na tome da moja karijera stagnira i da me sputava, naravno da ću potražiti drugi izlaz, drugu državu, bilo što, nije bitno, jer svoju sportsku karijeru neću nikome i ničemu podrediti! Nadam se da do toga neće doći jer je Olimpijski odbor pun razumnih, pametnih i dobrih ljudi.

*Gordan Ćelić, IV. r.
Prva gimnazija Osijek, Osijek
Voditeljica: Višnja Tavas*

LiDraNo 2006.
PROGRAM DRŽAVNE SMOTRE
ZADAR

PROGRAM OSNOVNIH ŠKOLA

SRIJEDA, 3. svibnja 2006.

Do 12.00 sati	dolazak sudionika TURISTIČKO NASELJE ZATON u Zadru prijava i smještaj
Od 14.30 do 18.30	pokusi skupnih scenskih nastupa Kazališna kuća Zadar pokusi pojedinačnih scenskih nastupa Crkva sv. Donata u Zadru
16.30 sati	zajedničko okupljanje literata i novinara Dvorana Saturnus, Zaton
20.00 sati	svečano otvaranje Kazališna kuća Zadar
21.00 sati	I. dio pojedinačnih scenskih nastupa Crkva sv. Donata u Zadru

ČETVRTAK, 4. svibnja 2006.

10.00 sati	otvaranje izložbe školskih listova Crkva sv. Donata u Zadru samostalni novinarski radovi okrugli stol, nakon otvorenja izložbe školskih listova dvorana Morska zvijezda, Zaton

II. dio pojedinačnih scenskih nastupa
Crkva sv. Donata u Zadru

literarni radovi
okrugli stol
Dvorana Saturnus, Zaton

televizijske emisije
okrugli stol za učenike
dvorana More, Zaton

radijske emisije
okrugli stol
Maestral, Zaton

15.30 sati

radionica za učenike literate
Voditeljica: Nada Babić, prof.
Dvorana Saturnus, Zaton

školski listovi
okrugli stol
Plavi salon, Zaton

televizijske emisije
okrugli stol za voditelje
Maestral, Zaton

I. dio skupnih nastupa
Hrvatska kazališna kuća Zadar

16.30 sati

radijska radionica za učenike, I. dio
Radio Zadar

20.00 sati

III. dio pojedinačnih scenskih nastupa
Crkva sv. Donata u Zadru

PETAK, 5. svibnja 2006.

10.00 sati

školski listovi
radionica
Plavi salon, Zaton

televizijske emisije
okrugli stol za voditelje
Dvorana More, Zaton

II. dio skupnih nastupa
Kazališna kuća Zadar

15.30 sati literarna radionica za voditelje
Plavi salon, Zaton

16.30 sati radijska radionica za učenike, II. dio
Radio Zadar

17.00 sati okrugli stol za skupne scenske nastupe
Saturnus, Zaton

okrugli stol za pojedince
dvorana More, Zaton

SUBOTA, 6. svibnja 2006.

10.00 sati svečano zatvaranje
Saturnus, Zaton

PROGRAM SREDNJIH ŠKOLA

SUBOTA, 6. svibnja 2006.

Do 12.00 sati dolazak sudionika
TURISTIČKO NASELJE ZATON u Zadru
Prijava i smještaj

Od 15.00 do 19.00 pokusi skupnih scenskih nastupa
Kazalište lutaka u Zadru

Pokusi pojedinačnih scenskih nastupa
Crkva sv. Donata u Zadru

16.30 sati   zajedničko okupljanje literata i novinara
Dvorana Saturnus, Zaton

21.00 sati   svečano otvaranje
Arsenal, Trg tri bunara, Zadar
koncert za učenike i mentore

NEDJELJA, 7. svibnja 2006.

10.00 sati   otvaranje izložbe školskih listova
Dvorana Morske zvijezde, Zaton

   samostalni novinarski radovi
(nakon otvaranja izložbe školskih
listova, u 10.30 sati)
okrugli stol
Dvorana Morske zvijezde, Zaton

   I. dio pojedinačnih scenskih nastupa
Crkva sv. Donata u Zadru

   literarni radovi
okrugli stol
Dvorana Saturnus, Zaton

   televizijske emisije
okrugli stol za učenike
Dvorana More, Zaton

   radijske emisije
okrugli stol
Maestral, Zaton

15.30 sati   radionica za učenike literature
Voditelj: Zoran Ferić, prof.
Dvorana More, Zaton

   školski listovi
okrugli stol
Plavi salon, Zaton

I. dio skupnih nastupa
Kazalište lutaka, Zadar

radijska radionica za učenike, I. dio
Radio Zadar

20.00 sati II. dio pojedinačnih scenskih nastupa
Crkva sv. Donata u Zadru

PONEDJELJAK, 8. svibnja 2006.

10.00 sati školski listovi
radionica
Plavi salon, Zaton

televizijske emisije
okrugli stol
Plavi salon, Zaton

II. dio skupnih nastupa
Kazalište lutaka, Zadar

16.00 sati literarna radionica za voditelje
Plavi salon, Zaton

Okrugli stol za pojedince
dvorana More, Zaton

16.30 sati Radijska radionica za učenike, II. dio
Radio Zadar

18.00 sati okrugli stol za skupne scenske nastupe
Saturnus, Zaton

UTORAK, 9. svibnja 2006.

11.00 sati svečano zatvaranje
Saturnus, Zaton

PREGLED OSTALIH RADOVA**NOVINARSKO
STVARALAŠTVO****ŠKOLSKI LISTOVI OSNOVNIH
ŠKOLA**

**1. OŠ Ksavera Šandora
Gjalskog, Zabok**
LAHOR
Učenik: Dario Vrbanc
Voditeljica: Nevenka Miškulin

**2. OŠ Dragutina Tadijanovića,
Petrinja**
SLAP
Učenica: Ana Klarić
Voditelj: Goran Marjanović

3. OŠ Rovišća, Rovišće
ISKRICE
Učenik: Ivan Kozlik
Voditeljica: Žana Novaković

4. OŠ „Brajda“, Rijeka
BOBICA
Učenica: Mirna Jurković
Voditeljica: Branka Perković-
Jardas

5. OŠ Zvonka Cara, Crikvenica
ZVONKO
Učenica: Ana-Marija Petković
Voditeljica: Milena Blažić Knez

**6. OŠ „I. G. Kovačić“, Slavonski
Brod**
MALI GORAN
Učenica: Izabela Musić
Voditelj: Željko Petrin

7. OŠ Vladimira Nazora, Čepin
MALI ODMOR
Učenica: Nancy Šuljug
Voditeljica: Anđa Suvala

8. OŠ „Retfela“, Osijek
KGB
Učenica: Ivona Glavaš
Voditelj: Marinko Plazibat

9. OŠ Jagode Truhelke, Osijek
JAGODA
Učenik: Dominik Knezović
Voditeljica: Vlatka Bosutić -
Cvijić

10. OŠ Ljudevita Gaja, Osijek
DANICA
Učenica: Zrinka Natasović
Voditeljica: Anita Šojat

11. OŠ Josipa Kozarca, Josipovac
Punitovački
TINTILINIĆ
Učenik: Zoran Petrošević
Voditeljica: Gordana Kolarić

12. OŠ „Ilača-Banovci“, Ilača
JEKA
Učenica: Ana-Marija Marukić
Voditeljica: Senija Komić

13. OŠ kneza Mislava, Kaštel
Sućurac
MAŠOPIŠ
Učenik: Petar Veić
Voditeljica: Jadranka Mihovilović

14. OŠ Spinut, Split
ŠTREBERKO
Učenik: Jure Jerić
Voditeljica: Ingrid Poljanić

-
-
- 15. OŠ marina Držića, Dubrovnik**
VIDRA
Učenik: Ivan Čagalj
Voditeljica: Branka Capurso
- 16. III. Osnovna škola Čakovec, Čakovec**
GRLICA
Učenica: Janja Dora Ivančić
Voditeljica: Dušanka Turk
- 17. OŠ Granešina, Zagreb**
FENIKS
Učenica: Ilija Ždora
Voditeljica: Natalija Krznarić
- 18. OŠ Jure Kaštelana, Zagreb**
ČAROBNA FRULA
Učenica: Matea Galović
Voditeljica: Maca Tonković
- 19. OŠ Valentina Klarina, Preko**
IDRA
Učenica: Melita Jerolimov
Voditeljica: Linda Bilan
- 20. OŠ Šime Budinića, Zadar**
ČEHULJICA
Učenica: Daniela Sinovčić
Voditeljica: Jasmina Sandalić
- 2. Obrtnička škola Požega, Požega**
PUT
Učenica: Josipa Jekić
Voditeljica: Marijana Levar
- 3. Strukovna škola Virovitica, Virovitica**
STRUKOVNJAK
Učenik: David Muflizović
Voditeljica: Marija Karacsonyi
- 4. Gimnazija Nova Gradiška, Nova Gradiška**
ZVONO
Učenica: Martina Romić
Voditeljica: Ljiljana Ptačnik
- 5. Medicinska škola Osijek, Osijek**
IGLICE
Učenik: Marko Ek
Voditelj: Dragutin Podraza
- 6. I. gimnazija Osijek, Osijek**
ŠTREBER
Učenica: Sandra Gačić
Voditeljica: Višnja Tavas
- 7. III. gimnazija Osijek, Osijek**
KRIK
Učenica: Dalija Dozet
Voditeljica: Dijana Šokčić
- 8. Gimnazija Antuna Vrančića, Šibenik**
PEGLA
Učenica: Petra Zaninović
Voditeljica: Danijela Grubišić
- 9. III. gimnazija Split, Split**
TRÉMA
Učenik: Marin Piršić
Voditeljica: Kristina Prlić
- ŠKOLSKI LISTOVI SREDNJIH ŠKOLA**
- 1. Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica**
MAGG
Učenica: Emina Prpić
Voditeljica: Zdenka Kos
-
-

-
-
10. Gimnazija Dubrovnik, Dubrovnik INFOĐIR Učenica: Antonija Pavlović Voditelj: Jozo Serdarević 11. SŠ Prelog, Prelog POVEĆALO Učenik: Tomislav Juričan Voditeljica: Maja Labaš Horvat 12. Klasična gimnazija Zagreb, Zagreb MI Učenica: Maja Kolar Voditeljica: Dalila Stanek 13. Prirodoslovna škola Vladimira Preloga, Zagreb LABOS Učenica: Marija Karakašić Voditeljica Goranka Lazić 14. II. gimnazija Zagreb, Zagreb DOPING Učenik: Marko Kovačić Voditeljica: Zvezdana Bezljaj 15. SŠ Sesvete, Sesvete LOOD Učenica: Anita Kisić Voditeljica: Draženka Čutura	2. OŠ Višnjevac, Višnjevac NIJE SVE TAKO CRNO Učenici: Vanja Luketić, Vedrana Vranješ Voditeljica: Anica Ivković 3. OŠ „Dobriša Cesrić“, Osijek ZVUKOVI Učenici: Josipa Grgurić, Maja Rupčić Voditeljica: Ilonka Sabo 4. OŠ „Antun i Stjepan Radić“, Gunja POPULARNI I ONI DRUGI Učenici: Marijana Belobradić, Toni Perić Voditelj: Josip Krunić 5. OŠ Brda KORAK PO KORAK Učenici: Vlatka Jakus, Luka Gulin Voditeljica: Milica Perdić 6. OŠ dr. Ante Starčevića, Zagreb ŠKAKLJIVA TEMA Učenici: Sara Krizmančić, Petra Dolenčić Voditeljica: Dubravka Rovičanac 7. OŠ Rudeš, Zagreb KOME ZVONO ZVONI Učenici: Barbara Dorotić, Doroteja Kukulja Voditeljica: Mirjana Jukić 8. OŠ „Srdoći“, Rijeka SRDAČNO VAŠI Učenici: Anja Bićanić, Katja Milošević Voditeljica: Zvezdana Vidaković
- RADIJSKE EMISIJE OSNOVNIH ŠKOLA**
1. Prva osnovna škola Bjelovar, Bjelovar PRVOFON   Učenici: Antonija Čepo, Davor Zeman   Voditeljica: Diana Radovanović
-
-

RADIJSKE EMISIJE SREDNJIH ŠKOLA

1. **SŠ Vrbovec, Vrbovec**
BULLYING
Učenici: Maja Sruk, Domagoj Mikić
Voditeljica: Ivanka Dlaka
2. **SŠ Ivana Meštrovića, Drniš**
OZVONILO JE
Učenici: Filip Andabaka, Petra Bašić
Voditelj: Mladen Baran
3. **SŠ fra Andrije Kačića Miošića**
NE TREBA NAM NIŠTA, SVE SU NAM OBEĆALI
Učenici: Vedrana Rogić, Filip Brtan
4. **Medicinska škola Osijek, Osijek**
MI NISMO PROPALITETI
Učenici: Marina Stipanović, Maja Majstor
Voditeljica: Lidija Bekota
5. **Pazinski kolegij-klasična gimnazija, Pazin**
ODNOS ZNANOSTI I RELIGIJE
Učenici: Jelena Vidović, Niko Crnčević
Voditeljica: Sanja G.
Depikolozvane

TELEVIZIJSKE EMISIJE OSNOVNIH ŠKOLA

1. **OŠ Eugena Kumičića, Zagreb**
SVIJET POD PRSTIMA
Učenici: Josip Tomec, Bernarda-Lana Majić
Voditeljica: Goranka Dimoski

2. **OŠ Dubovac, Karlovac**
PUCAM OD ADRENALINA
Učenici: Matija Alanović, Sven Biturajac, Karlo Drempetić
Voditeljica: Andrea Grkovski-Zimet
3. **OŠ Rovišće, Rovišće**
SVMIRSKA OPSADA: MISIJA BANANA
Učenici: Dajana Barić, Sanja Tomić, Anita Ondruj
Voditeljica: Irena Jukić Pranjić
4. **OŠ Mladost, Osijek**
ČIZMA GLAVU ČUVA, A ŠEŠIR JE KRASI
Učenici: Kristina Drabušica, Sofija Turjak, Mateja Hržica
Voditeljica: Mihajla Savić
5. **OŠ „Antun i Stjepan Radić“, Gunja**
SARA
Učenici: Marina Jurišić, Dino Perić, Bojan Perić
Voditelj: Josip Krunić
6. **OŠ Ivanovec, Ivanovec**
JAPIČINI ZDIGANCI
Učenici: Martina Korent, Melanija Vuk, Kristina Horvat
Voditeljica: Nataša Kralj
7. **OŠ Bartola Kašića, Zagreb**
ŠAKA
Učenici: Jan Matija Sobočanec, Robert Cerovečki, Tomislav Grabar
Voditeljica: Marina Zlatarić

8. OŠ „Vladimir Nazor“, Slavonski Brod
SVILA ŠUŠKA ŠLINGERAJ SE ŠIRI

Učenici: Tomislav Butković,
Domagoj Samardžić, Josip
Mišanec
Voditelj: Ante Karin

**TELEVIZIJSKE EMISIJE
SREDNJIH ŠKOLA**

1. SŠ Vrbovec, Vrbovec
BEZ CENZURE IL' TI
SUBOTNJA DIKTATURA

Učenici: Iva Kuten, Maja
Grgojić, Domagoj Mikić
Voditeljica: Ivanka Dlaka

2. Gimnazija Velika Gorica, Velika Gorica
"...ČISTA KAO ANĐEO I
SLATKA KAO LJUBAV." (C.M.
de Talleyrand)

Učenici: Filip Sever, Stjepan
Lučić, Robert Fitoš
Voditeljica: Gordana Vlašić

3. Gimnazija Županja, Županja
CARPE DIEM

Učenici: Ivan Kelava, Alen
Kotarlić, Saša Dugonjić
Voditelj: Josip Krunic

4. IX. gimnazija Zagreb, Zagreb
KIOSK

Učenici: Venio Mušinović, Marko
Hrenović, Filip Šarić
Voditelj: Tomislav Biljak

**DRAMSKO SCENSKO
STVARALAŠTVO POJEDINCI
OSNOVNIH ŠKOLA**

1. OŠ Samobor, Samobor
Sanja Pilić, Život je lijep
kazivanje poezije
izvodi: Dominik Bartaš
voditeljica: Vanda Bartulica

2. OŠ Jakovlje, Jakovlje
Branka Blažić, Cimermani
Kazivanje poezije
izvodi: Jurica Halembek
voditeljica: Kristina Kraljić

3. OŠ Bedekovčina, Bedekovčina
J. Tišler, Naveke su te šibali
izvodi: Darko Drnetić
voditelj:

4. OŠ „Braća Bobetko“, Sisak
Sanje Pilić, Kakva i takva
monolog
izvodi: Ana Wassermann
voditeljica: Željka Žugaj

5. OŠ Jabukovac, Jabukovac
Zlatko Krilić, Ja
monolog
izvodi: Siniša Tomić
voditeljica: Kristina Kumic-Bušić

6. OŠ Turanj, Karlovac
Slavko Mihalić, Dječak s loptom
kazivanje poezije
izvodi: Marija Papa
voditeljica: Željka Petrunić-Tek

7. OŠ „Metel Ožegović“,
Radovan Milan Crnković, Kak je
lepa Hrvatska
kazivanje poezije
izvodi: Goran Kocijan
voditeljica: Danica Prašnjak

-
-
8. **OŠ Petrijanec, Petrijanec**
Miroslav Krleža, Stric-vujc
kazivanje poezije
izvodi: Matija Kušić
voditeljica: Bojana Gložinić
  9. **OŠ Blaž Mađer, Novigrad Podravski**
Miroslav Dolenc, Snobočija
recital
izvodi: Marija Duga
voditeljica: Katarina Franja
  10. **OŠ Vladimir Nazor, Daruvar**
Sanja Polak, Dnevnik Pauline P.
monolog
izvodi: Iva Lacković
voditelj: Vladan Ivković
  11. **OŠ Scuola elementare „Gelsi“, Rijeka**
Vlasta Tibljaš, Moja štorija
kazivanje poezije
izvodi: Sven Sušanj
voditeljica: Vlasta Tibljaš
  12. **OŠ Vladimira Nazora, Crikvenica**
Sanja Pilić, Uf, taj telefon
monolog
izvodi: Sara Primorac
voditeljica: Suzana Grbičić
  13. **OŠ Srdoči, Rijeka**
Sunčana Škrinjarić, Dva smijeha, kazivanje poezije
izvodi: Marin Balić
voditeljica: Branka Pečaver
  14. **OŠ Zrinskih i Frankopana, Otočac**
Dragocjenka Bilović, Davidijada
monolog
izvodi: David Orešković
voditeljica: Dragocjenka Bilović
  15. **OŠ Josip Kozarac, Slatina**
Ezop, Zec i kornjača
monolog
izvodi: Mirna Ostrošić
voditelj: Denis Ostrošić
  16. **OŠ Braće Radić, Pakrac**
Z. Kolarić-Kišur, Lelina književna groznica
izvodi: Lara Ivošević
voditeljica: Sanja Delač
  17. **OŠ antun Mihanović, Slavonski Brod**
Zvonimir Balog, Mišić
kazivanje poezije
izvodi: Josip Ereiz
voditeljica: Vladimira Dabčević-Čeliković
  18. **OŠ I. G. Kovačić, Staro Petrovo Selo**
Sanja Polak, Dnevnik Pauline P.
monolog
izvodi: Tijana Petek
voditeljica: Marija Mikanović
  19. **OŠ Nikole Tesle, Gračac**
Luko Paljetak, Tatu ili mamu?
kazivanje poezije
izvodi: Davor Andrić
voditeljica: Rada Vrkljan
  20. **OŠ Jurja Dalmatinca, Pag**
Dragutin Tadijanović, Veličanstvo mora
kazivanje poezije
izvodi: Luka Meštrovic
voditeljica: Ivanka Majić
  21. **OŠ Dore Pejačević, Našice**
Jadranka Oštarević, Jedina moja, monolog
izvodi: Mato Tomić
voditeljica: Jadranka Jantošik
-
-

-
-
- 22. OŠ I. B. Mažuranić, Strizivojna**
Zoran Pongrašić, Snjeguljica i sedam patuljaka na drugi način monolog
izvodi: Maja Džaja
voditeljica: Zdenka Ivanetić
- 23. OŠ Višnjevac, Višnjevac**
Sanja Pilić, Siječanj, što ću sad?
monolog
izvodi: Toni Dujmović
voditeljica: Dunja Ham
- 24. OŠ Fausta Vrančića, Šibenik**
Mladen Bjažić, Moja mati
izvodi: Ivanica Barić
voditeljica: Vesna Bogdan
- 25. OŠ Mate Lovraka, Županja**
Lorijana Garčević, Tadijanović i ja
izvodi: Antonija Bošnjak
voditeljica: Radojka Matić
- 26. OŠ Josipa Lovrečića, Otok**
Anica Valenčik, Priča moje bake
izvodi: Ana-Marija Baran
voditeljica: Anica Valenčik
- 27. OŠ Runović, Runović**
Josip Pupačić, Tri moja brata
kazivanje poezije
izvodi: Ante Katić
voditeljica: Marija Stojić
- 28. OŠ Spinut, Split**
Sanja Pilić, Baš sam mali
kazivanje poezije
izvodi: Tomi Matas
voditeljica: Maja Vljajčević
- 29. OŠ Hvar, Hvar**
Milena Filičević, Stori šumpreš
kazivanje poezije
izvodi: Marija Tomičić
voditeljica: Milena Filičević
- 30. OŠ 1. listopada 1942., Čisla**
Nikola Miličević, Putujući Dalmacijom
kazivanje poezije
izvodi: Nenad Kovačević
voditeljica: Jadranka Petrušić
- 31. OŠ Tar Vabriga, Tar**
Sanja Pilić, Zaljubljeni mačak
monolog
izvodi: Alenka Knežević
voditeljica: Daliborka Škofić
- 32. OŠ G. Gallilei, Umag**
Ignoto, Pimavera, estate, autunno, inverno
kazivanje poezije
izvodi: Ivan Pavlov
voditeljica: Maura Miloš
- 33. OŠ Marina Držića, Dubrovnik**
Mladen Bjažić, Tata nema vremena
izvodi: Kruno Svetac
voditeljica: Katarna Predojević
- 34. OŠ Opuzen, Opuzen**
Sanja Pilić, Hoću biti velik
izvodi: Marin Curić
voditeljica: Slavica Jakšić
- 35. OŠ Prelog, Prelog**
Ružica Jukić, Idi reći japi zbogom
kazivanje poezije
izvodi: Nina Strahija
voditeljica: Ljerka Hajdarović
-
-

36. OŠ Prečko, Zagreb

Zlatko Krilić, Zašto mene svi odgajaju ili Batina je izašla iz raja

monolog

izvodi: Petar Soldo

voditeljica: Mandica Pezelj

37. OŠ Kustošija, Zagreb

Sandra Čajavec Ružić, Da sam ja dječak

monolog

izvodi: Ivana Trušček Prenkpalaj

voditeljica: Ana Debanić

38. Centar za odgoj i obrazovanje „Goljak“

Zoran Pongrašić, Ta sićušna zrnca prašine

monolog

izvodi: Marija Kotarski

Voditeljica: Đurđa Zrinščak

39. OŠ Augusta Harambašića, Zagreb

Dan Valentin Sopić, Juha u kocki

monolog

izvodi: Frane Golem

voditeljica: Ksenija Ivanović

40. OŠ Brestje, Sesvete

Ivica Jembrih, Balada o zipki kazivanje poezije

izvodi: Ina Milačić

voditeljica: Ankica Balažinović-Kljajo

41. OŠ Savski gaj, Zagreb

Miroslav Krleža, Čežnja

kazivanje poezije

izvodi: Petra Vrdoljak

voditeljica: Ela Družijanić

DRAMSKO SCENSKO STVARALAŠTVO POJEDINCI SREDNJIH ŠKOLA**1. SŠ Vrbovec, Vrbovec**

Miroslav Krleža, Maskerata

monolog

izvodi: Monika Pendak

voditeljica: Ivana Perković

2. Gimnazija Zabok, Zabok

I. Jembrih, Čelica

izvodi: Mirela Videk

voditelj: Bibijana Šlogar

3. SŠ Petrinja, Petrinja

Marko Marulić, Molitva suprotiva Turkom

monolog

izvodi: Tamara Sukalić

voditeljica: Gordana Šelendić

4. Ekonomsko-turistička škola, Karlovac

Ante Tomić, Kupovanje tuđe nesreće

monolog

izvodi: Aleksandar Kuterovac

voditelj: Ivan Cegur

5. Gospodarska škola, Varaždin

Ivanka Kunić, Huda popievka kazivanje poezije

izvodi: Ema Kerekeš

voditeljica: Željka Kristan

6. Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkoga, Križevci

Antun Nemčić, Kvas bez kruha

monolog

izvodi: Zoran Mrtinčić

voditeljica: Nada Poturiček

-
-
7. **Ekonomska i birotehnička škola, Bjelovar**
Mladen Kersner, Krstitke
monolog
izvodi: Antonio Kiselić
voditeljica: Milica Šepak
8. **SŠ Delnice, Delnice**
Maja Brajko Livaković, Kad
pobjedi ljubav (ulomci)
monolog
izvodi: Ivana Šeremek
voditeljica: Dijana Mihelčić
9. **Gimnazija Andrije Mohorovičića, Rijeka**
Renato Baretić, Osmi povjerenik
govor
izvodi: Marko Drljača
voditeljica: Biljana Valentin-Ban
10. **Prva riječka hrvatska gimnazija, Rijeka**
B.Dežulović, Lektori na rubu
živaca
monolog
izvodi: Hana Grubišić
voditeljica: Slavica Dundović
11. **SŠ Pavla Rittera Vitezovića, Senj**
Vesna Parun, Rijeka i more
kazivanje poezije
izvodi: Maja Glavaš
voditeljica: Ivanka Prpić
12. **SŠ „Stjepan Ivšić“, Orahovica**
Sergej Jesenjin, Što sam, tko
sam
kazivanje poezije
izvodi: Slaven Grgić
voditeljica: Ljubica Bešlić
13. **Ekonomska škola, Požega**
Christione F., Mi djeca s
kolodvora zoo
izvodi: Natalija Mamula
voditeljica: Ljiljana Žebčević
14. **Klasična gimnazija fra M.Lanosovića, Slavonski brod**
Lada Kaštelan, Prije sna
kazivanje poezije
izvodi: Lana Pletikapić
voditeljica: Silvana Ereiz
15. **Gimnazija Jurja Barakovića, Zadar**
F.G. Lorca, Hapšenje i smrt
Antonietta El Camboria
kazivane poezije
izvodi: Luka Matak
voditeljica: Ana Svilčić
16. **Hoteljersko - turistička i ugosteljska škola, Zadar**
Carlo Goldoni, Gostioničarka
Mirandolina
monolog
izvodi: Petra Mustapić
voditeljica: Danijela Riger-Knez
17. **Škola za tekstil, dizajn i primjenjene umjetnosti, Osijek**
Tin Ujević, Svakidašnja
jadikovka
kazivanje poezije
izvodi: Nastasja Sailović
voditeljica: Snježana Radić-Čuti
18. **Ugostiteljsko turistička škola, Osijek**
Robert Fulghum, Pauk
monolog
izvodi: Mirela Miačank
voditeljica: Branka Lukić
-
-

- 19. SŠ Valpovo, Valpovo**
Arsen Dedić, Ponekad mi je potrebno
kazivanje poezije
izvodi: Zoran Mišić
voditeljica: Vesna Kajganić
- 20. SŠ kralja Zvonimira, Knin**
Alphonse de Lamartine, Jezero
kazivanje poezije
izvodi: Monika Čosić
voditeljica: Brankica Knežić
- 21. Gimnazija Županja, Županja**
F.G. Lorca, Tužaljka za Ignacijem Sancezom Mejiasom
izvodi: Maja Knežević
voditeljica: Marija Juzbašić
- 22. Srednja strukovna škola „Blaž Jurjev Trogiriranin“, Trogir**
Frano Alfirević, Spomen na guštericu
kazivanje poezije
izvodi: Stella Jagatić
voditelj: Stjepan Vuletić
- 23. SŠ Hvar, Hvar**
Nikica Petrak, Južna strana Hvara
kazivanje poezije
izvodi: Martin Vajda
voditeljica: Vesna Barbarić
- 24. SŠ „Braća Radić“, Kaštel Štafilić**
Pablo Neruda, Izgubili smo kazivanje poezije
izvodi: Maruša Stamać
voditeljica: Radojka Hrgović
- 25. Nadbiskupijska klasična gimnazija Don Frane Bulića, Split**
Anka Petričević, Htjela bih biti
izvodi: Ivana Čibarić
voditeljica: Tonita Popović
- 26. Gimnazija Pula, Pula**
D. Jelačić Bužimski, Sirov okus mesa
monolog
izvodi: Luka Mihovilović
voditeljica: Meri Šimunov
- 27. Ekonomska škola Pula, Pula**
Jacques Prevert, Takva sam kakva sam
kazivanje poezije
izvodi: Lara Živolić
voditeljica: Mirjana Tvrdorijeka Grgurević
- 28. Gimnazija Metković, Metković**
Miroslav Krleža, Na rubu pameti
monolog
izvodi: Margareta Krešić
voditeljica: Ivana Ujdur
- 29. Tehnička, industrijska i obrtnička škola, Čakovec**
J. Barnes, Povijest svijeta u 10 ipo poglavlja
izvodi: Tilen Pigac
voditelj: Nevenka Mlinarić, prof.
- 30. Gornjogradska gimnazija, Zagreb**
Brigitte Blobel, Napuklo srce
monolog
izvodi: Doris Dobranić
voditeljica: Branka Vitez

- 31. V. gimnazija, Zagreb**
Miroslav Krleža, Ni med cvjetjem ni pravice
izvodi: Zvonira Millievčić
voditeljica: Smiljana Karlušić
Kožar
- 32. Učenički dom „Marije Jambrišak“, Zagreb**
Erazmo Roterdamski, Pohvala ludosti (Žena, Treba voljeti sebe, Sreća)
monolog
izvodi: Nives Kaličanec
voditeljica: Fani Bašić
- 33. XII. gimnazija, Zagreb**
Seami, Kagekiyo
monolog
izvodi: Iskra Jirsak
voditeljica: Ljubica Šego
- 34. III. gimnazija, Zagreb**
Irena Vrkljan, Marina ili O biografiji
monolog
izvodi: Katarina Kosić
voditeljica: Maja Ilić
- 35. III. gimnazija, Zagreb**
Milana Vuković Runjić, Kloniranje
monolog
izvodi: Martina Kaolaček
voditeljica: Maja Ilić
- 36. IV. gimnazija, Zagreb**
Jacques Prevert, Za tebe moja ljubavi
voditeljica: Snježana Žanić

**DRAMSKO-SCENSKO
STVARALAŠTVO SKUPNI
NASTUPI OSNOVNIH ŠKOLA**

- 1. OŠ Ivana Kukuljevića**
Sakinskog, Ivanec
prema tekstu Z. Pongračić, Od ova nam je priče zlo
voditeljica: Nataša Roginek
- 2. OŠ I. G. Kovačića Sveti Juraj na Bregu, Lopatinec**
rad družine, Foto-album
voditelj: Alen Barbić
- 3. OŠ Kuršanec, Kuršanec**
M. Toni, Putkana
voditelj: Toni Marušić
- 4. OŠ Petra Preradovića, Pitomača**
B. Rakijašić, Uzbuna u Kokodakovcu
voditeljica: Božica Rakijašić
- 5. OŠ Sveti Petar Orehovec, Sveti Petar Orehovec**
M. Bjažić, Mačak, pjetlić i lija
voditeljica: Vesna Nakani
- 6. OŠ Novska, Novska**
K. Lekić, Nova putovanja
Maloga Princa
voditeljica: Ksenija Lekić
- 7. OŠ Banija Karlovac, Karlovac**
Kocanjer, Grdić, Bekić, Jurac, Izbor
voditeljica: Danijela Jurac
- 8. OŠ-SE Dolac, Rijeka**
V. Malner, Kako se radi pašteta, teta?!
voditeljica: Vanja Malner

- 9. OŠ Pećine-PŠ Kostrena, Rijeka**
rad družine, Ja zvonim!
voditeljica: Korina Udina
- 10. OŠ Vladimira Nazora PŠ Karojba, Pazin**
rad družine, Švik TV
voditeljica: Roberta Rudela
- 11. OŠ Zrinski-PŠ Cerić, Nuštar**
Z. Pongrašić, Idu mrav
voditeljica: Eva Dakić
- 12. OŠ Stjepana Radića, ČaglinB.**
Hribar-Čmelar, Odiseja
voditeljica: Blanka Hribar
Čmelar
- 13. OŠ Bogoslava Šuleka PŠ Vranovac, Slavonski Brod**
H. C. Andersen, Carevo novo ruho
voditelj: Goran Zovko
- 14. OŠ Ante Starčevića PŠ Krčenik, Viljevo**
L. Kroflin, Betlehemska crna ovca
voditelj: Tomislav Brajdić
- 15. OŠ Kistanje, Kistanja**
Čibarić, Palić, Mara pod koritom
voditeljica: Zdenka Belić
- 16. OŠ Šimuna Kožičića Benje, Zadar**
prema R. Bachu, Galeb
Jonathan Livingstone
voditeljica: Marija Ivoš
- 17. OŠ Hvar, Hvar**
S. Domanović: Posve običan dan
voditeljica: Sandra Domanović
- 18. OŠ Stjepana Radića, Imotski**
Oj, Jelena
voditeljica: Jona Glibota
- 19. OŠ Stjepana Radića, Metković**
I. Čarapina, Kad narastem, bit ću dijete
voditeljica: Aleksandra Lukić-Skelić
- 20. OŠ Stjepana Bencekovića, Horvati**
učenički rad, U bolnici
voditeljica: Irena Vodopija
- 21. OŠ Petra Zrinskog, Zagreb**
Ispred vrata
voditeljica: Vera Piščević
- 21. OŠ Vladimira Nazora, Zagreb**
L. Bojanić, Homo sapiens na gradskom asfaltu
voditeljica: Milena Lelas

**DRAMSKO-SCENSKO
STVARALAŠTVO SKUPNI
NASTUPI SREDNJIH ŠKOLA**

- 1. Tehnička, industrijska i obrtnička škola, Čakovec**
E. Ionesco, Poduka
voditeljica: Nevenka Mlinarić
- 2. Gimnazija Varaždin, Varaždin**
J. Koščak, Veliki urar i sjene vremena
voditeljica: Bojana Barlek
- 3. Trgovačka škola, Bjelovar**
prema Harmsu, Borba pred Lidrano
voditelj: Marko Dragičević

4. **SŠ Viktorovac, Sisak**
A. Tomić, Smotra folklor
voditeljica: Tanja Vadla
5. **Gimnazija Andrije
Mohorovičića,
Rijeka**
Srok, Matuša, Školske priče u
cabaret složene
voditeljica: Biljana Valentin Ban
6. **Industrijska obrtnička škola,
Pula**
R. Marinković, Ruke
voditeljica: Iva Petrović-Poljak
7. **II. gimnazija, Osijek**
rad družine, Odabrani
voditeljica: Mirjana Bogdanović
8. **III. gimnazija, Osijek**
V. Nazor, Crvenkapica
voditeljica: Dijana Šokčić
9. **Gimnazija J. Barakovića,
Zadar**
Une dispute
voditeljica: Ana Svilčić
10. **Ekonomska i trgovačka škola,
Dubrovnik**
prema Ionescovim
Instrukcijama, Državna matura
voditeljica: Sandra Rossetti-
Bazdan
11. **I. gimnazija Split, Split**
T. Bebić, Oporuka
voditeljica: Sanda Cambi
12. **V. gimnazija, Zagreb**
Ionesco, Stolice
voditeljica: Vesna Muhoberac
13. **III. gimnazija, Zagreb**
prema drami L. Paljetka Čovjek
koji je bio lud, Tko lud, tko mrtav
voditeljica: Maja Ilić

DRŽAVNI ODBOR HRVATSKE ŠKOLSKE SMOTRE LiDraNo 2006.

akademik LUKO PALJETAK, predsjednik	Dubrovnik
JOŠKO ŠEVO, Akademija dramske umjetnosti	Zagreb
ZORICA KLINŽIĆ, OŠ J. J. Strossmayera	Zagreb
VIŠNJA BITI, Hrvatski radio	Zagreb
STIPAN FILAKOVIĆ, HTV	Zagreb
BRANKA PRIMORAC, Večernji list	Zagreb
MIRELA BARBAROŠA-ŠIKIĆ, Zavod za školstvo RH	Zagreb
VLADIMIRA BREZAK, Zavod za školstvo RH	Zagreb
MIROSLAV MIĆANOVIĆ, Zavod za školstvo RH	Zagreb
SREĆKO LISTEŠ, Zavod za školstvo RH	Split
MAJA ZRNČIĆ, Zavod za školstvo RH	Zagreb

DRŽAVNO POVJERENSTVO ZA LITERARNO STVARALAŠTVO

DUBRAVKO JELAČIĆ BUŽIMSKI
ZORICA KLINŽIĆ
DUBRAVKA TEŽAK
DAMIR MILOŠ
ZORAN FERIĆ
MIROSLAV MIĆANOVIĆ
SANJA LOVRENČIĆ
NADA BABIĆ
ENES KIŠEVIĆ

DRŽAVNO POVJERENSTVO ZA DRAMSKO STVARALAŠTVO

JOŠKO ŠEVO
TANJA KIRHMAJER
STEPHANIE JAMNICKY
VLASTA RAMLJAK
TEODORA VIGATO
STOJAN MATAVULJ
TAJAN GAŠPAROVIĆ
LIDIJA DUJIĆ
DUBRAVKO TORJANAC
DAVOR MOJAŠ

DRŽAVNO POVJERENSTVO ZA NOVINARSKO STVARALAŠTVO

Samostalni novinarski radovi

BRANKA PRIMORAC
ŽELJKA HORVAT VUKELJA
SNJEŽANA MARIĆ

Školski listovi

MARIJAN ŠIMEG
GORDANA VILOVIĆ
SREČKO LISTEŠ
MARKO BAUS
KREŠIMIR PINTARIĆ

Radijske emisije

VIŠNJA BITI
LADA MARTINAC-KRALJ
NEDJELJKA LAMBAŠA MILANOV

Televizijske emisije

STIPAN FILAKOVIĆ
IDA TOMIĆ
JELENA MILOŠEVIĆ
KREŠIMIR MIKIĆ

Zahvaljujemo svim dobrim ljudima u Zadru koji su imali volje pomoći u pripremi i ostvarivanju programa Hrvatske školske smotre LiDraNo 2006., Osnovnoj školi Šimuna Kožičića Benje, ravnatelju Marku Marinu i Pomorskoj školi Zadar.

Posebnu zahvalu dugujemo gospodinu Svetku Perkoviću, ravnatelju Pomorske škole Zadar, koji je imaginacijom i kreativnošću vidio više od mnogih i napravio i ono što smo mislili da postoji samo u svijetu dobrih i nikad ostvarenih želja...

M. B. Š. i M. Z.

